Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος
Καθηγητής Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΚΡΙΤΑΣ

Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ

8η ΕΚΔΟΣΗ

Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ

Σειρά: Ἁγιολογική Βιβλιοθήκη, ἀρ. 14

Καθ. Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος
Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Φωτογραφία τοῦ Μακαριστοῦ Ἰακώβου

Ἐκτύπωση, Βιβλιοδεσία: Γραφικές τέχνες Γ. Α. Γκέλμπεση,
Ἐλ. Βενιζέλου 9, 135 61 Ἅγ. Ἀνάργυροι, τηλ. & fax: 210-8317703

Πρωτοεκδόθηκε ἀπό τόν συγγραφέα τό 1992

Η΄ Ἔκδοση: Νοέμβριος 2003

© Καθ. Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος
καί οἱ Ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ

Η 11 03 ΑΒ14 247

ISBN: 960-328-145-X

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ
Ἐφέσου 24, 171 21 Ν. Σμύρνη,
τηλ.: 210-9314968, 210-9334554, fax: 210-9311436
Στοά τοῦ Βιβλίου, Πεσμαζόγλου 5, 105 64 Ἀθήνα, τηλ.: 210-3247678
Τσιμισκῆ 5, 546 25 Θεσσαλονίκη, τηλ. & fax: 2310-540610
E-mail: info@akritas.net.gr
www.akritas.net.gr

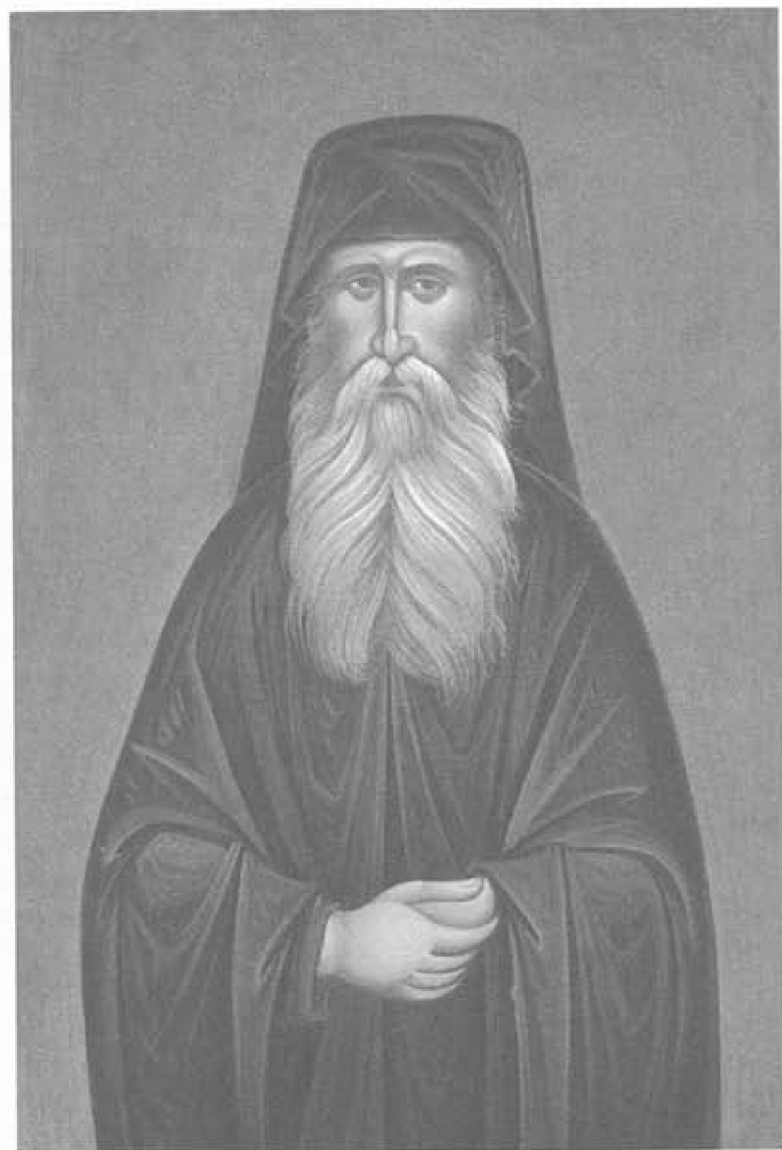
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ

Ἡγούμενος Ἰ. Μ. Ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

'Αγαπητέ ἀναγνώστη,

οἱ γραμμές πού ἀκολουθοῦν εἶναι δικές μου καί δικές σου. Εἶναι ἀπό βαθύ σεβασμό, εὐγνωμοσύνη καί ἀγάπη πρός τόν μακαριστό γέροντα Ἰάκωβο Τσαλίκη, τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντα. Κοιμήθηκε ἐξομολογώντας τήν 21η Νοεμβρίου τοῦ 1991, κλείνοντας τό μήνα τοῦτο 71 χρόνια ζωῆς. Εἶχε γεννηθεῖ στίς 5 Νοεμβρίου του 1920.

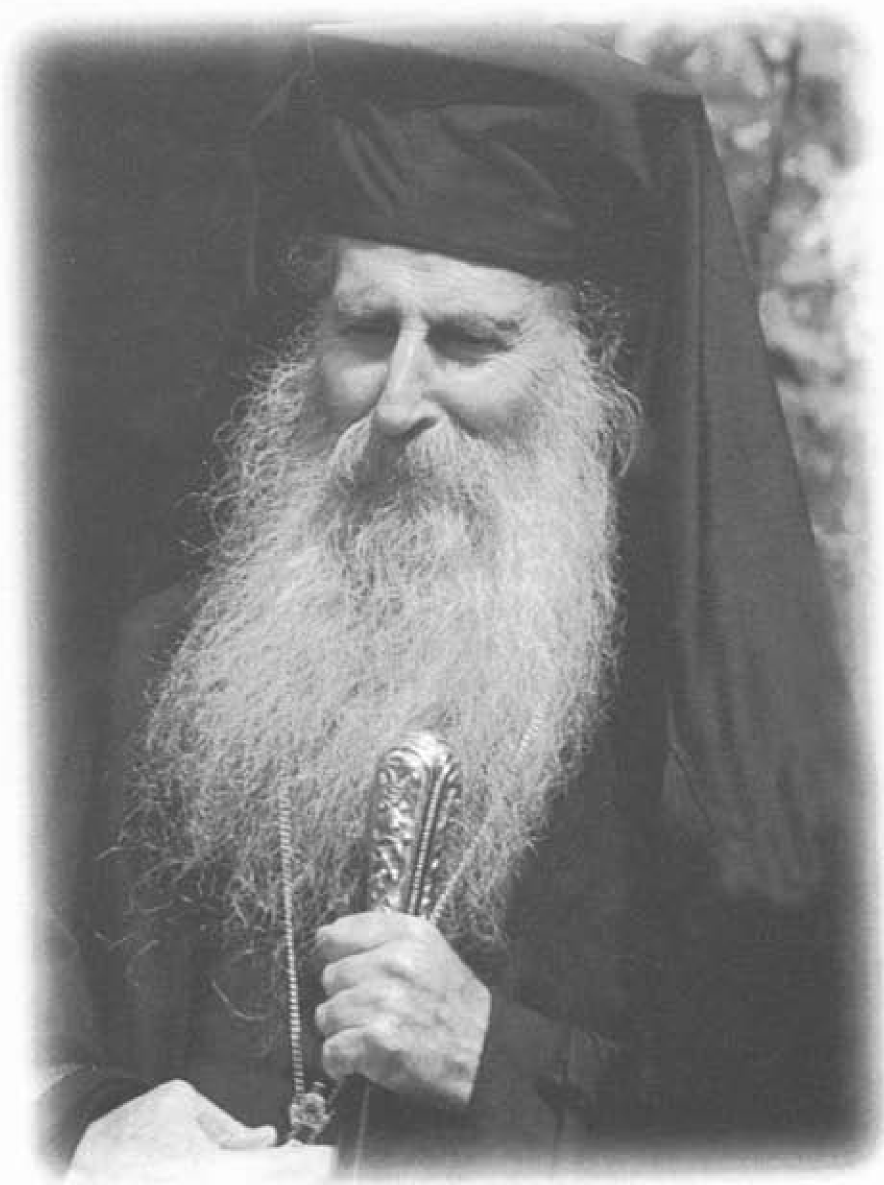
Εἶναι γραμμές ὅλων μας, γιατί δέν ἔγραψα ὅ,τι νόμιζα και ὅ,τι μοῦ ἄρεσε. Ἀλλά ὅ,τι ἀπό τό ἱερό του στόμα ἀκούσαμε ὅλοι, ὅ,τι πρατηρήσαμε στήν ὁσιακή του ζωή, ὅσα θαυμαστά εἴδαμε νά ἐπιτελεῖ μέ τήν προσευχή του. Καί εἶναι οἱ γραμμές ὅλων μας, γιατί τά αἰσθήματα ὅλων μας κατέγραψα. Μερικά γιά τόν μακαριστό γέροντα γνώριζα ἀπό τόν ἴδιο. Ὅταν, ἰδιαίτερα, στό Ἱερό τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς, μοῦ μιλοῦσε, ὅταν ἐνώπιον πολλῶν προσκυνητῶν ἀνέφερε κάτι ἀπό τή ζωή του ἤ διηγόταν θαύματα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, πάντα πρόσεχα πολύ. Εἶχε μάλιστα ὁ γέροντας τήν κατανοητή ἰδοτυπία τό ἴδιο γεγονός τῆς ζωῆς του ἤ τό ἴδιο θαῦμα νά τό διηγεῖται κάθε φορά μέ λίγο διαφορετικό τρόπο, μέ λιγότερα ἤ περισσότερα λόγια. Ἐπίσης ἔχω στοιχεῖα καί ἀπό πολλά πρόσωπα, πού γνώρισαν τόν γέροντα στά ἐφηβικά, τά νεανικά καί στά χρόνια τῆς μοναστικῆς του ζωῆς. Καί αὐτοί δέν εἶναι λίγοι, οὔτε εἶναι λίγα ὅσα γνωρίζουν γιά τόν γέροντα.

Δειγματικά μόνο ἀναφέρω μερικά ὀνόματα, πού βοήθησαν στή σύναξη καί τή συμπλήρωση τῶν στοιχείων γιά τόν γέροντα Ἰάκωβο. Οἱ συγγενεῖς του πρῶτα (ὁ Γεώργιος Τσαλίκης, τό ζεῦγος Μαρία καί Θεόδωρος Μικέλη, συγγενεῖς του στή Φαράκλα), μερικοί συγχωριανοί καί ὁ καλός παπα-Θεόδωρος Θεοδοσίου. Ὁ διάδοχος τοῦ γέροντα Ἰακωβου στήν ἡγουμενία, ὁ

Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Γεραντώνης, γνωρίζει περισσότερα ἀπό κάθε ἄλλον καί γι' αὐτό ἡ συμβολή του ὑπῆρξε μεγάλη. Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς Σεραφείμ, Ἀλέξιος, Νικόδημος, Ἰάκωβος, Ἐφραίμ, Γαβριήλ, Παῦλος καί Δαβίδ (δόκιμος) εἶχαν ὅλοι κάτι νά ποῦν γιά τό γέροντα. Ἰδιαίτερα χρήσιμες κι ἐμπλουτιστικές ὑπῆρξαν οἱ ἀναμνήσεις τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Παύλου Ἰωάννου, Ἀμφιλοχίου Διακάκη καί Χρυσοστόμου Σταυροπούλου, τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Βερνέζου, τοῦ ἀρεοπαγίτη Δημ. Τζούμα καί τοῦ θεολόγου Ἐλευθ. Μαζαράκη, τούς ὁποίους ἀπό καρδίας εὐχαριστῶ. Ἀκόμη εὐχαριστῶ καί ὅλους ὅσοι μοῦ εἶπαν ὁτιδήποτε σχετικό μέ τόν γέροντα ἤ βοήθησαν νά ὑπερβῶ τούς εὔλογους δισταγμούς μου γιά τή σύνταξη τῆς παρούσας πνευματικῆς βιογραφίας. Γιά τή ζωή στή μικρασιατική γενέτειρα, τό Λιβίσι, πού ἐπισκέφτηκα δύο φορές, ἔχω πληροφορίες ἀπό βιβλία μά καί συγγραφεῖς, πού ἔζησαν τά γεγονότα τοῦ ξεριζωμοῦ τῶν κατοίκων τοῦ Λιβισιοῦ. Αὐτά πού ἀφοροῦν στή ροδιακή καταγωγή ὀφείλονται στό ροδίτη Θεόδωρο Τσιμπιδάκη.

Τό παρόν ἔργο, πού ἀφορᾶ σέ πρόσωπο σύγχρονο, σέ ἀσκητή μεγάλων μέτρων, σέ θεόληπτο ἱερομόναχο, προικισμένο μέ πολλές ἀρετές καί ἀναρίθμητες θεοσημεῖες, ἐνέχει πολλούς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι ἀποφεύχθηκαν μέ συνείδηση καί πεῖρα ἐρευνητῆ. Καί πρώτιστα ἔπρεπε ν' ἀποφευχθεῖ ἡ ὑπερβολή καί ἡ ἐγκωμιαστική διάθεση. Τόσο αὐτό ἔγινε μέλημά μας, ὥστε, πρός ἀποφυγή σχετικῆς ὑποψίας, ἀφήσαμε ἀκατάγραφες πολλές θεοσημεῖες καί θαυμαστά σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ γέροντα. Ὅσα μέ τίς ἀσθενικές μας κεραῖες συλλάβαμε καί ὅσα μέ τίς μικρές μας δυνάμεις καταγράψαμε εἶναι δειγματικά, ὄχι ὅλα. Δείχνουν ὅμως, νομίζουμε, ἐλλειπτικά ἔστω, ποιός ὑπῆρξε ὁ μακαριστός γέροντας Ἰάκωβος ἔναντι τοῦ Θεοῦ, τῶν Ἁγίων, τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῶν ἀνθρώπων. Ἰσχύει καί ἐδῶ αὐτό πού ἔλεγε ὁ ἴδιος ὁ γέροντας γιά τόν ὅσιο Δαβίδ: «Τά θαύματα τοῦ Ὁσίου εἶναι πάρα πολλά. Πρέπει νά γραφτοῦν πολλά βιβλία. Οὔτε χαρτί φτάνει, οὔτε μελάνι...».

Ἀθήνα, 1992

Τοῖς ἀγαπῶσι καί καταφεύγουσι τῇ παρρησίᾳ
τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰακώβου

Ὁ μακαριστός πατήρ Ἰάκωβος ἦτανε ὁ πρῶτος τῶν πρόσφατων ὁσίων καί χαρισματικῶν Γερόντων, πού μᾶς ἄφησε γιά τούς οὐρανούς, γιά τούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ.

Ἔφυγε, ὅταν πιά τά σωματικά του βάσανα περίσσεψαν.

Ἔφυγε, ὅταν ἡ χαρισματικότητά του κορυφώθηκε.

Ἔφυγε, ὅταν ἀρκετοί ἀναγνώριζαν τήν ὁσιότητα τοῦ βίου του.

Ἔφυγε, ὅταν ἄρχισε νά ἐξακτινώνεται ἡ φήμη του ὡς χαρισματικοῦ.

Ἔφυγε, ὅταν ἀρκετοί συνειδητοποιούσανε τίς θεοσημεῖες του.

Ἔφυγε δηλαδή, ὅταν πιά ἦτανε δύσκολο νά κρύβει ὁ μακαριστός τά χαρίσματά του.

Ὅμως, πῆρε ὁ Θεός τόν ἐκλεκτό Του πατέρα Ἰάκωβο.
διότι μᾶς ἀγάπησε πολύ,
διότι τόν θέλησε γιά χάρη μας παράκλητο,
διότι τώρα τόν γνωρίζουμε πολύ περισσότεροι,
διότι κατά χιλιάδες τώρα συρρέουμε στόν τάφο του καί ζητᾶμε βοήθεια,
ἀφοῦ τώρα ὁ μακαριστός πατήρ Ἰάκωβος ἔχει εὐρεία τήν δοτή ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ παρρησία, νά παρακαλεῖ γιά μᾶς, γιά τά βάσανά μας, γιά τίς ἁμαρτίες μας.
Κύριε, σ' εὐχαριστοῦμε ἄπειρα γιά τόν πατέρα Ἰάκωβο.

Τό χωριό του Λιβίσι καί ὁ χαμός τοῦ παπποῦ του Κρεμμυδᾶ

Το λιβισι το χτισανε οἱ πρόγονοι στό δυτικό παρακλάδι τοῦ 'Αντίκραγου, ἐκεῖ πού ἦταν χτισμένη ἡ ἀρχαία ἑλληνική Καρμυλησσός. Τό παρακλάδι τοῦτο καταλήγει στή δυτική παραλία τῆς Μικρασίας, πού εἶχε ἀπέναντι τή Ρόδο. Ἔπρεπε ὅμως ἀπό τήν παραλία ν' ἀνέβεις τό βουνό κι ἀπό τήν κορυφή θά 'βλεπες κάτω σου, στίς δυό πλαγιές, τό Λιβίσι. Ἡ μικρή πόλη δέν ἔβλεπε στή θάλασσα, τήν εἶχε πίσω της. Ἔβλεπε πρός τήν 'Ανατολή, κυρίως, ἀλλά καί πρός τό νοτιά καί τό βοριά.

Ἤτανε τό 1921, τέλος ἄνοιξης-ἀρχές καλοκαιριοῦ. 'Από βορειοανατολικά ἐρχότανε καί τό λιβισιανάκι, τό μαστορόπουλο. Τρέχοντας, μέ τά τσαρούχια στό χέρι, ἀνέβηκε τό μεγάλο καλό καλντερίμι γιά τόν Ταξιάρχη καί τό Στοῦμπο. Ὅσοι τό βλέπανε νά τρέχει, καταλαβαίνανε πώς φέρνει κακό μαντάτο. Τό παιδί σταμάτησε στό Στοῦμπο, στήν ἀγορά μέ τά πολλά μαγαζιά. Δέν ἄντεχε νά φτάσει στόν Ταξιάρχη. Ἔπεσε σ' ἕνα πεζούλι καί ψιθύρισε:

– Τούς πιάσανε... πολλά σινάφια, λιβισιανοί πολλοί.

Μαζευτήκανε μαγαζάτορες καί περαστικοί. 'Απόγευμα καλοκαιριοῦ καί εἴχανε βγεῖ στήν ἀγορά. Πρῶτοι τά μάθανε αὐτοί πού εἴχανε ἀνθρώπους στά σινάφια. Αὐτά ἤσανε μικρές ὁμάδες χτιστάδων, γανωματήδων, παπουτσήδων καί ἄλλων μαστόρων, πού δουλεύανε σέ τούρκικα χωριά καί πόλεις. Ἄλλοτε στό καζάν (ὑποδιοίκηση) τῆς Μάκρης ἤ γενικά στό σαντζάκι (ἐπαρχία) τῶν Μούγλων καί ἄλλοτε στά μακρινά τοῦ βιλαετίου (νομοῦ) τοῦ 'Αϊδινίου καί τῆς Σμύρνης. Πολλοί μάλιστα λιβισιανοί μαστόροι φτάνανε στήν Κόνυα ('Ικόνιο), στό 'Ερεγλί, τή Νίγδη, τήν Καισάρεια, τό Σιβάς (Σεβάστεια) καί ψηλά στόν Πόντο. Ἤσανε καλοί μαστόροι καί βγάζανε καλούς παράδες. Τό χωριό τους, πάνω στά βράχια χτισμένο, δέν εἶχε χωράφια νά καλλιεργήσουνε. Τά λίγα καλά πού ἤσανε στόν κάμπο τά κατεῖχαν τά πιό πολλά οἱ

τοῦρκοι. Οἱ μικροβιοτεχνίες δέ δίνανε σ' ὅλους ψωμί. Ἔτσι, γινόσανε μαστόροι καί μικρές ὁμάδες (δύο, τρεῖς, τέσσερες ἄντρες ἤ περισσότεροι, ἀνάλογα) παίρνανε τά λίγα σύνεργα καί μῆνες πολλούς, ἀπό τό Μάρτη-Ἀπρίλη ὀργώνανε τήν Τουρκία. Γυρίζανε οἱ πολλοί τό Νοέμβρη-Δεκέμβρη καί μένανε στήν οἰκογένειά τους μέχρι τό Μάρτη.

Τό λιβισιανό μαστορόπουλο ἄρχισε νά συνέρχεται. Βρῆκε τή μιλιά του. Μέσες-ἄκρες τά εἶπε ὅλα ὅσα ἤξερε. Φτάσανε καί οἱ δημογέροντες. Πήρανε τό παιδί στόν Ταξιάρχη. Χτυπήσανε τήν καμπάνα, ὄχι πολύ πένθιμα καί ὄχι ὅπως γιά τήν Ἐκκλησία. Μαζεύτηκε πλῆθος πολύ. Πέντε μ' ἕξι χιλιάδες ψυχές εἶχε τό Λιβίσι καί ἤσανε ὅλοι ἕλληνες, οὔτ' ἕνας κάτοικος τοῦρκος. Ἡ κυρα-Δέσποινα τοῦ Κρεμμυδᾶ -ἡ γιαγιά τοῦ μακαριστοῦ γέροντα Ἰακώβου- εἶχε τό σπίτι κοντά στό Στοῦμπο, στήν ἀγορά. Ἔτρεξε ἀλαφιασμένη μόλις ἄκουσε τή φασαρία.

Ἀνέβηκε γρήγορα τό καλντερίμι καί ἀπό τίς πρῶτες ρώτησε γονατιστή τό μαστορόπουλο:

– Τόν Κρεμμυδᾶ, μάτια μου, τό Γιώργη μου... Ἔτρεμε τό φυλλοκάρδι της καί δέν μπόρεσε νά συνεχίσει. Ἤθελε νά πεῖ: «τόν εἶδες», «τόν πιάσανε», «ἄκουσες τίποτα γιά τό Γιώργη Κρεμμυδᾶ»;

Δυστυχῶς τό μαστορόπουλο καί εἶδε καί ἄκουσε. Τό Γιῶργο τόν Κρεμμυδᾶ τόν πιάσανε κι αὐτόν. Ἡ κυρα-Δέσποινα πνίγηκε στόν πόνο. Χίλιοι νομάτοι -οἱ πιό πολλές γυναῖκες- γύρω της καί δέν ἔβλεπε κανέναν. Σπάραξε καί θρήνησε, λές κι ἤτανε μόνη της. Μπῆκε στόν Ταξιάρχη κι ἔπεσε μπρούμυτα στήν εἰκόνα τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Παρακάλεσε, παραπονέθηκε, ζήτησε κουράγιο, τόν ἔβαλε προστάτη στίς κόρες καί τά μικρά της καί γύρισε στό σπίτι.

Ὅλα πιά τῆς ἔγιναν μαῦρα. Τό πανέμορφο Λιβίσι μέ τή θαυμάσια θέα στό ἀπέναντι βουνό καί τόν κάμπο, μέ τίς δυό μεγάλες ἐπιβλητικές Ἐκκλησίες, τῶν Ταξιαρχῶν καί τῆς Παναγίας, μέ τούς πεντακάθαρους δρόμους, τά καλντερίμια, τά πολλά μικρά ἐκκλησάκια, σκορπισμένα δῶ καί κεῖ... ὅλα σκοτείνιασαν. Ἔφτασε στό σπίτι χωρίς νά ξέρει ποῦ πατάει καί ποῦ βρίσκεται. Ἔπεσε στό μιντέρι κι ἔσυρε θρῆνο. Οἱ κόρες

της εἴχανε κιόλας τρέξει νά τήν προλάβουνε στό δρόμο. Ἦρθε ἀπό τό πάνω σπίτι καί ἡ Θοδώρα, ἡ μόνη παντρεμένη κόρη της, ἡ μητέρα τοῦ μακαριστοῦ γέροντα Ἰακώβου. Κρατοῦσε στήν ἀγκαλιά τό δεύτερο ζωντανό μωρό της (τόν Ἰάκωβο) κι ἔτρεμε ὁλόκληρη. Ἔπεσε πάνω στή μητέρα της κι ἔκλαιγε χωρίς νά μπορεῖ νά ρωτήσει, μήπως ἄκουσε κάτι καί γιά τό Σταῦρο της.

Ἤτανε κι ὁ ἄντρας της ὁ Σταῦρος φευγάτος. Μέ δύο βοηθούς γάνωνε χαλκώματα κι ἔχτιζε στά τούρκικα χωριά. Ἡ μάνα της, ἅμα εἶδε τό μωρό, συνῆλθε καί παρηγόρησε τήν κόρη. Ὄχι, δέν ἀκούστηκε κάτι γι' αὐτούς πού δουλεύανε μακριά. Μαζεύανε κυρίως ἕλληνες πού δουλεύανε στά παράλια ἤ κοντά σ' αὐτά. Ἔτσι πιάσανε καί τό Γιώργη Κρεμμυδᾶ. Ἡ Θοδώρα ἔδωσε τό μωρό στή μεγαλύτερη ἀδελφή της κι ἔφυγε γρήγορα γιά τό Στοῦμπο καί τόν Ταξιάρχη. Ἴσως κάτι μάθαινε, τουλάχιστον νά σιγουρευτεῖ γιά ὁτιδήποτε.

Στό προαύλιο τοῦ Ταξιάρχη τώρα ἤσανε οἱ δημογέροντες ὅλοι καί οἱ παπάδες τῶν τριῶν ἐνοριῶν. Οἱ δάσκαλοι καί ἡ δασκάλα τοῦ Παρθεναγωγείου, ἀνάστατοι, μαζεύανε πληροφορίες καί προσπαθούσανε νά ἡσυχάσουν τόν κόσμο. Στό μεγάλο ναό τῶν Ταξιαρχῶν, στήν «πάνου» ἐνορία δηλαδή, ψέλνανε συνέχεια τήν Παράκληση. Γυναῖκες περισσότερο, -ἀφοῦ οἱ πολλοί ἄντρες λείπανε- μπαινοβγαίνανε, ἀνάβανε κεριά, γονατίζανε καί παρακαλούσανε τούς ἁγίους, στό εἰκονοστάσι καί στό τέμπλο, πού ἤσανε ὅλα μαρμάρινα κι ἀστραφτερά.

Καμιά φορά βρήκανε καί τόν μουτίρη, τόν μόνο τοῦρκο τοῦ χωριοῦ, πού ἤτανε, ἄς ποῦμε, ὄργανο τῆς τάξης, ἐκπρόσωπος τοῦ τούρκου ὑποδιοικητῆ τῆς Μάκρης (τοῦ Καζάν). Αὐτός δέν ἤξερε γιά συγκεκριμένα ἄτομα, πού πιαστήκανε ἀπό τούς τούρκους χωροφύλακες. Γνώριζε ὅμως ἀπό ἀρκετές ἡμέρες -ἔτσι ὁμολόγησε τώρα- ὅτι ζαπτιέδες καί στρατός θά μαζεύανε σταδιακά ἕλληνες γιά τά τάγματα ἐργασίας. Κι ὅτι θ' ἀρχίζανε ἀπό τά παράλια. Ὅλοι ὅμως εἴχανε ἀκούσει πολύ ἄσχημα πράγματα γιά τά τάγματα τοῦτα. Ξέρανε λίγο-πολύ γιά συγκεντρώσεις, ἐκτοπισμούς κι ἐξορίες, ἤδη ἀπό τό 1915 καί 1917 μέχρι τό 1920.

Μαζεύανε καί βάζανε τούς ἄντρες σέ πολύ βαριές δουλειές: μεταλλεῖα, νταμάρια, σιδηροδρομικές γραμμές καί ἄλλες. Τούς ὑποχρέωναν σέ πολλές ὧρες ἐργασίας, τούς χτυπούσανε ἀλύπητα, τούς δίνανε λίγη καί βρώμικη τροφή, τούς βάζανε νά κοιμηθοῦνε χειμώνα καιρό στό ὕπαιθρο... ἤ σέ παραπήγματα καί τρῶγλες, χωρίς θέρμανση φυσικά. Ἄλλωστε, οἱ σκοποί τῶν ταγμάτων ἐργασίας ἤτανε δύο. Νά ἐξασφαλίσουνε δωρεάν ἐργατικά χέρια καί νά ἐξοντώσουνε σιγά-σιγά τό ἑλληνικό στοιχεῖο, χωρίς νά προκαλοῦνε τίς εὐρωπαϊκές δυνάμεις. Εἴχανε κακή πείρα μέ τή γενοκτονία τῶν ἀρμενίων, τό 1915, πού ἀρκετοί εὐρωπαῖοι διαμαρτυρήθηκαν καί κατηγορούσανε διεθνῶς τούς τούρκους. Ἔτσι, ἀποφασίσανε νά φτάσουνε στό σκοπό τους μέ σταδιακή ἐξόντωση.

Καί πράγματι, ἀπό τά τάγματα τοῦτα ἐπιστρέψανε λίγοι ἕλληνες. Οἱ πολλοί χανόσανε στά βάθη τῆς Τουρκίας, μακριά πάντοτε ἀπό περιοχές μ' ἑλληνικό στοιχεῖο. Ἐπιστρέψανε ὅσοι δραπέτευσαν, ὅσοι λίγοι κατορθώσανε νά δωροδοκήσουνε φρουρούς, ὑπαξιωματικούς καί ἀξιωματικούς. Τέλος, μερικοί πού γλίτωσαν ἀπό τίς κακουχίες, τήν πείνα, τό κρύο καί τά βασανιστήρια, εἴχανε τήν τύχη νά τούς ἐπισημάνει ἀργότερα ὁ Ἐρυθρός Σταυρός καί ἡ Διεθνής Ἐπιτροπή. Αὐτοί προστατεύθηκαν καί σταλθήκανε στήν Ἑλλάδα.

Τή Θοδώρα τήν ἀφήσανε μέ τήν ἰδέα ὅτι ὁ ἄντρας της ὁ Σταῦρος εἶναι μᾶλλον καλά. Σίγουρος ἐκεῖνα τά χρόνια δέν μποροῦσε νά εἶναι κανείς γιά τίποτα. Οἱ νεότουρκοι κρατούσανε ἀνάστατη ὅλη τή Μικρασία. Καί ὁ στρατηγός Μουσταφά Κεμάλ, πού ἔπειτα τόν εἶπανε Ἀτατούρκ (= πατέρας τῆς Τουρκίας), ἀλώνιζε τήν κεντρική καί ἀνατολική Τουρκία. Ἐμφανιζότανε στά δυτικά παράλια μέ στρατό καί προπαντός τότε πολεμοῦσε μέ φωτιά καί τσεκούρι νά διαλύσει τόν ἑλληνισμό τοῦ Πόντου, πού ζήταγε λίγη ἀνεξαρτησία καί εἶχε ὀργανώσει μικρές ἔνοπλες ἀνταρτικές ὁμάδες.

Ἡ Θοδώρα γύρισε σπίτι. Βρῆκε πολλές γειτόνισσες πού παρηγορούσανε τή μάνα της καί τίς ἀδελφές της. Ὅλες θρηνούσανε τόν καλόν ἄνθρωπο, τόν Κρεμμυδᾶ, σά νεκρό. Τό ἴδιο γινότανε καί σ' ὅλα τά σπίτια, ὅπου ἤτανε σίγουρο πώς πιάσανε ἄνθρωπό τους.

Οἱ παπάδες, οἱ δημογέροντες καί οἱ δάσκαλοι δώσανε λίγο θάρρος στίς λιβισιανές, ἀλλά μέσα τους βάραινε ἡ ἀπελπισία. Εἴχανε ζητήσει κι αὐτοί νά γίνουνε αὐτόνομοι, ὅπως ἡ Σμύρνη. Τούς πρόδωσαν οἱ ἰταλοί, πιάσανε οἱ τοῦρκοι ὅσους λιβισιανούς ὑπογράψανε τό χαρτί γιά τήν αὐτονομία καί τούς ἔστειλαν στόν ἄλλο κόσμο.

Τό κακό δέν ἔδειχνε ὅτι θά σταματήσει. Κι αὐτός ὁ Μουσταφά Κεμάλ ἔμοιαζε μαῦρο σύννεφο στά κεφάλια τῶν ἑλλήνων. Θά ξέσπαγε πάνω τους; Θά 'φευγε νά ξεθυμάνει ἀλλοῦ; Καθαρό φῶς δέ φαινότανε πουθενά γιά τούς ἕλληνες. Φοβερό νά μή βλέπεις φῶς οὔτε στήν πατρίδα σου, στή γῆ πού τήν ἔχεις πατρίδα τρεῖς χιλιάδες χρόνια! Ἔπειτα εἶχε ξαπολυθεῖ στίς ἑλληνικές κοινότητες κι αὐτός ὁ καταραμένος ὁ Νουρεδίν πασάς. Πιό αἱμοβόρος τοῦρκος δέ γινότανε. Ὁ φόβος καί ὁ τρόμος τῶν ἑλλήνων ἀπό τή Σμύρνη μέχρι τή Μάκρη καί τό Λιβίσι. Σφαγέας καί τύραννος μ' ὅλη τή σημασία τῆς λέξης.

Ἡ πρώτη μέρα τοῦ θρήνου πέρασε. Ἡ κυρα-Δέσποινα ἔκατσε νά συλλογιστεῖ. Ἔπρεπε νά σκεφτεῖ νά δεῖ τί θά κάνει, ποῦ θά μάθει λεπτομέρειες γιά τό Γιώργη της καί τί θά κάνει μέ τίς κόρες, πού ἦσανε λεύτερες, ἐκτός ἀπό τή μία, τή μικροπαντρεμένη Θοδώρα, πού ἤτανε κιόλας χαροκαμένη – ἔξι μωρά τῆς πῆρε ο χάρος μέχρι τό 1922. Ἡ κυρα-Δέσποινα εἶχε καί δυό ἀγόρια, τόν Κυριάκο καί τό Βασίλη, μά κι αὐτά ἦσανε ἀκόμη παιδιά, χρειάζονταν προστασία.

Τό μυαλό της πῆγε στούς Κρεμμυδάδες, τό σόι τοῦ ἄντρα της. Κάπως κοντινοί ἦσανε οἱ Κρεμμυδάδες τῆς Μάκρης, Κώστας καί Κυριάκος. Πλούσιοι, εὐεργέτες τῶν σχολείων τῆς Μάκρης καί γνωστοί στό Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινούπολης. Οἱ συγγενεῖς ἀπό τό σόι τό δικό της, οἱ πιό πολλοί, ζούσανε μακριά. Καί ἤτανε μεγάλο σόι μέ σπουδαία ἐκκλησιαστική παράδοση. Ἑφτά γενιές δίνανε στήν Ἐκκλησία κληρικούς, ἔγγαμους καί ἱερομόναχους. Ἀκόμη καί στά Ἱεροσόλυμα ἡ κυρα-Δέσποινα εἶχε στενούς συγγενεῖς, τούς ἱερομόναχους Ἠλία καί Δημήτριο. Ὁ δεύτερος μάλιστα ὑπηρετοῦσε στόν Πανάγιο Τάφο μέ ἀφοσίωση μεγάλη, ἔγκλειστος.

Μά τώρα, ποιοί καί πῶς νά τήν βοηθήσουν; Οἱ καιροί δύσκολοι καί οἱ τοῦρκοι ἀγριεμένοι. Γιά τ' ἀπαραίτητα, βέβαια,

δέν εἴχανε ἀνάγκη. Τό σπίτι τ' ἀφήσανε γεμάτο οἱ ἄντρες, ὅταν φύγανε γιά τίς δουλειές τους. Ἄν ἀργότερα δυσκολεύανε τά πράγματα, κάτι θά βρίσκανε νά δουλέψουνε καί οἱ κόρες της οἱ ἀνύπαντρες.

Ἔτσι, λοιπόν, τό μόνο πού ζήτησε ἡ κυρα-Δέσποινα ἀπό γνωστούς καί συγγενεῖς ἤτανε πληροφορίες καί μεσολάβηση. Νά μάθουνε ἀκριβῶς γιά τόν ἄντρα της καί νά παρακαλέσουνε γιά τό ἀπίθανο, τήν ἀπελευθέρωσή του. Καί ὅ,τι μπορούσανε κάνανε οἱ ἄνθρωποι. Σ' ἕνα μήνα περίπου ἤρθανε εἰδήσεις. Μά καλύτερα νά μήν ἐρχόσανε. Ὁ Γιώργης της συχωρέθηκε. Δέν ἄντεξε. Πιάσανε, λέει, ἐδῶ καί κεῖ πολλούς ἕλληνες. Τούς μαζέψανε ὅλους καί τούς πηγαίνανε γιά τήν Ἀνατολία, στά βάθη τῆς Τουρκίας. Τούς συνοδεύανε ἄγριοι καβαλαραῖοι. Μέρες ἀτέλειωτες ποδαρόδρομο. Λίγο ψωμί τούς δίνανε καί κεῖνο ὄχι κάθε μέρα. Ἡ θλιβερή πομπή, ὅσο περνούσανε οἱ μέρες, λιγόστευε. Ἡ πείνα, ἡ κούραση καί ὁ βούρδουλας γεμίσανε τά μονοπάτια ἑλληνικά κουφάρια. Κι ὅπως λέγανε, ὁ Κρεμμυδᾶς, πού δέν ἤτανε καί νιό παιδί, ὑπόφερε πολύ. Ντελικάτος καί τόν βάλανε στό μάτι οἱ ζαπτιέδες. Περνάγανε δίπλα του καί στά καλά καθούμενα τόν χτυπούσανε χωρίς ἔλεος. Εἶχε τό χάλι του ὁ δύστυχος, δέν τόν βαστάγανε τά πόδια του. Μά τό 'λεγε ἡ καρδιά του! Ὅποιον ἕλληνα ἔβλεπε ἀπελπισμένο, τόν πλεύριζε καί τοῦ 'δινε κουράγιο. Ἕνα χαμόγελο, μιά κουβέντα, λίγη παρηγοριά. Καί οἱ κρατούμενοι ὅλοι τόν ἀγαποῦσαν. Μέχρι στιχάκια ἔφτιαχνε καί τούς τά 'λεγε νά ξεχνᾶνε τά βάσανά τους. Εἶχε γλυκό πρόσωπο, καλοσυνάτο, καί ὅλοι τόν ξέρανε θεοφοβούμενο. Νήστευε κανονικά καί πρόσεχε πολύ ν' ἀγαπάει τό Θεό καί τούς ἀνθρώπους. Λέγανε μάλιστα πώς ἤτανε τόσο καλός, πού ὁ Θεός τοῦ εἶχε δώσει θαυμαστά χαρίσματα. Ἔτσι μιά φορά, ἐκεῖ πού δούλευε στά τούρκικα χωριά χωρίς ἐκκλησιά, τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς πού γονατίζουνε στόν Ἑσπερινό, εἶδε λέει, καθώς ἔκανε τήν προσευχή του, νά γονατίζουνε καί τά δέντρα. Καί τό δαμάλι πού πῆγε νά φάει τήν κορυφή σηκώθηκε ψηλά, ἔπεσε κάτω καί δέν ἔπαθε τίποτα. Καλός καί ἅγιος, λοιπόν, ὁ παππούς Κρεμμυδᾶς, ἀλλά ὁ βούρδουλας καί ἡ πείνα τόν ξέκαναν.

Τούς περπάταγαν ἀπό τίς περιοχές Μούγλων, Ἀϊδινίου, Βουρδούρ, Σπάρτης· τούς περάσανε κάτω ἀπό τό Ἰκόνιο, μέσ' ἀπό τό Ἐρεγλί καί κοντεύανε στή Νίγδη. Πρίν φτάσουνε ὅμως στήν πόλη τούτη, ὁ καλός ἕλληνας, ὁ Γιώργης Κρεμμυδᾶς, ὑπέκυψε. Ὅταν οἱ ἀγριάνθρωποι τόν εἴδανε πολύ ἐξασθενημένο, τόν βασανίσανε περισσότερο. Ἔπεσε, δέν μποροῦσε νά σηκωθεῖ. Τόν χτύπησαν κι ἄλλο, γιατί βιάζονταν, λέει, νά συνεχίσουνε τήν πορεία. Ἐκεῖ ξεψύχησε ὁ παππούς καί μαζί νουνός τοῦ γέροντα Ἰακώβου. Γιατί ὁ παππούς ὁ Γιώργης εἶχε βαφτίσει ὁ ἴδιος τόν ἐγγονό του, πού τόν ἀγάπαγε πολύ.

Ἀκόμα λίγες ἡμέρες καί ἦρθε τό ἰδιόχειρο σημείωμα τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς κυρα-Δέσποινας, τοῦ Χατζηδουλῆ. Ἤτανε γιατρός καί τόν εἴχανε συλλάβει κι αὐτόν. Τόν ρίξανε στό ἴδιο μπουλούκι, πού ἤτανε κι ὁ θεῖος του ὁ Γιώργης. Ὅταν ἔγινε τό κακό μέ τό θεῖο του δέν μπόρεσε νά βοηθήσει. Μόνο πῆρε ἀπό τίς τσέπες τοῦ σκοτωμένου πέντε λίρες. Ἔδωσε τίς δυό σέ κάτι τούρκους χωρικούς γιά νά τόν θάψουνε – ποιός ξέρει ἄν τόν ἔθαψαν ἤ ἄν τόν πέταξαν σέ κάνα ρέμα γιά τά ὄρνια! Πάντως ὁ Χατζηδουλῆς ἔγραψε στή θεία του ὅτι ἔδωσε τίς δύο λίρες καί τή ρωτοῦσε τί νά κάνει τίς ὑπόλοιπες. Ἡ δόλια ἡ κυρα-Δέσποινα, μέ ἄνθρωπο πού πήγαινε πρός τά κεῖ, τοῦ παράγγειλε νά τίς κρατήσει. Ἔπειτα χάθηκε καί ὁ Χατζηδουλῆς μέ τόν ἴδιο ἤ παρόμοιο τρόπο.

Ἡ σειρά τοῦ πατέρα, τοῦ Σταύρου Τσαλίκη ἀπό τή Ρόδο

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ Ο ΤΣΑΛΙΚΗΣ, ἄντρας τῆς μικρομάνας Θοδώρας, μαστόρευε στην Τουρκιά. Οἱ ἁπλοϊκοί τοῦρκοι τοῦ φερόσανε φιλικά, τούς δούλευε καλά καί τόν πληρώνανε ἀνάλογα μέ τή συμφωνία. Ὅλους τούς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ μέχρι τό Νοέμβρη δέν ἤξερε τὰ καθέκαστα γιά τόν πεθερό του, τό Γιώργη Κρεμμυδᾶ. Ἐπιστρέφοντας στό Λιβίσι, μέ κάμποσα γρόσια καί φορτωμένος τρόφιμα καί ἄλλα ψώνια, ἔμαθε τά νέα. Τά 'μαθε μόλις ἔφτασε στή Μάκρη καί ξεπέζεψε στούς Κρεμμυδάδες, νά πάρει ἀνάσα ἀπό τό μακρύ ταξίδι.

Ἔσφιξε τήν καρδιά του... Δέν ἤξερε τί νά πεῖ καί τί νά

ἐλπίσει πιά! Ἐάν οἱ πανίσχυροι ἄρχοντες Κρεμμυδάδες δέν εἴχανε τρόπο νά σώσουνε τόν ἄνθρωπό τους, ποιά δύναμη, ἔλεγε, θά σώσει τούς πολλούς ἀδύνατους; Ἀργότερα, μάλιστα, μόνο λίγους μῆνες, χάθηκε στά ἴδια τάγματα κι ἄλλος ἕνας Κρεμμυδᾶς τοῦ Λιβισιοῦ. Νέο παιδί, Βασίλη τό λέγανε, τελείωσε στήν Ταρσό.

Ὁ Σταῦρος δέ στάθηκε καθόλου. Ἕναν καφέ ἤπιε, φόρτωσε τά δυό μουλάρια κι ἔφυγε ἀμέσως. Δέν τόν κράταγε ὁ τόπος. Ὁ νοῦς του ἀλαφιασμένος, ἡ καρδιά του στή Θοδώρα του -Δωρούλα καί Δωρίτσα τήν ἔλεγε- καί τά μωράκια. Αὐτούς μόνο εἶχε στό νοῦ του. Τί τρομάρα, σκεφτότανε, τί στενοχώρια νά πέρασε ἡ ντελικάτη Δωρούλα του... καί θά 'χε γοῦστο νά 'κανε βήματα τό μωρό, τό Ἰακωβάκι... ἕνα τόσο δά χαμόγελο φάνηκε στά χείλη του. Ἀνέβαινε μέ τά μουλάρια καί τόν κάλφα του στόν ἀνήφορο, στόν βορεινό Ἀντίκραγο. Καί τό μυαλό του ἔτρεχε μέ χίλια φτερά. Πέρασε τά χρόνια μέ μιά μόνο δρασκελιά. Πῆγε στά παιδικά του, στή γειτονιά τῆς Ρόδου. Ἐκεῖ γεννήθηκε, τό 1883. Γειτονιά φτωχική, ἔξω ἀπό τά τείχη, στά Μαράσια, ὅπου ἔφτασαν οἱ τσαλίκηδες, ἀπό τόν Ἀρχάγγελο.

Δύσκολοι καιροί στ' ὄμορφο νησί. Τοῦρκοι τό διαφεντεύανε. Φτώχεια οἱ ἕλληνες. Τόν πῆρε ὁ πατέρας του, ὁ Ἰάκωβος Τσαλίκης, ὅταν ἤτανε γύρω στά 15 ἤ 17, καί ἤρθανε ἀπέναντι, στο Μαρμάρι, στή μικρασιατική ἀκτή. Γιά καλύτερη τύχη. Στά εὐλογημένα τοῦτα παράλια πολύς ὁ κόσμος, πιό πλούσιοι, λίγοι οἱ τεχνίτες. Θά δουλεύανε καλά καί τίμια. Νά μαζέψουνε παράδες, νά προκόψουνε κι αὐτοί, νά γυρίσουνε στήν ἀγαπημένη τους Ρόδο, νά χτίσουνε καλό σπίτι, νά ζήσουνε σάν ἄνθρωποι. Ἀπό τούς Τσαλίκηδες εἴχανε φύγει πολλοί γιά τή Μικρασία. Πρῶτοι φύγανε τό 1756 ὁ Γεώργιος καί ὁ Αὐγερινός Τσαλίκης.

Ὁ τωρινός Ἰάκωβος Τσαλίκης, χτίστης καί γανωματής, γιά τά χαλκωματένια κατσαρολικά, τά μπακίρια, κάλφα εἶχε τό γιό του τό Σταῦρο κι ὅλα πήγανε καλά. Ἕλληνες καί τοῦρκοι τούς προτίμαγαν στή δουλειά. Κάνανε ἀπό τήν ἀρχή στέκι τό Λιβίσι. Ἀπό παλιά, αἰῶνες πρό Χριστοῦ, πηγαίνανε ροδίτες καί μάλιστα γιά μόνιμη ἐγκατάσταση στά παράλια τῆς Λυκίας. Ἐδῶ στό Λιβίσι ὁ νεαρός Σταῦρος δούλεψε πολύ

καιρό χτίστης στό ἀρχοντικό τοῦ Γιώργη Κρεμμυδᾶ, μέ τίς πολλές κόρες. Ὁ Γιώργης σκέφτηκε νά κάνει γαμπρό τό νεαρό Σταῦρο στή μεγάλη του κόρη. Τό παληκάρι ὅμως εἶχε συγκινηθεῖ ἀπό τή μικρή.

– Εὐχαριστῶ, ἀφέντη Γιώργη, ἀλλά ἐγώ σκέφτομαι μόνο τή Δωρούλα...

– Μά εἶναι μικρή, ἔκανε ὁ πατέρας.

– Θά περιμένω νά μεγαλώσει, ἐπέμενε ὁ Σταῦρος (ἔτσι χαριτωμένα καί ἁπλοϊκά τά διηγότανε ὁ ἴδιος ὁ μακαριστός γέροντας Ἰάκωβος, ὅπως τοῦ τά 'χε εἰπεῖ ὁ πατέρας του).

Κι ὅλα τελειώσανε καλά. Ὁ Σταῦρος καί ἡ Θοδώρα γίνανε ζευγάρι μέ τήν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας καί τά γλέντια κρατήσανε τότε μόνο τρεῖς ἡμέρες – γιατί παλιότερα κρατάγανε μιά βδομάδα!

Μεγάλο καί καλό τό σπίτι τοῦ Κρεμμυδᾶ, δούλεψε κι ὁ Σταῦρος μέ τόν πατέρα του, τό φτιάξανε καλύτερο. Ἔμεινε στό πάνω τό νέο ζευγάρι καί στό κάτω οἱ γέροι μέ τίς ἄλλες κόρες καί τά δύο ἀγοράκια.

Ἡ Δωρούλα τοῦ Σταύρου ἤτανε καλή κι εὐγενική, ξεχείλιζε ἀπό ἀγάπη καί ἀφοσίωση. Σ' ὅλο τό σπιτικό, ὅμως, κυριαρχοῦσε ἡ μορφή τῆς μητέρας της, τῆς κυρα-Δέσποινας. Γιά τά δύσκολα καί τά μεγάλα τῆς οἰκογένειας ἤτανε αὐτή.

Ὄχι μόνο γιατί ἤτανε μητέρα μέ πολλές κόρες κι ὁ πατέρας ἔλειπε πάνω ἀπό τούς μισούς μῆνες τοῦ χρόνου. Ἀλλά γιά τήν ψυχραιμία της, τήν ἀποφασιστικότητά της καί προπαντός γιατί ἐνσυνείδητα κράταγε καί ζωντάνευε τή μακρά ἐκκλησιαστική παράδοση τῆς δικῆς της οἰκογένειας. Βαθιά πίστη, ἀφοσίωση στήν Ἐκκλησία, κάθε τόσο στό ναό γιά τίς Ἀκολουθίες, ν' ἀνάψει τά καντήλια στά ξωκκλήσια, νά κάνει τίς μετάνοιες, νά μάθει τά παιδιά νά προσεύχονται... Κι ἔπειτα νά δώσει κουράγιο σ' ὅλους, νά δείξει πῶς νά ξεχνᾶνε τά βάσανα, νά εἶναι πρώτη στή δουλειά, παντοῦ μπροστά... δέ γινότανε τίποτα χωρίς τή γιαγιά Δέσποινα.

Ὅλ' αὐτά περνούσανε ἀπό τό μυαλό τοῦ Σταύρου καί χαρακώνανε τήν καρδιά του, καθώς πλησίαζε στήν κορυφή τοῦ Ἀντίκραγου. Μόλις βγῆκε καλά στήν κορυφή, στό περίφημο Πιρνάρι, κοίταξε δεξιά, πέρα πρός τή Δύση, στίς πέτρινες

πλευρές τοῦ δυτικοῦ 'Αντίκραγου, τό Λιβίσι. Γιά πρώτη φορά δέν τοῦ φάνηκε ὡραῖο, οὔτε βέβαια κι ἄσχημο. Ἕνα σύννεφο σκέπαζε τό μυαλό του καί δέν μποροῦσε νά διακρίνει πῶς θά ἦτανε ἡ ἄλλη μέρα τοῦ Λιβισιοῦ, τό αὔριο. Εἴχανε ὅλα μπερδευτεῖ. Κι ἐνῶ λίγο-πολύ φαινότανε πώς ὅπου νά 'ναι θ' ἀλλάξουνε ὅλα ἤ τουλάχιστον πολλά στήν ἑλληνική Μικρασία, οἱ ριζωμένοι ἕλληνες δέ θέλανε νά τό πιστέψουν. Ἔπρεπε νά γίνει ὁ τελικός, ὁ φοβερός καταστρεπτικός σεισμός, γιά νά συνειδητοποιήσουνε τήν κατάσταση. Καί πάλι δέν ἀποφασίζανε ν' ἀφήσουνε τήν προαιώνια γῆ τους, τόν ἱερό τους τόπο.

Πάντως, μέ τά τελευταῖα γεγονότα νεκρώσανε οἱ καρδιές. Δέν ὀνειρευόσανε ὅπως ἄλλοτε. Κι ὁ Σταῦρος ὁ Τσαλίκης τώρα δέν ὀνειρευότανε πῶς θά κάνει νά προκόψουν τά παιδιά του, πῶς θά τά κάνει δασκάλους, παπάδες κι ἀκόμα πιό πάνω... 'Εκεῖνος ὁ παπα-Γρηγόρης ὁ Τσακίρης ἦτανε τό πρότυπο σ' ὅλο τό Λιβίσι καί τή Μάκρη. Καί ἡ πεθερά του ἔλεγε καί ξανάλεγε γιά τούς ἱερομόναχους τῆς φαμίλιας της: «Νά δώσει ὁ Θεός, καλέ μου Σταῦρο, ἕνα σου παιδί νά γίνει παπάς... νά μᾶς διαβάζει τό δικό μας παιδί, νά μᾶς κοινωνάει ἐκεῖνο, νά παίρνουμε ἀντίδωρο ἀπό τό χέρι του...». Ἔτσι λαχταροῦσε κι ὁ Σταῦρος· καί δῶσ' του δουλειά, νά βγοῦνε παράδες, νά ξοδευτοῦνε μεθαύριο γιά τά παιδιά. Μά καί γιά τίς δύσκολες ὧρες. Ὅπως τά προηγούμενα χρόνια, τότε πού χάσανε τά μωρά –καί τά δίδυμα– λίγους μῆνες μετά τή γέννησή τους. Ξοδέψανε πολλούς παράδες καί χάσανε καί τά παιδιά.

Μέ τό 'να καί μέ τ' ἄλλο πέρασε ὁ δρόμος. Δέ στάθηκε πουθενά ὁ Σταῦρος, οὔτε στόν καφενέ τοῦ Σκυφτοῦ. Πέρασε καί τόν κάμπο, πού στίς ἀργές εἶχε ἀκόμα νερό καί σχημάτιζε μικρή λίμνη.

Μέ τό πού μπῆκε στό χωριό, τρέξανε τά παιδάκια νά πάρουνε τά συχαρίκια στήν κυρα-Δέσποινα καί τή γυναίκα του Θοδώρα. 'Εκείνη βγῆκε πιό κάτου στό καλό καλντερίμι κι ἔπεσε στήν ἀγκαλιά του. Τήν πῆρε ἀπό τό χέρι, ἀνέβηκαν λίγα μέτρα στό καλντερίμι καί μπήκανε στό μαυρισμένο σπίτι. Ὅλοι κλάψανε κι ὅλοι ὁ ἕνας στόν ἄλλο εἴπανε λόγο παρηγορητικό.

'Ο Σταῦρος ἀνέβηκε στό πάνω σπίτι (πού ἦτανε προίκα τῆς γυναίκας του μ' ἕνα μαγαζί ἀκόμα στήν ἀγορά – στό Στοῦμπο). Πῆρε τά μωράκια στήν ἀγκαλιά καί δέ χόρταινε νά τά χορεύει καί νά τά παίζει. Τό ἕνα του παιδάκι, ὁ Γιωργάκης, πού ζεῖ καί τώρα, ἦτανε τριῶν ἐτῶν. Τό ἄλλο, τό 'Ιακωβάκι του, εἶχε γεννηθεῖ τόν περασμένο χρόνο, τό 1920, στίς πέντε τοῦ Νοέμβρη. Τό εἶχε βαφτίσει σά νουνός ὁ συχωρεμένος ὁ παππούς του, ὁ Γιώργης Κρεμμυδᾶς, καί εἶχε πάρει τό ὄνομα τοῦ ἄλλου παπποῦ, τοῦ ροδίτη 'Ιάκωβου Τσαλίκη.

Αἰχμαλωσία – Ξεριζωμός

Τα ελληνοτουρκικα πηγαινανε ἀπό τό κακό στό χειρότερο. 'Ο Μουσταφά Κεμάλ, ἀφοῦ ἡσύχασε ἀπό τόν ἀνταρτοπόλεμο πού κάνανε οἱ ἕλληνες στόν Πόντο, ἔριξε τίς δυνάμεις του ἐδῶ στά δυτικά τῆς Μικρασίας. Ὅπου βέβαια ὑπῆρχε στρατός ἑλληνικός (γιά τά χρόνια 1919-1922) στή Σμύρνη καί τά γύρω, ἐκεῖ ζούσανε οἱ ἕλληνες χωρίς κίνδυνο. 'Αλλοῦ ὅμως ἡ κατάσταση ἔγινε ἀπελπιστική. Οἱ τσέτες, μέ τόν ἀέρα πού τούς δώσανε ὁ Κεμάλ καί ὁ Νουρεδίν πασάς, ὁρμούσανε σά λύκοι στά ἑλληνικά χωριά· σκοτώνανε, κλέβανε καί τρομοκρατούσανε. Πρίν ἔρθει κιόλας ἡ τελική καταστροφή, ὁλόκληρα χωριά καί πόλεις, ὅπως τό 'Αϊδίνι, ξεκληριστήκανε μέ σφαγές ὁμαδικές.

Στό Λιβίσι τά πράγματα φαινόσανε πιό ἥσυχα. Ὅμως ὁ φόβος καί ἡ ἔγνοια τοῦ αὔριο ἔλιωνε τό μυαλό καί πέτρωνε τίς καρδιές τῶν κατοίκων, πού συνεχίζανε νά ζοῦν καί νά δουλεύουν. Τό ἴδιο καί ὁ Σταῦρος Τσαλίκης. Περισσότερο τώρα, γιατί ἔλειψε καί ἡ βοήθεια ἀπό τόν πεθερό του. Τά παιδάκια μεγάλωναν, βλέποντας ὁλοένα κλαμένες τίς γυναῖκες. Κάθε ἀπόγευμα κατέβαζε ἡ γιαγιά τό θυμιατοῦρι (λιβανιστήρι) ἀπό τήν τσιμιά (γεῖσο τοῦ τζακιοῦ) καί θυμιάτιζε τό σπίτι. Κάνανε ὅλοι τό σταυρό τους, λίγες μετάνοιες καί τό βράδυ προσευχές. 'Ανάβανε καί τά καντήλια στά γύρω μικρά ἐκκλησάκια – πηγαίνανε κυρίως οἱ ἀνύπαντρες ἀδερφές τῆς Θοδώρας. 'Εκείνη ἀνέβαινε συχνότερα στόν Ταξιάρχη, κρατώντας τό 'να παιδί στήν ἀγκαλιά καί τ' ἄλλο ἀπό τό χέρι. Παρακαλοῦσε τόν ἀρχάγγελο νά 'χει καλά τό

Σταῦρο της, πού ἤτανε πάλι φευγάτος γιά δουλειά σέ τούρκικα χωριά.

Μά τό κακό δέν ἄργησε. Ἀρχές (ἤ λίγο μετά) τοῦ 1922 οἱ τοῦρκοι πιάσανε καί τό Σταῦρο της. Νέα δυστυχία, πάλι κλάματα κάθε μέρα οἱ γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ. Χειμώνας καιρός, τό μεγάλο μπουλούκι τῶν ἑλλήνων περπάταγε στούς χιονισμένους δρόμους. Τούς περάσανε ἀπό τήν Καππαδοκία κι ἀνέβαιναν ὅλο ψηλότερα. Ὅσοι δέν ἀντέχανε στήν ὁδοιπορία τρώγανε τίς τελευταῖες βουρδουλιές καί τελειώνανε στό χιονισμένο δρόμο. Σπάνια ξοδεύανε σφαῖρες οἱ καβαλαραῖοι ζαπτιέδες καί οἱ στρατιῶτες. Στό δρόμο πού βαδίζανε, εἴχανε περάσει προηγουμένως κι ἄλλα μπουλούκια ἕλληνες αἰχμάλωτοι. Πολλές φορές εἴδανε, στίς ἄκρες τοῦ δρόμου, μέσ' ἀπό τά χιόνια νά ἐξέχουνε χέρια ἤ πόδια ἑλλήνων, πού τούς εἴχανε πετάξει, καθώς προχωρούσανε, καί τούς εἶχε μισοσκεπάσει τό χιόνι.

Τώρα τό μπουλούκι, πού ἤτανε κι ὁ Σταῦρος Τσαλίκης, ὁ πατέρας τοῦ μακαριστοῦ γέροντα Ἰακώβου, τό προορίζανε, λέει, γιά τόν Καύκασο. Πρίν φτάσουν ἐκεῖ, τούς βάλανε νά δουλέψουνε σέ ὀρυχεῖα. Μιά μέρα, ἐνῶ δούλευε ὁ Σταῦρος, ἀκούει στή στοά τρεῖς χτύπους. Τοῦ φανήκανε σημαδιακοί. Βγῆκε ἀπό τή στοά καί ἀμέσως αὐτή γκρεμίστηκε. Τόν φύλαξε ὁ ἅγιος Χαράλαμπος. Εἶχε τό εἰκονάκι του κρεμασμένο στό λαιμό του. Κοιμόσανε, καθώς ἔλεγε ἀργότερα ὁ Σταῦρος στό γιό του Ἰάκωβο, σέ κάτι καλύβες. Γιά νά ζεσταθοῦν σκάβανε στό χιόνι, ἕνα καί δύο μέτρα, νά βροῦνε στή γῆ κάνα κούτσουρο ἤ ἄλλο ξύλο κι ἀνάβανε φωτιά.

Κάποια μέρα, σκάβοντας τό χιόνι γιά ξύλα, βρῆκε ὁ Σταῦρος ἕνα κούτσουρο, πού τό πρόσεξε ἰδιαίτερα. Τοῦ φάνηκε κατάλληλο καί ἄρχισε νά τό σκαλίζει νά τό κάνει μπαγλαμαδάκι. Γιατί τόν εἶχε μάθει ὁ πατέρας του νά παίζει μπαγλαμά καί τοῦ ἄρεσε πολύ νά βαράει μαντινάδες κι ἄλλα τραγουδάκια. Τίς καλές ἡμέρες στό Λιβίσι, τούς μῆνες πού ἔμενε στό σπίτι, ἔπαιζε κάθε μέρα σχεδόν γιά τή Δωρούλα καί καμιά φορά γιά ὅλη τή γειτονιά. Τό σκάλισε λοιπόν, κάπου βρῆκε καί λίγα χρήματα, ἔστειλε στήν κοντινή πόλη καί τοῦ 'φεραν τέλια. Ἔτσι ἄρχισε, στήν ἄθλια ἐξορία μέ τά καταναγκαστικά

ἔργα νά παίζει τά βράδια κάνα σκοπό, νά ξεχνοῦν οἱ ἕλληνες τά βάσανά τους.

Ἀπέναντι ὅμως ἀπό τίς καλύβες ἤτανε τό σπίτι τοῦ ἀξιωματικοῦ, πού μέ στρατιῶτες φύλαγε τούς ἕλληνες. Ἄκουσαν ἀπό κεῖ χανούμισσες καί χανουμάκια τή μουσική, ζητήσανε ἀπό τόν ἀξιωματικό νά ἔχουνε κι αὐτές μουσική. Φώναξε ὁ ἀξιωματικός τό Σταῦρο καί πιά δέ δούλευε στό ἐπικίνδυνο ὀρυχεῖο. Ἔπαιζε τ' ἀπογεύματα διάφορους τούρκικους σκοπούς στό σπίτι τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Αὐτό δέ συνεχίστηκε. Πῆγε διαταγή καί ζητάγανε τεχνίτες μεταξύ τῶν ἑλλήνων. Ὁ Σταῦρος δήλωσε χτίστης. Τόν πήγανε στά μέρη τῆς Τραπεζούντας καί τόν βάλανε νά χτίζει νοσοκομεῖο. Τοῦ δίνανε μάλιστα καί λίγα χρήματα, νά κάνει καλά τή δουλειά. Ὅμως νέα γιά τή Θοδώρα του καί τά παιδιά δέν μποροῦσε νά μάθει.

Στ' ἄλλα παράλια, στή δυτική Μικρασία, γκρεμιζόταν ὁ ἑλληνισμός τῶν τριῶν χιλιάδων χρόνων. Ὁ ἑλληνικός στρατός ὑποχωροῦσε ἄτακτα παντοῦ, σ' ὅλα τά μέτωπα. Κι ἀπό πίσω οἱ τοῦρκοι, τσέτες καί στρατός, καίγανε, βιάζανε, σκοτώνανε καί ἁρπάζανε τό βιός τῶν ἀνυπεράσπιστων ἑλλήνων. Ἦρθε τόν Αὔγουστο καί ἡ φοβερή καταστροφή τῆς Σμύρνης. Ἔτος 1922. Στ' ἄλλα μέρη οἱ ἕλληνες πεθαίνανε ἀπό ἀγωνία. Στό Λιβίσι εἴχανε ἀπομείνει λίγοι ἄντρες. Τά γυναικόπαιδα κλεινόσανε νωρίς στά σπίτια καί μέ τρόμο ἀκούγανε –γιά πρώτη φορά στό Λιβίσι– νά περπατᾶνε στά καλντερίμια τοῦρκοι ζαπτιέδες, χωροφύλακες. Ὁ μουτίρης, ὁ μόνος τοῦρκος πού ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἀρχῶν ἔμενε στό Λιβίσι, ἀπό καλοσυνάτος καί καλοφαγᾶς τοῦρκος,ἔγινε σκληρός καί ἀπειλητικός. Ὁ ἴδιος, πρός τό τέλος τοῦ Σεπτέμβρη, ἔβαλε μιά βραδιά, τούς ντελάληδες νά τό φωνάξουν: νά 'ναι ὅλοι ἕτοιμοι, σέ λίγες μέρες φεύγουνε. Ποῦ θά πᾶνε, πῶς θά φύγουν, μέ τί μέσο, κανείς δέν ἤξερε. Ὁ καθένας δικαιοῦταν ἕνα μποξά, ἕνα δέμα μέ ροῦχα, στή μασχάλη του. Βάλανε κιόλας μέ τρόπο οἱ τοῦρκοι νά διαδίδουνε στούς ἕλληνες χριστιανούς, ὅτι δέ χρειάζεται νά πάρουνε πολλά πράματα μαζί τους, γιατί τάχα θά ξαναγύριζαν γρήγορα. Τό μέτρο τάχα ἴσχυε μέχρι νά τακτοποιηθοῦν τά ἑλληνοτουρκικά. Πολλοί

ἕλληνες θέλανε καί τό πιστεύανε. Οἱ πιό ψύχραιμοι ξέρανε πολύ καλά, ὅτι, ἀφοῦ ἐπικρατήσανε οἱ νεότουρκοι, δέ θ' ἀφήνανε τούς ἕλληνες στή Μικρασία, ὅπως καί καμιά δυναμική μειονότητα.

Στό Λιβίσι ἀκούσανε τή διαταγή γιά ξεριζωμό σάν ποδοβολητό τοῦ χάρου. Δημογέροντες, ἱερεῖς καί δάσκαλοι –ὅσοι εἴχανε ἀπομείνει– κάνανε πολλά συμβούλια, νά βροῦνε τρόπο προστασίας τῶν γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν. Κόπος χαμένος. Οἱ τοῦρκοι πιά εἴχανε γίνει γιά τούς ἕλληνες μόνο μαχαιροβγάλτες, ἅρπαγες καί βιαστές. Δίνανε δέ δίνανε οἱ ἀρχές τό λόγο τους, τά ἴδια γινόσανε... πατούσανε τό λόγο τους τήν ἄλλη ὥρα, τό πολύ τήν ἄλλη μέρα.

Σέ κάθε σπιτικό, στό μεγάλο καλό δωμάτιο πού εἴχανε τά εἰκονίσματα, οἱ λιβισιανές κλαίγανε καί ζητάγανε παρηγοριά. Οἱ ἄντρες, ἀπό 12 μέχρι 65 χρόνων, ὅλοι στήν ἐξορία, κατά μπουλούκια στά βάθη τῆς Τουρκίας... γιά ἀφανισμό.

Ἕνα πρωί, φτάσανε στό ἄτυχο Λιβίσι καβαλαραῖοι ἀπό τό Καζάν τῆς Μάκρης. Τήν ἴδια μέρα, πρίν ἀπό τό μεσημέρι, ἔπρεπε νά ξεκινήσουνε τά γυναικόπαιδα καί οἱ γέροι τοῦ Λιβισιοῦ γιά τή Μάκρη, γιά τό Κορδόνι, δηλαδή τήν καινούργια προκυμαία. Τό μαντάτο στήν ἀρχή γέννησε ἀπέραντο θρῆνο. Κλαίγανε οἱ γυναῖκες καί μοιρολογοῦσαν ὄχι μόνο τούς πεθαμένους τους ἀλλά καί τούς ζωντανούς. Μοιρολογούσανε τούς ἑαυτούς τους.

Ἡ κυρα-Δέσποινα μάζεψε τίς κόρες γύρω της. Ἔδωσε τίς τελευταῖες ὁδηγίες. Τί θά πάρει στό μποξά ἡ καθεμιά. Φυσικά ἔπρεπε ὅλες νά κρύψουνε στά ροῦχα τους τά χρήματα καί τά χρυσαφικά. Ἔπειτα ἡ καθεμιά κόρη θά πήγαινε τήν προίκα της. Οἱ πιό πολλές κοπέλες δηλαδή τοῦ Λιβισιοῦ στοιβάζανε τίς ἀκριβές τους προῖκες στό πίσω μέρος τοῦ Ταξιάρχη. Σέ κεῖνον ἐμπιστευόσανε τό ἔχει τους. Κι αὐτός ἄς ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε. Ἦτανε συγκλονιστικό νά βλέπει κανείς νά περπατᾶνε φορτωμένες οἱ κοπέλες καί ν' ἀποθέτουνε τήν προίκα τους ἡ καθεμιά στό ναό.

Μετά τίς κόρες πῆγε στόν Ταξιάρχη καί ἡ κυρα-Δέσποινα, μέ τό μικρό Ἰακωβάκι στήν ἀγκαλιά. Κάτι πολύτιμο ἤθελε ν' ἀφήσει, μά προπαντός ἤθελε ν' ἀνάψει στήν εἰκόνα

του τό τελευταῖο κερί καί νά προσευχηθεῖ. Ὅμως δέν μπόρεσε νά προσευχηθεῖ. Ἀγρίεψε ἡ γυναίκα μέ ὅ,τι εἶδε. Στό Ἱερό, πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα, βρῆκε νά κάθεται ὁ τοῦρκος μουτίρης. Ἡ κυρα-Δέσποινα πλησίασε καί τόν κοίταξε θυμωμένη. Τότε κεῖνος τῆς εἶπε περιφρονητικά κι ἐκδικητικά:

«Ἐδῶ καθότανε ὁ Χριστός σας, τώρα κάθομαι ἐγώ»! Καί συνέχισε νά κόβει τόν καπνό του πάνω στό ἱερό Εὐαγγέλιο.

Ἔφυγε ἡ δύστυχη καί δέν εἶχε δύναμη οὔτε νά κλάψει. Τοῦ 'πε ὅμως μιά κατάρα στά τούρκικα, πού δέν ξέρουμε ἄν ἔπιασε. Ἐπιστρέφοντας ἀπό τόν κεντρικό δρόμο, εἶδε καί τό μαγαζί τους κλειστό. Τό εἴχανε δώσει προίκα στή Θοδώρα καί τό δούλευε ἄλλος.

Ὅλοι ἕτοιμοι. Κλαίγανε. Φιλήσανε τό εἰκονοστάσι. Ἔξω, φιλήσανε καί τήν πόρτα. Ἡ κυρα-Δέσποινα πῆρε τό σκυλάκι τους, τόν Τσακούρα, καί τοῦ 'δειξε στό κάτω ὑπόστεγο. Εἶχε βγάλει καί τοῦ ἄφησε 12 «κοφινοῦδες» σῦκα, νά 'χει νά τρώει.

Σιγά-σιγά ὅλοι μαζευτήκανε στήν Κάτω Παναγιά, τή δεύτερη μεγάλη Ἐκκλησία τοῦ Λιβισιοῦ. Κίνησε ἡ θλιβερή πομπή, κάπου 2.000 γυναικόπαιδα καί γέροι. Μάτια φοβισμένα, πόδια νά τρεκλίζουνε, καρδιά σκοτεινή χωρίς ἐλπίδα. Τό μποξά στή μασχάλη καί ὅ,τι χωρούσανε οἱ τσέπες. Ἡ Θοδώρα κράταγε κυρίως λίγα τρόφιμα, κάτι νά τρῶνε τουλάχιστον τά παιδιά. Εἴχανε λιάσει πολλά σῦκα – ἀπό τή δική τους συκιά. Πῆρε ἀκόμη σουσάμι καί γιά φάρμακο λίγη ρακή. Στίς τσέπες βάλανε καί στραγάλια. Τό Ἰακωβάκι τότε ἦτανε δύο χρονῶν παρά δύο μῆνες. Τό κρατούσανε στήν ἀγκαλιά. Ὁ Γιῶργος τεσσάρων χρόνων καί ἡ Τασούλα σαράντα μόλις ἡμερῶν.

Περάσανε τόν κάμπο μέ τή φθινοπωρινή μελαγχολία καί ἀνεβήκανε στό βορεινό Ἀντίκραγο. Ἔπειτα κατήφορο γιά τή Μάκρη. Τό βράδυ ὅλοι βρισκόσανε στό Κορδόνι, τήν καινούργια προκυμαία. Οἱ χωροφύλακες διώξανε μακριά τούς τούρκους πού ἀπειλούσανε νά λιντζάρουνε καί νά κλέψουνε τούς ἕλληνες.

Τούς μαζέψανε ὅλους πολύ κοντά στή θάλασσα καί φάνηκε ὅτι ἐκεῖ σκοπεύανε νά τούς ἐκτελέσουνε ὁμαδικά. Κάποιος εἰδοποίησε, καί τά παιδάκια ὅλα μαζί ἀρχίσανε νά κλαῖνε

καί νά σκούζουνε. Δέν ἔγινε τό κακό. Κοιμηθήκανε οἱ γυναῖκες καί τά παιδάκια στό ὕπαιθρο. Καί τό πρωί ἔγινε ἡ μεγάλη ληστεία. Τούς βάλανε στή σειρά καί τούς κάνανε μαϊνιά, ἔρευνα σωματική. Τούς τά ἔβγαλαν ὅλα καί δέν τούς ἄφησαν γρόσι γιά γρόσι. Μαζέψανε πολλά χρήματα, χρυσαφικά καί λίρες 'Αγγλίας. Οἱ δύστυχες οἱ γυναῖκες διαμαρτυρόσανε. Ποῦ θά πήγαιναν χωρίς χρήματα; 'Εκεῖνοι ἀπαντούσανε:

–'Εδῶ τ' ἀποχτήσατε, ἐδῶ θά τ' ἀφήσετε.

Καί τίς γδύσανε τελείως ἀπό χρήματα καί χρυσαφικά. Στό Κορδόνι μείνανε καί τήν ἄλλη μέρα, γιατί καράβι δέ φαινότανε. Καμιά φορά, τήν τρίτη μέρα, φάνηκε ἀμερικάνικο πλοῖο. Ἦτανε φορτηγό, εἶχε δεκάξι βάρκες καί φορτίο δέρματα. Μπήκανε τά γυναικόπαιδα μέσα –ἡ πρώτη φουρνιά– καί σήκωσε ἄγκυρες. Ζήτησαν οἱ δύστυχες γυναῖκες νά χτυπήσουν οἱ σειρῆνες πένθιμα. Καί ἄρχισε θρῆνος πού σπάραζε τά σωθικά. Τίποτα δέν μποροῦσε νά τίς παρηγορήσει. Τό μικρό 'Ιακωβάκι, κούρνιαζε στήν ἀγκαλιά τῆς μητέρας, καί ἔδειχνε θλίψη τό ἀγγελικό προσωπικάκι του. Θλίψη, μόνο γιατί ἔκλαιγε ἡ μητέρα...

Προέκυψε μετά καί τό πρόβλημα ποῦ θά τούς πᾶνε. Οἱ ξένοι εἶπανε γιά τή Γαλλία. Οἱ λιβισιανές προτιμήσανε τήν 'Ελλάδα. Ἔβαλε πλώρη γιά τή Ρόδο, ἔπειτα ἔπιασε Κυκλάδες. Βρήκανε πολύ κακή θάλασσα. Τό σκαρί ἀγκομαχοῦσε. Κινδύνευε. Ἔπρεπε ν' ἀλαφρώσει. 'Ο καπετάνιος τό σκέφτηκε. Εἶχε πληρωθεῖ γιά τά γυναικόπαιδα. Δύσκολο νά τά πετάξει στή θάλασσα. Τά δέρματα ἤτανε ἀσφαλισμένα. Τά πέταξε καί σωθήκανε οἱ ἄνθρωποι. Τό ταξίδι κράτησε μέρες, μιά ἑβδομάδα καί πλέον. Πείνα, δίψα, ψείρα... ὅλα μαζί βασανίζανε τόν κόσμο.

Κάποτε πιάσανε καί Πειραιά. Δέν τούς ἀφήσανε νά βγοῦνε. 'Η κυρα-Δέσποινα μέ τή Θοδώρα πήγανε στήν ἄκρη τοῦ πλευρισμένου πλοίου καί χαζεύανε τόν κόσμο στό λιμάνι. 'Εκεῖ ἀκούσανε γιά πρώτη φορά ἕλληνες νά βλαστημᾶνε τά θεῖα. Τότε ἀσυναίσθητα κοιτάχτηκαν καί εἶπανε:

–Ἄν εἶναι τέτοιοι ἀντίχριστοι ἐδῶ, πίσω στούς τούρκους!

Γιατί στό Λιβίσι οἱ ἄνθρωποι, ἀπό παράδοση καί ἀντίδραση πρός τούς τούρκους, εἴχανε ἤ ἔδειχναν εὐσέβεια. Ὅλοι ἐκκλησιαζόσανε ταχτικά. Οἱ κλεψιές σπάνιες, τά ἐγκλήματα τελείως ἄγνωστα. Ὅλοι στό σπίτι, στό μεγάλο δωμάτιο, εἴχανε εἰκονοστάσι καί προσευχόσανε. 'Η κυρα-Δέσποινα ἰδιαίτερα ἤτανε πολύ τῆς 'Εκκλησίας καί τῆς προσευχῆς. Κράταγε στό σπίτι ὅλες τίς νηστεῖες κι ἔμαθε καί τή Θοδώρα, πού τήν ἀκολουθοῦσε σ' ὅλα, νά τά κρατάει καί κείνη. Τρεῖς τάξεις μόνο πῆγε ἡ Θοδώρα στό Παρθεναγωγεῖο, μά ἤξερε καί καταλάβαινε πολλά γράμματα τῆς 'Εκκλησίας. Διάβαζε Βίους ἁγίων καί ἄκουγαν μετά καί τά παιδιά της. Μέ τά βάσανα πού τή βρήκανε γνώρισε περισσότερο τήν 'Εκκλησία καί τά Μυστήριά της. Σιγά σιγά ἔγινε σχεδόν ἀσκήτρια.

'Ο μακαριστός γέροντας 'Ιάκωβος ἀπό τή γιαγιά τή Δέσποινα καί ἀπό τή μητέρα του πῆρε τήν πρώτη ἀγάπη στά ἱερά. 'Από αὐτές ἔμαθε νά σέβεται τούς ἱερεῖς, νά προσεύχεται, νά νηστεύει, ν' ἀγαπάει τούς ἀνθρώπους.

'Από τόν Πειραιά τό καράβι ἔφυγε γιά τήν 'Ιτέα. 'Εκεῖ κατεβάσανε τούς ὑπόλοιπους πρόσφυγες καί τούς ὁδηγήσανε ποδαρόδρομο σ' ἕνα χωριό τῆς Ἄμφισσας, τόν Ἅγιο Γεώργιο. 'Η κυρα-Δέσποινα, ἡ Θοδώρα μέ τά τρία παιδάκια καί οἱ ἄλλες ἀδερφές μέ τόν Κυριάκο καί τό Βασίλη, μείνανε σέ μιά μακρόστενη ἀποθήκη. Ὄχι μόνοι τους. Πολλές οἰκογένειες μαζί, πού ἡ καθεμία χωριζότανε ἀπό τήν ἄλλη μέ μία κουβέρτα, πού κρεμότανε ἀνάμεσα σέ δύο οἰκογένειες.

'Η γιαγιά Δέσποινα εἶχε τό γενικό πρόσταγμα. 'Η Θοδώρα δέν ἤξερε ἄν εἶναι χήρα ἤ ἄν ἔπρεπε νά περιμένει τό Σταῦρο της. Στά παιδιά ἔλεγε ὅτι γρήγορα θά 'ρθει ὁ μπαμπάς. Ἤθελε νά τό πιστεύει καί ἡ ἴδια. 'Η περιοχή δέν εἶναι πλούσια καί οἱ λίγοι κάτοικοι κουμπωμένοι στήν ἀρχή, στή δύσκολη στιγμή. Τήν ἐποχή πού φτάσανε στόν Ἅγιο Γεώργιο ἑτοιμάζονταν νά μαζέψουνε τίς ἐλιές. Οἱ κόρες τῆς κυρα-Δέσποινας δουλέψανε στή συγκομιδή τοῦ ἐλαιόκαρπου. 'Η Θοδώρα ἐργαζότανε συνήθως στήν ἀποθήκη γιά τά παιδιά καί τούς ἄλλους τῆς οἰκογένειας. Ἔπειτα ἡ ταλαιπωρία, μέ τόσες γέννες, καί οἱ στενοχώριες τήν εἴχανε φοβερά ἐξαντλήσει, ἀφοῦ ἔτσι κι ἀλλιῶς εἶχε πολύ ντελικάτο ὀργανισμό.

Πάντως, μέ τό νά δουλεύουνε ὁπουδήποτε, καταφέρανε νά

ζήσουνε δύο χρόνια στόν Ἅγιο Γεώργιο. Καί τό Ἰακωβάκι ἔγινε κεῖ τεσσάρων χρόνων. Ὁ πατέρας του ὅμως οὔτε φάνηκε οὔτε ἀκούστηκε. Οἱ ἄλλες οἰκογένειες βρήκανε τούς δικούς τους – ὅσοι τελικά μπορέσανε νά γυρίσουνε– τό 1923 καί τό 1924. Τή Θοδώρα τή ζώσανε τά φίδια, τήν ἔτρωγε ὁ καημός του.

Ἀναγνώριση τοῦ Σταύρου

ΝΑ ΓΥΡΙΣΟΥΜΕ ΠΑΛΙ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ. Ἐκεῖ ὁ Σταῦρος Τσαλίκης ἔχτιζε νά γίνει νοσοκομεῖο. Κι ἐπειδή τόν εἴχανε ἀνάγκη τοῦ φερόσανε καλά. Μόνο πού τόν κρύβανε, μόλις ἀκουγότανε ὅτι θά περάσει ἀπό κείνη τήν περιοχή ὁ Ἐρυθρός Σταυρός ἤ ἡ Διεθνής Ἐπιτροπή, που λέγανε. Τόν ἔκρυβαν μιά-δυό μέρες κι ἔπειτα πάλι στό γιαπί τοῦ νοσοκομείου, ἀρχιμάστορας. Ἐκεῖνος ὅμως κατάλαβε ὅτι κάτι τρέχει, ὅτι θά τόν βοηθοῦσαν οἱ ὀργανισμοί αὐτοί νά φύγει γιά τήν Ἑλλάδα, μά δέν μποροῦσε νά δράσει, γιατί τόν φυλάγανε σάν τά μάτια τους. Καί τό δράμα του ἤτανε μεγάλο, ἐπειδή δέν ἤξερε τί γίνεται μέ τήν οἰκογένειά του καί τούς λιβισιανούς. Ἄκουγε μόνο γιά τή μεγάλη καταστροφή τῆς Σμύρνης. Τίποτε ἄλλο. Ζοῦσε ἀπομονωμένος.

Κάποτε τό ἀποφάσισε. Θά δραπέτευε καί ὁ Θεός βοηθός. Περίμενε τήν κατάλληλη στιγμή. Τό 1925 ἔφυγε μιά νύχτα πρός τά μεσόγεια. Φόρεσε τούρκικα ροῦχα –μίλαγε καλά τή γλώσσα– καί τράβηξε νά διασχίσει τήν κεντρική Τουρκία. Κάποιοι τσοπάνηδες στήν Καππαδοκία τόν βρῆκαν ἕνα βράδυ ἀναίσθητο ἀπό κρύο καί κούραση στό χιονισμένο δρόμο. Τόν κουβαλήσανε στό μαντρί, τόν ζεστάνανε, τοῦ φτιάξανε νά φάει τραχανά. Αὐτοί τόν κατάλαβαν. Δέν τόν πρόδωσαν. Τόν βοήθησαν μάλιστα νά συνεχίσει ἀπό σίγουρο δρόμο. Καί μιά περίεργη ἀτυχία. Πουθενά δέν μποροῦσε νά μάθει τί ἔγινε μέ τούς λιβισιανούς. Φύγανε, μείνανε, σωθήκανε, σκοτωθήκανε, πνιγήκανε; Δέν μποροῦσε νά ρωτήσει καί τόν ὁποιονδήποτε, γιατί θά τόν ὑποψιαζόσανε ὡς ἕλληνα. Μέ ἄπειρες δυσκολίες, νυχτοπερπατήματα καί κινδύνους ἔφτασε στή Μάκρη. Ἐκεῖ, πλέον, ἀπό ἕνα παλιό μαστορόπουλό του ἔμαθε τά καθέκαστα. Ἐκεῖνο εἶχε δεῖ τή Θοδώρα μέ τά

παιδάκια στό Κορδόνι. Ἤξερε καί γιά τή μαϊνιά, τήν ἔρευνα πού κάνανε στίς γυναῖκες. Ἄρα, ἡ δύστυχη μικρομάνα Θοδώρα ἔφυγε ὄχι μόνο χωρίς προστάτη, ἀλλά καί χωρίς παράδες. Ὁ Σταῦρος κόντεψε νά τρελαθεῖ ἀπό τή στενοχώρια του.

Στό Λιβίσι δέν ἀνέβηκε καθόλου. Προχώρησε νότια μέ χίλιες προφυλάξεις. Ἔκανε τόν τοῦρκο καί πρόσεχε μή φανεῖ κάνα ροδίτικο, κανα συμιακό ἤ καστελλοριζιό καράβι. Κάποιο βράδυ φάνηκε τυχερός. Πήδηξε μέσα, ἔδωσε σημάδι πώς δέν εἶναι τοῦρκος κι ἔτσι ἔφτασε στή Ρόδο κι ἀπό ἐκεῖ στόν Πειραιά.

Ἐκεῖ ἀναζήτησε τή Θοδώρα του καί τά παιδάκια, μά χωρίς ἀποτέλεσμα. Κανείς δέν μποροῦσε νά τοῦ πεῖ ποῦ ἔβγαλε τό ἀμερικάνικο πλοῖο τήν τελευταία φουρνιά τῶν λιβισιανῶν προσφύγων. Ἔψαχνε γιά δουλειά, ἔψαχνε καί γιά τούς δικούς του. Βρῆκε δουλειά στήν Ἄμφισσα. Χτίστης.

Μιά μέρα, πρίν τελειώσει τό 1925, ἡ κυρα-Δέσποινα ἔπρεπε νά κάνει λίγα ψώνια. Μάζεψε κάτι λεφτουδάκια καί μέ τά πόδια πῆγε στήν Ἄμφισσα. Ἔκανε τή δουλειά της καί γύριζε γιά τό χωριό. Στό ἔβγα τῆς πόλης, καθώς περπάταγε, βλέπει σ' ἕνα γιαπί τό μάστορα. Ἔβλεπε τήν πλάτη του καί κάτι σάλεψε μέσα της. Σάν τήν κορμοστασιά τοῦ Σταύρου, σκέφτηκε. Ἀναστέναξε καί προχώρησε. Μά ὅσο πλησίαζε, τόσο ἡ κορμοστασιά γινότανε τοῦ Σταύρου. Ἄκουσε λίγο καί τή φωνή του. Ἀναστατωμένη ἀπό ἐλπίδα, στάθηκε στό δρόμο καί τοῦ φώναξε:

–Ἔ, καλόπαιδο...

Γυρίζει ὁ Σταῦρος τό κεφάλι καί βλέπει τή γερόντισσα πεθερά του. Πήδηξε κάτω σάν τρελός κι ἐκείνη πρίν τόν ἀγκαλιάσει πρόλαβε:

–Ἡ Δωρούλα μας καί τά παιδιά εἶναι καλά, Σταῦρο μου...

Τό Ἰακωβάκι πιά ἔγινε πέντε χρονῶν. Καί τό καλό του παιχνίδι ἤτανε τό θυμιατούρι, ἔτσι τό λέγανε στό Λιβίσι. Εἶχε βρεῖ ἕνα μικρό κεραμίδι μέ κοίλωμα. Ἔβαζε μέσα καρβουνάκι ἀπό τήν πυροστιά πού μαγειρεύανε καί τό 'φερνε γύρω στό σπίτι καί λιβάνιζε μέ πολλή σοβαρότητα, ψελλίζοντας «ἀλούγια, ἀλούγια» (ἀλληλούια). Λιβάνιζε καί τούς γειτόνους. Δηλαδή σήκωνε λίγο τήν κουβέρτα καί πέρναγε στό δι-

πλανό σπίτι. Σήκωνε καί τήν παραπέρα καί βρισκότανε στό τρίτο. Ἔτσι τό μικρό ἀγγελάκι μέ τό κεραμίδι-λιβανιστήρι εὐλογοῦσε ὅλες τίς οἰκογένειες τῆς ἀποθήκης. Μ' αὐτό ὑποδέχτηκε τόν πατέρα του, πού δέν τόν γνώριζε. Μένανε πάντα στήν ἀποθήκη, γιατί τούς λέγανε ὅτι ὅπου νά 'ναι θά τούς μεταφέρουνε ἀλλοῦ, θά τούς δώσουνε χωράφια καί θά τούς φτιάξουνε σπίτια.

Τά προσφυγάκια παίζανε στά χώματα καί τίς λάσπες ὅλη μέρα. Κι ἀπό τά παιδάκια τοῦ χωριοῦ μάθανε νά λένε παλιόλογα, νά βρίζονται, νά κάνουνε ἄπρεπες χειρονομίες... Ὅσο τά 'βλεπε αὐτά τό Ἰακωβάκι, τόσο λιγότερο ἔβγαινε μέ τ' ἄλλα παιδιά. Σχεδόν δέν ἔπαιζε καθόλου στό δρόμο, δέν μποροῦσε ν' ἀκούει τίς κακές λέξεις πού λέγανε κι ἄς μήν τίς καταλάβαινε. Ὅμως κάθε δειλινό πήγαινε μέ τή γιαγιά ἤ τή μητέρα του κι ἀνάβανε τά καντήλια. Ἐκεῖ τοῦ ἄρεσε ἀφάνταστα. Ἔβρισκε ἀφορμή νά καθυστερήσουνε κι ἄλλο – κι ἄλλο στό φτωχό ἐκκλησάκι. Ἔβαζε τή γιαγιά του νά τοῦ λέει ὅσα ἤξερε γιά τούς ἁγίους, νά τοῦ λέει γιά τούς ἱερομόναχους τῆς οἰκογένειάς τους. Δέ χόρταινε ν' ἀκούει γιά τόν Ἠλία καί τό Δημήτριο, πού καλογερέψανε στόν Πανάγιο Τάφο. Προκόψανε, λέει, πολύ στήν καλογερική. Ὁ Δημήτριος ἦταν και δραστήριος περισσότερο. Γι' αὐτό καί ὁ Πατριάρχης τόν ἔστειλε περιοδεία μέ τόν Ἠλία, νά μαζέψει ἐλεημοσύνες, ἐπειδή τά 'φερναν δύσκολα στό Πατριαρχεῖο. Οἱ τοῦρκοι δέν τούς ἄφηναν τότε σπουδαῖα πράματα καί οἱ προσκυνητές λίγοι. Βέβαια ὁ Ἠλίας, λέγανε, δυσκολεύτηκε στήν περιοδεία, τό 'χε ντροπή νά ζητάει, μά ἔμεινε καλός μοναχός, ἐπέστρεψε καί διακονοῦσε τόν Πανάγιο Τάφο ἔγκλειστος ὅλα τά χρόνια του.

Τελειώνοντας τό 1925, μεταφέρανε τούς λιβισιανούς πρόσφυγες ἀπό τόν Ἅγιο Γεώργιο σέ μιά τοποθεσία τῆς βόρειας Εὔβοιας, στό μικρό χωριό Φαράκλα, ἀνάμεσα Λίμνη καί Μαντούδι. Ἡ περιοχή ὅλη ἀνῆκε στόν ἄγγλο τσιφλικά Φίλιππο Νόελ, πού μετά ἔδωσε τό τσιφλίκι προίκα στήν κόρη του Εἰρήνη, ἡ ὁποία παντρεύτηκε τόν ἄγγλο βουλευτή Μπέκερ. Ἔγινε μιά συμφωνία καί οἱ πρόσφυγες καλλιεργούσανε χωράφια τοῦ Νόελ, δίνοντας, ὅπως καί οἱ παλαιοί κάτοικοι

τοῦ χωριοῦ, τό εἴκοσι πέντε τοῖς ἑκατό τῆς παραγωγῆς στόν ἰδιοκτήτη. Τά χωράφια τοῦτα, κάπου 45 στρέμματα γιά κάθε οἰκογένεια, ἀπαλλοτριώθηκαν πολλά χρόνια μετά... Στή Φαράκλα, ἀντί γιά σπίτια βρήκανε οἱ ἑξήντα λιβισιανές οἰκογένειες κάτι σκηνές. Τά σπίτια ἑτοιμάστηκαν σέ δύο χρόνια, τό 1927. Κάθε οἰκογένεια εἶχε δύο συνεχόμενα μικρά δωμάτια. Ἦτανε κι αὐτό κάτι. Ὁ μικρός Ἰάκωβος ἦταν πιά ἑπτά ἐτῶν καί τά πέντε τά εἶχε ζήσει σέ πανάθλιες συνθῆκες.

Ἀπό τά ἔξι του τό Ἰακωβάκι, χωρίς νά ξέρει γράμματα, εἶχε μάθει ἀπ' ἔξω τά τῆς θείας Λειτουργίας. Ὅσα λέει ὁ παπάς κι ὅσα ὁ ψάλτης τήν Κυριακή. Τά σιγόψελνε μόνο του, κάνοντας ἐλάχιστα λάθη. Μά τά 'λεγε μέ τόση σοβαρότητα καί αὐστηρότητα, πού οἱ γύρω του σαστίζανε. Ποιός εἶχε ὅμως τόν καιρό νά σκεφτεῖ σοβαρά τί πρέπει νά γίνει μέ τό χαριτωμένο τοῦτο παιδάκι! Ὅλοι παλεύανε νά ἐπιζήσουνε. Ἡ γιαγιά καί ἡ μητέρα του μόνο, ἀποκαμωμένες ἀπό τή δουλειά, ὅταν πέφτανε τά βράδια γιά τό δύσκολο ὕπνο, κάνανε ὄνειρα γιά τό Ἰακωβάκι.

Γρήγορα ὅμως ἡ γιαγιά πέθανε. Παλιωμένες οἱ σκηνές, βάζανε νερό, ἡ γῆ ἔδινε ὑγρασία πολλή. Ἅρπαξε πνευμονία καί, ταλαιπωρημένη καθώς ἦτανε ἡ γερόντισσα, δέν ἄντεξε. Τό Ἰακωβάκι τήν ἔκλαψε τή γιαγια-Δέσποινα, γιατί αὐτή πρώτη τοῦ 'μαθε τό δρόμο τῆς Ἐκκλησίας, αὐτή τοῦ 'δειξε πῶς νά στέκει καί πῶς ν' ἀγαπάει τήν Ἐκκλησία. Κι ὅταν τοῦ 'λεγε ἡ γιαγιά του κάτι, ὅταν τόν ὁρμήνευε γιά τήν Ἐκκλησία, ὁ μικρούλης τό καταλάβαινε ἀμέσως, τό μάθαινε μέ τήν πρώτη. Λές καί σήκωνε ἡ γιαγιά ἕνα καπάκι καί μέσα στήν ψυχή τοῦ μικροῦ ὑπῆρχε κιόλας αὐτό πού ἔπρεπε νά μάθει. Ἔτσι, ὅλα τά καλά πού τοῦ 'λεγε ἦτανε αὐτονόητα στό Ἰακωβάκι, ὅπως ὅταν σοῦ ἐπενθυμίζει κάποιος κάτι.

Μετά τό θάνατο τῆς γιαγιᾶς, τόν παρακολουθοῦσε ἡ μητέρα του, πού τήν εἴχανε γεράσει τά βάσανα πρίν πατήσει τά σαράντα της. Σπουδαία γυναίκα, ἐννιά παιδιά εἶχε κάνει καί ζοῦσαν τά τρία. Λίγο ἀσθενική ἀπό φυσικοῦ της, ἀπόγινε ἀπό τή νηστεία, τίς στενοχώριες καί τίς ἀρρώστιες. Μά ἔδωσε ἀνατροφή καλή στά παιδιά της. Τά ἔμαθε νά μήν ἁπλώνουνε σέ ξένο πράγμα. Προσφυγάκια καί φτωχά, μά καρπό ἀπό ξέ-

νο δέντρο δέν ἔκοβαν. Μιά φορά, περνούσανε ἀπό ἕνα χωράφι μέ ἀχλαδιές. Τά παιδάκια πεινοῦσαν. Κάτω εἶχανε πέσει ἀχλάδια καί τά ἔτρωγαν πρόβατα. Ζήλευαν τά παιδάκια, μά πάλι δέν ἅπλωσαν χέρι νά πάρουν ἀπό ξένο δέντρο. Τηρούσανε τήν ἐντολή τῆς μητέρας. Τούς δίδαξε τήν ἐλεημοσύνη. Καί ὄχι ἁπλά πράγματα. Ἔφτανε στό σημεῖο νά δίνει σέ φτωχούς τά ροῦχα τοῦ ἄντρα της τοῦ Σταύρου καί τοῦ Ἰάκωβου. Πηγαίνανε ν' ἀλλάξουν τό Σάββατο καί δέν τά ἔβρισκαν. Ἀπό τή μητέρα του ἔμαθε ὁ Ἰάκωβος τή μεγάλη λιτότητα στή ζωή του.

Τό σχολεῖο καί πῶς διακρινόταν ὁ μικρός Ἰάκωβος

Στη Φαρακλα το Ιακωβακι πῆγε σχολεῖο, τό 1927. Βέβαια εἰδικό κτίριο δέν ὑπῆρχε. Πιό πάνω ἀπό τό σπίτι τους, πεντακόσια μέτρα βορειοδυτικά, ὑπῆρχε τό ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς.

Τό κάνανε στήν ἀρχή σχολεῖο γιά τά προσφυγάκια καί τ' ἄλλα παιδιά τοῦ χωριοῦ. Ἕνας μικρός δρόμος, μονοπάτι δηλαδή, περνοῦσε μπροστά ἀπό τό μικρό σπιτάκι τους καί πήγαινε ἀνηφορικά καί μέ στροφές στό σχολεῖο-ἐκκλησάκι, μέσα σέ πευκοδάσος.

Τά ἔπαιρνε πολύ τά γράμματα. Μέ χωρίς δυσκολία, ἔγινε ἄριστος. Γιά τή συμπεριφορά του δέ χρειάζεται συζήτηση. Ἐντυπωσίαζε τόσο πολύ, πού τό Ἰακωβάκι τό σεβότανε κι ὁ δάσκαλος. Τό ἴδιο κι ὁ παπα-Θοδόσης (Δημήτριος Θεοδοσίου), που ἐρχότανε κάθε δεκαπέντε στό χωριό νά λειτουργήσει στόν Ἅγιο Γιώργη, τό ναό τῆς ἐνορίας.

Οἱ λιβισιανοί πρόσφυγες, μά καί οἱ λίγοι ντόπιοι, συνηθίσανε στό Ἰακωβάκι τά φερσίματά του κι ἄς μή δίνανε κάποια ἐξήγηση. Ἕνα πάμφτωχο παιδάκι, ἕξ-ἑπτά ἐτῶν, τούς περισσότερους μῆνες ξυπόλυτο, μέ τριμμένα ρουχαλάκια, ὅμως πάντα καθαρά, ἀδύνατο ἀπελπιστικά, ξεχωρίζει ἀβίαστα. Ψηλόλιγνο, σοβαρό, τό κεφαλάκι του πάντα ὄρθιο, μετωπάκι καθαρό, φωτεινό... Δέν τό εἶδανε νά παίζει στό δρόμο, ποτέ δέν τό ἄκουσε κανείς ν' ἀσχημονεῖ. Τά παιδάκια στό σχολεῖο, λίγο ἀσυναίσθητα, λίγο εἰρωνικά, τόν φώναζαν καμιά

φορά παππού. Ὁ ἀδερφός του ὁ Γιῶργος καί κάποιοι πού τόν ξέρανε περισσότερο συχνά τόν λέγανε «καλόγερο». Ἀργότερα, σχεδόν ἀπό τά δέκα του χρόνια, πολλοί θά τόν φωνάζουνε «πάτερ Ἰάκωβε» καί κάποτε-κάποτε θά τοῦ φιλᾶνε τό χέρι, ἐνῶ αὐτός θά τό τραβάει.

Οἱ ἐμφανίσεις τῆς ἁγίας Παρασκευῆς

Τη χρονια που αφησανε τη σκηνη καί μπήκανε στό χαμηλό σπιτάκι, θρέψανε κι ἕνα χοιρινό, πού ἔγινε πολύ μεγάλο. Ἐπειδή ὁ πατέρας, ὁ Σταῦρος Τσαλίκης, κάπου ἔχτιζε γιά τό μεροκάματο, φώναξε τά παιδιά του –τόν Ἰάκωβο ἑπτά ἐτῶν καί τό Γιῶργο ἐννέα– καί τούς εἶπε τί νά κάνουνε μέ τό χοιρινό. Θά τό πήγαιναν στήν Τσούκα, ἕνα κοντινό μεγαλύτερο χωριό. Ἐκεῖ, εἶχε συνεννοηθεῖ μέ τό χασάπη νά τό σφάξει καί νά τό πουλήσει, μέ τό ἀζημίωτο, γιά λογαριασμό τους.

Στό δρόμο πρός τήν Τσούκα συναντήσανε συγχωριανό τους, πού, μόλις εἶδε τό καλοθρεμμένο χοιρινό, εἶπε: «Βρέ ποῦ τήν πᾶτε αὐτή τή σκρόφα, σά γαϊδούρι ἔγινε»! Κι ἀμέσως τό ζῶο ἔπεσε κάτω, ἄφριζε, ἔχανε τίς δυνάμεις του, ἕτοιμο νά ψοφήσει. Ὁ συγχωριανός βάσκανε, μάτιασε τό ζῶο. Τά παιδιά φοβήθηκαν. Γρήγορα ὁ μικρός Ἰάκωβος συνῆλθε, ἔψαξε γύρω του, βρῆκε μικρό κονσερβοκούτι, τό γέμισε νερό ἀπό τό αὐλάκι, ἔκοψε βασιλικό ἀπό τό διπλανό κῆπο, πῆγε λίγο πιό κάτω πού ἦτανε εἰκονοστάσι τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἔκανε τήν προσευχή του γονατιστός, πῆρε λαδάκι ἀπό τό καντήλι, γύρισε στό ἑτοιμοθάνατο ζῶο. Γονάτισε, προσευχήθηκε, τό σταύρωσε μέ τό λαδάκι καί τό ράντισε μέ τό βασιλικό. Σέ λίγο τό χοιρινό, ἡ σκρόφα, σηκώθηκε καί πῆγε στό χασάπη.

Πολύ πιό ἐντυπωσιακή, δύο-τρία χρόνια μετά ὑπῆρξε ἡ θεραπεία, μιᾶς ὡραιότατης δωδεκάχρονης μέ πρόωρη ἀνάπτυξη. Ἀπό βασκανία ἡ κοπελίτσα ἔπεσε ἀναίσθητη καί δέν συνερχόταν. Τρέξανε στό Ἰακωβάκι, τό σύρανε διά τῆς βίας στό σπίτι τοῦ ἄρρωστου κοριτσιοῦ. Διάβασε, προσευχήθηκε, τό ράντισε μέ Ἁγιασμό κι ἔγινε καλά. Γιά τόν «κόπο» τοῦ προσέφεραν διάφορα πράγματα. Τ' ἀρνήθηκε ὅλα.

Ὅλα τά παιδάκια πήγαιναν σχολεῖο μιά φορά τήν ἡμέρα.

Τό 'Ιακωβάκι πήγαινε δύο. Τό ἀγαποῦσε πολύ, γιατί τό σχολεῖο του στά πρῶτα χρόνια ἦτανε κι 'Εκκλησία, τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. 'Αργά τό ἀπόγευμα πήγαινε κι ἄναβε τά καντήλια. Πήγαινε μόνο του τό παιδί καί τοῦ ἄρεσε νά μένει μέχρι τό νύχτωμα. Προσευχότανε ὅσο ἤξερε κι ὅσο μποροῦσε. Ἔπειτα ἔπαιρνε τόν κατήφορο γιά τό σπίτι, ἀφήνοντας τό δάσος μέ τά πεῦκα. Ἕν' ἀπόγευμα ὅμως, θά 'τανε τότε ὀκτώ-ἐννέα ἐτῶν, ἐκεῖ πού προσευχότανε τοῦ ἐμφανίστηκε ὁλοζώντανη ἡ ἁγία Παρασκευή ὡς μοναχή, ὅπως ἦτανε στήν εἰκόνα. Τό παιδί τρόμαξε, τό 'βαλε στά πόδια κι ἔφτασε λαχανιασμένο στό σπίτι. Οὔτε γύρισε νά κοιτάξει πίσω ἀπό τό φόβο του. Ξαναπῆγε ἄλλη μέρα ν' ἀνάψει τά καντήλια καί τοῦ ἐμφανίστηκε πάλι. Καί πάλι τρόμαξε. Ἔφυγε τρέχοντας τόν κατήφορο, μά ἡ 'Αγία βγῆκε ἀπό τό ναό, μίλησε γλυκά καί καθησύχασε τό παιδάκι. Αὐτό, τώρα, σταμάτησε νά τρέχει, γύρισε νά δεῖ ποιός τοῦ μιλοῦσε. Ἡ 'Αγία τοῦ ἐξήγησε ποιά εἶναι, τοῦ 'πε νά μή φοβᾶται, καί τό 'Ιακωβάκι ἀνέβηκε δειλά δειλά πάλι πρός τό ἐκκλησάκι. Ἔκατσε κοντά της καί τήν ἄκουσε προσεκτικά. Ἡ ἐμφάνιση τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἐπαναλήφθηκε πολλές φορές. Τό 'Ιακωβάκι συνήθισε καί δέ φοβότανε πιά. Καθόσανε δίπλα δίπλα καί μιλάγανε... τέτοια οἰκειότητα καί ἀφελή παρρησία ὁ μικρός!

Σέ μία ἀπό τίς πρῶτες ἐμφανίσεις της ἡ 'Αγία, ὅταν εἶχε ξεθαρρέψει ὁ μικρός, τοῦ εἶπε:

– Τί θέλεις, 'Ιάκωβέ μου, νά σοῦ χαρίσω γιά τίς προσευχές πού κάνεις καί πού περιποιεῖσαι τό σπίτι μου;

'Εκεῖνο δέν ἤξερε τί νά ζητήσει. Ὅμως τό βράδυ ρώτησε τή μητέρα του, τή Θοδώρα. 'Εκείνη τό συμβούλεψε ἁπλοϊκά: «Νά σοῦ πεῖ, νά σοῦ δώσει, τήν τύχη σου». Τό ἄλλο ἀπόγευμα ἐμφανίστηκε ἡ 'Αγία καί ἀπάντησε στό παιδί:

– Ἄκουσέ με. Θά δεῖς δόξες καί τιμές πολλές, πολύς κόσμος θά 'ρχεται νά σέ δεῖ, πολλά χρήματα θά ἔρχονται στά χέρια σου, ἀλλά δέ θά μένουν (καί πράγματι ὅλα ἐπαληθεύτηκαν. Τόν τίμησαν τό γέροντα 'Ιάκωβο πλούσιοι καί φτωχοί, σοφοί καί ἀγράμματοι, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι, καθηγητές πανεπιστημίου καί ἀνώτατοι δικαστικοί, μοναχοί, ἱερεῖς, ἐπίσκοποι καί πατριάρχες, πού ἔφταναν τά τελευταῖα χρόνια στό

μοναστήρι νά τόν γνωρίσουνε, νά ἐξομολογηθοῦνε, νά ὠφεληθοῦνε, νά πάρουνε τήν εὐχή του. Καί χρήματα ἐπίσης, τά τελευταῖα ἰδιαίτερα χρόνια, τοῦ ἔδιναν πολλά, μά κι αὐτός τά προσέφερνε ὅλα σέ ὅποιους εἶχανε ἀνάγκη, δέ μένανε στό σακούλι του – γιατί σ' ἕνα σακούλι τά ἔβαζε, πού δέν ἄδειαζε ποτέ, ὅσα καί νά 'δινε).

Ὁ ἴδιος, πού τά διηγότανε αὐτά, πρόσθετε:

– Καί μήπως ψέματα μοῦ εἶπε, ἀδελφέ μου, ἡ ἁγία Παρασκευή; Μικρή τύχη μοῦ ἔδωσε; Μ' ἔκανε ἱερέα τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ!

Διαβάζει Εὐχές, προσεύχεται καί θεραπεύει!

Μόλις ἔμαθε τα πρωτα γραμματα στό σχολεῖο, ἄρχισε κιόλας νά διαβάζει μέ ζῆλο τά ἐκκλησιαστικά βιβλία. Τόν ἐνθάρρυνε ἡ μητέρα, μά τόν πρόσεξε καί ὁ παπα-Θοδόσης, ὁ πατήρ Δημήτριος Θεοδοσίου, πού πήγαινε στή Φαράκλα νά λειτουργεῖ κάθε δεύτερη Κυριακή.

Φυσικά, δέν καταλάβαινε τόσο μικρός τά νοήματα. Σέ λίγους μῆνες –θά πήγαινε στή δευτέρα δημοτικοῦ, ὀκτώ-ἐννέα ἐτῶν δηλαδή– τά διάβαζε μέ ἄνεση. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Στήν ἀνάγνωση τῶν Ὕμνων ἤ τῶν Εὐχῶν ἡ φωνή του ἔπαιρνε τόνο ἀλλιώτικο. 'Επίσημο θά 'λεγες, σοβαρό. Κι ἀκόμα περισσότερο, τόνο ἱεροπρεπο. Νόμιζες ὅτι ἔρχεται ἀπό κάπου ἀλλοῦ, ἀπό μακρινή ἱερή πηγή.

Αὐτό, δηλαδή τήν καλή φωνή τοῦ 'Ιακώβου, τήν εἶχανε προσέξει γονεῖς καί στενοί συγγενεῖς. Γιατί τά βράδια, στίς γιορτές κυρίως, ὁ πατέρας του ὁ Σταῦρος ἔβγαζε τό μπαγλαμαδάκι καί τούς ἔπαιζε τραγουδάκια.

Τά μάθαινε καί τό 'Ιακωβάκι καί τά τραγούδαγε πολύ ὡραῖα. Τά τραγούδαγε καί μέ τή μητέρα του, πού χόρευαν κιόλας.

Τώρα ὅμως μέ τά ἐκκλησιαστικά γράμματα ἦτανε κάτι ἀλλόκοτο. Τήν ἴδια ἐποχή, ἐνῶ βοηθοῦσε τόν παπά στό 'Ιερό, ἄρχισε νά πηγαίνει ἀπό νωρίς καί στό ἀναλόγιο. Στό ναό ἔφτανε πολύ πρίν ἀπό τόν παπά, ἀξημέρωτα. Καί πρῶτα τακτοποιοῦσε τά τοῦ 'Ιεροῦ.

Μέ φόβο Θεοῦ κι ἐπιμέλεια, γιά τά ὁποῖα πῆρε σύντομα

τό μισθό. Διότι ἐκεῖ, στήν άγία Τράπεζα, πολλές φορές ἀντιλήφθηκε καί εἶδε ἀγγέλους καί ἄκουσε οὐράνιες ψαλμωδίες. Τά 'χανε κι ἔτρεμε τό παιδί. Ἔνιωθε ὅμως καί μεγάλη ἐσωτερική χαρά κι ἄς μήν μποροῦσε νά ἐξηγήσει αὐτά πού ἄκουγε κι ἔβλεπε. Μετά στό ἀναλόγιο διάβαζε πολλά κι ἔψελνε ὅσα μποροῦσε. Καί ἀφότου οἱ κάτοικοι εἴδανε κι ἀκούσανε τό Ἰακωβάκι στό ἀναλόγιο, γεννήθηκε στή συνείδησή τους ἕνα ἱερό πρόσωπο, ἕνα ὄν πού εἶχε πολλή σχέση μέ τό Θεό καί λίγη μέ τά ἀνθρώπινα. Ὅλοι πιά ξέρανε ὅτι τό Ἰακωβάκι τά 'χει καλά μέ τούς Ἁγίους καί ἀνήκει ἀπόλυτα στήν Ἐκκλησία. Ἐπειδή μάλιστα τό χωριό δέν εἶχε δικό του παπά, τά κλειδιά τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ, τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τά εἶχε ἀπό μικρός ὁ Ἰάκωβος. Τόν ἔβλεπαν στό ναό νά κινεῖται μέ σεβασμό, ἀλλά καί σάν στό σπίτι του. Ἦτανε τό φυσικό του περιβάλλον καί κανείς δέν παρεξενευότανε πού τόν ἔβλεπε τόσο συχνά στό ναό.

Μ' ὅλ' αὐτά, ἀπό ἐννέα περίπου ἐτῶν, τό Ἰακωβάκι ἔγινε σιγά σιγά ἡ καταφυγή τῶν ἁπλοϊκῶν καί φτωχῶν κατοίκων – πρόσφυγες οἱ περισσότεροι. Οἱ γιατροί ἤσανε μακριά και θέλανε λεφτά, πού δέν ὑπῆρχαν. Ὁ παπα-Θοδόσης, πάλι, ἤτανε σέ ἄλλο χωριό. Καί ἤσανε ὅλοι σίγουροι ὅτι, ἐξόν ἀπό τή Λειτουργία, τά λοιπά –Εὐχές, Ἐξορκισμούς– μποροῦσε νά τά κάνει τό Ἰακωβάκι. Ἀρχίσανε, λοιπόν, καί τόν καλούσανε γιά κάθε κακή περίσταση. Ἀρρώσταιναν τά ζῶα; φωνάζανε τό Ἰακωβάκι νά τά διαβάσει· καί γινόσανε καλά. Στά παιδάκια πάλι τό ἴδιο. Ἀκόμα καί γιά τίς γυναῖκες, πού δυσκολευόσανε νά γεννήσουν, καλούσανε τό Ἰακωβάκι. Πήγαινε μέ λαδάκι τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, τοῦ ἁγίου Γεωργίου καί τοῦ ἁγίου Χαράλαμπου, σταύρωνε τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, προσευχότανε κι ἔφευγε. Ἡ γυναίκα ἐλευθερωνόταν.

Ἀπό τήν Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶχε τό Εὐχολόγιο καί ἀπό τό σπίτι τους τή Σύνοψη. Ἀλλά στίς περιπτώσεις ἀσθενειῶν, πού τόν φωνάζανε νά διαβάσει Εὐχές, διάβαζε, ὅσο ἤτανε κάτω ἀπό δέκα-ἔντεκα ἐτῶν, ὅ,τι τύχαινε, ὅ,τι πρωτοάνοιγε στά δύο τοῦτα βιβλία, γιατί δέν μποροῦσε νά κρίνει κάθε φορά ποιά Εὐχή ἀκριβῶς χρειάζεται στήν περίπτωση.

Συχνά ἔλεγε καί αὐτοσχέδιες εὐχές. Τό συνήθιζε. Ἦταν ἐννέα ἐτῶν καί τόν στείλανε μέ τόν ἀδελφό του νά θερίσουνε στό χωράφι τους τόν Ἰούλιο. Ἐκεῖ δάγκωσε τόν ἀδελφό του Γιῶργο ἕνα φίδι στό χέρι καί ἄρχισαν πόνοι δυνατοί. Ὁ Γιῶργος φώναζε γιά βοήθεια κι ἔκλαιγε. Ὁ Ἰάκωβος παρηγοροῦσε τόν ἀδελφό του, τοῦ ἔπλυνε μέ νερό τό δαγκωμένο σημεῖο, γονάτισε, ἔβγαλε τόν μικρό ξύλινο Σταυρό, πού κρεμότανε πάντοτε στό στῆθος του, σταύρωσε τόν ἀδελφό του καί σήκωσε τά χεράκια του στόν οὐρανό:

– Χριστέ μου, σέ παρακαλῶ, κάνε τό δηλητήριο νά γίνει νερό, νά μήν πάθει κακό ὁ ἀδελφούλης μου... Καί τιμώρησε τό καταραμένο φίδι, ὁ ἀντίχριστος τό 'βαλε γιά τό κακό του.

Σέ λίγο ὑποχώρησε ὁ πόνος, τό κακό δέν εἶχε συνέχεια. Καί ὄχι μόνο αὐτό. Τό φίδι πῆγε πιό κεῖ, ἔμεινε ἀκίνητο καί ψόφησε!

Ἕνα μαστορόπουλο ἀσκητής

Το 1933 ο ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ. Γιά Γυμνάσιο καί τέτοια, οὔτε λόγος. Ἡ φτώχεια καί ἡ ἀνέχεια δέν ἐπέτρεπαν τέτοια σκέψη. Ἡ μητέρα Θοδώρα εἶχε γίνει πολύ φιλάσθενη. Ὁ πατέρας του Σταῦρος ἔτρεχε στά μεροκάματα καί, μολονότι καλός χτίστης, κέρδιζε πολύ λίγα, ἴσα νά ψευτοζοῦνε. Τά παλιά του ὄνειρα τά 'θαψε. Στό Λιβίσι καί στά τούρκικα χωριά δούλευε νύχτα-μέρα, νά 'χουνε τά παιδιά του γιά σπουδές καί προκοπή. Τώρα ἐκεῖνα πού εἴχανε δέ φτάνανε οὔτε γιά νά φᾶνε. Ἡ Θοδώρα μάλιστα γινόταν ὁλοένα καί πιό φιλάσθενη. Ἔτσι τό Ἰακωβάκι ἔμεινε καί δούλευε στά λίγα χωράφια τους καί γιά μεροκάματο σέ ξένα χωράφια. Ἔπειτα ὁ πατέρας του τόν πῆρε μαζί του, κάλφα, βοηθό, στά χτισίματα. Κάποτε πού ἔγινε συζήτηση στό σπίτι, γιά τό τί θά γίνει μέ τό Ἰακωβάκι, ὁ πατέρας του, πού ἤξερε κάπως τήν κοινωνία, τοῦ εἶπε αὐστηρά:

– Ἅμα φύγεις ἀπό μένα, θά γίνεις ἀλάνι τοῦ Πειραιᾶ. Βάζανε, λοιπόν, προσφάι σ' ἕνα ταγαράκι καί πήγαιναν στά γύρω χωριά, ὅπου θέλανε οἱ φτωχοί κάτοικοι μάστορα γιά χτίσιμο, κάνα μερεμέτι, κανα τοῖχο... δουλειά νά 'τανε κι ἄς ἦταν ὁτιδήποτε. Ὅπου καί νά πηγαίνανε στήν περιοχή, τό μαστορόπουλο τό προσέχανε, καί σιγά σιγά τοῦ δείχνανε παντοῦ ἁπλοϊκό σε-

βασμό. Όπου δουλεύανε μιά-δυό μέρες, οἱ ἄνθρωποι νιώθανε γρήγορα ὅτι τό μαστορόπουλο τοῦτο εἶναι ὕπαρξη ἀλλιώτικη, εἶχε ἄλλο προορισμό κι ἄς μήν μπορούσανε νά ἐξηγήσουν τί καί πῶς!

Ἔπειτα, στά περισσότερα γύρω χωριά, τόν βλέπανε ποῦ καί ποῦ στό ἀναλόγιο. Σέ γιορτές πήγαινε κι ἔψελνε. Μόνο πού τόν ἀκούγανε νά ψέλνει μέ τήν ὡραία φωνή, πού ἔβγαινε μελωδική κι ἐπιβλητική σάν ἀπό μακρινή πηγή, ἔφτανε. Δέ χρειαζότανε κάτι ἄλλο γιά νά τόν προσέχουν καί νά τόν σέβονται – νά σέβονται τό πάμφτωχο Ἰακωβάκι τῶν 13 καί 14 ἐτῶν!

Καί πῶς μποροῦσε νά γίνει ἀλλιῶς, ἀφοῦ τό μαστορόπουλο προσευχότανε ὅσο κουβάλαγε λάσπη καί πέτρες. Ἔλεγε Παρακλήσεις καί ψιθύριζε Τροπάρια. Εἶχε ὅμως καί τή νύχτα γιά προσευχή τό Ἰακωβάκι. Ἡ μητέρα του μόνο ἤξερε ὅτι τό ἀδυνατισμένο ἀγοράκι της ἤτανε ἕνας μικρός ἀσκητής. Τό 'ξερε, γιατί τό 'βλεπε ἤ τό καταλάβαινε πού σηκωνότανε τή νύχτα. Ἔκανε μετάνοιες πολλές, διάβαζε μέ τό λυχνάρι ἤ τό φεγγάρι Παρακλήσεις καί ὧρες ὁλόκληρες ἔμενε γονατιστός, κάτι πού τό εἶχε μέχρι τήν κοίμησή του. Συχνά μάλιστα πήγαινε καί ἀγρυπνοῦσε μόνος του, ὅταν ἔγινε 15-16 ἐτῶν, στό ἐκκλησάκι τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. Ἄλλωστε, ἀπό δέκα ἐτῶν σχεδόν ἔλεγε τό παιδάκι μόνο του: «Ἐγώ θά γίνω καλόγερος».

Γιά τίς προσευχές του, γιά τά διαβάσματα καί τούς πνευματικούς ἀγῶνες συμβουλευότανε τόν παπα-Δημήτρη. Πολλά ὁ παπάς δέν ἤξερε καί ὁ μικρός προχωροῦσε στά πνευματικά μέ ἅλματα. Ὅμως ὁ παπάς ἔγινε στήριγμα στό μικρό ἀσκητή. Στά μέρη τους δέν ξέρανε οὔτε ἀπό ἐξομολόγηση. Μετάνοιες μόνο, ἀφοσίωση στήν Ἐκκλησία καί νηστεία. Καί κάτι ἀκόμα ἔκανε τό Ἰακωβάκι ἀπό ἐνωρίς. Πήγανε συχνά στό νεκροταφεῖο. Τοῦ ἄρεσε πολύ. Δέν ἔνιωθε λύπη, στενοχώρια. Μέ τό μικρό μυαλό του σκεφτότανε τό θάνατο.

Ὅλα τοῦτα φτάσανε στ' αὐτιά καί τοῦ μητροπολίτη Χαλκίδας, τοῦ Γρηγορίου. Τοῦ τά εἶπε ὁ καλός παπα-Δημήτρης καί ἄλλοι. Ὁ Δεσπότης δέν τά καλοπίστευε, μέχρι πού πῆγε στή Στροφυλιά –μεγάλο χωριό κοντά στή Φαράκλα– νά κάνει τό πανηγύρι τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἔψαλε καί τό Ἰακωβάκι. Ὁ Δεσπότης ἐντυπωσιάστηκε, τόν φώναξε στό Ἱερό, τόν γνώρισε. Τήν ἴδια μέρα τόν χειροθέτησε Ἀναγνώστη. Κι ὅταν ἀργότερα τοῦ εἴπανε ὅτι ὁ Ἰάκωβος βάφτισε ἕνα μωρό, δέν εἶπε νά τό ξαναβαφτίσουνε. Πράγματι, ἔτυχε νά ἔχουνε βάφτιση, μά ὁ παπάς ἀρρώστησε ξαφνικά καί δέν μποροῦσε νά κάνει τίποτα. Ὁ Ἰάκωβος, πού ἦταν ἐκεῖ γιά νά βοηθήσει, μέ τήν ἐπιμονή τοῦ παπᾶ ἔκανε μπροστά του τή βάφτιση πού σχεδόν τήν ἤξερε ἀπ' ἔξω.

Τόν θεραπεύουν ὁ ἅγιος Χαράλαμπος καί ἡ Παναγία τῆς Ξενιᾶς

Το 1935, ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ, ἀρρώστησε πολύ ἄσχημα. Μέ τή λίγη ἰατρική περίθαλψη, φαινότανε ὅτι θά πέθαινε. Ἡ δόλια ἡ μητέρα του ἀπαρηγόρητη... καί παρακαλοῦσε τούς Ἁγίους. Εἴχανε φέρει ἀπό τό Λιβίσι ἕνα εἰκονάκι τοῦ ἁγίου Χαράλαμπου. Ἔφτασε ἡ Κυριακή τοῦ Θωμᾶ καί περίμεναν σύντομα τό τέλος τοῦ μικροῦ ἀσκητῆ. Ὅλοι ὅμως σκεφτόσανε τό ἴδιο: γιατί ὁ Θεός δέ θεραπεύει τό Ἰακωβάκι, πού ἐκεῖνο διαβάζει – σταυρώνει καί γίνονται καλά μικροί, μεγάλοι καί ζῶα!

Τήν ἡμέρα λοιπόν τούτη, τό ἀπόγευμα, τοῦ ἐμφανίστηκε ὁ ἅγιος Χαράλαμπος. Εἶδε ζωντανό τό χέρι του μέ τό ἐπιμάνικο νά τόν σταυρώνει στό στῆθος. Ὁ Ἰάκωβος συνῆλθε ἀμέσως. Διηγήθηκε στή μητέρα του πῶς καί τί συνέβη καί κείνη τοῦ εἶπε κλαίγοντας:

– Σήμερα, παιδάκι μου, ἔγινε νεκρανάσταση, νά τή γιορτάζεις τή μέρα τούτη!

Σχεδόν τήν ἴδια ἐποχή, τόν βρῆκε ἄλλο κακό μέ τήν ὑγεία του. Ἡ πολλή νηστεία, ἡ ἔλλειψη καλῆς τροφῆς, τό πού περπατοῦσε –ἄλλοτε ἀπό φτώχεια καί ἄλλοτε γιά ἄσκηση– ξυπόλυτος τό χειμώνα στούς πάγους καί τίς βροχές, τά πόδια του χαμηλά πρηστήκανε. Κατόπιν οἱ πατοῦσες καί ὅλο τό πέλμα γέμισαν πληγές κι ἔβγαζαν πῦο. Πονοῦσε φοβερά. Τά 'δενε μέ παλιόπανα καί φυσικά δέν μποροῦσε νά περπατήσει. Οἱ πρακτικοί πού τά βλέπανε δέν κάνανε τίποτα.

Τήν ἐποχή ἐκείνη φέρανε στά χωριά τους τήν εἰκόνα τῆς

Παναγίας τῆς Ξενιᾶς (ἀπό τόν 'Αλμυρό Βόλου). Θά τήν πηγαίνανε μάλιστα στό χωριό Δάφνη. 'Ο 'Ιάκωβος ἄκουσε τό νέο καί, παρά τήν κατάστασή του, λέει στή μητέρα του:

– Μητέρα, θά πάω κι ἐγώ. 'Εκείνη καί παραξενεύτηκε καί λυπήθηκε τό γιό της:

– Παιδάκι μου, δέ βλέπεις τό χάλι σου, πῶς θά περπατήσεις; 'Ο 'Ιάκωβος ὅμως ἐπέμενε:

– Θά πάω καί θά μέ κάνει καλά.

Ἦτανε μπροστά κι ὁ παπα-Δημήτρης, εἶπε κι αὐτός τήν κουβέντα του:

– Ἄσ' το, βρέ Θοδώρα, τό παιδί...

Ξεκίνησε, μά ἤτανε βασανιστικό ταξίδι. Μαρτύριο κυριολεκτικά, γιατί πῆγε μέ τά πόδια, καί τά πέλματά του ἤσανε γεμάτα πληγές πού βγάζανε πῦο καί ὑγρά.

Καμιά φορά ἔφτασε στή Δάφνη (Μανδακά λέγανε τό χωριό τότε). Μπῆκε στό ναό, προσκύνησε τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Στάθηκε σέ μιάν ἄκρη ἀποκαμωμένος, μισολιπόθυμος. Ἔκατσε λίγο νά συνέλθει. Περίμενε νά φύγουν ὅλοι οἱ προσκυνητές. Τότε γονάτισε καί παρακάλεσε θερμά τήν Παναγία νά τόν θεραπεύσει. Ἔτριβε τά πέλματά του καί τῆς τά ἔδειχνε πληγιασμένα. Παρακάλεσε πάλι καί πάλι μέ δάκρυα. Πλησίασε τέλος νά προσκυνήσει καί, βγαίνοντας, ἔνιωσε τά πόδια του ἐλεύθερα! Τράβηξε τά παλιόπανα ἀπό τά πόδια καί δέν εἴχανε τίποτα. Μέχρι τώρα, πού κοιμήθηκε ὁ μακαριστός γέροντας, τά πέλματά του εἴχανε πολλές χαρακιές, ἴχνη ἀπό τίς θεραπευμένες πληγές τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Στόν ἀσκητή χτίστη προλέγεται ὁ παγκόσμιος πόλεμος

Τα βασανα της υγειας, ἡ φτώχεια καί τό πού ἔτρεχε δῶθε-κεῖθε, ὅπου ἔβρισκε καμιά δουλίτσα, δέν τόν ἐμποδίζανε στό ἐσωτερικό του ἔργο: αὐστηρή νηστεία, πολλή νυχτερινή προσευχή, πόλεμος κατά τῶν πειρασμῶν. Μαζί ὅμως συμπονοῦσε πολύ, μά πάρα πολύ, τούς ἀνθρώπους. Ὅποιος καί ὅπου τοῦ ζητοῦσε χέρι βοηθείας, δέν ἔλεγε ὄχι. Δέν μποροῦσε νά πεῖ ὄχι! Ὅλοι στό χωριό τόν εἴχανε γιά ἱερό πρόσωπο, κι ἄς μήν ἤξεραν τί κάνει τίς νύχτες καί πῶς ἀσκητεύει.

Στίς ἀρρώστιες καί στίς δύσκολες ὧρες τόν φωνάζανε πάντοτε νά διαβάσει Εὐχές καί νά σταυρώσει. Τό 1939 ἤ ἀρχές τοῦ 1940 πολλά παιδάκια τοῦ χωριοῦ πάθανε ὁμαδικά μαγουλάδες. Στό σχολεῖο τό ἕνα τίς μετέδωσε στό ἄλλο. Τά μάζεψαν τά παιδάκια καί τά 'φεραν ὅλα μαζί στόν 'Ιάκωβο νά τά διαβάσει. Σκύψανε ὅλα μέ σεβασμό, τά διάβασε καί τά σταύρωσε. Ἕνα ὅμως γελοῦσε. 'Επιστρέφοντας στό σπίτι τους ὅλα γίνανε καλά, ἐκτός ἀπό αὐτό πού γελοῦσε. Οἱ γονεῖς του, ὅταν εἴδανε τ' ἄλλα παιδιά θεραπευμένα, ρώτησαν, ἔμαθαν τί συνέβη καί τό μάλωσαν. Φέρανε τό παιδί τους πίσω καί κεῖνο ἔκλαιγε μετανοιωμένο. 'Ο 'Ιάκωβος τό διάβασε, τό σταύρωσε μέ τό μικρό ξύλινο Σταυρό του κι ἔγινε κι αὐτό καλά.

Γιά ὅλες αὐτές τίς εὐεργεσίες πού ἔκανε στούς συγχωριανούς του, ἀλλά καί σέ κατοίκους τῶν γύρω χωριῶν, δέν ἔπαιρνε ἀμοιβή. Τούς ἀγαποῦσε ὅλους, μικρούς καί μεγάλους, καί τούς συμπονοῦσε γιατί κι αὐτοί ἤσανε φτωχοί.

Τήν ἐποχή ἀκριβῶς τούτη, δηλαδή ἀπό τό 1938 μέχρι τό 1940, εἶχε αὐξήσει πολύ τήν ἄσκησή του. Ἔτρωγε πολύ λίγο, κοιμόταν ἐλάχιστα, προσευχότανε πολλές ὧρες τῆς νύχτας, ἐνῶ τήν ἡμέρα ἐργαζότανε σκληρά, ὅσο οἱ ἄλλοι κάτοικοι καί περισσότερο. 'Η μητέρα του καί ὁ πατέρας του εἴχανε ἀρχίσει νά λυγίζουνε ἀπό τά βάσανα καί τίς στενοχώριες. 'Εκεῖνος ἔπρεπε νά σταθεῖ τό στήριγμα τοῦ σπιτιοῦ.

Παράλληλα, εἶχε ἀποκτήσει τέτοια καθαρότητα καρδίας καί νοῦ μέ τήν ἄσκηση καί τήν προσευχή, ὥστε προέβλεπε τά μεγάλα κακά πού πλησίαζαν. 'Ενῶ εἶχε αὐτά τά προμηνύματα, ἐμφανίστηκε στόν ὕπνο του ἡ Θεοτόκος, ὡς Ζωοδόχος Πηγή, καί τοῦ ζήτησε νά τῆς χτίσει προσκυνητάρι στό τάδε μέρος (καί τοῦ τό ἔδειξε),γιατί «ἐδῶ, τοῦ εἶπε, ἤτανε τό σπίτι μου». 'Ο νεαρός χτίστης 'Ιάκωβος τῆς ἔχτισε μέ τόν πατέρα του ἕνα μικρό ἐκκλησάκι. Μετά ἀπό χρόνια, στό μέρος ἐκεῖνο, ἐπισημάνθηκαν ἐρείπια παλαιοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ.

Ἦρθε ὅμως καί ἡ μεγάλη προειδοποίηση. 'Από τίς ἀρχές τοῦ 1940, στό ἐκκλησάκι τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, τοῦ ἐμφανιζότανε συχνά ἡ 'Αγία. Ἕνα βράδυ, τοῦ ἐμφανίστηκε πολύ σοβαρή καί θλιμμένη καί τοῦ εἶπε:

– Ἔλα, παιδί μου, νά σοῦ πῶ. Θά γίνει πόλεμος!

Ὁ Ἰάκωβος ἔπεσε πάλι στήν προσευχή καί τίς μετάνοιες. Ὅπου ἀγρυπνία καί γιορτές ναῶν, πήγαινε καί ξενυχτοῦσε ψέλνοντας, ὁλομόναχος πολλές φορές. Ὅπου πήγαινε κι ἔψελνε δέ ζήταγε ἀπό κανέναν ὄχι μόνο ἀμοιβή, ἀλλά οὔτε καί φαΐ. Ἔβαζε λίγο προσφάι στό ταγαράκι του, φοροῦσε ντρίλινα μά καθαρά ροῦχα καί μέ τά πόδια πήγαινε στίς γύρω ἐκκλησίες.

Ἀρκετά πρίν ἀπό τήν ἐποχή τούτη ἐφάρμοσε καί κάτι ἄλλο, δεῖγμα τῆς ἀγάπης του γιά προσευχή καί ἄσκηση. Κυριακές ἤ Γιορτές, ἔφευγε στό δάσος. Ἔψαχνε μέρος ἥσυχο καί ἀπόμερο. Τό καθάριζε ἤ ἔσκαβε νά γίνεται λίγο σάν σπηλιά καί ἄρχιζε μετάνοιες καί προσευχές.

Νικάει τό δράμα τῆς Κατοχῆς

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΑΚΟ ΗΡΘΕ. Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος καί ὁ ἑλληνοϊταλικός. Δέν πρόλαβε τό Ἐπιτελεῖο τοῦ Στρατοῦ νά ἐπιστρατεύσει τούς εἰκοσάρηδες. Μετά ἡ κατοχή καί ἡ πείνα. Ὁ στρατός Κατοχῆς. Τά βάσανα τῶν φτωχῶν προσφύγων μεγαλύτερα. Ὁ Ἰάκωβος ὄρθιος. Δέν ὑπέκυψε στίς περιστάσεις. Δέν παρασύρθηκε ἀπό τή λαίλαπα τῆς παλιανθρωπιᾶς, πού ξέσπασε μέ χίλια πρόσωπα. Δέν ἔχασε τόν ἑαυτό του, γιατί κρατοῦσε σταθερά ἐπαφή με τό Χριστό καί τούς Ἁγίους του.

Ἀπό τό φθινόπωρο τοῦ 1941 ἡ πείνα καί ἡ ἀνέχεια ἔγιναν στόν κόσμο ἐφιάλτης. Ὅλοι τά πουλάγανε ὅλα γιά ἕνα κομμάτι ψωμί, γιά ἕνα ζευγάρι παπούτσια. Τοῦτα ὅμως δέν προβληματίζανε τόν Ἰάκωβο, ἄντρα πιά, εἴκοσι ἑνός ἔτους, μέ ὡριμότητα πενηντάρη.

Πάντα ἔτρωγε λίγο καί μεθόδευε τρόπους νά τρώει λιγότερο. Δέν ἤτανε θέμα νηστείας ἁπλῶς, ἀλλά προχωρημένης ἄσκησης. Τήν ἐποχή τούτη τή δύσκολη, δοκίμασε γιά πρώτη φορά ὅ,τι θά κάνει πολλές φορές ἀργότερα. Ἀπό τήν Κυριακή τό ἀπόγευμα δηλαδή μέχρι τό Σάββατο, πού πήγαινε νά λειτουργηθεῖ, δέν ἔτρωγε τίποτα. Μεταλάβαινε, ἔπαιρνε ἀντίδωρο καί μετά ἔτρωγε λίγο προσφάι. Τήν Κυριακή ἔτρωγε κανονικά. Τήν ἄσκηση αὐτή δέν τήν ἐφάρμοζε συνέχεια. Δυό-τρεῖς φορές ὅμως, ἀθέλητα, ἔγινε συνεχής καί κινδύνε-

ψε ἡ ὑγεία του. Δυσκολευτήκανε νά τόν συνεφέρουν. Ἔτυχε δηλαδή, μετά τήν ἑβδομάδα τῆς ἀφαγίας του, νά βρεθοῦνε πεινασμένα παιδάκια τή μιά φορά καί ἀνήμποροι γέροι τήν ἄλλη. Τούς ἔδωσε ὅ,τι εἶχε νά φάει γιά τρεῖς-τέσσερες ἡμέρες κι αὐτός ἔμεινε χωρίς τίποτα. Ὑπέφερε καί εἶχε συνεχῶς λιποθυμικές καταστάσεις.

Εἶχε ὅμως καί μιάν ἀγαλλίαση ἐσωτερική, πού δέν περιγράφεται. Ὅποιος εἶχε μάτια καθαρά ἔβλεπε στό πρόσωπό του βαθιά χαρά, πού βοηθοῦσε τούς ἀνθρώπους. Καί τό περίεργο εἶναι ὅτι αὐτά δέν τόν ἐμποδίζανε νά ἐργάζεται. Φυσικά, ἤτανε καταπίεση τοῦ ὀργανισμοῦ, ἤτανε ὑπωπιασμός ἔσχατος τοῦ σώματος, μά κεῖνος ἐπέμενε. Ὅλα ἔπρεπε νά γίνουν σωστά, ἔστω κι ἄν λιγόστευε ἡ ἐργασία.

Στόν πρῶτο καιρό τῆς πείνας μάλιστα, τό 1941, παρά τή μεγάλη του ἐξάντληση, πῆγε στό πανηγύρι τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, στό Γαλατάκι, κοντά στή Λίμνη Εὐβοίας. Φόρεσε καθαρά ντρίλινα ροῦχα, ἔβαλε λίγο προσφάι στό ταγαράκι του, τά ἐκκλησιαστικά βιβλία πού τοῦ χρειάζονταν, καί μέ τά πόδια ἔφτασε γιά τόν Ἑσπερινό. Στήν ἀρχή ἔψαλε μέ ἄλλους. Τελειώνοντας ὁ Ἑσπερινός, οἱ ἄλλοι ψαλτάδες ἔφυγαν. Μείνανε στήν Ἐκκλησία λίγες γριές. Ἔπειτα φύγανε κι αὐτές.

Ὁ Ἰάκωβος, μ' ὅλη τήν ἐξάντληση, εὐθυτενής, κοκαλιάρης, μέ βαθιά ἐπίσημη καί μελωδική φωνή, συνέχισε νά ψέλνει καί νά διαβάζει ὅλη τή νύχτα. Οὔτε οἱ μοναχές δέ μείνανε ν' ἀγρυπνήσουν!

Μιά μικρή τότε δόκιμη –Ἡγουμένη τώρα– τά εἶδε ὅλα καί τά εἶπε στήν Ἡγουμένη. Ντραπήκανε πού ἀγρυπνεῖ στό πανηγύρι τους ὁ ξένος ἄνθρωπος, καί οἱ μοναχές κοιμοῦνται· μερικές ἀποφασίσανε στό ἑξῆς ν' ἀγρυπνοῦνε τή νύχτα ἐκείνη, ὅσο μποροῦν.

Ἐνῶ ἡ πείνα καί τ' ἄλλα βάσανα τῆς κατοχῆς δέν τόν ἐνίκησαν, λίγο ἔλειψε νά νικηθεῖ ἀπό τήν περιφρόνηση. Ὅλοι, τήν ἐποχή ἐκείνη, ἦσανε φτωχοί. Ὁ Ἰάκωβος φτωχότερος. Εἶχε κάτι ρουχάκια ντρίλινα, μά δέν εἶχε παπούτσια. Ἔψελνε στόν Ἅι-Γιώργη τοῦ χωριοῦ. Μά ὁλόκληρος ἄντρας καί νά στέκει στό ψαλτήρι ξυπόλυτος, νά βλέπουν ὅλοι τό χάλι του;

Ένιωθε πολύ ἄσχημα. Ντρεπότανε ἀφάνταστα. Τράβαγε χαμηλά τό παντελόνι στά πόδια νά μή φαίνονται, μά δέν κρύβονταν. Τοῦ 'ρχότανε νά σκάσει. Γύριζε στό σπίτι ἄρρωστος ἀπό στενοχώρια. Σκέφτηκε νά μήν πάει νά ψάλλει. Ὅμως, νά μήν ψάλλει τό Θεό τοῦ ἦτανε ἀφόρητο, δέν τό ἄντεχε. Ὅταν βγήκανε τ' ἀδέρφια του ἀπό τό σπίτι, γονάτισε στήν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Χαράλαμπου –τήν εἴχανε φέρει ἀπό τό Λιβίσι– καί προσευχήθηκε. Σηκώθηκε, ἀποφάσισε νά πάει νά ψάλει χωρίς παπούτσια. Καί μιά καί δυό Κυριακές... Κάποιοι ἀνόητοι ὅμως, νεόφερτοι καί μαυραγορίτες, ἀρχίσανε καί λέγανε τίς κουβέντες τους φωναχτά:

– Δέν ντρέπεται, δέν κοιτάει τό χάλι του, τήν ξυπολυσιά του, θέλει καί νά ψάλλει!

Τά 'κουσε ὁ Ἰάκωβος πάλι καί πάλι. Γύρισε στό σπίτι πολύ στενοχωρημένος, τοῦ θανατᾶ, πού λένε. Οὔτ' ἔφαγε, οὔτε ἤπιε. Στεφτότανε νά σταματήσει νά ψέλνει, τό εἶχε σχεδόν ἀποφασίσει. Μπορεῖ –ἔλεγε μέσα του– νά ἔχουνε καί δίκιο οἱ ἄνθρωποι πού μέ κατηγοροῦν... Ἐκκλησία ἦτανε, σπίτι Ἁγίου, ὄχι ὁποιοδήποτε σπίτι... Τό βράδυ ἔπεσε νά κοιμηθεῖ, ἀφοῦ προσευχήθηκε πολλή ὥρα. Μόλις τόν πῆρε ὁ ὕπνος, βλέπει τόν ἅγιο Γεώργιο καί τοῦ λέει:

– Ἐγώ, παιδί μου, δέ θέλω νά φύγεις, θέλω νά ψέλνεις στό σπίτι μου, ὅπως εἶσαι!

Καί συνέχισε, γιά ἕνα χρόνο, νά ψέλνει χωρίς παπούτσια.

Τό 1942 πέρασε φοβερή δοκιμασία. Ἡ ἀγαθή καί πολύπαθη μητέρα του, ἡ Θοδώρα, κόρη τοῦ Γιώργη Κρεμμυδᾶ, πού τόν σκοτώσανε οἱ τοῦρκοι ἔξω ἀπό τή Νίγδη, ἦτανε πού ἦτανε κακοπαθημένη –ἔξι παιδιά εἶχε χάσει!– τή βρήκανε καί τά βάσανα τῆς Κατοχῆς, δέν ἄντεξε. Πέθανε τό 1942. Μόλις εἶχε περάσει τά σαράντα κι ἔμοιαζε γριά τῶν ἑβδομήντα καί περισσότερο. Ἀρρώστησε βαριά. Κατά τίς 7 Ἰουλίου εἶπε στά παιδιά της:

– Ὁ θεῖος σας ὁ Κώστας πέθανε 12 Ἰουλίου, ἐγώ θά πεθάνω τρεῖς ἡμέρες νωρίτερα, ὅταν ὁ ἥλιος ἀνέβει ἕνα καλάμι ψηλά.

Ὁ Ἰάκωβος ρώτησε, «πῶς τό ξέρεις, μητέρα», καί κείνη τοῦ ἀπάντησε:

– Ἦρθε ὁ ἄγγελος καί μοῦ τό εἶπε.

Ὅλα ἔγιναν ἔτσι ἀκριβῶς. Πρίν ξεψυχήσει φώναξε τόν Ἰάκωβο καί τοῦ ἀνέθεσε:

– Τό θηλυκό (= τήν κόρη της) τ' ἀφήνω στό Θεό καί στά χέρια σου. Μή φύγεις πρίν τήν ἀποκαταστήσεις.

Ἀρκετό καιρό πρίν ἀρρωστήσει ἡ μητέρα του, τοῦ προεῖπε κάτι σπουδαῖο:

– Ἐσύ, Ἰακωβάκι μου, θά γίνεις ἱερέας καί ἡ πρώτη πού θά πάρει ἀντίδερο ἀπό τό χέρι σου θά εἶναι ἡ ἀδερφή σου. Ἔτσι κι ἔγινε. Τήν ἔκλαψε ὁ Ἰάκωβος τή μητέρα του μέ τό παραπάνω. Τόσο, πού ἐμφανίστηκε στόν ὕπνο του καί τοῦ ζήτησε νά μήν κλαίει. Ἀπό τό θάνατο τῆς μητέρας του ἔνιωθε περισσότερο προστάτης τῆς μικρῆς του ἀδερφῆς, τῆς Ἀναστασίας. Τήν ἀγαποῦσε πολύ καί μάλιστα ἔμεινε περισσότερο ἀπ' ὅσο ὑπολόγιζε στό χωριό καί ἐργάστηκε μέχρι ἐκείνη ν' ἀποκατασταθεῖ, νά παντρευτεῖ. Ἐνῶ δηλαδή σκόπευε νωρίτερα νά γίνει μοναχός, καθυστεροῦσε γιά νά παντρέψει πρῶτα τήν ἀδερφή του.

Τά χρόνια τῆς Κατοχῆς πέρασαν βασανιστικά. Στήν ἀρχή κάνανε στο σπίτι του ὑπομονή. Ἔπειτα εἶδαν κι ἀποεῖδαν καί πουλήσανε ὅ,τι καλό ἀντικείμενο εἴχανε. Ἀπό τά λίγα πού φέρανε στούς μποξάδες ἀπό τό Λιβίσι. Μόνο τίς δυό εἰκόνες δέν πουλήσανε. Ὁ Ἰάκωβος δούλευε στά χωράφια ἐργάτης, πήγαινε σέ χτισίματα, παντοῦ, ὅπου ὑπῆρχε μεροκάματο.

Μέ τό στρατό Κατοχῆς κινδύνεψε πάρα πολύ μόνο μιά φορά. Στά ψηλά καί δασωμένα βουνά τῆς Εὔβοιας ὑπῆρχε καί δροῦσε ἀντάρτικο. Ὁ Ἰάκωβος δέν εἶχε ἀναμειχτεῖ. Οἱ Γερμανοί παραταῦτα τόν ἔπιασαν κι αὐτόν μέ ἄλλους χωριανούς, τό 1943, γιά ἀντίποινα. Τό χωριό ἀναστατώθηκε, μά δέν μποροῦσε νά κάνει τίποτα. Τούς βάλανε σέ μεγάλο καμιόνι καί τούς πήγανε στό μεγάλο χωριό Στροφυλιά. Ὅλα δείχνανε ὅτι θ' ἀκολουθοῦσε μεγάλο κακό. Οἱ κρατούμενοι παρακαλούσανε τό Θεό νά σωθοῦν. Ὅσοι ξέρανε τόν Ἰάκωβο –καί τόν ξέρανε ὅλοι– τόν κοίταζαν καί ἦτανε σάν νά τόν ἱκέτευαν: «προσευχήσου, πάτερ Ἰάκωβε, κάνε κάτι...». Καί φυσικά ὁ Ἰάκωβος προσευχήθηκε πολύ, γιά τόν ἑαυτό του καί γιά τούς ἄλλους.

'Εκεῖ στή Στροφυλιά, μέ τά ὅπλα καταπάνω τους, τούς ὁδήγησαν σ' ἕνα μεγάλο κλειστό μέρος, νά τούς ἐλέγχουν εὔκολα. Γύρω τους ἔστησαν μέ προσοχή τά πολυβόλα. Τώρα πιά κανείς δέν ἀμφέβαλλε ὅτι θ' ἀκολουθοῦσε ἡ ἐκτέλεσή τους. Μόλις ὅμως τακτοποιήθηκαν ὅλα τά πολυβόλα, κάποια εἰδοποίηση πήρανε οἱ γερμανοί, κάτι ἔγινε, τά μαζέψανε κι ἀφήσανε τούς κρατούμενους ἐλεύθερους. Γύρισε κι ὁ 'Ιάκωβος σπίτι του, εἴκοσι τριῶν ἐτῶν τότε. Μά στό δρόμο δέν ἔπαυε νά λέει σ' ὅλους ὅτι «ἡ ἁγία Τριάδα μᾶς ἔσωσε, ἡ ἁγία Τριάδα μᾶς ἔσωσε»! Εἶχε πολύ προσευχηθεῖ στήν ἁγία Τριάδα γιά τή σωτηρία τους.

Τά μετακατοχικά χρόνια – χιλιάδες οἱ μετάνοιες

Απο το 1945, οταν αρχισε ο εμφυλιος, τό δεύτερο ἀντάρτικο πού λέγαμε, οἱ Τσαλίκηδες γνωρίσανε καινούργιες δυσκολίες. Ὁ 'Ιάκωβος εἶχε τό δικό του προσανατολισμό, καί νύχτα-μέρα ὁ νοῦς του ἤτανε στήν προσευχή καί τήν ἄσκηση, ἐνῶ τά χέρια καί τά πόδια του στίς δουλειές τοῦ χωριοῦ. Ἔτρεχε ὑπάκουος γιά τό σκάψιμο, τό πότισμα, τό θέρισμα, τό βοτάνισμα, γιά ὅλα. Πήγαινε καί στά μεροκάματα, μά ἤσανε λίγα και φτηνά, ὁ κόσμος εἶχε πολλή φτώχεια.

Πρίν τελειώσει ἡ Κατοχή, ὁ 'Ιάκωβος –Γιάκωβο τόν φωνάζανε στό χωριό– εἶχε μιά ἰδιαίτερη εὐτυχία. Τό ἕνα δωμάτιο –ἀπό τά δύο πού εἴχανε οἱ θεῖες του– τό δώσανε στό Γιάκωβο. Ξέρανε πόσο τό ἤθελε. Ἤτανε ἀνατολικό κι ἔβλεπε στό χωματόδρομο, πού εἶχε τό καλοκαίρι πολλή σκόνη καί τό χειμώνα πολλή λάσπη. Δέν πείραζε. Μεγάλη εὐτυχία, λοιπόν.

Τό 'κανε κανονικό κελάκι μοναχοῦ. Κάτι περισσότερο, ἐκκλησάκι! Τό καντήλι, τό θυμιατό, τό ἀναλόγιο νά βάζει τά ἱερά βιβλία πού διάβαζε κι ἔψελνε, παλιές λιθισιανές εἰκόνες, ὅλες χάρτινες, ξύλινα σταυρουλάκια, πού τά 'φτιαχνε μόνος του... ἀκόμα κι ἕνα φτηνό ρασάκι, τσίτι βαμμένο μαῦρο, κρεμότανε σ' ἕνα καρφί.

Ὄχι μόνο οἱ συγγενεῖς καί οἱ γειτόνοι, μά ὅλο τό χωριό ξέρανε γιά τό κελί τοῦ Γιάκωβου. Καί εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά συναισθήματα τῶν ἁπλοϊκῶν ἀνθρώπων ἤσανε ἀνάμεικτα.

'Αναγνωρίζανε τή βαθιά του σχέση μέ τό Θεό καί τούς

Ἁγίους, μά τόν θεωρούσανε καί ἀλαφροΐσκιωτο, κάτι σάν ἀερικό, ἀπό ἄλλον κόσμο. Δέν τόν βάζανε στό λογαριασμό μέ τούς ἄλλους ἄντρες. Ἤτανε καί κεῖνο τό περπάτημά του πού τούς τά χάλαγε. Λίγο ψηλός κι εὐθυτενής, βέβαια, μά περπάταγε κάπως σά νά μή βάραινε τή γῆ! Ἤτανε κάτι περίεργο, πού τό 'χε μέχρι τώρα πού κοιμήθηκε. Τόν ἔβλεπες νά προχωράει στήν αὐλή τοῦ μοναστηριοῦ ἤ στόν κῆπο καί σοῦ 'δινε τήν ἐντύπωση ὅτι δέν βαραίνει τή γῆ, δέν τήν πατάει φυσιολογικά. Κι αὐτό, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ὅτι ἤτανε πάντα πολύ ἀδύνατος – ξεχωρίζανε τά κόκαλα στίς πλάτες του κάτω ἀπό τό ράσο. Βάλε ἀκόμα πού τότε, μέχρι νά γίνει μοναχός, ἤτανε καί «σπανοτρίχης», ὅπως ἔλεγε, εἶχε λίγα καί ἀραιά γένια. Τήν ὡραία μακριά καί πλούσια γενειάδα τοῦ τήν ἔδωσε ὁ Θεός ὅταν ἔγινε μοναχός. Προσευχήθηκε στήν Παναγία δηλαδή καί στόν ὅσιο Δαβίδ καί ἀμέσως ἦρθε νέα τριχοφυΐα. Τήν ζήτησε γιατί τοῦ ἄρεσε πολύ ἡ γενειάδα.

Θά τόν ἔβρισκες, λοιπόν, ἤ στή δουλειά ἤ στήν 'Εκκλησία ἤ στό κελί νά προσεύχεται. Κάποτε κάποτε μόνο, καθότανε τό δειλινό, μέ τίς θεῖες του, στό χωματένιο πεζούλι, ἔξω ἀπό τό σπίτι. Πήγαινε καί καμιά γειτόνισσα, μά ξέρανε ὅτι ἐκεῖ δέν ἔχει κουτσομπολιά κι εὐτράπελα. Λέγανε σοβαρά πράματα καί συχνά ὁ 'Ιάκωβος τούς διηγότανε Βίους Ἁγίων. Ἡ συζητούσανε πῶς θά ἑτοιμάσουνε τό ναό γιά τή Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, γιά τό πανηγύρι, γιά τή Μεγάλη Ἑβδομάδα, τή Μεγάλη Παρασκευή καί τήν 'Ανάσταση.

Μιά χρονιά μάλιστα, πού ἤτανε ἄρρωστος ὁ παπα-Δημήτρης, δέν μποροῦσε νά κάνει τόν 'Επιτάφιο στό χωριό τους. Γιά νά μή μείνουνε ἔτσι, ὁ 'Ιάκωβος, μέ τή βοήθεια τῶν γυναικῶν, ἑτοίμασε καί στόλισε τόν 'Επιτάφιο. Ἔπειτα χτύπησε τήν καμπάνα. Μ' ἐπισημότητα καί τάξη τό βράδυ ψάλανε τά 'Εγκώμια, κι ὅλοι νιώσανε πολλή συγκίνηση. Ὅμως, μετά, προχωρημένη ὥρα, ἦρθε παπάς ἀπό ἄλλο χωριό καί μπροστά σέ ὅλους μάλωσε ἄσχημα τόν 'Ιάκωβο. Τόν πρόσβαλε πολύ, γιατί ἔκανε ὅσα ἔκανε. 'Εκεῖνος ἔσκυψε τό κεφάλι, ἔβαλε μετάνοια καί ζήτησε συγγνώμη χωρίς δικαιολογίες.

Συγχρόνως ὁ 'Ιάκωβος εἶχε τό νοῦ του καί στά Εἰκονοστάσια τῆς περιοχῆς. Εἴχανε καντηλάκι καί αὐτό ἤθελε λαδάκι,

πού τότε σπάνιζε κι ἦταν ἀκριβό. Τό χωριό τους μόνο πεῦκα εἶχε καί ρετσίνι, οὔτε σταγόνα λάδι. Ἀγωνιζότανε νά ἐξοικονομεῖ λίγο λάδι καί τόν βλέπανε πού μέ τό σούρουπο χανότανε. Γύριζε ἀργά, ὅταν εἶχε ἀνάψε ὅσα καντηλάκια μπόρεσε. Καί μόλις τόν βλέπανε νά ἐπιστρέφει, δέν παύανε τά πειράγματα, φωναχτά ἀπό τούς ἄντρες, χαμηλόφωνα ἀπό τίς γυναῖκες καί τίς κοπέλες.

Μερικοί, ὅμως, καί προπαντός κάποιες γυναῖκες, στενοχωριόσανε πού οἱ πολλοί πειράζανε καί περιφρονούσανε τό Γιάκωβο. Οἱ λίγοι τοῦτοι εἴχανε δεῖ μερικές φορές τόν Ἰάκωβο νά στέκει γιά ὧρες γονατιστός ἐκεῖ στήν Ἁγία Παρασκευή. Τόν εἴχανε δεῖ νά κάνει ἀμέτρητες μετάνοιες στό δωματιάκι του. Μιά χαραμάδα ἦταν ἀνοιχτή καί κάτι φαινότανε μέσα. Βέβαια οὔτε καί οἱ λίγοι τοῦτοι καταλαβαίνανε πολλά ἀπό τή ζωή τοῦ Ἰάκωβου, μά νιώθανε μέσα τους ὅτι τοῦτος ὁ νέος ἄντρας εἶναι κάτι τό τελείως διαφορετικό, εἶναι κάτι ἱερό... εἶναι ἀερικό... Καί τόν συμπαθούσανε πολύ... οἱ λίγοι ὅμως. Μιά συνομήλικη γειτόνισσά του, μάλιστα, ξέσπασε κάποτε πού τόν πειράζανε καί τούς φώναξε ἀγανακτισμένη:

– Θά δεῖτε, μιά μέρα θά τόν προσκυνήσουμε τό Γιάκωβο!

Καί τό θυμοῦνται μέχρι τώρα οἱ παλιοί του γείτονες καί ἡ ἴδια ἡ τότε κοπέλα. Πολλούς ἀπό αὐτούς τούς συναντήσαμε πάλι καί πάλι στή Φαράκλα. Πήγαμε κεῖ νά καταγράψουμε ἀναμνήσεις κι ἐντυπώσεις τῶν συγχωριανῶν του, πού ὄντως τόν εὐλαβοῦνται πολύ... τώρα πιά ὅλοι.

Στά χρόνια μετά τήν Κατοχή, μέχρι τό 1947, πού πῆγε στρατιώτης, ὁ Ἰάκωβος ἦτανε πολύ ἐξαντλημένος. Ὄχι τόσο ἀπό τήν καθημερινή δουλειά στά χωριάφια καί τίς μικροοικοδομές. Οὔτε μόνο ἀπό τό λίγο καί κακό φαγητό στούς δύσκολους ἐκείνους καιρούς. Ἀλλ' ἀπό τίς πολλές μετάνοιες καί τήν αὐστηρή νηστεία! Πολλές ὧρες τῆς νύχτας, χειμώνα-καλοκαίρι, ἕνα τόσο δά φωτάκι ἔκαιγε στό κελί τοῦ Ἰάκωβου. Προσευχότανε κι ἔκανε ἀπό τότε πολλές ἑκατοντάδες μετάνοιες. Περνοῦσε πάντα τίς χίλιες. Ἔφτανε τίς δύο χιλιάδες —ναί δύο χιλιάδες— καί κάποτε προχώραγε περισσότερο. Ἔτσι πολεμοῦσε τούς πειρασμούς τῆς νεότητας. Τά ἐμπαθή κινήματα τῆς

ψυχῆς, τά πάθη, καταλάγιαζαν. Γινότανε ὅλος ἕνα λεπτό μετάξι, καθαρός καθρέφτης, μέσα στόν ὁποῖο ἔφτανε καί ἀντανακλοῦσε ἡ θεία ἐνέργεια. Στόν καθαρό ἐσωτερικό του χῶρο φανερωνόταν ἡ ἀλήθεια καί ζοῦσε στιγμές ἄπειρης μακαριότητας, τήν ὁποία δέν ἄλλαζε μέ τίποτα.

Ὅλα τοῦτα, θεῖα καί ἱερά! Μά τό πρωί, ξημερώνοντας ἔπρεπε ν' ἀρχίσει τό μεροκάματο, κοντά στούς συγγενεῖς καί τούς συγχωριανούς, πού δέν ξέρανε πόσο κοπίασε τή νύχτα καί πόσο λίγο κοιμήθηκε. Σηκωνότανε, λοιπόν, τό πρωί μέ τούς ἄλλους καί δούλευε μαζί τους, χωρίς ποτέ νά τούς ἐξηγήσει κάτι ἤ νά τούς δικαιολογηθεῖ γιά τή μεγάλη του κούραση. Καί πολλοί νομίζανε ὅτι ὁ Γιάκωβος δέν εἶναι ἀπό τούς πιό καλούς δουλευτάδες.

Ἔτσι, τόν βλέπανε κάπως κατώτερο ἀπό τούς ἄλλους. Ἔπειτα, ἦτανε καί ἡ μεγάλη του ὑποχωρητικότητα, πού τόν μίκραινε στά μάτια τῶν ἄλλων. Τόν εἰρωνεύονταν; δέν ἀπαντοῦσε. Τόν βρίζανε; δέν ἀνταπέδιδε.

Ἀφοῦ μιά νύχτα, στό κατακαλόκαιρο, πῆγε στό χωράφι τους μέ τά μποστανικά νά ποτίσει, γιατί τό χωράφι τους εἶχε σειρά στό νερό. Πῆγε, μά ὁ μεσόκοπος συγχωριανός του Γιώργης εἶχε βάλει τό νερό στό δικό του χωράφι. Ὁ Ἰάκωβος, γνωρίζοντας καλά ποιός εἶχε σειρά, πῆρε τό νερό στό χωράφι του. Σέ λίγο, ἀφοῦ δέν πήγαινε πιά νερό στό αὐλάκι τοῦ Γιώργη, ἔφτασε αὐτός ἄγριος καί ἀπειλητικός. Ὁ Ἰάκωβος τοῦ ἐξήγησε, ἤρεμα καί ταπεινά, ὅτι τό δικό τους χωράφι τώρα ἔχει σειρά καί ὅτι θά ξεραινότανε ἄν δέν ποτιζόταν. Τότε ὁ ἄλλος τόν ἔβριζε χυδαῖα καί ὁ Ἰάκωβος σέ κάθε βρισιά τοῦ ἀπαντοῦσε: «εὐχαριστῶ μπαρμπα-Γιώργη», «εὐχαριστῶ μπαρμπα-Γιώργη», «εὐχαριστῶ μπαρμπα-Γιώργη». Τό ἐπεισόδιο ἔγινε γνωστό καί ἡ φράση «εὐχαριστῶ μπαρμπα-Γιώργη» ἔμεινε στό χωριό λίγο παροιμιώδης.

Ἔτσι τοῦ φέρονταν πολλές φορές ἀλλά σ' αὐτόν καταφεύγανε στίς δύσκολες ἀρρώστιες. Καί ὁ Ἰάκωβος δέν ἀρνήθηκε ποτέ. Τήν ἐποχή ἐκείνη διάβασε Εὐχές καί προσευχήθηκε γιά πολλούς, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος. Ἦτανε ἄρρωστος βαριά κι ἔγινε καλά μέ τήν προσευχή τοῦ Ἰάκωβου.

Τά χρόνια τοῦτα, μέχρι τό 1947, ὁ Ἰάκωβος ἐργαζότανε πολύ καί μέ ἀγωνία, μά ὄχι γιά τόν ἑαυτό του. Ὁ ἴδιος τό εἶχε ἀποφασίσει ἀπό παλιά. Θά γινότανε μοναχός. Οὔτε κἄν τό συζητοῦσε. Εἶχε ὅμως τήν Τασούλα, τήν ἀδερφή του, εἴκοσι μῆνες μικρότερή του. Στό Θεό καί σ' αὐτόν τήν εἶχε ἀναθέσει πεθαίνοντας ἡ μακαρίτισσα ἡ μητέρα του, στίς μαῦρες ἡμέρες τοῦ 1942. Ὑπῆρχε βέβαια καί ὁ πατέρας, ὁ Σταῦρος, τοῦ ὁποίου εἶχε κληρονομήσει τήν καλοσύνη ὁ Ἰάκωβος. Μά ὁ Σταῦρος εἶχε λυγίσει, ἔδειχνε ὅτι δέν θ' ἀντέξει πολύ, ὅπως καί δέν ἄντεξε. Πέθανε τό 1949. Καί πέθανε περισσότερο ἀπό σόκ. Βρεθήκανε κάτι παλιάνθρωποι κι ὅπως ἦταν ἐξαντλημένος τόν ἀπείλησαν, τόν φοβέρισαν νύχτα ὅτι θά τόν σκοτώσουν. Ἔτσι δέν ἄντεξε ὁ δυστυχής.

Ἔπρεπε, λοιπόν, ὁ Ἰάκωβος νά κάνει ὅ,τι μπορεῖ γιά νά 'χει λίγη προίκα νά παντρευτεῖ ἡ Τασούλα. Ἦτανε ἡ μακαρίτισσα, λίγο ἀσθενική, πολύ εὐαίσθητη καί κρεμάστηκε ἀπό τόν Ἰάκωβο, περίμενε προστασία μόνο ἀπό αὐτόν. Καί εἶναι ἀλήθεια ὅτι κι αὐτός τήν ἀγαποῦσε πολύ τή μικρή του ἀδερφή. Ἀπόδειξη ὅτι γιά χάρη της καθυστέρησε τόσο πολύ νά γίνει μοναχός, ὅπως θά δοῦμε. Τό ἔλεγε κι ὁ ἴδιος ὁ μακαριστός γέροντας. Ἀλλά ἐδῶ πρέπει νά δοῦμε καί δύο ἄλλους παράγοντες πού τόν καθυστέρησαν. Πρῶτα οἱ συνθῆκες τῆς ἐποχῆς: Πόλεμος, κατοχή, ἀνταρτοπόλεμος, ἀπουσία ἀξιόλογου μοναχισμοῦ στήν περιοχή... Ἔπειτα τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ: ἔκρινε ὅτι ὁ μελλοντικός του ὅσιος ἔπρεπε νά ζήσει πολλά χρόνια -τριάντα δύο στρογγυλά- ἔξω ἀπό τό μοναστήρι, γιά νά γνωρίσει καλά τόν κόσμο καί νά τόν γνωρίσει κι ὁ κόσμος καλά. Ἔτσι μπόρεσε ἡ ἀνυποψίαστη κοινωνία νά γνωρίσει τόν μελλοντικό ὅσιο και αὐτός νά γνωρίσει καλά τά βάσανα καί τά πάθη της.

Ὁ στρατιώτης «πάτερ» Ἰάκωβος

ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΠΑΕΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ΤΟ 1941. Κηρύχτηκε ὅμως ὁ πόλεμος, ἀνωμαλίες, κατοχή, ἀνταρτοπόλεμος... δέν τούς καλέσανε. Αὐτό ἔγινε τό 1947, ὅταν πιά ὁ Ἰάκωβος ἦτανε εἴκοσι ἑπτά ἐτῶν. Παρουσιάστηκε στό Βόλο. Βασική ἐκπαίδευση. Ἔμεινε κάποιο διάστημα στό Πήλιο. Ἀκολού-

Ὁ στρατιώτης Ἰάκωβος Σ. Τσαλίκης

θησε ἐπιλογή μ' ἐξετάσεις. Μολονότι τελείωσε μόνο τό Δημοτικό, ἀρίστευσε καί τόν στείλανε στόν Πειραιά, στό Κέντρο Ἐφοδιασμοῦ καί Μεταφορῶν. Ἔτσι, χωρίς νά τό ζητήσει, ἀπέφυγε τίς πολύνεκρες μάχες τοῦ Γράμμου καί τοῦ Βίτσι.

Ἀλλά καί δῶ εἶχε μάχες. Ἔπρεπε νά πολεμήσει μέ τά πειράγματα καί τή χλεύη τῶν στρατιωτῶν. Ὄχι ὅτι τόν μισούσανε, ἀλλά στό θάλαμο ἡ φανταρία δέ μαζεύεται μέ τίποτα. «Πάτερ Ἰάκωβε» τόν ἀνέβαζαν, «πάτερ Ἰάκωβε» τόν κατέβαζαν... κι αὐτό βέβαια ἦτανε τό λιγότερο.

Ὁ πρῶτος μήνας ἦτανε ὁ πιό δύσκολος. Μόλις ἔμπαινε στό θάλαμο, ζητάγανε οἱ στρατιῶτες νά ἐκτονωθοῦν. Καί ὁ «πάτερ Ἰάκωβος» τούς φαινότανε ὁ πιό ἀνώδυνος τρόπος. Δέν τούς ἀπαντοῦσε, χαμογελοῦσε λίγο καί πήγαινε στό κρεβάτι του. Πάντως, ὅσο πιό ἀργά ἐρχότανε στό θάλαμο, τόσο λιγότερα πειράγματα ἄκουγε.

Βγαίνοντας ὁ μήνας ἄλλαξαν κάπως τά πράγματα. Ὁ πρῶτος φαντάρος πού ἀρρώστησε εἶχε δίπλα του τόν Ἰάκωβο, νά τοῦ δώσει νερό, νά τοῦ πάει μιάν ἀσπιρίνη, τό φάρμακο στήν ὥρα του, νά τοῦ ἀγοράσει κάτι ἀπ' ἔξω... Τό ἴδιο συνέβη καί μέ τόν ἑπόμενο ἄρρωστο φαντάρο. Τούς φρόντιζε ὑπομονετικά σά μάνα. Κι αὐτό φαινότανε πιό πολύ τά Σαββατοκύριακα, ὅταν οἱ πάντες ἐξαφανίζονταν καί οἱ λίγοι ἀσθενεῖς τοῦ Κέντρου Ἐφοδιασμοῦ καί Μεταφορῶν μένανε χωρίς βοήθεια καί συντροφιά.

Εἶχε ἀνάγκη καί ἀπό λίγα χρήματα, τοῦ ἤσανε τελείως ἀπαραίτητα. Γιατί ὅταν δέν εἶχε ὑπηρεσία, πρωί-πρωί τήν Κυριακή πήγαινε στήν Ἐκκλησία. Ἔδινε στόν παπά τό χαρτάκι μέ τά ὀνόματα τῶν «ζώντων» καί τῶν «κεκοιμημένων» νά τά μνημονεύσει στήν Προσκομιδή. Μά ἔπρεπε νά βάλει καί μιά δραχμούλα! Ποῦ θά τήν ἔβρισκε, ποιός θά τοῦ τήν ἔδινε; Ἔπειτα ἐρχότανε Τετάρτη, ἐρχότανε Παρασκευή, τί θά 'τρωγε; Στό καζάνι τῆς μονάδας ὅλα ἤτανε τό λιγότερο λαδερά. Ἐκεῖνος δέν μποροῦσε νά χαλάσει τή νηστεία τῶν ἡμερῶν αὐτῶν! Οὔτε τό λάδι ἐπέτρεπε στόν ἑαυτό του. Ἡ μητέρα του δέν ἔτρωγε ποτέ λάδι Τετάρτη καί Παρασκευή.

Τό ἴδιο καί πιό δύσκολα μέ τή Σαρακοστή τῶν Χριστουγέννων κι ἔπειτα τοῦ Πάσχα. Δέν ἤξερε τί νά κάνει, ποῦ νά βρεῖ λίγα χρήματα, νά δίνει στόν παπά κάτι, νά τοῦ μένει ν' ἀγοράζει λιγάκι χαλβά, νά περνάει τίς Τετάρτες καί τίς Παρασκευές.

Τόν φώτισε ὁ Θεός τόν φτωχό ἀσκητικό φαντάρο καί βγῆκε στήν ἀγορά. Πῆρε τήν κουραμάνα, πού τούς ἔδινε ὁ στρατός, καί στεκότανε νά τήν πουλήσει. Κάποιος βρισκότανε κάθε φορά νά τήν πάρει μισοτιμῆς. Ἔτσι μάζευε δυό φορές τή βδομάδα λίγες δραχμοῦλες. Ἔδινε στόν παπά, τοῦ 'μενε καί γιά τόσο δά χαλβά. Βέβαια, δέν εἶχε ἀρκετό ψωμί, τοῦ 'πεφτε τώρα πολύ λίγο, μά ἔνιωθε θαυμάσια πού κρατοῦσε τή νηστεία του.

Ὅλα τοῦτα οἱ στρατιῶτες λίγο-πολύ τά βλέπανε καί ὁπωσδήποτε ἐπηρεάζονταν. Βέβαια πάντα τόν πείραζαν, ἀλλά, καθώς περνοῦσε ὁ καιρός, λιγότερο. Θά 'λεγε κανείς ὅτι ἀρχίσανε νά τόν συμπαθοῦν, ἀκόμα καί νά τόν ἀγαποῦν. Καί πράγματι, τόν ἄνθρωπο τοῦτο, ἄν τόν γνώριζες ἤτανε δύσκολο νά μήν τόν συμπαθήσεις. Δέ θά τόν ἀκολουθοῦσες, δέ θά 'κανες ὅ,τι ἔκανε –αὐτό πιά ἤτανε πολύ δύσκολο– μά σοῦ προκαλοῦσε πάντα τή συμπάθεια. Ἔπρεπε νά σέ κυριέψει ὁ Σατανάς γιά νά μισήσεις τόν Ἰάκωβο, ἐκεῖνο τόν ἀδύνατο εὐθυτενή ἄντρα μέ τό φωτεινό πρόσωπο καί τήν καθαρή καρδιά. Καί τήν καθαρή του καρδιά τήν ἔβλεπες πάντα στό φωτεινό ἀγγελικό του πρόσωπο. Εἶναι χαρακτηριστικό τό ἐπεισόδιο μ' ἕναν γραμματισμένο, φιλόλογο, πού εἶπε

μπροστά στόν Ἰάκωβο:

– Καλός ὁ Ἰάκωβος ἀλλά τόν ἔχει τρελάνει ἡ Ἐκκλησία.

Καί πῆρε ἀμέσως τήν ἀπάντηση:

– Ἡ Ἐκκλησία φωτίζει ἀνθρώπους, δέν τρελαίνει.

Ὑπαξιωματικοί καί ἀξιωματικοί κάτι βλέπανε, κάτι ἀκούγανε γιά τόν Ἰάκωβο, μά ποῦ καιρός ν' ἀσχοληθοῦνε μαζί του. Δέν ἔγινε τό ἴδιο μέ τό Διοικητή τῆς μονάδας, μέ τόν Ἀντισυνταγματάρχη Πολύκαρπο Ζώη. Αὐτός, μόλις πληροφορήθηκε σχετικά, κάλεσε τόν Ἰάκωβο στό γραφεῖο του. Ἐκεῖ τόν εἶδε καί τόν ἄκουσε προσεκτικά. Ἤτανε Παρασκευή. Τό καζάνι εἶχε κρέας μέ μελιτζάνες. «Ἐμπρός φάγε, στρατιώτη», τόν διέταξε ὁ ἀξιωματικός. Ἀρνήθηκε σταθερά. «Μά δέ φοβᾶσαι»; ρώτησε ὁ ἀξιωματικός.

– Δέν φοβᾶμαι ἀπό τούς μή δυναμένους ἀποκτεῖναι τήν ψυχή μου. Δέν τό θέλει ὁ Χριστός μου.

Κάνοντας τόν θυμωμένο ὁ Ζώης ρώτησε· «ποῦ τά 'μαθες αὐτά»; Καί πῆρε τήν ἀπάντηση:

– Τώρα μέ φώτισε τό ἅγιο Πνεῦμα.

Μετά τόν πῆρε ὁ Ζώης καί πήγανε κάπου νά φᾶνε νηστίσιμο. Ἀπό τήν ἑπομένη τόν πῆρε στήν προσωπική του ὑπηρεσία. Τόν ἔστελνε γιά δουλειές καί μάλιστα στό σπίτι του, γιά ν' ἀποφεύγει τά πειράγματα τῶν στρατιωτῶν. Μιά μέρα μάλιστα, κάλεσε τούς στρατιῶτες ὅλους καί τούς μίλησε αὐστηρά. Τούς εἶπε νά μήν κοροϊδεύουνε τόν Ἰάκωβο Τσαλίκη μέ τό «πάτερ». Γιατί ὁ Ἰάκωβος «μέ ὅσα κάνει, εἶναι πράγματι πάτερ, θά γίνει μιά μέρα πάτερ»!

Ὁ Ἀντισυνταγματάρχης αὐτός ἤτανε μᾶλλον ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, πού σοβαρά κι ἐνσυνείδητα ἀποκάλεσε τόν Ἰάκωβο «πάτερ». Ὁ Ἰάκωβος τ' ἄκουγε ὅλα μέ κατεβασμένο τό κεφάλι, κατακόκκινος ἀπό συστολή, πού τόσο σπουδαῖο πρόσωπο ἀσχολήθηκε μέ τό φτωχό προσφυγόπουλο, πού ἕνα «ἐπίσημο πρόσωπο» (ὅπως πάντα ἔλεγε ὁ ἴδιος) τοῦ ἔκανε τέτοια τιμή.

Ἔτυχε μάλιστα, πρός μεγάλη εὐτυχία τοῦ Ἰακώβου, ἡ σύζυγος τοῦ Ζώη καί ἡ μητέρα της νά εἶναι πολύ εὐσεβεῖς γυναῖκες. Ἐκκλησιάζονταν τακτικά, προσφέρανε σέ ναούς... Ἔτσι ὁ Ἰάκωβος ἔγινε συνεργάτης τους. Φτιάχνανε μαζί λι-

βάνι, περιποιόσανε μικρά ἐκκλησάκια, πηγαίνανε στίς ἀγρυπνίες μικρῶν ναῶν, κάνανε μόνοι ἀγρυπνίες... πάντα μέ τόν 'Ιάκωβο. Αὐτός ἔφευγε ἀπό τόν Πειραιά, μέ ἄδεια τοῦ 'Αντισυνταγματάρχη, καί ἀνέβαινε στήν 'Αθήνα. Στήν περιοχή τοῦ Φίξ ἤτανε τό σπίτι τοῦ Ζώη.

'Ανέβαινε στήν 'Αθήνα μέ συγκοινωνία. Εὐτυχῶς, πού οἱ στρατιῶτες τότε δέν πλήρωναν εἰσιτήριο. Δέν τήν ἤξερε τήν περιοχή καί τή διαδρομή. Τή δεύτερη καί τήν τρίτη φορά ὅμως παρατήρησε ὅτι στή διαδρομή, στό δρόμο ἤ κοντά στό δρόμο, ὑπήρχανε μεγάλοι ναοί κι ἐκκλησάκια. Εἶδε ἀκόμη καί προσκυνητάρια. Προβληματίστηκε, στεναχωρήθηκε:

– Εἶναι ντροπή νά περνάω ἀπό ναούς καί νά μήν προσκυνάω τούς 'Αγίους!

Τήν ἄλλη μέρα, στόν πρῶτο ναό, πού εἶχε ἤδη ἐπισημάνει ἀπό τό παράθυρο τοῦ λεωφορείου, κατέβηκε νά προσκυνήσει. Πῆρε πάλι τήν ἴδια συγκοινωνία καί παραπάνω πάλι κατέβηκε. Σιγά σιγά ὅμως ἀνακάλυψε τόσους ναούς, ἐκκλησάκια καί προσκυνητάρια στήν ὅλη περιοχή, πού δέ γινότανε καί νά τά προσκυνάει καί νά χρησιμοποιεῖ συγκοινωνία. Ἔτσι, ἀποφάσισε νά ξεκινάει πολύ νωρίς ἀπό τόν Πειραιά μέ τά πόδια, γιά νά μπορεῖ νά προσκυνάει σ' ὅλες τίς ἐκκλησίες. Ἔφτανε βέβαια στοῦ Φίξ κουρασμένος, μά εἶχε προσκυνήσει ὅλους τούς 'Αγίους καί ὅλες τίς 'Αγίες. Αὐτό τοῦ ἔφτανε, ἡ κούραση θά περνοῦσε...

'Αλλά φυσικά, τόση πεζοπορία καί μάλιστα καθημερινή ἄφησε τά σημάδια της. Αὐτά θά φανερωθοῦν ἀργότερα, ὅταν πιά ὡς μοναχός θά κάνει ἀκόμα δυσκολότερες σωματικές καί πνευματικές ἀσκήσεις.

'Εκεῖ, στό σπίτι τοῦ Ζώη, τοῦ δινότανε ἡ εὐκαιρία νά διαβάζει καί λίγο, βιβλία ἐκκλησιαστικά καί θρησκευτικά. Σπάνια διάβαζε καί Εὐχές. Στήν 'Αθήνα, ἐργαζότανε τότε ἡ θεία του Σεβαστή, ἀδερφή τῆς μητέρας του, στό σπίτι ἑνός δικαστικοῦ, 'Εφέτη. Αὐτός, ἐνῶ ἤτανε καλός ἄνθρωπος, παρασύρθηκε ἀπό κάποια γυναίκα. 'Η ἀναστάτωση στήν οἰκογένεια μεγάλη, ὁ δαίμονας τούς εἶχε κάνει ἄνω-κάτω.

Στενοχωρημένη καί ἡ θεία του, φώναξε μιά μέρα τόν ἀνιψιό της:

– Ἔλα, βρέ Γιάκωβέ μου, ἔλα νά τούς διαβάσεις μιά Εὐχή, γιατί δέν εἶναι κακοί ἄνθρωποι... λυπᾶμαι πολύ τήν κυρά μου...

Πῆγε ὁ 'Ιάκωβος μέ τή φυλλάδα του στό σπίτι τοῦ 'Εφέτη, διάβασε Εὐχές, προσευχήθηκε κι ἔφυγε. Τό μεσημέρι, πού ἡ γυναίκα τοῦ 'Εφέτη ξάπλωσε λίγο, εἶδε μεταξύ ὕπνου καί ξύπνου ἕνα φοβερό μαῦρο σκυλί. Ἔβγαινε, εἶπε, ἀπό τό σπίτι της, λέγοντας ἀπογοητευμένο: «μ' ἔδιωξε κεῖνος ὁ κοκαλιάρης!»

'Η οἰκογένεια ἐλευθερώθηκε ἀπό τό δαίμονα καί ὁ 'Εφέτης ξαναγύρισε στή γυναίκα του.

Τέτοια συνέβησαν χάριν καί ἄλλων ἀνθρώπων. Τό ζεῦγος Ζώη ἤτανε σίγουροι γιά τά πνευματικά χαρίσματα τοῦ στρατιώτη «πάτερ» 'Ιάκωβου. Τόν ἀγαπούσανε καί τόν ἐκτιμούσανε τόσο πολύ, πού τοῦ 'καναν διάφορες προτάσεις, νά μείνει στήν 'Αθήνα καί μαζί τους. Ἔτσι, λίγους μῆνες πρίν ἀπολυθεῖ, ἀρχές τοῦ 1949, τοῦ πρότεινε ὁ Ζώης, ἄν ἤθελε, νά τόν υἱοθετήσουν –παιδιά δικά του δέν εἶχε. Τοῦ ὑποσχέθηκε μάλιστα νά τοῦ φτιάξει ἕνα ἐκκλησάκι στό ἰδιόκτητο κτῆμα του, στό Ν. 'Ηράκλειο. Τοῦ ὑποσχότανε ἀκόμα ὅτι θά φρόντιζε νά χειροτονηθεῖ ἱερέας στόν Ἅγιο Παντελεήμονα τοῦ Φίξ.

'Ο 'Ιάκωβος ἔδειχνε μέ κάθε τρόπο τήν εὐγνωμοσύνη του γιά τίς προσφορές τῶν Ζώη, μά ἡ ἀπάντησή του ἤτανε σταθερή:

– 'Εγώ ἔχω ἄλλο προορισμό, κύριε Συνταγματάρχα.

Καί βέβαια δέν ἔλεγε ψέματα. Διότι ἀπό μικρό παιδί ἐπιθυμοῦσε ἀπό τά τρίσβαθά του νά πάει σέ μοναστήρι καί καμιά φορά τό 'λεγε:

– 'Εγώ θά γίνω μοναχός.

'Εργάτης γιά τήν ἀδερφή του 'Αναστασία

ΤΟ 1949, ΤΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΑΠΟΛΥΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ, πέθανε καί ὁ πατέρας του, ὁ καλοκάγαθος Σταῦρος Τσαλίκης. Εἶχε φύγει κι αὐτός παιδί ἀπό τά Μαράσια τῆς Ρόδου μέ τόν πατέρα του 'Ιάκωβο. Πήγανε στό Λιβίσι νά δοῦνε προκοπή. Καί τήν εἴδανε, μά οἱ νεότουρκοι τά γκρέμισαν ὅλα. Τώρα

ἔφευγε, ἀπογοητευμένος ἀπό τόν κόσμο, ἀλλά γεμάτος πίστη στό Θεό. Ξεψύχησε σέ ἄθλιο νοσοκομεῖο, στό τέρμα Ἀμπελοκήπων. Εἶχε τήν καρδιά του χωρίς νά τό ξέρει. Νύχτα, τόν τρομοκρατήσανε κι ἔπαθε σόκ. Τόν φέρανε στήν Ἀθήνα καί τελείωσε στίς 9 Φεβρουαρίου τοῦ 1949, πρίν ἀπολυθοῦν ἀπό τό στρατό ὁ Ἰάκωβος καί ὁ ἄλλος του γιός, ὁ Γιῶργος. Στό χωριό ἔμεινε μόνη της ἡ Ἀναστασία, ἡ κόρη του, πού ὅμως θά 'χε ἕναν προστάτη, τόν ἀδερφό της Ἰάκωβο.

Σέ λίγο καί ὁ Ἰάκωβος γύρισε στό χωριό, στή Φαράκλα. Ἡ φτώχεια καί οἱ καταστροφές ἀπό τόν ἐμφύλιο βασίλευαν. Καί ἡ ἀδερφή του ἀνύπαντρη. Ἔπρεπε νά τή βοηθήσει νά παντρευτεῖ, τό εἶχε ὑποσχεθεῖ στή μητέρα του τήν ἡμέρα πού ἐκείνη ξεψύχησε. Βέβαια ὑπῆρχε καί ὁ ἄλλος ἀδερφός, ὁ Γιῶργος. Αὐτός ὅμως εἶχε πιά δικές του ὑποχρεώσεις, εἶχε κάνει στήν Ἀθήνα οἰκογένεια.

Ἔπεσε, λοιπόν, ὁ Ἰάκωβος μέ τά μοῦτρα στή δουλειά. Ὅπου ἔβρισκε. Ἀρκεῖ νά 'βγαινε λίγο μεροκάματο. Δούλεψε στά χωράφια, σ' ἕνα ἐργοστάσιο στό Μαντούδι, σ' ἕνα κεραμοποιεῖο στήν Ἀθήνα καί στά μεταλλεῖα λευκόλιθου τοῦ Λαμπρινίδη, στήν περιοχή τους. Στά μεταλλεῖα πήγαινε μέ τσόκαρα κάθε πρωί πρίν φωτίσει μέ ἄλλους χωριανούς. Τό χειμώνα ἤτανε ἀκόμη θεοσκότεινα καί κρατούσανε μιά λάμπα ἀσετυλίνης, νά βλέπουνε τό μονοπάτι γιά τά Βαθιά Κανάλια.

Στό δρόμο, πού πήγαινε μέ τούς συγχωριανούς γιά τή δουλειά, δέ μίλαγε πολύ, μά κάποια εὐκαιρία δινότανε νά τούς εἰπεῖ γιά τήν Ἐκκλησία, γιά τούς Ἁγίους, γιά τήν πίστη. Οἱ ἄλλοι δέν παραπρόσεχαν, μά τό θεωρούσανε πολύ φυσικό νά τούς μιλάει ἔτσι ὁ Ἰάκωβος. Ὅπως πηγαίνανε μαζί, ἔτσι καί γυρίζανε μαζί ἀπό τά μεταλλεῖα. Μιά μέρα μάλιστα, στήν ἐπιστροφή, ἀπόγευμα, βρῆκε ὁ Ἰάκωβος στό ρέμα ἕνα κρανίο, κεφάλι ἀνθρώπου. Τά καλά τοῦ ἐμφυλίου! Τό πῆρε τό κρανίο, τό ἔπλυνε κι ἔβαλε ὅλους νά μείνουν ἐκεῖ γιά νά ψάλει τή νεκρώσιμη Ἀκολουθία στό κρανίο τοῦ ἄτυχου ἀνθρώπου. Τό θάψανε ὅλοι μαζί κι ἔτσι συνέχισαν γιά τό χωριό τους, ἥσυχος ὁ «πάτερ» Ἰάκωβος ὅτι ἔκανε τό καθῆκον του πρός τόν σκοτωμένο καί ἀδιάβαστο συνάνθρωπό του.

Οἱ ναοί καί οἱ ἄνθρωποι ξαναβρήκανε προστάτη

Μόλις γύρισε στο χωριο απο το στρατο, ἔπρεπε νά κάνει καί ἄλλη ἐργασία. Νά φροντίσει τό ναό τοῦ χωριοῦ καί τά ξωκκλήσια μέ τά προσκυνητάρια. Ἤσανε παραμελημένα δυόμισυ χρόνια, ὅσο ἔλειπε ὁ Ἰάκωβος. Ὅπου καί νά δούλευε, προλάβαινε νά κάνει κάτι καί γιά τά σπίτια τῶν Ἁγίων, τούς ναούς. Τώρα ὁ παπα-Θοδόσης, ὁ π. Δημήτριος Θεοδοσίου, εἶχε πιά γεράσει. Ὁ Ἰάκωβος ἔπρεπε νά τόν βοηθάει περισσότερο. Οἱ ἄνθρωποι τό ξέρανε καί τά ζητοῦσαν ὅλα ἀπό τόν Ἰάκωβο. Μιά μέρα, τό 1950, τοῦ ζήτησαν νά διαβάσει Εὐχή σέ μιά δαιμονισμένη. Ἀρνήθηκε, λέγοντας ὅτι δέν εἶναι ἱερέας. Οἱ συγγενεῖς τῆς ἄρρωστης ἐπέμεναν καί ἀναγκάστηκε νά πάει στό ναό νά διαβάσει Εὐχή καί νά προσευχηθεῖ. Ἐκεῖ πού διάβαζε βλέπει ἀπό τήν κλειδαρότρυπα τά σουβλερά δόντια τοῦ δαίμονα, πού ἔλεγε:

– Τώρα πού θά βγεῖς ἔξω θά σέ φτιάξω ἐγώ. Δέν μπορῶ νά μπῶ μέσα, γιατί εἶναι αὐτός.

Ὅταν βγῆκε ἡ ἄρρωστη ἀπό τό ναό, ἔπεσε στό ἔδαφος καί βγῆκε ὁ δαίμονας ἀπό μέσα της σάν κατσίκι.

Ὁ Ἰάκωβος, μόλις ἔβλεπε τόν παπα-Θοδόση νά 'ρχεται μέ τό ἄλογο ἀπό τήν Τσούκα (Ζωοδόχος Πηγή, σήμερα), ἔτρεχε νά τόν βοηθήσει νά κατέβει, φίλαγε τό ράσο του, ἔπαιρνε τό πετραχήλι, τό ἀκουμποῦσε μ' εὐλάβεια στό μέτωπό του καί ἡ καρδιά του ἔλεγε μέ λαχτάρα:

– Ἄχ, πάτερ μου, θά μ' ἀξιώσει καί μένα ποτέ ὁ Θεός...

Δέν ἀποτολμοῦσε, οὔτε μέσα του νά τελειώσει τή φράση, γιατί ἐπρόκειτο γιά τό λειτούργημα τοῦ Ἱερέα. Εἶχε γιά τούς ἱερεῖς βαθύτατο σεβασμό. Καί τόν εἶχε μέχρι τήν κοίμησή του. Σέ τέτοιο βαθμό, πού μηχανευότανε χίλιους τρόπους, γιά νά μπορέσει νά φιλήσει τό χέρι ἱερέων καί διακόνων, πού ἐξομολογοῦνταν στόν ἴδιο. Τό θεωροῦσε ἰδιαίτερη εὐλογία!

Ἔφτανε στό σημεῖο, ὅταν ἐξομολογιότανε ὁ ἴδιος ὁ μακαριστός γέροντας, νά φιλάει τά παπούτσια καί τά πόδια τοῦ ἱερέα ἐξομολόγου του. Γιατί στήν ἐξομολόγηση στεκότανε γονατιστός, καί τήν ὥρα πού θά τοῦ διαβαζόταν ἡ συγχωρη-

τική Εὐχή ἔπεφτε πάντα πρηνηδόν, μπρούμυτα. Οἱ ἐξομολόγοι του νιώθανε πολύ δύσκολα μέ τήν ἄκρα ταπείνωσή του.

Ἔφτανε, λοιπόν, ὁ παπάς κι ὁ ναός, ὁ Ἅι-Γιώργης, ἕτοιμος. Πρωί πρωί στό ἀναλόγιο. Καί ἡ φωνή του τώρα εἶχε πολύ μεστώσει. Ἀπέκτησε βάθος πολύ καί ἱεροπρέπεια κατανυκτική. Ἀπό μουσική δέν ἤξερε, μά ἤτανε ἀπόλαυση ἡ ἁπλή μελωδία μέ τήν ἀμίμητη ποιότητα τῆς φωνῆς του. Μοῦ 'κανε μεγάλη ἐντύπωση, πού κάποιοι συγχωριανοί του, ὅταν τούς ρώτησα πῶς ἀκουγότανε ἡ φωνή τοῦ Ἰακώβου τότε, μοῦ εἶπανε:

– Σά νά ψέλνανε πολύ ὡραῖα δέκα ἄνθρωποι μαζί, γέμιζε ἡ Ἐκκλησία...

Καί πράγματι, χωρίς νά ἔχει βροντώδη φωνή, γέμιζε ἡ Ἐκκλησία θεσπέσια κατάνυξη· καί αὐτό μέχρι τήν ἴδια τήν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του. Γιατί ἔψαλε τό πρωί καί τό ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, στίς 21 Νοεμβρίου τοῦ 1991.

Στίς μεγάλες γιορτές καί τή Μεγάλη Ἑβδομάδα ἰδιαίτερα δέν ἔβγαινε σχεδόν καθόλου ἀπό τό ναό. Ἔκανε ἀγρυπνίες καί μόνος του, μ' ἕνα κεράκι ἀναμμένο μπροστά του, ἔψελνε ἤ διάβαζε ὄρθιος στό ἀναλόγιο ἤ καί σταυροπόδι, ὀκλαδόν. Στεκόταν ἔτσι μέχρι τό πρωί, πού θά χτυποῦσε τήν καμπάνα γιά νά μαζευτεῖ ὁ κόσμος. Σπάνια ὑποχωροῦσε στίς ἀγρυπνίες του κι ἀφηνότανε νά τόν πάρει λίγος ὕπνος. Εἶχε γίνει ἀπό τότε ὁ Ἰάκωβος φοβερός βιαστής. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πού ὑποχωροῦσε στίς ἀδυναμίες τῶν ἀνθρώπων, πού καί στά παιδάκια ὅταν τοῦ κακομιλούσανε τούς ἔλεγε «εὐχαριστῶ», πού οἱ γυναῖκες τοῦ παίρνανε τή σειρά στή βρύση· αὐτός ὁ ἀλαφροΐσκιωτος, ὅπως τόν θεωρούσανε πολλοί, αὐτός πολέμαγε σά λιοντάρι τή σάρκα καί τά πάθη της, τούς μή ἔνθεους λογισμούς καί τούς δαίμονες.

Ἔκρυβε μέσα του μιάν ἀγωνιστικότητα χωρίς μέτρο, πού ἔσπαζε βράχους καί λύγιζε σίδερα. Γι' αὐτό καί δέν τόν καταλάβαιναν οἱ συνάνθρωποί του, κληρικοί, ψαλτάδες, ἁπλοί πιστοί· γιατί ἀγωνιζότανε πολύ πάνω ἀπό τά μέτρα. Τό ἅλμα του εἶχε μεγάλο ὕψος, τό κοντάρι του ἤτανε ἀπό ἰσχυρή θέληση καί θεία δύναμη, τόν σήκωνε ἀφάνταστα ψηλά. Οἱ ἄνθρωποι τόν χάνανε ἀπό τά μάτια τους! Γι' αὐτό καί πολλοί

δέν μπορούσανε νά τόν ἀνεχτοῦνε! Μ' εὐκολία δεχόσανε μόνο τίς εὐεργεσίες του. Ὅ,τι κακό νά συνέβαινε, ξεχνούσανε τόν παπά καί τρέχανε στόν «πάτερ-Γιάκωβο». Νά τούς διαβάσει Εὐχές, νά προσευχηθεῖ γι' αὐτούς.

Ἄλλωστε, εἴπαμε, ὁ παπα-Θοδόσης εἶχε γεράσει, εἶχε πάρκινσον κι ἄλλα βάσανα. Τόσο δέν μποροῦσε, πού μιά φορά, πρίν γίνει παπάς ὁ γιός του ὁ Θόδωρος, λειτούργησε καί ὅταν πῆγε νά κοινωνήσει τόν κόσμο, τά χέρια του τρέμανε ἐπικίνδυνα. Φώναξε τόν Ἰάκωβο. Αὐτός μέ συγκλονιστικό φόβο Θεοῦ, ἔπιασε τό ἅγιο Ποτήριο καί κοινώνησε τόν κόσμο. Ὅλοι τό θεώρησαν φυσικό γιά τό Γιάκωβο, μόνο ἐκεῖνος εἶχε φόβο καί τρόμο γιά ὅ,τι ἔκανε.

Τήν ἴδια ἐποχή ἀναγκάστηκε σχεδόν νά τελέσει καί τό μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος. Ἡ οἰκογένεια Τσιώνη κάλεσε τόν παπα-Θοδόση καί τόν παπα-Κώστα τόν Κεχριώτη νά βαφτίσουνε τό μικρό Σταῦρο. Ὁ πρῶτος παπάς δέν ἔβλεπε κι ἔτρεμε πολύ, ὁ δεύτερος κουφός κι ἔβλεπε λίγο. Ἀναγκάσανε τόν Ἰάκωβο νά διαβάσει τούς Ἐξορκισμούς, νά συνεχίσει τήν Ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος, νά πεῖ τίς Εὐχές καί νά βαφτίσει τό παιδί στήν κολυμπήθρα. Ἐκεῖνοι κάπου κάπου κάτι ἐπαναλάμβαναν. Ὅλα τά ἔκανε ὁ Ἰάκωβος.

Φεύγει γιά τή Μονή τοῦ ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντα – ἡ ἀπογοήτευσή του

ΕΔΩΣΕ ΟΜΩΣ Ο ΘΕΟΣ καί τά βάσανά του ἔξω ἀπό τό μοναστήρι φάνηκε νά παίρνουν τέλος. Παντρεύτηκε ἡ ἀδερφή του ἡ Ἀναστασία. Καί τό 1951, Νοέμβρη μῆνα, ἔβαλε πλώρη γιά τό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντα, στήν Εὔβοια.

Τό μοναστήρι τοῦτο, ἱδρυμένο τό δέκατο ἕκτο αἰώνα ἀπό τόν ὅσιο Δαβίδ τό Γέροντα, βρίσκεται πολύ πάνω ἀπό τό παραθαλάσσιο χωριό Ροβιές, ψηλά στόν ὀρεινό ὄγκο τοῦ Ξηροῦ ὄρους. Βρίσκεται σέ ὑψόμετρο 500 μέτρων, νότια ὑψώνεται ἡ κορυφή Καβαλάρης καί βόρεια ὑπάρχει μεγάλη ρεματιά, πάνω ἀπό τήν ὁποία εἶναι καί τό μικρό χωριό Δρυμώνας.

Ἀπό μικρό παιδί ἄκουγε γιά τό μοναστήρι τοῦτο καί γιά τόν ὅσιο Δαβίδ. Ἡ περιοχή ὅλη, ἀπό τό Μαντούδι μέχρι τήν Αἰδηψό, τόν εἶχε προστάτη τόν ὅσιο Δαβίδ. Καί ὅλοι στή

μνήμη του, 1η τοῦ Νοέμβρη, πήγαιναν ποδαρόδρομο ν' ἀνάψουνε τό κεράκι τους καί νά προσευχηθοῦν. Ἔτσι μάθανε ἀπό τούς ντόπιους καί οἱ λιβισιανοί πρόσφυγες.

Βέβαια, πολύ συχνά πέρναγε ἀπό τό μυαλό τοῦ νεαροῦ Ἰάκωβου καί ὁ Πανάγιος Τάφος, τά Ἱεροσόλυμα. Ἦτανε ὅμως κάτι πολύ μακρινό, ἄπιαστο γιά κεῖνον. Φτωχός καθώς ἦτανε, δέν μποροῦσε νά ταξιδέψει, νά γνωρίσει τούς Ἁγίους Τόπους. Καί θυμότανε πάντα ἐκεῖνα πού τοῦ 'λεγε ἡ συγχωρεμένη ἡ μάνα του, ὅτι ἐκεῖ ἀσκητέψανε πρόγονοί του... ὁ Δημήτριος μέ τόν Ἠλία γίνανε καί φύλακες τοῦ Παναγίου Τάφου! Ἀλλά τώρα, γιά δέκα χρόνια καί πλέον, τό μυαλό του ἔτρεχε συνέχεια στόν Ὅσιο Δαβίδ, τόν ὁποῖο εἶχε προσκυνήσει μερικές φορές, φτάνοντας ἐκεῖ ποδαρόδρομο. Ἄλλωστε γιά ὁποιαδήποτε ἀπόφαση ἔνιωθε ὅτι πρέπει νά πάρει τήν εὐλογία τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Ξεκίνησε, λοιπόν, πρίν ξημερώσει ἀπό τή Φαράκλα. Περπάτησε ἀπό δρόμους καί σκιερά μονοπάτια. Μέχρι τή Λίμνη ὁ δρόμος ὑποφερτός. Ἀπό κεῖ κι ἔπειτα μονοπάτια κακοτράχαλα. Λίγο πρίν τό μεσημέρι ἔφτασε. Πλησιάζοντας, τόν ἔπιασε ἀπελπισία καί παράπονο. Γίδια καί πρόβατα σταλίζανε δῶ καί κεῖ, στήν εἴσοδο τῆς Μονῆς καί γύρω της. Ἐγκατάλειψη καί ἀδιαφορία. Οἱ τσοπάνηδες διαφεντεύανε τό χῶρο μέσα κι ἔξω. Κάποιοι ἀπό αὐτούς κοιμόσανε κιόλας μέ τίς οἰκογένειές τους μέσα στή Μονή, σέ κάτι ἄθλια κελιά. Τίποτε δέ στεκότανε στή θέση του. Τά κτίρια τά εἴχανε χρησιμοποιήσει παλαιότερα οἱ ἀντάρτες γιά νοσοκομεῖο καί δέν τά φρόντισαν καθόλου. Τρεῖς μοναχοί, πού ζούσανε κεῖ, φαινόσανε παραδομένοι στόν ἄθλιο κατήφορο τῆς Μονῆς. Ζούσανε ἰδιόρρυθμα. Ὁ καθένας φρόντιζε γιά τόν ἑαυτό του, τό φαΐ του, τό ντύσιμό του... Ὅσο γιά τίς Ἀκολουθίες... ἡ κατάσταση ἀπελπιστική! Ὁ γερο-Εὐθύμιος μόνο εἶχε συναίσθηση τῆς ἰδιότητάς του. Οἱ ἄλλοι δύο μοναχοί, Ἄνθιμος καί Μακάριος... ἀλλοῦ βρέχει.

Οἱ δύο τοῦτοι μοναχοί καί οἱ τσοπάνηδες, μέ ἄλλους πολλούς παράγοντες, φροντίσανε ν' ἀποθαρρύνουν τόν Ἰάκωβο. Ὅλοι τόν κακοπήρανε καί τοῦ κακοφερθήκανε. Δέν ζητοῦσε πολυτέλεια ὁ Ἰάκωβος, μά τόν ἔβαλαν σέ ἄθλιο κελί, μέ κεραμίδια πού τρέχανε, πόρτα σπασμένη καί σκεπάσματα καταξεσκισμένα. Τοῦ μιλούσανε ἄσχημα, τόν περιφρονοῦσαν, δέν τοῦ δίνανε φαγητό, τοῦ λέγανε καθαρά «φῦγε»! Καί ὁ νέος ἡγούμενος, ὁ Νικόδημος Θωμᾶς, πού μόλις εἶχε ἀναλάβει τήν ἡγουμενία, δέν μποροῦσε νά κάνει πολλά πράγματα, γιατί ἔμενε μόνιμα στή Λίμνη, ὅπου ἦταν κι ἐφημέριος.

Ἔτσι, μιά μέρα, πολύ χειμωνιάτικη, πού ἦρθε καί ἡ ἀδερφή του Ἀναστασία νά τόν ἰδεῖ, τόν ἔπεισε νά γυρίσουνε στό χωριό τους. Ἐκείνη, βέβαια, ἤθελε τόν ἀδερφό της κοντά της. Τοῦ 'λεγε νά μονάσει στό σπίτι τους ἤ κάπου κοντά. Ὁ Ἰάκωβος τά 'κουγε ὅλα, τά 'βλεπε ὅλα καί ἀναπαμό ἡ ψυχή του δέν εἶχε. Τό σπίτι στή Φαράκλα δέν τόν χωροῦσε πλέον, τόν ἔπνιγε! Τό μοναστήρι κατάντησε ἄντρο ἀσυνείδητων, τόν ἔδιωχναν γιά νά μήν τόν σκοτώσουν! Διέξοδος γιά τόν Ἰάκωβο δέ φαινόταν. Ὅμως ἔπρεπε νά βρεθεῖ.

Τό 'νιωθε μέσα του ὅτι ἔπρεπε νά βρεθεῖ λύση. Ἀλλιῶς, τί νόημα θά 'χε ἡ κλήση, πού φύτεψε στήν καρδιά του ὁ Θεός; Ἀφοῦ ἡ κλήση γιά τό μοναχισμό ἦτανε τόσο σίγουρη καί βαθιά, ἔπρεπε μέ κάθε του θυσία ν' ἀποφασίσει κάτι. Μπροστά του εἶχε τό κελί τοῦ σπιτιοῦ, πού τόν ἔπνιγε, καί τό βρώμικο μοναστήρι, πού ἀπειλοῦσε ἀκόμα καί νά τόν σκοτώσει!

Προσευχήθηκε ὧρες ἀτέλειωτες καί νύχτες πολλές. Ἔκανε χιλιάδες μετάνοιες. Νήστεψε ὑπεράνθρωπα. Ἑβδομάδα ὁλόκληρη δέν ἔβαλε οὔτε ψίχουλο. Κοιμότανε καταγῆς, πράγμα πού τό συνήθιζε. Ἀγρύπνησε πολλές φορές καί στό ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Τέλος, πῆρε τήν ἡρωική ἀπόφαση. Ὅλα θά τ' ἀψηφήσει. Ἄς εἶναι ἄντρο ἀσυνείδητων, ἄς εἶναι κόλαση τό μοναστήρι:

– Πρέπει νά πάω, ἐκεῖ μέ θέλει ὁ Θεός!

Ἐπιστρέφει στή Μονή τοῦ ὁσίου Δαβίδ
Ὁ Ἄνθιμος κάνει τό πᾶν γιά νά τόν διώξει
Μέ τήν ὑπομονή νικάει τό Σατανά

Ἀξημερωτα και χωρις να πει σε κανεναν τιποτα, κίνησε ἀπό τό χωριό του μέ τά πόδια γιά τή Μονή τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Στίς 15 Ἰουλίου τοῦ 1952. Πρίν ἀπό τό μεσημέρι ἔφτασε. Γύ-

ρω τήν περιοχή τήν εἶδε σαγηνευτική καί ὁλόφωτη. Ἔκπληξη κι εὐχαρίστηση ἔνιωσε. Ἕνας ἄγνωστος μοναχός τόν περίμενε καί τοῦ εἶπε ὅτι ἄν μείνει ἐκεῖ, θά ἔχει καί ὁ Ἰάκωβος λαμπρό σπιτάκι. Πῆγε στό ναό. Προσκύνησε τίς εἰκόνες. Γονάτισε καί στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, στό τέμπλο. Ἔμεινε κεῖ ἀρκετή ὥρα. Μετά σηκώνει τά μάτια στήν εἰκόνα. Παραξενεύτηκε, γιά μιά στιγμή τά 'χασε! Πρόσεξε καλύτερα καί πιά ἦταν σίγουρος: ὁ ἄγνωστος μοναχός πού τοῦ ἄνοιξε πρίν μιά ὥρα τήν πόρτα τῆς Μονῆς εἶχε ἀκριβῶς τή μορφή τοῦ ὁσίου Δαβίδ, ὅπως εἶναι στήν εἰκόνα του. Σημάδι ὅτι ὁ ἴδιος ὁ ὅσιος Δαβίδ τόν καλοῦσε νά μονάσει καί νά τόν διακονήσει στό μοναστήρι του.

Ὁ Ἰάκωβος ἑρμήνευσε τό σημάδι σωστά καί ὑποσχέθηκε στόν Ὅσιο νά μείνει ἐκεῖ ὅ,τι καί νά συμβεῖ, ὅσα κι ἄν χρειαστεῖ νά ὑποφέρει. Καί συνέβησαν βέβαια πολλά καί ὑπέφερε ἄπειρα... Ἔκανε ὑπομονή κι ὁ Θεός τόν ἀντάμειψε ἁπλόχερα.

Τόν βάλανε σ' ἕνα κελί ἐρείπιο, πάνω ἀπό τή σημερινή βρύση τῆς μονῆς. Μά ἤτανε καλοκαίρι καί δέν κρύωνε μέ τή χαλασμένη σκεπή καί τή σπασμένη πόρτα. Ὑπέφερε τή ζέστη καί τό κρύο, τή φτώχεια καί τήν ἀνέχεια. Ἐκεῖνο πού δέν μποροῦσε νά ὑποφέρει, αὐτός ὁ τόσο φτωχός μά πάντα καθαρός, ἤτανε ἡ βρωμιά, οἱ ψύλλοι καί οἱ ψεῖρες. Γεμάτος ὁ τόπος, ἀπό τήν ἀπλυσιά καί γιατί στά ἰσόγεια σταλίζανε τή νύχτα γιδοπρόβατα.

Εἶδε κι ἔπαθε ὁ δόκιμος Ἰάκωβος νά καθαρίσει κάπως τό κελί του καί τά γύρω. Σ' αὐτό τά κατάφερε. Ἐκεῖ πού δέν τά κατάφερνε ἤτανε μέ τό μοναχό Ἄνθιμο καί τούς τσοπάνηδες. Τοῦ ἄνοιξαν φοβερό κι ἐπικίνδυνο πόλεμο. Γιατί μέ τήν παρουσία τοῦ Ἰακώβου, μποροῦσε ὁ ἡγούμενος Νικόδημος νά δείξει ὅτι λειτουργεῖ τό μοναστήρι, ὅτι γίνονται οἱ Ἀκολουθίες –Λειτουργία γινότανε πολύ σπάνια τίς Κυριακές–, ὅτι κάποιος ψέλνει. Κι ἀφοῦ γινόσανε Ἀκολουθίες, τουλάχιστον μέ τόν Ἰάκωβο καί τόν Εὐθύμιο, θά 'πρεπε νά φύγουν οἱ τσοπάνηδες ἀπό τή Μονή. Τώρα ὁ Νικόδημος μποροῦσε νά ἐπιμείνει γι' αὐτό. Ἀλλά ὁ Ἄνθιμος καί οἱ τσοπάνηδες ξέρανε τόν πραγματικό αἴτιο, αὐτόν πού τούς χάλασε τόν ἄθλιο ρυθμό τῆς Μονῆς. Αὐτός ἦταν ὁ Ἰάκωβος καί τόν κάνανε νά

μαρτυρήσει. Τόν βρίζανε, τόν περιγελούσανε, τοῦ πετάγανε βρώμικα πράματα, βάζανε ἄλλους νά τόν ἀπειλοῦν ὅτι θά τόν σκοτώσουν.

Στίς ἀρχές τοῦ Σεπτέμβρη, ὅσο βλέπανε ὅτι ὁ Ἰάκωβος τά ὑπομένει ὅλα, χάσανε τήν ὑπομονή τους καί ἀποθηριώθηκαν. Χωρίς νά τό πολυσκεφτοῦν, ζητήσανε τόν κατάλληλο ἄνθρωπο καί φτάσανε στό ἔγκλημα. Δώσανε μαχαίρι σ' ἕνα νεαρό τσοπάνη νά χτυπήσει κρυφά τόν Ἰάκωβο. Εὐτυχῶς ὁ τσοπάνης μετάνιωσε. Σώθηκε ὁ Ἰάκωβος, σώθηκε ἀπό τήν αἰώνια τιμωρία καί τό τσοπανόπουλο.

Ἡ ἀποτυχία τούτη ἔφερε προσωρινή ἀνάπαυλα. Κάπως ἡσύχασαν τά πράγματα. Καί χρειαζότανε ἡ ἀνάπαυλα γιά νά συμμαζευτεῖ ἡ Μονή. Ἔπρεπε νά τρέχει ὁ Ἰάκωβος πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις. Μέσα κι ἔξω ἀπό τή Μονή. Ἄνθρωπος δέν τόν εἶδε νά κάθεται νά ξεκουραστεῖ. Νά χτίζει, νά σκάβει, νά σκουπίζει, νά φυτεύει, νά ποτίζει, νά κόβει ξύλα, νά καλλιεργεῖ δυό μποστανικά γιά τόν ἑαυτό του καί γιά ἐλεημοσύνη.

Καί ὁ Ἄνθιμος ξαναβρῆκε τόν κακό ἑαυτό του. Σκαρφιζότανε διάφορα γιά νά περιγελᾶ τόν δόκιμο Ἰάκωβο.

Διαμαρτυρότανε ὁ δυστυχής ὁ δόκιμος, μά τό μόνο πού ἔλεγε ἤτανε τοῦτο:

– Σέ λυπᾶμαι, πάτερ Ἄνθιμε, σέ λυπᾶμαι... Δέ σκέπτεσαι τουλάχιστο τί κακό μπορεῖς νά κάνεις σ' ἕνα νέο τριάντα δύο ἐτῶν; Ποῦ θά παραδώσεις ψυχή;

Ἐκεῖνος τό χαβά του! Συνέχιζε ἀκόμα καί μέσα στήν Ἐκκλησία νά χλευάζει τόν Ἰάκωβο, ἐπειδή ἔμενε κεῖ νά συνεχίζει τήν Ἀκολουθία μέ τό γερο-Εὐθύμιο.

Ἡ Μονή τότε εἶχε φτώχεια χωρίς προηγούμενο. Ἄνθρωπος δέν πάταγε, κεράκι δέν ἄναβε κανείς. Στίς 6 Αὐγούστου μόνο πήγαιναν χριστιανοί καί τήν 1η τοῦ Νοέμβρη, πού γιόρταζε ὁ Ὅσιος. Τόν ἄλλο καιρό ἔμενε στή φτώχεια καί τήν κακομοιριά της, ὑλική καί πνευματική.

Τά κεραμίδια πολλά ἤτανε σπασμένα. Οἱ σκεπές βουλιαγμένες οἱ περισσότερες. Οἱ μάντρες ριγμένες. Στήν κατοχή μάλιστα οἱ γερμανοί φτάσανε ὡς ἐκεῖ καί βάλανε νά τήν κάψουνε γι' ἀντίποινα, ἐπειδή τή χρησιμοποιούσανε ἀντάρτες. Τότε βγῆκε μπροστά ὁ μοναχός Εὐθύμιος καί τούς εἶπε:

– Σκοτῶστε μένα καί ἀφῆστε τή Μονή. Θαυμάσανε οἱ γερμανοί τήν ἀφοσίωση τοῦ μοναχοῦ καί τόν ἡρωισμό καί γλίτωσε ἡ Μονή.

Κάτι λίγα μποστανικά, πού εἴχανε μέ τό νεράκι πού μαζευότανε ψηλά στή στέρνα, ἀνήκανε προσωπικά σέ κάθε μοναχό. Ὁ καθένας τους δηλαδή καλλιεργοῦσε σ' ἕνα τόπο δικές του ντομάτες, μελιτζάνες, πιπεριές... ἔτρωγε αὐτός καί πούλαγε ὅ,τι ἔμενε στούς γύρω χωρικούς.

Μέ τά χρηματάκια πού ἔτσι μάζευε ἀγόραζε κάνα ροῦχο, παπούτσια ἤ τρόφιμα γιά τό χειμώνα. Ἡ Μονή τούς ἔδινε τό λάδι, τό σαπούνι, λίγο σιτάρι και κάνα ὄσπριο.

Ἔτσι βέβαια δέν μποροῦσε νά στηθεῖ Κοινόβιο, νά ἐφαρμοστεῖ κοινοβιακή ζωή. Ἡ ἀπόφαση, ἀπό τήν προηγούμενη χρονιά, γιά μετατροπή τῆς Μονῆς σέ Κοινόβιο, ἔμενε στά χαρτιά. Πολύ περισσότερο πού ὁ ἡγούμενος Νικόδημος κατοικοῦσε πάντα στή Λίμνη κι ἐρχότανε ποῦ καί ποῦ στή Μονή.

Μοναχός καί Οἰκονόμος

Τωρα ομως, με την παρουσια του Ιακωβου, ὅλα παίρνανε ἄλλο δρόμο. Ὁ Νικόδημος πολύ σωστά κατάλαβε ὅτι μέ τό νέο δόκιμο ξημερώνει νέα ἐποχή. Καί φρόντισε, ἐφόσον ἄλλωστε ἡ ἀφοσίωση τοῦ Ἰακώβου ἤτανε ὑποδειγματική, νά τόν κάνει γρήγορα μοναχό. Ἡ μοναχική κουρά του ἔγινε στίς 31 Νοεμβρίου, τό βράδυ. Κι ἀπό τήν ἄλλη μέρα τόν ἔκανε Οἰκονόμο τῆς Μονῆς, τοῦ ἀνέθεσε ὅλες τίς εὐθύνες... τά κλειδιά τῆς ἀποθήκης καί τῆς πόρτας, τά βιβλία τῆς Μονῆς... ὅλα. Γιατί, ὄχι μόνο πείστηκε γιά τήν ἀφοσίωση καί τίς ἀρετές του, ἀλλά καί γιατί μόνο αὐτός μποροῦσε νά σηκώσει εὐθύνες.

Ὅταν τά εἶδε τοῦτα ὁ Ἄνθιμος καί οἱ συνεργάτες του οἱ τσοπάνηδες γίνανε θηρία. Δέν ἔμεινε ἀσχημία καί προσβολή πού νά μήν τήν κάνουνε στόν Ἰάκωβο... μόλις, βέβαια, ἔφευγε γιά τή Λίμνη ὁ Νικόδημος. Ὁ ἡγούμενος τοῦτος, μολονότι δέν ἤξερε πολλά γράμματα, ἤτανε ἱκανός ἄνθρωπος, ἐπιβαλλότανε στούς πιστούς καί μίλαγε πολύ ἐντυπωσιακά στό ναό του, στή Λίμνη. Δέν ἔμενε ὅμως στή Μονή, νά τή φροντίσει,

νά δουλέψει κι ὁ ἴδιος, νά προσελκύσει κόσμο. Εὐτυχῶς πού ἀγαποῦσε τή Μονή κι ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε γιά τήν ἀνακαίνισή της ἀπό μακριά. Ἡ μεγαλύτερή του πάντως προσφορά βρίσκεται στό ὅτι τ' ἀνέθεσε σχεδόν ὅλα στό μοναχό Ἰάκωβο καί τόν ἐμπιστεύτηκε – ὅσο τόν ἐμπιστεύτηκε.

Στά καθήκοντά του ὁ νέος μοναχός Ἰάκωβος ἤτανε ἄψογος. Κι ὅσο οἱ ἄλλοι τόν βρίζανε, τόσο εὐγενικότερα, τόσο ταπεινότερα φερότανε κεῖνος. Τούς μίλαγε, τούς ἔδινε μέ τό παραπάνω τό κουμάντο, αὐτά πού εἶχε ὑποδείξει ὁ ἡγούμενος, λές καί δέν τοῦ 'χανε πεῖ ποτέ κακιά κουβέντα.

Ἔβαλε, ὅσο γινότανε, τάξη στή ζωή τῆς Μονῆς. Ὁ Εὐθύμιος προσπαθοῦσε ν' ἀκολουθεῖ. Ὁ Μακάριος ὁ Καρακαλλινός, τεμπέλης καί παρασυρότανε ἀπό τόν ἀδιόρθωτο Ἄνθιμο, πού ἀντιδροῦσε πάντα σ' ὅ,τι κι ἄν ἔκανε ὁ Ἰάκωβος. Ἰδιαίτερα τόν ἐξόργιζε ἡ εὐσέβειά του, τό ἦθος του, ἡ ἐπιμονή του νά κάνει ὅλες τίς Ἀκολουθίες, ἀκόμα κι ἄν τόν ἄφηναν μόνο του οἱ ἄλλοι. Ὅταν ἀραιά καί ποῦ ἀνέβαινε στή Μονή ὁ ἡγούμενος, οἱ δύο κακότροποι συκοφαντούσανε τόν Ἰάκωβο μέ κάθε τρόπο. Λέγανε ψέματα ὅτι δέν τούς δίνει τό κουμάντο, ὅτι τούς φέρεται ὑπεροπτικά. Τά περισσότερα ὅμως γινόσανε ὅταν ἔλειπε ὁ ἡγούμενος.

Οἱ ἐπιθέσεις τοῦ Ἄνθιμου κατά τοῦ Ἰακώβου δέν εἴχανε οὔτε τέλος οὔτε μέτρο. Λές κι ἐπέτρεπε ὁ Θεός στό Σατανά νά παιδεύει τόν Ἰάκωβο, γιά νά τόν ἀναδείξει πρωταθλητή τῆς ὑπακοῆς καί τῆς ταπείνωσης. Καί βέβαια τόν ἀνέδειξε πρωταθλητή, ἀλλά τά στίγματα πού ἄφησε ὁ ἀγώνας του ἤτανε πολλά. Γέμισε ὁ δύστυχος ὁ Ἰάκωβος ἀρρώστιες καί πληγές. Μά ὅλες γιά τό σῶμα, καμιά δέν βρῆκε τήν ψυχή του, καμιά δέν πείραξε τό πνεῦμα του. Ἐκεῖ ὁ Σατανάς ἀπέτυχε, τσακίστηκε πάνω στήν ὑπακοή καί τήν ταπεινοφροσύνη.

Ἱερέας τοῦ Ὑψίστου

Στη μονη δεν υπηρχε ιερεας νά λειτουργήσει τακτικά. Ὁ Νικόδημος εἶχε πληροφορήσει τό μητροπολίτη Χαλκίδας, τόν ἀγαθό ἐπίσκοπο Γρηγόριο, γιά τό νέο μοναχό καί τίς ἀρετές του. Κι ἀποφασίστηκε νά τόν χειροτονήσουν. Ὁ Ἰάκωβος τ' ἄκουσε μέ λαχτάρα καί μέ φόβο πολύ. Ἡ ψυχή του

ἔκλαιγε γιά τήν ἱεροσύνη. Ἔκλαιγε ὅμως καί ἀπό ἐπιθυμία καί ἀπό φόβο. Τοῦ 'ρχότανε ν' ἀγκαλιάσει τήν ἱεροσύνη καί νά πεθάνει γι' αὐτήν, μά τρόμαζε καί τόν ἔπιανε πανικός τώρα πού πλησίαζε ἡ ὥρα.

Στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη κατέβηκε στή Χαλκίδα. Τήν ἄλλη μέρα ὁ Μητροπολίτης τόν χειροτόνησε διάκονο, στό ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Τόν κάλεσε ἀποβραδύς καί τοῦ ἐξήγησε:

– Ἔλα, παιδί μου Ἰάκωβε. Ἐσύ δέν ξέρεις πολλά γράμματα, εἶσαι ὅμως εὐσεβής, γι' αὐτό θά σέ χειροτονήσω...

Στίς 19, τήν ἄλλη μέρα, στό παρεκκλήσι τοῦ ἐπισκοπείου, τοῦ ἔδωσε καί τήν ἱεροσύνη. Μετά μίλησε ὁ Γρηγόριος. Μίλησε καί εἶπε λόγια περίεργα, γιά τούς ὁσίους καί τούς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας. Εἶπε στούς λίγους παριστάμενους γιά τίς ἀρετές τοῦ νέου ἱερέα, τοῦ Ἰακώβου, πού εἶχε σκυμμένο τό κεφάλι. Εἶπε ἀκόμα στόν ἴδιο ἕνα λόγο προφητικό:

– Καί σύ, παιδί μου, θ' ἁγιάσεις. Νά συνεχίσεις μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ καί θά σέ ἀνακηρύξει ἅγιο ἡ Ἐκκλησία.

Τά φοβερά τοῦτα λόγια περάσανε πάνω ἀπό τά κεφάλια καί κανείς δέ φάνηκε νά τά πρόσεξε. Ὁ γερο-ἐπίσκοπος Γρηγόριος ὅμως ἤξερε τί ἔλεγε, τί τόν ἔβαζε τό ἅγιο Πνεῦμα νά πεῖ. Ὁ νέος ἱερέας ἔκανε Ἀπόλυση καί μοίρασε ἀντίδωρο. Πρώτη πῆρε ἡ ἀδερφή του Ἀναστασία, ὅπως τό εἶχε πεῖ πεθαίνοντας ἡ μητέρα τους. Μετά ὁ Μητροπολίτης ζήτησε ἀπό τόν Ἰάκωβο νά κάνει ἁγιασμό στήν κατοικία του καί στήν κατοικία τῆς ἀδερφῆς του. Ὁ Ἰάκωβος δίσταζε, ντρεπότανε... μά ἔκανε ὑπακοή καί «ἅγιασε» τόν ἐπίσκοπό του.

Τήν ἴδια μέρα πῆρε τό δρόμο γιά τή Μονή τῆς μετανοίας του, τήν ὁποία, παρά τό χάλι της, δέ θά ἐγκαταλείψει ποτέ.

Μόλις ἐπέστρεψε στή Μονή λειτουργοῦσε κάθε μέρα. Ἔκανε ὅλες τίς Ἀκολουθίες, Ἑσπερινό, Ἀπόδειπνο, Μεσονυκτικό, Ὄρθρο, Ὧρες καί μετά τή Λειτουργία... συνήθως μόνο μέ τόν ἀγαθό Εὐθύμιο. Ἡ Λειτουργία μόνο τίς καθημερινές, τουλάχιστον τρεῖς-τέσσερις φορές τήν ἑβδομάδα. Γιά τίς Κυριακές εἶχε ἐντολή ἀπό τό Μητροπολίτη νά λειτουργεῖ στά χωριουδάκια Δαμνιά, Παληοχώρι, Καλαμούδι καί Δρυμώνα.

Μέ τόν Ἡγούμενο Νικόδημο (πού κρατάει ραβδί).

Ὅλα τοῦτα καλά καί θεάρεστα, μά γιά τό Σατανά καταπέλτης.

Ὅταν ὁ Σατανάς εἶδε τόσο συχνή Λειτουργία στή Μονή, ἀγρίεψε περισσότερο. Ὁ Ἄνθιμος καί οἱ φίλοι του δουλέψανε πιό σκληρά. Κι ὅσο προσπαθοῦσε ὁ Ἰάκωβος νά τούς ἡμερέψει, τόσο πιό θηρία γινόσανε αὐτοί. Μέσα στό καταχείμωνο καί ὁ νέος ἱερέας ἔνιωθε ζωσμένος ἀπό χίλιους πειρασμούς.

Καί νά πεῖς ὅτι καθότανε σέ ὑποφερτό κελί, ν' ἀπαγκιάζει ἀπό τή βροχή καί τό χιόνι; Τό χειρότερο ἀπ' ὅλα τό κελί του κι ἄς ἦτανε ὁ οἰκονόμος καί ὁ ἱερέας τῆς Μονῆς. Τρύπια τά πατώματα, κι ἀπό κάτω βάζανε τά γίδια τῆς Μονῆς. Κοιμότανε λίγο, μά καί κεῖνο τό λίγο γινόταν ἐπικίνδυνο. Τήν πρώτη φορά πού ἔριξε πολύ χιόνι, ὅταν σηκώθηκε ἀπό τόν λίγο ὕπνο του, εἶδε στήν πλάτη του χιόνι ἀπό πάνω μέχρι κάτω. Φύσαγε καί ἀπό τή χαραμάδα ἔβαζε χιόνι. Ἔτσι, ἄσπρισε ἡ πλάτη του ὅλη. Καί γιά ἄσκηση δέν ἄναβε πάντοτε φωτιά. Οὔτε παπούτσια τῆς προκοπῆς εἶχε γιά τό χειμώνα. Τοῦ 'χε στείλει κάτι παλιές στρατιωτικές ἀρβύλες ἡ γυναίκα τοῦ συνταγματάρχη Ζώη. Μά κι αὐτές, μονοφόρι, λιώσανε καί τούς ἔβαζε γιά σόλες ὁ π. Ἰάκωβος καουτσούκ ἀπό πεταμένες ρόδες αὐτοκινήτων.

Ἀνυπόφορη κι ἐπικίνδυνη γινότανε ἡ κατάσταση τίς Κυριακές τό πρωί. Πρίν ξημερώσει, μέ βροχή, μέ πάγους, μέ πολύ χιόνι ὥς τό γόνατο, ἔπρεπε νά φύγει μέ τό μουλάρι, τή Χάιδω, νά πάει νά λειτουργήσει στά χωριουδάκια. Μέσα στή Μο-

νή φοροῦσε ὅ,τι κουρέλια κι ἄν εἶχε. Ἔβαζε πάνω του καί μιά τρύπια δελέντζα. Ἐκεῖ πού πήγαινε ὅμως, ἔπρεπε νά εἶναι ἀξιοπρεπής. Μά τ' ἀξιοπρεπή του ροῦχα ἦσαν ἐλαφριά. Δέν εἶχε καλά χοντρά ροῦχα, γι' αὐτό ἔτρεμε σύγκορμος κι ὅλο ἀρρώσταινε. Τό 'μαθε ἡ Ζωή καί τοῦ 'στειλε μιά παλιά στρατιωτική μανδύα τοῦ ἄντρα της, πού τή βάψανε μαύρη καί τοῦ τήν κάμανε κάτι σάν ράσο. Ἔτσι, προστατεύτηκε κάπως. Κι ὅλα τοῦτα, λίγο-πολύ τά πολέμαγε. Κάποιο τρόπο ἔβρισκε. Μέ τούς πειρασμούς ὅμως τά πράγματα ἤσανε πολύ πιό δύσκολα.

Νέοι ἀσκητικοί ἀγῶνες

Στις ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 1953, πού εἴχανε λιώσει τά χιόνια ἐκεῖ γύρω, πῆγε ψάχνοντας καί βρῆκε τό ἀσκητήριο τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Ἡ χαρά του ἀπερίγραπτη. Βαθιά στήν καρδιά του εἶχε φωλιάσει ἡ ἐπιθυμία νά μιμηθεῖ τόν ὅσιο Δαβίδ. Ὅσο μποροῦσε, βέβαια.

Ἐκεῖνος τόσα χρόνια ἔζησε στήν ἐρημιά, συντροφιά μέ τ' ἀγρίμια, στή μικρή σπηλιά του, καί γώ –σκεφτόταν ὁ π. Ἰάκωβος– νά μήν ἔρχομαι! Καί περιμένω νά ἡσυχάσω στό μοναστήρι ἀπό τούς πειρασμούς; Καί περιμένω νά προοδεύσω στήν ὑπακοή καί στήν ταπείνωση...

Ἀπό τούς πρώτους μῆνες τοῦ 1953 αὔξησε τήν ἄσκησή του. Ὅσο περισσότερο μέ τήν ἄσκηση μίκραινε τό θέλημα τῆς σάρκας, τόσο εὐκολότερα προόδευε στήν ὑπακοή καί τήν ταπείνωση. Κι ἔβλεπε ὅτι ὅσο περισσότερο εἶχε τίς ἀρετές αὐτές, τόσο ἡ καρδιά του καί ὁ νοῦς του ἀνοιγόσανε στό Θεό. Ὁ π. Ἰάκωβος δέν εἶχε διαβάσει βαθιά θεολογικά καί νηπτικά ἔργα Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Λίγα ἐκκλησιαστικά μόνο καί κάτι ἁπλοϊκά ἠθικιστικά πού τοῦ δάνειζε ἡ μυλωνού στό χωριό του. Τό ἔπαιρνε τό βιβλιαράκι ἀπό τή μυλωνού καί σέ δύο-τρεῖς ἡμέρες τό ἐπέστρεφε. Τό εἶχε κιόλας διαβάσει. Δέν ἤξερε κἄν τή Φιλοκαλία. Πρόσεχε ὅμως πολύ αὐτά πού γράφουνε τά λειτουργικά βιβλία. Μέ τά χρόνια μάλιστα τά καταλάβαινε περισσότερο, χωρίς νά ἔχει σπουδάσει ἀρχαῖα ἑλληνικά. Τήν Παρακλητική, τό Τριώδιο... τά ρούφαγε κυριολεκτικά. Μά τό βιβλίο πού τοῦ ταίριαζε περισσότερο ἤτανε τό

Πεντηκοστάριο. Ἡ χαρά καί ὁ ἀναστάσιμος θρίαμβος τῶν τροπαρίων του μπαίνανε στήν καρδιά τοῦ π. Ἰακώβου. Καί ἤτανε στιγμές πού τοῦ 'ρχότανε νά πετάξει. Πλημμύριζε τόσο πολύ ἀπό χαρά ἡ καρδιά του, πού ἔνιωθε πιά ἐλαφρύς, νά φύγει στά ὕψη. Μέχρι καί τώρα πού κοιμήθηκε, ἔλεγε πολύ συχνά:

– Ἐμένα ἡ καρδιά μου εἶναι περιβόλι... ἐγώ πάτερ μου, εἶμαι χαρούμενος... βλέπεις, πάτερ μου, τώρα πού ἐξομολογήθηκες πόσο εὐτυχισμένος καί χαρούμενος εἶσαι; Ἐγώ πάντα ἔτσι εἶμαι...

Ἡ Μεγάλη Σαρακοστή τόν βρῆκε μέ πολλές δουλειές καί καθήκοντα στή Μονή. Κανείς δέν ἐργαζότανε, κανείς δέν ἐνδιαφερότανε γιά τίποτα. Ἔπρεπε να εἶναι πανταχοῦ παρών. Στό περιβόλι, στά ζῶα, στή στέρνα, στήν καθαριότητα, στά ξύλα... παντοῦ.. Καί τίς Ἀκολουθίες ὅλες αὐτός. Ὁ ἀγαθός Εὐθύμιος μόνο ἀκολουθοῦσε. Κι ἐφόσον ὁ ἡγούμενος ἔλειπε, ὅποιος ξένος καί νά 'ρχότανε, τόν Ἰάκωβο φωνάζανε. Ὅμως οἱ δουλειές, δουλειές καί ἡ ἄσκηση, ἄσκηση.

Ἔκανε τό τριήμερο –ἀποχή ἀπό κάθε εἴδους τροφή, οὔτε νερό– καί μετά συνέχιζε μέ ξηροφαγία. Μούσκευε φακή καί κουκιά. Προσφάιζε μέ λίγο ψωμάκι καί νερό. Αὐτό ἤτανε ἡ τροφή του.

Τή νύχτα εἶχε ἄλλους ἀγῶνες. Ἄλλη ἄσκηση. Μετά τό Ἀπόδειπνο ἀκολουθοῦσε λίγες ὧρες ἐργασία. Ἔπειτα στό κελί. Ἐδῶ ἤτανε ἡ μεγάλη παλαίστρα, τό μαρμαρένιο ἁλώνι τοῦ χάρου καί τοῦ Διγενῆ. Ἐδῶ παλεύει ὁ Σατανάς μέ τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Καί πάλεψε τό προσφυγόπουλο μέ ὅπλο τήν ταπείνωση. Πάλεψε ὁ Ἰάκωβος τό Σατανά καί νίκησε, γιατί ἀγάπησε πολύ τό Θεό!

Στό κελάκι του εἶχε ξυλοκρέβατο, πάνω στό ὁποῖο ἔβαζε μιά κουρελού. Ἐκεῖ ὅμως δέν κοιμότανε. Διάβασε ἀπό παλιά γιά τή χαμαικοιτία τῶν ἀσκητῶν. Τούς μιμήθηκε. Κοιμότανε κι αὐτός καταγῆς, ἐκεῖνο τό λίγο πού κοιμότανε.

Ἀποβραδίς τό κελάκι φωτιζότανε μ' ἕνα κερί. Τά πρῶτα χρόνια δέν εἶχε οὔτε κεριά οὔτε κἄν ἕνα καντηλάκι. Ἄναβε δαδί και μ' αὐτό διάβαζε. Τό ἔβαζε μπροστά του, στή μέση τοῦ κελιοῦ, φόραγε τό πετραχήλι, καθότανε κάτω σταυροπό-

δι, ὀκλαδόν, καί ἄρχιζε τό διάβασμα. Συνήθως μέ Παρακλήσεις, τῆς Παναγίας, τοῦ ὁσίου Δαβίδ, τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας. Αὐτές πάντοτε. Ὅμως διάβαζε κι ὅσες ἄλλες μποροῦσε. Μετά, τό Ψαλτήρι. Τό διάβαζε ὁλόκληρο στή διάρκεια τῆς νύχτας, κάθε νύχτας. Ἔκανε καί τίς μετάνοιες. Καί τή νύχτα καί τήν ἡμέρα. Περνοῦσε πάντα τίς χίλιες καί τίς ἔφτασε μέχρι τρεῖς χιλιάδες, ἀνάλογα μέ τήν ἡμέρα, τήν ἐποχή καί τούς πειρασμούς.

Τίς νύχτες, μέ τό φῶς τοῦ κεριοῦ, ἔζησε τίς φοβερότερες καί γλυκύτερες ἐμπειρίες πού μπορεῖ νά ζήσει ἄνθρωπος. Οἱ δαίμονες τόν πολεμούσανε μέ λύσσα. Κάνανε τό πᾶν γιά νά τοῦ πάρουνε τό νοῦ καί τήν καρδιά ἀπό τόν Κύριο. Κάποτε τά κατάφερναν. Συχνά μπαίνανε στό κελί καί τό ἀναστάτωναν μέ φωνές, θορύβους καί ἄγριες μορφές. Ἐκεῖνος ἔντρομος, σήκωνε μπροστά του τόν ξύλινο Σταυρό καί ὁ Θεός τοῦ παραστεκότανε, ἀφανίζονταν οἱ δαίμονες. Μά ὁ ἀθλητής εἶχε τήν ἀμοιβή του. Ἦτανε νύχτες πού, ἐνῶ ἀγρυπνοῦσε και παρακαλοῦσε νά τόν ἐλευθερώσει ὁ Θεός ἀπό λογισμούς, νά τόν γεμίσει ἀγάπη γιά τό Θεό, ἔνιωθε μέσα του δροσιστικό γλυκύτατο ἀεράκι. Τόν ἠρεμοῦσε καί τοῦ 'φερνε εἰρήνη ἀπερίγραπτη. Μιά εὐχαρίστηση τόν διαπότιζε ὁλόκληρο, εὐχαρίστηση πού μπορεῖ νά δώσει μόνο ὁ Θεός. Ἦτανε λίγο ἀπό τή μακαριότητα τῆς οὐράνιας βασιλείας.

Τά ἔζησε αὐτά καί ἤτανε 33 ἐτῶν, στά χρόνια τοῦ Κυρίου. Μίλαγε πολύ λίγο γιά τέτοιου εἴδους ἐμπειρίες ὁ μακαριστός γέροντας, μά κάτι κάποτε σέ κάποιους ἔλεγε.

Τό περιβόλι καί ἡ φτώχεια τῆς Μονῆς

Απο το μαρτη ἔπρεπε νά ἑτοιμάσει τό περιβόλι. Λιώνανε τά χιόνια κι ἔσκαβε τόν τόπο. Οἱ παλαιοί μοναχοί δέν μπορούσανε νά συνηθίσουν τήν κοινοβιακή ζωή. Ὁ καθένας εἶχε τό δικό του περιβόλι καί ὅλοι μαγειρεύανε μόνοι τους. Καί τρώγανε μόνοι τους. Ἀκόμα καί τό Πάσχα. Αὐτό δέν τό ἄντεχε ὁ π. Ἰάκωβος καί τήν ἡμέρα τούτη φώναξε τόν ἐργάτη τῆς Μονῆς, νά φᾶνε μαζί. Δέν μποροῦσε μόνος τέτοια ἡμέρα. Ὁ π. Ἰάκωβος μαγείρευε λίγες φορές, ἀφοῦ ἔτρωγε πολύ λίγο. Δέν ἤξερε ἀπό μαγειρική καί περνοῦσε μόνο μέ χόρτα καί

λίγα ὄσπρια. Συστηματικά ἀπέφευγε τά εὐχάριστα φαγητά. Ποτέ δέν ἔφαγε βούτυρο, γλυκά, ζυμαρικά, κρέμες καί ἄλλα εὐχάριστα παρασκευάσματα. Ὅταν σέ καιρό νηστείας, στά τελευταῖα του χρόνια, τοῦ πήγαμε κουάκερ, ἐπειδή πονοῦσε τό στομάχι του κι ἔπρεπε νά παίρνει φάρμακα γιά τίς ἀρρώστιες του, δέν ἤθελε νά τό φάει, μέ τή δικαιολογία:

– Οἱ ἅγιοί μας τρώγανε τόσο ὡραῖα πράματα;

Σπάνια, τήν Κυριακή καμιά φορά, ἔτρωγε λίγη σούπα ἀπό κοτόπουλο. Ἄν τόν πιέζανε, θά 'βαζε στό στόμα του ἕνα τόσο δά κομματάκι κρέας. Κι αὐτό ἀπό διάκριση, γιά νά μήν ντρέπονται οἱ ἄλλοι πού τρώγανε.

Στό περιβολάκι, πού ἑτοίμαζε μ' ἐπιμέλεια καί ἀγάπη, φύτευε ντομάτες, μελιτζάνες, μπάμιες, πιπεριές, καθώς κρεμμύδια καί πατάτες. Ὅλα τοῦτα δέν τά κατανάλωνε μόνος του. Τά πούλαγε γιά ἐλάχιστες δραχμοῦλες, μισοτιμῆς, στούς χωρικούς καί τούς τσοπάνηδες. Τά ἔδινε κι ἐλεημοσύνη. Τά λίγα χρηματάκια τα 'δινε μέχρι πενηνταράκι στόν ἡγούμενο Νικόδημο. Κι αὐτός παραξενεύοτανε, πῶς μποροῦσε ὁ Ἰάκωβος νά τοῦ δίνει χρήματα, ὅταν ὁ ἴδιος δέν εἶχε ροῦχα καί παπούτσια νά φορέσει, δέν τοῦ 'μεναν ν' ἀγοράσει πρόσθετα τρόφιμα ἤ ἄλλα χρειαζούμενα. Μέ τό περιβολάκι τοῦτο συνέβαιναν καί πολλά κωμικά. Χωρικοί πηγαίνανε νύχτα ἤ ὅταν αὐτός ἔλειπε καί τοῦ κλέβανε κρεμμύδια, ντομάτες, μπάμιες ἤ ἄλλα. Καμιά φορά τούς προλάβαινε καί, ἀντί νά τούς τιμωρήσει ἤ νά τούς καταγγείλει, τούς παρακαλοῦσε νά τοῦ ἀφήσουνε καί κείνου κάτι, νά μήν τοῦ τά πάρουνε ὅλα.

Καί εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Νικόδημος διέθετε τά λίγα τοῦτα χρήματα γιά τίς ἀνάγκες τῆς Μονῆς. Μέ τήν κατοχή καί τό ἀντάρτικο ἡ Μονή γυμνώθηκε ἀπ' ὅλα. Ὄχι σκεπάσματα καί ἁπλά ἔπιπλα δέν εἶχε, μά οὔτε λίγα μαχαιροπήρουνα. Ὅταν ἐρχότανε κάποιος, ἔπρεπε νά ψάξουνε πολύ στά κελιά γιά νά βροῦνε μιά καρέκλα, ἕνα πηρούνι...

Σέ τέτοιο χάλι βρῆκε τή Μονή ὁ μακαριστός γέροντας. Καί δέν εἶναι καθόλου παράξενο πού ὡς ἡγούμενος καί γέροντας ὁ Νικόδημος ἔδωσε στόν Ἰάκωβο ἐντολή νά μή δίνει ἀπό τό μοναστήρι τίποτα, οὔτε τό παραμικρό, οὔτε σέ ξένον οὔτε σέ συγγενή του. Πολύ περισσότερο, πού γιά ἕνα διάστη-

μα ὁ γαμπρός τοῦ π. Ἰακώβου, ὁ σύζυγος τῆς ἀδερφῆς του Ἀναστασίας, ἐργάστηκε ἀργότερα ὡς ἔμμισθος καλός ὑπάλληλος τῆς Μονῆς. Φοβότανε, λοιπόν, ὁ Νικόδημος μήπως δώσει ὁ Ἰάκωβος λάδι καί τοῦ τόνισε:

– Τό λάδι τό 'χουμε γιά τούς Ἁγίους (= τά καντήλια), ὄχι γιά τόν τάδε!

Τήν ἐντολή τοῦ ἡγουμένου τήν τήρησε ἀπόλυτα ὁ π. Ἰάκωβος. Ἔπρεπε νά κάνει ἀπόλυτη ὑπακοή. Μετά ὅμως ἤρθανε στιγμές πού πόνεσε ἀφόρητα, ἐπειδή ἔπρεπε νά τήν τηρήσει.

Κατεβαίνει τό ἀστέρι νά τόν ὁδηγήσει στό Ἀσκητήριο τοῦ ὁσίου Δαβίδ

Το ασκητηριο του οσιου Δαβιδ τό εἶχε ἐπισημάνει. Ἕνας βαθύς πόνος τόν πλημμύριζε: ν' ἀσκητέψει κι ὁ ἴδιος ἐκεῖ. Τό μοναστήρι ὅμως δέν εἶχε ἀνθρώπους νά κρατηθεῖ. Ἄν ἔφευγε κι αὐτός, σίγουρα θά διαλυότανε. Ξεκίνησε τό καλοκαίρι τοῦ 1953 νά πάει πάλι στό Ἀσκητήριο. Ἡμέρα, βέβαια. Βγῆκε ἀπό τή νότια πόρτα τῆς Μονῆς κι ἔστριψε ἀμέσως δεξιά. Πῆρε τό μονοπάτι δίπλα στό αὐλάκι τοῦ νεροῦ, πού ἔρχεται ἀπό τή στέρνα, στήν ἀνατολική πλευρά μιᾶς κατάφυτης κορυφῆς τοῦ Ξηροῦ ὄρους, πού λέγεται Καβαλάρης. Ἐκεῖνο τό μονοπάτι, χειμώνα-καλοκαίρι, εἶναι ἀπόλαυση. Πρίν φτάσει στή στέρνα τοῦ νεροῦ, ἔκοψε λίγο δεξιά καί ἀνέβηκε, μέσ' ἀπό πυκνό δάσος πλατάνων, πεύκων κι ἐλάτων, μέχρι τή μεγάλη Καστανιά. Χωρίς ν' ἀνασάνει, μπῆκε στόν κανονικό δρόμο καί ἀνηφόρισε ἀριστερά γιά τό μικρό διάσελο, πού τώρα εἶναι στημένος ξύλινος Σταυρός. Στάθηκε στήν κορυφή, στό διάσελο, κι ἀγνάντεψε πίσω τό μοναστήρι. Ἀπέναντι βουνά καί θάλασσα. Ἦτανε ὄμορφα, πολύ ὄμορφα. Δέν εἶχε ὅμως καιρό.

Κατηφόρισε, πέρασε τό μικρό ρέμα, ἄφησε τό δρόμο καί πῆρε δεξιά ἕνα μονοπάτι πρός τό Λιβαδάκι. Κάμποσος τόπος ἥμερος, μέ χωράφια τῆς Μονῆς. Προχώρησε πάλι δεξιά καί σέ λίγο φάνηκε δεξιά του τό «Σεντονάκι». Τώρα τόν ἐντυπωσίασε! Εἶναι τό «Σεντονάκι» ἕνας βράχος ἀπότομος, 150-180 μέτρα ὕψος, μέ δέντρα πιο κάτω, ἀπέναντι ἀκριβῶς ἀπό τό Ἀσκητήριο, πού εἶναι περίπου 200 μέτρα χαμηλότερα. Τοῦ 'ρθε ἡ ἐπιθυμία ν' ἀνέβει ἐκεῖ πάνω. Γιατί ἐκεῖ, καθώς λέει ἡ παράδοση, ἀνέβαινε ὁ ὅσιος Δαβίδ. Ἅπλωνε στήν κορυφή τοῦ βράχου ἕνα σεντονάκι, πού τοῦ 'χε δώσει ἡ μητέρα του, γονάτιζε καί προσευχότανε γιά τήν πατρίδα του τή Λοκρίδα. Καί πράγματι, μόλις φτάνει ἐκεῖ, ἔχεις θέα σαγηνευτική, μεθυστική. Μπροστά σου καί χαμηλότερα πλαγιές, ρουμάνια καί κορυφές κατάφυτες. Κατρακυλάει ἔπειτα τό μάτι στή βαθυγάλαζη θάλασσα τοῦ Εὐβοϊκοῦ. Κι ἀφοῦ χορτάσει τό ἀπέραντο ἴσιωμα τῆς θάλασσας, ἀνηφορίζει νά δεῖ τή γῆ τῆς Λοκρίδας, τήν Ἀρκίτσα καί τίς Λιβανάτες, τήν πατρίδα τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Λίγα λεπτά ἔμεινε κεῖ ὁ π. Ἰάκωβος. Λές καί φοβότανε μήπως παρασυρθεῖ ἀπό τήν ὀμορφιά τοῦ τοπίου, μήπως γίνει ρομαντικός καί παραμελήσει τήν ἄσκηση. Κατέβηκε γρήγορα καί πῆρε τό μονοπάτι, πού κατεβαίνοντας ὁδηγοῦσε στό Ἀσκητήριο. Ἕνας παράξενος βράχος. Καλύτερα, δύο βράχοι πού πέσανε ὁ ἕνας πάνω στόν ἄλλο καί σχηματίστηκε μεγάλη σχισμή, ἀφήνοντας ἀνοιχτό μικρό μέρος πρός τά βορειοδυτικά. Ἐκεῖ μέσα, λοιπόν, ἀσκήτεψε ὁ ὅσιος Δαβίδ. Ὁ π. Ἰάκωβος γονάτισε, ἄναψε τό κεράκι του καί προσευχήθηκε γιά πολλήν ὥρα. Ἔπρεπε ὅμως νά γυρίσει γιά Ἑσπερινό. Ἔκανε τό Σταυρό του, ζήτησε τή βοήθεια τοῦ Ὁσίου κι ἐπέστρεψε. Ὁ δρόμος εἶναι περίπου τρία χιλιόμετρα.

Στή Μονή συνεχίζονταν ὅλα προοδευτικά. Ὅμως ὅλα. Αὐξάνανε τά καλά, πού ἔφτιαχνε μέ τήν προσευχή καί τά χέρια του ὁ π. Ἰάκωβος. Μεγάλωναν καί τά προβλήματα, πού δημιουργοῦσαν οἱ ἀμόναχοι μοναχοί.

Τό φθινόπωρο οἱ πειρασμοί, ὁ πόλεμος τοῦ Σατανᾶ, δυνάμωσαν. Ὅσο ἔβλεπε ταπεινό και σταθερό τόν Ἰάκωβο γινότανε θηρίο. Βάλθηκε τό δαιμονικό τέρας νά ξεκάνει τό ἱερό τέρας τῆς ταπείνωσης, τόν Ἰάκωβο. Δυσκολίες ἀφάνταστες ὁ ταλαίπωρος Ἰάκωβος. Δέν ἔφτανε πού τόν βρίζανε καί τόν ταπεινώνανε μπροστά σέ κόσμο, μά τόν συκοφαντούσανε καί στόν ἡγούμενο Νικόδημο, ὅταν ἐκεῖνος πήγαινε καμιά φορά στή Μονή. Αὐτός ἐμπιστευότανε γενικά τόν Ἰάκωβο, μά συ-

χνά παρασυρότανε καί τόν ἐπιτιμοῦσε ἄσχημα. Ὁ Ἄνθιμος καί ὁ Μακάριος κατηγοροῦσαν ἔντεχνα τόν Ἰάκωβο κι αὐτός δέν ἤθελε κάθε φορά νά ἐξηγεῖ καταλεπτῶς πῶς ἔχουνε τά πράγματα. Γι' αὐτό ἔβαζε ἀμέσως μετάνοια καί ζήταγε συγχώρηση κι ἄς μήν ἔφταιγε.

Γιά νά ξεπεράσει τούς πειρασμούς μά καί νά τιμήσει τόν ὅσιο Δαβίδ, ἀποφάσισε νά προσεύχεται τίς νύχτες στό Ἀσκητήριο, ὅταν δέ βρέχει πολύ κι ὅταν δέν ἔχει πολύ χιόνι.

Ἔκανε λοιπόν Ἑσπερινό στή Μονή, βράδιασε, ἀποσύρθηκαν οἱ ἄλλοι μοναχοί. Τά κλειδιά τά εἶχε ὁ ἴδιος. Κανείς δέν ἐπρόκειτο νά βγεῖ καί κανείς νά μπεῖ. Πῆρε τό ραβδάκι του, κλείδωσε τίς πόρτες τῆς Μονῆς καί βγῆκε ἀπό τή νότια. Φανάρι-φακό, καθώς ἔλεγε, δέν εἶχε τότε... φτώχεια καί τῶν γονέων. Περπάτησε στό μονοπάτι, δίπλα στό αὐλάκι μέ τό νερό. Ἀγωνίστηκε ν' ἀνέβει πρός τήν Καστανιά. Δέν εἶχε φεγγάρι καί δύσκολο νά βρεῖ τό μονοπάτι. Ἔπεφτε καί σηκωνόταν. Εἶδε κι ἔπαθε. Μπῆκε καμιά φορά στό μεγάλο δρόμο. Ἐδῶ εὔκολα. Ὅταν μετά ἔστριψε δεξιά γιά τό ἄλλο μονοπάτι, χάθηκε. Δέν ἤξερε ποῦ πηγαίνει. Μπλέχτηκε σέ βάτα, τρυπήθηκε, χτύπησε, χάθηκε στή χαράδρα.

Ἀπό χαρακτήρα, καθώς ἔλεγε, ἤτανε δειλός. Καί τώρα, μέσα στή νύχτα φοβήθηκε πολύ, πάρα πολύ. Τότε προσευχήθηκε:

– Θεέ μου, φώτισέ μου τό δρόμο νά φτάσω στό Ἀσκητήριο. Καί ὁ προστάτης του ἅγιος Δαβίδ τόν βοήθησε νά φτάσει.

Ὁ ἴδιος διηγόταν τίς νυχτερινές αὐτές περιπέτειες καί συνέχιζε:

– Καί ὁ καλός Θεός ἄκουσε τό αἴτημά μου. Ἀπό τά πολλά ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ μοῦ ἔδωσε καί μένα ἕνα. Αὐτό πήγαινε μπροστά καί μοῦ 'φεγγε τό δρόμο. Ἐγώ ἀπό πίσω του. Ἔτσι ἔφτανα στό Ἀσκητήριο. Ἐκεῖ, ἔκανα τήν προσευχή μου. Καί πάλι μπροστά ὁ ἀστέρας μοῦ φέγγει μέχρι τήν πόρτα τῆς Μονῆς. Οἱ πατέρες ἐκάθευδον καί τίποτα δέν καταλάβαιναν ἀπ' ὅλα αὐτά!

Ἡ μετάβασή του, κάθε βράδυ, γινότανε βασανιστική μά καί χαριτωμένη. Τό ἀστέρι δέν ἐμφανιζότανε πάντα γιά νά

τόν ὁδηγεῖ. Μόνο ὅταν ἤτανε ἀπόλυτη ἀνάγκη, ὅταν δηλαδή χανότανε στό δάσος καί στά ρέματα καί δέν ἔβρισκε τό μονοπάτι. Τότε μάλιστα, τό νά περπατήσεις ἐκεῖ ἤτανε πολύ πιό δύσκολο ἀπό σήμερα, γιατί τώρα τά δάση ἀραιώσανε πολύ, πατηθήκανε περισσότερο τά μονοπάτια. Ἀλλά καί σήμερα, ἐάν πάει κανείς νύχτα γιά τό Ἀσκητήριο, δέν πρόκειται νά τό βρεῖ.

Πλησιάζοντας ὁ π. Ἰάκωβος τό Ἀσκητήριο εἶχε πολύ φόβο. Πῶς θά μπεῖ καί πῶς θά μείνει τή νύχτα στήν ἔρημη σπηλιά μόνος; Γι' αὐτό, πρίν μπεῖ, ζήτησε κι ἄλλη χάρη ἀπό τόν ὅσιο Δαβίδ:

– Ἅγιε Δαβίδ, ἄν θές, νά ἔρθεις καί σύ νά προσευχηθεῖς μαζί μου, ἀλλά νά ἔρθεις μέ γνωστό πρόσωπο, γιά νά μή φοβηθῶ!

Καί μπαίνοντας νιώθει δίπλα του τόν ἡγούμενο Νικόδημο. Ἄναψε δυό κεράκια. Γονατίσανε. Διαβάσανε Παρακλήσεις. Διαβάσανε ὅλο τό Ψαλτήρι, κάνανε κομποσκοίνι καί ξημερώνοντας σηκώθηκαν. Τότε κατάλαβε νά φεύγει πρῶτος ὁ Νικόδημος καί νά χάνεται. Ἦταν ὁ ὅσιος Δαβίδ, πού τόν συντρόφεψε μέ τή μορφή τοῦ Νικόδημου, γιά νά μή φοβηθεῖ.

Πρίν ἔρθει ἡ ὥρα γιά τήν πρωινή Ἀκολουθία, ὁ Ἰάκωβος εἶχε γυρίσει στή Μονή. Ἔριχνε λίγο νερό στό πρόσωπο καί χτύπαγε τήν καμπάνα. Ἔκανε Ἀκολουθία μέχρι τό πρωί καί τίς περισσότερες ἡμέρες, τρεῖς ἤ τέσσερις φορές τήν ἑβδομάδα, λειτουργοῦσε. Οἱ ἀμόναχοι μοναχοί τότε σηκωνόσανε γιά πρωινό. Ἐκεῖνος ἄρχιζε ἀμέσως τίς πολλές δουλειές τῆς Μονῆς. Δέν προλάβαινε νά ξεκουραστεῖ καθόλου.

Ὅταν μάλιστα εἶχε νά πολεμήσει πολλούς καί δύσκολους πειρασμούς, ἔμενε ἀπόλυτα νηστικός. Μέ τή θεία Κοινωνία καί τό Ἀντίδωρο. Ἔκανε δηλαδή ὅ,τι γιά πολλά χρόνια ἔκανε ὁ ὅσιος Δαβίδ, τόν ὁποῖο εἶχε πρότυπο καί προστάτη. Ἔτρωγε, λοιπόν, τό ἁπλό φαγητό μόνο Σάββατο μεσημέρι καί Κυριακή. Καί τό Σάββατο, ὄχι πάντα. Πῶς ἄντεχε τέτοια νηστεία μέ τόση πολλή χειρωνακτική ἐργασία, ὁ Θεός τό ξέρει. Καί τό 'ξερε καί τό λογάριασε γενναιόδωρα ὁ Θεός. Τόν ἤθελε, βλέπετε, τόν Ἰάκωβό του σπουδαῖο ἀθλητή... κάτι πε-

ρισσότερο, τόν ἤθελε πρωταθλητή. Γι' αὐτό ἐπέτρεπε στό Σατανά νά πειράζει πολύ τόν ἀγαπημένο του 'Ιάκωβο, στόν ὁποῖο συγχρόνως ἔδινε ἄμετρη δύναμη ν' ἀντιστέκεται. Δηλαδή ὁ Θεός τοῦ 'δινε πολλή ἀγάπη γιά τό Θεό!

Καί τό 'Ασκητήριο τόν εἶχε πάντα τόν 'Ιάκωβο, ἐκτός ἀπό τίς νύχτες μέ βροχές καί χιόνια. Ὅταν εἶχε φεγγάρι, ἔβρισκε τό μονοπάτι. 'Αλλιῶς κατέβαινε ἀπό τόν οὐρανό τό ἀστέρι, πού τοῦ χάρισε ὁ Θεός. Ὅλα πήγαιναν καλά, μά δέν ἄφηνε ὁ δαίμονας. Ἔτσι, μιά νύχτα στό 'Ασκητήριο, τοῦ ἐμφανίστηκε ὁ δαίμονας σάν χίλιοι σκορπιοί. Καθόταν ὁ 'Ιάκωβος στή γῆ σταυροπόδι, μέ τό ἀναμμένο κεράκι μπροστά του, καί διάβαζε κατανυκτικά.

Προχώρησε ἀπό τίς Παρακλήσεις στό Ψαλτήρι. 'Ετούτη τή νύχτα ἡ προσευχή του ἔβγαινε ἀλλιώτικη. Ἄρχισε μετά τήν εὐχή: Κύριε 'Ιησοῦ Χριστέ Υἱέ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλό! Ἔνιωθε ἀναψυχή ἐσωτερική, ἀγαλλίαση... Καί τήν ὥρα τούτη ἀκριβῶς ἔγινε ἡ ἐπίθεση! Γέμισε ἡ σπηλιά σκορπιούς, χιλιάδες, ἀμέτρητους. Γύρω του, ἐμπρός, πίσω, ὅπου καί νά κοίταζε. Σήκωσε τά μάτια ἐπάνω, κρεμόσανε ἀπό τό βράχο σάν σταφύλια ἀναρίθμητοι πάλι σκορπιοί. Τρόμαξε ὁ πολεμούμενος 'Ιάκωβος, τά 'χασε, μά γιά δευτερόλεπτα μόνο. «Δαίμονες εἶναι» σκέφτηκε... 'Αμέσως πλημμύρισε ἀπό ἄγνωστη δύναμη καί διέταξε:

– Μέχρι ἐδῶ, ἐκεῖ θά σταθεῖτε. Δέν θά πλησιάσετε ἄλλο.

Καί πῆρε μιά πετρούλα, μέ τήν ὁποία χάραξε γύρω του ἕνα κύκλο, στόν ὁποῖο δέν ἔπρεπε νά μποῦνε οἱ σκορπιοί. Συνέχισε ἄφοβα τήν προσευχή του ὥς τά ξημερώματα καί κανένας σκορπιός δέν πέρασε ὅλη νύχτα τόν κύκλο. Ἔδινε πιά ἐντολή καί στούς δαίμονες! Σημάδι ὅτι μέσα του γεννήθηκε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, λίγο βέβαια, μά τό μεγάλο θαῦμα εἶχε γίνει. 'Ο Θεός τοῦ ἔδωσε τήν ἐξουσία. Δηλαδή τόν χαρίτωσε νά χρησιμοποιεῖ ἐνίοτε καί μερικά τή θεία δύναμη, τίς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι γίνεται μέ τούς 'Αγίους.

Θεῖες ἐμπειρίες στό 'Ασκητήριο

ΚΑΤΑΚΟΠΟΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ κάθε μέρα. Σκάψιμο, σκούπισμα, στά ξύλα μέ τό μεγάλο τσεκούρι, πλύ-

σιμο... γιά ὅλα ἔπρεπε μόνος του. Ἄνθρωπος νά τόν λυπηθεῖ δέν ὑπῆρχε. Χέρι βοηθείας ἀπό πουθενά. Καί ὁ ἡγούμενος, ὅταν καμιά φορά ἀνέβαινε στή Μονή, τά ἤθελε ὅλα στήν ἐντέλεια. Παραταῦτα, ὁ 'Ιάκωβος δέ λιγοψύχησε. 'Εργαζότανε σάν ὑπεράνθρωπος, νήστευε σάν ἄγγελος καί ὑπάκουε σάν ἀχρεῖος δοῦλος.

Ἔστω καί μισοπεθαμένος, κλείδωνε τή Μονή κι ἔπαιρνε τό μονοπάτι γιά τό 'Ασκητήριο. 'Ανέβαινε μέ τόσο κόπο, λές καί ἤτανε Γολγοθᾶς. Τό φθινόπωρο μάλιστα τοῦ 1954, ἐκεῖ πού ἀνέβαινε, τοῦ ἐπιτέθηκε ἀπαίσιο μαῦρο σκυλί. Ἦταν ἄγριο καί προκαλοῦσε τρόμο. Εἶχε φεγγάρι καί τό εἶδε καλά. Ἡ ἀγριότητα τόν ἔκανε ἀμέσως νά καταλάβει πώς ἤτανε ὁ δαίμονας μεταμορφωμένος, γιά νά μήν τόν ἀφήσει νά προσευχηθεῖ. 'Αμέσως ἔβγαλε τόν ξύλινο Σταυρό, τόν πρότεινε κατά τό σκυλί καί αὐτό ἐξαφανίστηκε. Παραπάνω, ἐνῶ προχωροῦσε, ἄκουγε γύρω του θορύβους δυνατούς, ἀπαίσιο κρώξιμο καί ἄλλα. Ὅλα τοῦ Σατανᾶ.

Ἔφτασε στό 'Ασκητήριο καί ἄρχισε μέ τήν ἀνάγνωση Παρακλήσεων. Ἡ ὥρα περνοῦσε. Τέλειωσε τό ἕνα κερί, ἄναψε ἄλλο κι ἔπειτα ἄλλο. Εἶχε διαβάσει καί τό Ψαλτήρι ὁλόκληρο. Ἔλεγε τώρα τήν Εὐχή μέ τό κομποσκοίνι... καί ἀπέκαμε. Σταυροπόδι καθώς ἤτανε καταγῆς τόν πῆρε λίγο ὁ ὕπνος. Τότε βλέπει διακριτικά τόν ὅσιο Δαβίδ ὡς Νικόδημο νά τοῦ λέει μέ καλοσύνη:

– Κάτσε, εἶσαι κουρασμένος, ἀναπαύσου λίγο...

Σέ λίγο ἄνοιξε τά μάτια του καί βλέπει κάποιον νά βγαίνει ἀπό τό 'Ασκητήριο.

Πρίν ξημερώσει, ἐπέστρεψε στή Μονή καί ἤτανε γεμάτος χαρά, πού τοῦ συμπαραστεκότανε ὁ Ἅγιός του. Ἔνιωθε πολύ εὐχαριστημένος, πού ὁ ἅγιος Δαβίδ δέ θύμωσε γιά κεῖνο τό λίγο πού ἀποκοιμήθηκε.

– Εἶναι, σκέφτηκε, τόσο μεγαλόκαρδος ὁ Ἅγιος! Ἄρα πόσο θά εἶναι ὁ Κύριός μας! 'Αλλά ποιός εἶμαι γώ, πού τολμάω νά ζητάω ἔλεος;... ἕνας τιποτένιος... μολύνω τόν ἀέρα, στενοχωρῶ τόν Ἅγιο καί τόν Κύριό μου... τί θά πῶ στό κριτήριο, τί θ' ἀπολογηθῶ;... τά σκεφτότανε καί τά 'λεγε αὐτά μέχρι τήν κοίμησή του. Ποιός; Αὐτός πού ἔδινε διαταγή στό

Σατανά καί ζήταγε ἐπιτακτικά ἀπό τόν ὅσιο Δαβίδ καί τόν ὅσιο Ἰωάννη τό Ρῶσο νά κάνουνε τοῦτο ἤ ἐκεῖνο τό καλό.

Ἐπιστρέφοντας, ἄνοιξε τήν πόρτα τῆς Μονῆς καί μπῆκε. Οἱ μοναχοί «ἐκάθευδον». Χτύπησε τήν καμπάνα, ἔκανε Ὄρθρο καί πρίν βγεῖ ὁ ἥλιος ἦταν ἕτοιμος. Σαμάρωσε τό μουλάρι. Κυριακή πρωί. Θά πήγαινε σέ χωριό νά λειτουργήσει. Ἔβαλε στό ταγάρι τά βιβλία, δίπλωσε μέ τάξη τά Ἄμφια στόν μποξά, τά πῆρε στή μασχάλη, βγῆκε ἀπό τήν αὐλή. Τράβηξε τό μουλάρι σ' ἕνα ὑψωματάκι, ἔκατσε στό σαμάρι του καί κίνησε νά λειτουργήσει. Τελειώνοντας ὅμως, ἔπρεπε ν' ἀνέβει καί στό Δρυμώνα, τό μικρό χωριό ἀπέναντι καί ψηλότερα ἀπό τό μοναστήρι.

Ἐκεῖ θά τελοῦσε Γάμο. Πῆγε, τελείωσε καί πῆρε τό ζῶο νά ἐπιστρέψει στή Μονή. Τότε, ἕνας γεροδεμένος τσοπάνης τοῦ λέει: «Θά πᾶμε μαζί, παππούλη». Ἐκεῖνος ἀρνιόταν, δέν ἔβλεπε τό λόγο, γιατί νά κουραστεῖ τό παληκάρι. Ἀφοῦ ὅμως ἐπέμενε ὁ π. Ἰάκωβος ὑποχώρησε.

Στό δρόμο εἴπανε διάφορα. Μόλις φτάσανε στό μεγάλο ρέμα, λίγο κάτω ἀπό τό μοναστήρι, τό παληκάρι σταμάτησε λέγοντας: «Ἔ, τώρα τράβα, παππούλη». Ὁ π. Ἰάκωβος ἐπέμεινε τότε νά μάθει τό λόγο. Μήπως τό παληκάρι ἤθελε νά ἐξομολογηθεῖ, μήπως ἤθελε νά ζητήσει κάτι ἀπό τόν ἱερέα; Τίποτα ὅμως ἀπό αὐτά. Τό παληκάρι θέλησε μόνο νά προστατέψει τόν π. Ἰάκωβο. Τοῦ ἐξήγησε: Ἤξερε πώς ἄλλοι τσοπάνηδες καί χωρικοί εἴχανε συνεννοηθεῖ νά χτυπήσουνε τόν π. Ἰάκωβο. Τό μοναχό πού μέ τήν παρουσία του δέν τούς ἄφηνε νά διαφεντεύουνε στή Μονή. Τό μοναχό πού λειτουργοῦσε κάθε μέρα στή Μονή καί δαιμονιζότανε γι' αὐτό ἕνας ἄλλος μοναχός. Θά τόν χτυπούσανε πρίν ἀνηφορίσει γιά τή Μονή, στό ρέμα. Ἐκεῖ πού δέν μποροῦσε κανείς νά τούς ἰδεῖ καί νά τούς ἀκούσει.

Μέ τήν ἁγία κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ

ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΜΟΝΟ ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΣΤΟΝ ΟΣΙΟ ΔΑΒΙΔ. Εἶχε καί ἀφοσίωση κι ἐμπιστοσύνη χωρίς ὅρια. Στό ναό, ἔπαιρνε τήν κάρα, ὅταν λείπανε ἤ νόμιζε ὅτι λείπανε οἱ ἄλλοι. Τήν ἔβαζε κάτω μπροστά του καί γονατιστός ἤ τέλεια μπρούμυτα παρακαλοῦσε. Παρακαλοῦσε τόν Ὅσιο νά τοῦ δίνει ταπείνωση καί ὑπακοή, γι' αὐτές ἱκέτευε μέ καυτά δάκρυα. Τόν παρακαλοῦσε γιά τό μοναστήρι καί γιά τούς ἄλλους, τούς μοναχούς καί ὅσους ζητούσανε τή βοήθεια τοῦ Ἁγίου.

Κάποτε κάποτε μάλιστα, ὅταν τό ζητούσανε, ὁ π. Ἰάκωβος πήγαινε τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ στά χωριά τῆς βόρειας Εὔβοιας. Πότε δῶ, πότε κεῖ. Τρέχανε οἱ ἄνθρωποι νά προσκυνήσουν. Ἀφήνανε καί τίποτα δραχμοῦλες... λίγες, μά πολύ χρήσιμες γιά τό μοναστήρι. Ὁ π. Ἰάκωβος δέ χάλαγε οὔτε μία γιά τόν ἑαυτό του. Κι ἐρχόσανε ἡμέρες, πού γιά ὅλη τήν ἡμέρα εἶχε νά φάει μία μικρή πατάτα. Τύχαινε, τό χειμώνα προπαντός, νά περιμένει, μήπως ἔρθει κανένας ἀπό τή Λίμνη, νά τοῦ φέρει λίγο ψωμάκι. Δέ στενοχωριότανε γιά τόν ἑαυτό του – εὐκαιρία τό 'χε νά νηστέψει περισσότερο. Μά ὅταν εἶχε στή Μονή κάποιον, ἔπρεπε κάτι νά τοῦ δώσει νά φάει.

Ἔβαζε τό μόνο ἀξιοπρεπές ρασάκι πού εἶχε, τά μπαλωμένα παπούτσια, τό τράγινο ταγάρι μέ τήν ἁγία κάρα καί πήγαινε. Φθινόπωρο ἤ ἄνοιξη, δέν εἶχε ὀμπρέλα... κόστιζε πολλά γι' αὐτόν. Δεύτερο ράσο... οὔτε συζήτηση! Καλά παπούτσια... ποῦ νά βρεθοῦνε;

Τό 1955, ἀρχές τῆς ἄνοιξης, ἔκανε τό Σταυρό του κι ἔφυγε μέ τά πόδια γιά τό Σπαθάρι καί τήν Τσούκα (τή Ζωοδόχο Πηγή, σήμερα). Ἔπρεπε νά περπατήσει πέντε ὧρες. Τά χωριά τά ἤξερε, ὡς λαϊκός εἶχε κάνει τό χτίστη ἐκεῖ μέ τόν πατέρα του. Ὅταν κόντευε νά φτάσει χάλασε ὁ καιρός. Ἔπρεπε νά προλάβει τή βροχή. Τόν πρόλαβε ὅμως ἐκείνη. Ἡ τιμία κάρα κινδύνευε μέ τό νερό νά πάθει ζημιά... θά 'τανε καί ἱεροσυλία νά βραχεῖ. Κι ὁ ἴδιος, πῶς θά στεκόταν μούσκεμα μέ τήν κάρα, νά προσκυνήσουν οἱ χωρικοί; Θά χρειαζότανε νά πάει σέ κάποιο σπίτι, νά βγάλει ράσο καί ἀντερί, νά τόν ἰδοῦνε κάποιοι ἄνθρωποι... αὐτό τό ἔνιωθε κατάρα καί καταστροφή.

Οἱ πρῶτες σταγόνες πέσανε κι ἀπό τό νοτιά ἡ μαυρίλα πλησίαζε. Τάχυνε ὅσο μποροῦσε τό βῆμα κι ἔσφιξε τήν τιμία κάρα στήν ἀγκαλιά του. Τῆς μίλησε ὅπως ἤξερε. Ἡ βροχή

ἔγινε δυνατή. Ἐκεῖνος ὅμως δέ βρεχότανε. Περπάταγε σκυφτός, μέ τήν κάρα στήν ἀγκαλιά, καί βιαστικός. Γύρω του χάλαγε ὁ κόσμος. Καταιγίδα φοβερή. Λές κι ἀνοίξανε οἱ οὐρανοί. Ἕνα μέτρο γύρω του (ναί, ἕνα μέτρο ἐμπρός, πίσω, δεξιά κι ἀριστερά), δέν ἔπεφτε σταγόνα! Ἔφτασε στό χωριό κι ἔτρεξε στό ναό στεγνός... αὐτός καί ἡ ἁγία κάρα!

Τήν ἄλλη μέρα τό ἀπόγευμα ἔπρεπε νά ἐπιστρέψει. Περίμενε τόν ἕνα, περίμενε τόν ἄλλο νά προσκυνήσει, ἄργησε. Γιά νά φτάσει νωρίτερα, ἔκοψε ἀπό μονοπάτια. Πέρασε τά Δαμνιά καί ἀνέβαινε. Ἔφτασε στό μεγάλο ρέμα –ἤ ἔτσι νόμισε– πιό κάτω ἀπό τό μοναστήρι. Σκοτάδι. Δέν ἔβλεπε οὔτε τή μύτη του. Ἔχασε τό μονοπάτι, δέν ἤξερε ποῦ πάει. Ἔσφιξε δυνατά τήν ἁγία κάρα στήν ἀγκαλιά του, τῆς εἶπε ὅ,τι τῆς εἶπε. Ἦρθε ἕνα φωτάκι ἐμπρός του, τόν πῆγε στό σωστό μονοπάτι, μέχρι τή Μονή!

Βγαίνοντας μέ τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ κι ἐπιστρέφοντας εἶχε συχνά τέτοια σημεῖα θαυμαστά. Ἄλλη φορά, γιά νά τοῦ δείξει ἐπιδοκιμασία ὁ Ὅσιος, τοῦ ἄνοιξε τήν πόρτα τῆς Μονῆς. Ἐπέστρεφε βράδυ μέ τήν ἁγία κάρα καί πλησιάζοντας τήν πόρτα τοῦ ἄνοιξε, πρίν χτυπήσει, ὁ μοναχός Εὐθύμιος. Τοῦ ἔκανε ὑπόκλιση καί πῆγε ν' ἀφήσει τήν ἁγία κάρα στό ναό. Βγῆκε, ἀνέβηκε στό κελί τοῦ Εὐθυμίου κι αὐτός παραξενεύτηκε. Δέν ἤξερε κἄν ὅτι ἦρθε ὁ π. Ἰάκωβος καί φυσικά δέν εἶχε ἀνοίξει τήν πόρτα. Τήν ἄνοιξε ὁ ὅσιος Δαβίδ μέ τή μορφή τοῦ Εὐθυμίου.

Τό νά ἐμφανίζεται ὁ Ὅσιος μέ μορφή ἄλλου μοναχοῦ ἦτανε πολύ σύνηθες· τό εἶχε ἄλλωστε ζητήσει ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰάκωβος, γιά νά μήν τρομάζει.

Τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ τήν πήγαινε καί στήν πατρίδα του, τίς Λιβανάτες. Τήν κατέβαζε στό ταγάρι μέχρι τίς Ροβιές, τό παραθαλάσσιο χωριό. Στεκότανε παράμερα, ἐκεῖ πού δέν ἦτανε σπίτια. Γιά νά μήν τόν βλέπουνε τσοπάνηδες καί γεωργοί, ἔμπαινε σέ μιά πατουλιά κι ἀγνάντευε στή θάλασσα τοῦ Εὐβοϊκοῦ, πότε θά 'ρθει ἀπό ἀπέναντι, ἀπό τίς Λιβανάτες, ἡ βάρκα νά τόν πάρει. Μόλις τήν ἔβλεπε νά πλησιάζει πήγαινε γρήγορα στή μικρή σκάλα κι ἔμπαινε στή βάρκα.

Τή χρονιά ἐκείνη ὁ τόπος ὑπέφερε ἀπό ἀνομβρία διαρκείας. Οἱ ἄνθρωποι τῆς βάρκας, πού εἴχανε γνωρίσει τόν π. Ἰάκωβο, παρακαλέσανε κι αὐτοί γιά βροχή. Ὁ π. Ἰάκωβος ἄκουσε κι ἔπειτα ἔκατσε σέ μιάν ἄκρη. Ἡ βάρκα κόντευε νά φτάσει στίς Λιβανάτες. Τότε ὁ π. Ἰάκωβος, κρατώντας τό ταγάρι μέ τήν κάρα στήν ἀγκαλιά, εἶπε κατά λέξη στόν Ὅσιο:

– Γέρο, ἤρθαν οἱ χωριανοί σου γιά τήν ἀνομβρία. Σέ παρακαλῶ, τώρα πού θά πᾶμε, νά μπουμπουνίσεις. Πρόσεξε μή μέ ντροπιάσεις. Θά ρεζιλευτεῖς ἐσύ, θά ρεζιλευτῶ καί γώ! Βγήκανε στή στεριά καί ἄρχισε ἀμέσως νά μπουμπουνίζει. Τριάντα χρόνια μετά ἔλεγε:

– Ἐγώ, ἀδελφέ μου, τά λέω στό αὐτί τοῦ Ἁγίου καί αὐτός ἀνοίγει γραμμή μέ τό Χριστό μας!

Ἡ ἐξήγηση τούτη ἔχει τή θεολογία χιλιάδων θεολόγων. Γιατί δύναμη θαυματουργική, θεία χάρη καί ἄκτιστες ἐνέργειες, ἔχει μόνο ὁ Θεός. Τίς παρέχει ὅμως κατά κανόνα μέσω τῶν πολύ ἐκλεκτῶν του. Μέσω τῶν ἁγίων, οἱ ὁποῖοι, ἐπειδή τόν ἀγάπησαν ἐξαιρετικά καί καθάρθηκαν μέ κάθε εἶδους ἄσκηση, ἔχουνε τό χάρισμα τῆς παρρησίας στό Θεό. Σ' αὐτούς δηλαδή χαρίστηκε τό προνόμιο νά ζητᾶνε κάτι ἀπό τό Θεό καί ὁ Θεός νά τούς «ὑπακούει», νά τούς τό κάνει.

Ἐπιθέσεις τοῦ Σατανᾶ – Τόν χτυποῦν ἀνελέητα

ΟΣΗ ΤΕΧΝΗ ΔΙΕΘΕΤΕ Ο ΣΑΤΑΝΑΣ τή μεταχειρίστηκε. Δούλεψε μέ τούς πειρασμούς νά παρασύρει τόν Ἰάκωβο. Δέν ἄφησε πειρασμό γιά πειρασμό. Ἀπέτυχε. Ὁ Ἰάκωβος ἔλεγε καί ξανάλεγε:

– Γιά σένα, ὅσιέ μου Δαβίδ, θά τά ὑπομείνω ὅλα.

Καταλάβαινε πώς ὅλα τά 'κανε ὁ Σατανάς, γιά νά τόν διώξει ἀπό τό Μοναστήρι. Ἀγωνιζότανε, ὅ,τι κι ἄν συνέβαινε, νά κάνει ὑπομονή καί νά μείνει ταπεινός. Ἤξερε ὅτι ταπείνωση καί ὑπομονή θά τόν σώσουνε. Καί ὄχι μόνο. Προαισθανότανε ὅτι αὐτές οἱ ἀρετές «θά τόν ἀναδείξουνε μιά μέρα». Αὐτό τό ἔλεγε καί στά τέλη τῆς ζωῆς του.

Ἔτσι, ἀναγκάστηκε ὁ Σατανάς νά παίξει ἕνα πολύ ἀποτελεσματικό χαρτί. Καί τό 'παιξε συχνά. Ἔστειλε ὑποτακτικούς του, δαίμονες, νά ἐπιτεθοῦνε στόν Ἰάκωβο σωματικά.

Τόν Ὀκτώβρη τοῦ 1954 πῆγε στή Μονή γιά δύο ἡμέρες ὁ

ἡγούμενος Νικόδημος. Ἔδωσε τίς ὁδηγίες του, εἶδε τί ἐπιτελοῦσε ὁ Ἰάκωβος κι ἔφυγε πρωί, μετά τή Λειτουργία. Ὁ Ἰάκωβος ἄρχισε γρήγορα τίς δουλειές. Καθάρισε τό ναό. Καί τόν καθάριζε προσεκτικά, γιατί, καθώς ἔλεγε, κατοικοῦσε κεῖ ὁ Χριστός καί ὁ ὅσιος Δαβίδ. Μετά, λίγο πρίν ἀπό τίς 11, πῆρε τή σκάλα ν' ἀνέβει στό δεσποτικό. Στό καλό κελί, πού κοιμόταν ὁ Νικόδημος, ὅταν ἐρχόταν. Εἶναι τό κελί πάνω ἀπό τήν κουζίνα.

Μπῆκε, λοιπόν, στό κελί καί ἄρχισε νά τό σκουπίζει. Κουρασμένος καί τόν πονοῦσε ἡ μέση του πολύ. Ὅταν σκουπίζοντας ἔφτασε στό κρεβάτι, σκέφτηκε νά ξαπλώσει λίγα λεπτά, μήπως ἀνακουφίσει τή μέση του. Ξάπλωσε πράγματι καί, χωρίς νά ἔχει κοιμηθεῖ, βλέπει νά μπαίνει ἀπό τήν πόρτα ἕνας ἀπαίσιος, μογγολικῆς μορφῆς καί πολύ ἄγριος δαίμονας. Τοῦ ἐπιτέθηκε σέ κλάσμα δευτερολέπτου. Ἀμέσως μπήκανε κι ἄλλοι δαίμονες.

Ὁ Ἰάκωβος κατάλαβε, μά ἤτανε ἀργά. Πήγαινε νά κάνει τό Σταυρό του καί ἄγριος χεροδύναμος δαίμονας τόν χτύπαγε δυνατά στό μπράτσο. Ξαναδοκίμαζε... τοῦ 'δινε ἄλλο, πιό δυνατό χτύπημα. Προσπάθησε στήν ἀγωνία του νά ἐπικαλεστεῖ τήν Παναγία. Ἀρχίζοντας τή λέξη, στό Πα τοῦ 'διναν οἱ δαίμονες γροθιά στό στόμα. Τόν χτύπησαν πολύ, τόν χλεύαζαν πού δέν μποροῦσε ν' ἀντιδράσει. Τοῦ 'λεγαν ἀπειλητικά: «ἐμεῖς τότε σοῦ κάναμε τοῦτο... ἐμεῖς σοῦ κάναμε κεῖνο, ἐμεῖς σοῦ πιάναμε τό λαιμό καί δέν μποροῦσες τίς ἄλλες νά πεῖς τό Εὐαγγέλιο...». Τόν ἔβρισαν, τόν φοβέρισαν καί προπαντός τόν ἔδειραν στά χέρια, στό στόμα, στό σαγόνι, στό στῆθος...

Κάποια στιγμή, μ' ἕνα δυνατό χτύπημα στό μπράτσο, τό χέρι του τινάχτηκε. Ἀκούμπησε στό μέτωπο καί τά χείλη του προλάβανε νά ψελλίσουν «Παναγία μου». Αὐτό ἦταν. Ἐξαφανίστηκαν ἀμέσως οἱ δαίμονες. Ἀλλά ὁ Ἰάκωβος εἶχε τό χάλι του. Τόν εἴχανε ἀποκάμει. Πονοῦσε φοβερά. Δέν εἶχε τή δύναμη νά φωνάξει δυνατά. Ἔμεινε λίγη ὥρα ἐκεῖ, δέν μποροῦσε νά σαλέψει. Χρειαζότανε βοήθεια, μά κανείς δέν ἐμφανιζόταν. Προσπάθησε νά κατέβει ἀπό τό κρεβάτι. Σύρθηκε κι ἔπεσε κάτω. Τά χέρια του πονοῦσαν, δέν μποροῦσε νά τά χρησιμοποιήσει. Σύρθηκε μέ πολλή προσπάθεια γιά

ὥρα πολλή. Ἔφτασε στή σκάλα καί ἀπό κεῖ κατρακύλησε. Ὅταν τόν εἴδανε τρόμαξαν καί παραξενεύτηκαν. Μελανιασμένος καί πρησμένος. Τόν πιάνανε καί πονοῦσε παντοῦ. Ὁ Εὐθύμιος τόν βοήθησε πολύ. Τοῦ 'βαλε καταπλάσματα, τοῦ 'κανε πρακτικά. Χρησιμοποίησε καί ἀλοιφές. Ὑπέφερε γιά πολύ καιρό. Ἕξι μῆνες πέρασαν γιά νά γίνει καλά. Μά τελείως καλά δέν ἔγινε ποτέ. Τά σαγόνια του τόν πονοῦσαν μέχρι τήν κοίμησή του, ὅταν ἄλλαζε ὁ καιρός καί ὅταν εἶχε ὑγρασίες πολλές.

Τήν ἴδια τακτική ἐπανέλαβε ὁ Σατανάς κι ἄλλες φορές. Μιά τέτοια ἐπίθεση τοῦ 'κανε τό 1958· καί ἤτανε τό ἴδιο φοβερή.

Τοῦ ἐπιτέθηκαν οἱ δαίμονες μ' ἐπικεφαλῆς ἕναν ἄγριο, μαῦρο καί τρομερῆς μορφῆς μεγαλόσωμο. Ἤτανε στό παλιό Μουσεῖο, ἐκεῖ πού τώρα εἶναι τά κελιά τῶν μοναχῶν Παύλου καί Ἐφραίμ. Τόν χτύπησαν, ὁ μαῦρος πρῶτα καί οἱ μικρότεροι δαίμονες μετά, στό πρόσωπο καί στά χέρια. Νά μήν μπορεῖ νά κάνει τό Σταυρό του καί νά μήν μπορεῖ νά ἐπικαλεστεῖ τήν Παναγία. Τόν βρίζανε κοκαλιάρη καί τοῦ ὑποσχόσανε ὅτι δέν θά τόν ἀφήσουν ποτέ ἥσυχο.

Τό κακό πού γινότανε ἀπό τούς δαίμονες, ὁ θόρυβός τους καί οἱ φωνές ἀκουγόσανε κάτω, μά λίγο. Δυό μοναχοί στήν κουζίνα, πού ἄκουσαν τό θόρυβο, δέ φαντάστηκαν ὅτι γίνεται κακό στά ἐπάνω κελιά. Σύρθηκε πάλι ἔξω. Ἐξουθενωμένος ὁ Ἰάκωβος καί μισολιπόθυμος. Ἔμεινε κεῖ πολλή ὥρα, μέχρι πού τόν βρήκανε τυχαῖα. Ὅταν συνῆλθε, παραπονέθηκε:

– Δέν ἀκούγατε, ἀδελφοί, δέ 'ρχόσαστε νά βοηθήσετε, μέ ξέκαναν οἱ δαίμονες...

Πάλι καταπλάσματα, πάλι ἐντριβές καί τά σημάδια μείνανε μῆνες πάνω του.

Τή χρονιά τούτη, τό 1958, πέρασε κι ἄλλη μεγάλη δοκιμασία. Στίς ἀρχές Ἰανουαρίου πέθανε ἡ ἀδερφή του Ἀναστασία. Τήν ἀγαποῦσε πολύ καί γιά χάρη της καθυστέρησε νά πάει στό Μοναστήρι. Ἄφησε κιόλας δύο ὀρφανά, τή Μαρία καί τό Δαβίδ. Ἤτανε ἀσθενική καί φτωχή. Τήν πήρανε, ἄρρωστη βαριά, μ' ἕνα μουλάρι ἀπό τή Φαράκλα καί τήν πήγανε στήν Ἀθήνα. Δέν ξαναγύρισε... οὔτε νεκρή. Ὁ θάνατος

αὐτός ἔγινε ἀφορμή νά πονέσει ὁ π. 'Ιάκωβος καί νά κλάψει πολύ, ὡς κατά σάρκα ἀδερφός. Μετέτρεψε ὅμως τό θλιβερό αὐτό γεγονός σέ καμίνι γαλβανισμοῦ πνευματικοῦ, σέ καθαρτήριο. Παρά τήν ἀγάπη του καί παρά τήν ἄδεια τοῦ ἡγουμένου, ἐπέβαλε στόν ἑαυτό του νά μήν τήν ἐπισκεφτεῖ τίς τελευταῖες ἡμέρες της, στό νοσοκομεῖο, οὔτε νά τήν ἰδεῖ νεκρή.

'Αγαποῦσε πολύ τήν ἀδελφή του, γι' αὐτό ἤθελε ἡ μοναστική ἀρετή τῆς ἀποταγῆς τοῦ κόσμου καί τῶν συγγενῶν νά κυριαρχήσει μέσα του ἀπόλυτα. Προσπάθησε, τήν κρίσιμη αὐτή ὥρα, νά σταματήσει ὡς μοναχός τήν ἐξάρτηση ἀπό ἀγαπημένα συγγενικά πρόσωπα. Γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς τους ἐνδιαφερότανε καί παρακαλοῦσε ἀκατάπαυστα. Κι ἔνιωσε ἀπέραντη ἀνακούφιση καί παρηγοριά, ὅταν του «ἀπεκάλυψε» ὁ Θεός ὅτι ἡ ἀδερφή του 'Αναστασία βρίσκεται περιχαρής «εἰς οὐρανίαν μονήν 'Ιωάννου τοῦ Ρώσσου». Ὅλ' αὐτά περιγράφονται θαυμάσια σέ ἀπαντητικό γράμμα τοῦ γέροντα πρός τό φίλο του ἱερέα Θεόδωρο Θεοδοσίου (ὁ ἱερέας Θεόδωρος εἶναι υἱός τοῦ παπα-Δημήτρη Θεοδοσίου, πού ὡς ἐφημέριος εἶχε τήν πνευματική εὐθύνη καί γιά τό χωριό Φαράκλα, ὅπου γνώρισε τό μικρό 'Ιάκωβο). 'Επειδή τό περιεχόμενο τοῦ γράμματος εἶναι χαρακτηριστικό τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο σκεπτότανε καί ζοῦσε ὁ γέροντας κι ἐπειδή ἀναφέρει ἀποκαλυπτικά ὁράματα, τό παραθέτουμε ὁλόκληρο καί μέ τήν ὀρθογραφία του, διορθώνουμε μόνο τή στίξη:

–'Εν 'Ιερᾷ Μονῇ Γέροντος, τῇ 10η Μαρτίου 1958.

Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;

Σεβαστέ μου καί πολύ ἀγαπητέ μου Πατέρα Θεόδωρε, σέ προσκυνῶ. 'Ασπάζομαι τήν δεξιάν σου μετά πολλῆς εὐλαβείας καί σεβασμοῦ. Ἔλαβον τήν σεπτήν σου καί ἁγίαν ἐπιστολήν, εὐχαριστῶ θερμότατα δι' ὅλα τά παρήγορα λόγια σου, πού χύνουν βάλσαμο στήν πονεμένη ψυχή μου. Εὐχαριστῶ διά τάς προσευχάς σου διά τήν ἀδελφήν μου. 'Ομοίως καί ἐγώ, σεβαστέ μου πάτερ, ἀναπέμπω δεήσεις, δι' ὅλους ποῦ ἔφυγαν ἀπό τήν πρόσκαιρη αὐτή ζωή, ἰδιαιτέρως γιά τόν ἀξέχαστον Παπαδημήτρη (=παπα-Δημήτρη) ποῦ τόσο ἀγαποῦσα ἀπό παιδιόθεν. Πατέρα Θεόδωρε, ἐλυπήθην ὡς ἄνθρωπος γιά τήν ἀδελφήν μου, ἀλλά τό χαρμόσυνον εἶναι ὅτι ἠξιώθη ἡ ταπεινή Τασία, νά εὐφραίνετε εἰς τά σκηνώματα τά ἀγαπητά τοῦ 'Οσίου 'Ιωάννου τοῦ Ρώσσου. Πάτερ μου, ἐν ἀποκαλύψει καί ἐν ὀπτασία εἶδον τήν ἀδελφήν μου εἰς οὐρανίαν Μονήν 'Ιωάννου τοῦ Ρώσσου. Πάτερ μου, τρέμω ὅλως μ' αὐτά ποῦ σοῦ γράφω, δέν εἶδε δυσκολίαν εἰς τήν ἄνοδον, οὔτε καί εἰς τό κριτήριον. παραστάται ἦτο ὁ ὅσιος Δαβίδ καί ὁ 'Ιωάννης ὁ Ρῶσσος, ζῇ κύριος ὁ Θεός. Τώρα δέν λυποῦμε, διότι παρήγγηλεν εἰς ἐμένα νά μή κλαίω πλέον ἀλλά νά χαίρωμαι δι' αὐτήν, ὅπου ἠξιώθη οὐρανίων θαλάμων. Οἱ ἅγιοι πατέρες ὑποβάλλουν τά σέβη των. 'Η χάρις τοῦ ὁσίου Δαβίδ πάντα νά σέ ἐπισκιάζη καί νά σέ ἐνισχύη. Τά σέβη μου εἰς τήν Πρεσβυτέραν καί Δημητράκη. ἰδιαιτέρως εἰς τήν Γερόντισσαν. Πατέρα Θεόδωρε, ὁ Χριστιανός φεύγει ἀπό τήν ματαιότητα τῆς παρούσης ζωῆς καί εἰσέρχεται εἰς τόν οὐράνιον λιμένα, ὅπου κανείς κλυδωνισμός δέν τόν ἐνοχλεῖ καί κανέν ναυάγιον δέν λαμβάνει χώραν. 'Εχθροί ἐκεῖ καί διωγμοί δέν ὑπάρχουν, θλίψεις, πόνοι, καί περιπέτειαι δέν εἰσχωροῦν. Συναντώμενος ἐκεῖ μέ πρόσωπα προσφιλῆ καί ἐξαίρετα, ἀπολαμβάνει ἐκ τοῦ πλησίον τό πρόσωπον τοῦ Λυτρωτοῦ καί συγκατοικεῖ εἰς τήν αἰωνίαν πατρίδα του καί εἰς τόν πανένδοξον οἶκον τοῦ πατρός του. Σάν ἄνθρωποι βέβαια θά λυπηθοῦμε, διότι ἀπό κοντά μας ἔφυγε ἕνα προσφιλές πρόσωπον. 'Εφ' ὅσον καί ὁ Κύριος ἐδάκρυσε ὅταν ἀντίκρυσε τόν Λάζαρο. Θά κάμω ὑπομονήν διά τήν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μου καί τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Νά μέ συγχωρέσης διά τά ἀστειχίωτα γραφόμενά μου, ἀλλά γνωρίζω τόν Σεβαστόν μου πατέρα Θεόδωρον, πόσον μέ ἀγαπᾶ καί δέν θά μέ παραξιγήση. σᾶς κούρασα πάτερ μου, ἀλλά εἶναι ζωντανή ἡ πίστις καί ὅλα εἶναι ἅγια. Μετά πολλῆς τῆς ἀγάπης, εὐλαβείας καί σεβασμοῦ ἀσπάζωμαι τήν ἁγίαν σου κορυφήν ἐν φιλίματι ἁγίω,

ὁ ταπεινός δοῦλος τοῦ Κυρίου † 'Ιάκωβος

'Η ἐντολή τῶν 'Αρχαγγέλων

Το 1961 ο ηγουμενος Νικοδημος καί ὁ ἱερομόναχος 'Ιάκωβος ἀποφασίσανε νά χτίσουν ἐκκλησάκι πρός τιμήν τῶν

Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Γέροντος τῇ 10ῃ Μαρτίου 1958.
Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;

Σεβαστέ μου καί ἀγαπητέ μου πατέρα Θεόδωρε
σέ προσκυνῶ. ἀσπάζομαι τήν δεξιάν σου μετά πολλῆς
εὐλαβείας, καί σεβασμοῦ. Ἔλαβον τήν ἐπιστολήν σου καί
ἀξίαν εὐλογίαν, εὐχαριστῶ θερμότατα διά
τά παρήγορα λόγια σου πού χύνουν βάλσαμο
στήν πονεμένη ψυχή μου, εὐχαριστῶ διά τάς προ-
σευχάς σου διά τήν ἀδελφήν μου, ὁμοίως καί ἐγώ
σεβαστέ μου πάτερ, [illegible] δι' ὅλους
πού ἔφυγαν ἀπό τή πρόσκαιρη αὐτή ζωή, ἰδιαιτέ-
ρως γιά τόν ἀξέχαστον μακαριστόν πού τόσο
ἀγαποῦσα ἀπό παιδιόθεν. πατέρα Θεόδωρε
ἐλυπήθην ὡς ἄνθρωπος γιά τήν ἀδελφήν μου, ἀλλά
τό χαρμόσυνον εἶναι ὅτι ἀξιώθη ἡ μακαρίτισσα Τασία
νά εὐφραίνεται εἰς τά σκηνώματα τά ἀγαπητά τοῦ
ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου. πάτερ μου ἐν ἀποκα-
λύψει καί ἐν ὀπτασίᾳ εἶδον τήν ἀδελφήν μου
εἰς οὐρανίαν Μονήν Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου.
πάτερ μου πρέπει ὅπως μάθης ὅτι πού σοῦ
γράφω, δέν εἶδε δυσκολίαν εἰς τήν ἄνοδον
οὔτε καί εἰς τό κριτήριον, παρεστάθη
ὁ ὅσιος Δαβίδ καί ὁ Ἰωάννης ὁ Ρῶσσος μέ
κύριον ὁ Θεός. τώρα δέν λυπούμεθα διότι,
παρήλθομεν τά ἐπίγεια, τά μή [illegible],
ἀλλά τά χαίρομαι δι' αὐτήν ὅπου ἀξιώθη
οὐρανίων θαλάμων. οἱ ἄλλοι πατέρες ὅλοι
[illegible] τά [illegible] ... ἡ χάρις τοῦ ὁσίου Δαβίδ
πάντα νά σέ σκεπάζη, καί νά σέ [illegible].

τά σέβη μου εἰς τήν Πρεσβυτέραν καί [illegible]
ἰδιαιτέρως εἰς τήν Γερόντισσαν. πατέρα Θεόδωρε
ὁ Χριστιανός φεύγει ἀπό τήν ματαιότητα τῆς παρούσης
ζωῆς, καί εἰσέρχεται εἰς τόν οὐράνιον θάλαμον, ὅπου
κανεῖς κινδυνισμός δέν τόν ἐνοχλεῖ, καί κανέν
[illegible] δέν λαμβάνει χώραν. ἐκεῖ καί
διωγμοί δέν ὑπάρχουν. θλίψεις, πόνοι, [illegible]
[illegible] δέν εἰσχωροῦν. [illegible] ἐκεῖ μέ ἀγάπη
καί προσευχή καί ἐξαίρετα ἀπολαμβάνει [illegible]
σημεῖον τό πρόσωπον τοῦ Λυτρωτοῦ, καί [illegible]
εἰς τήν αἰωνίαν πατρίδα του καί εἰς τόν
[illegible] οἶκον τοῦ πατρός του. [illegible] ἄνθρωποι
βέβαια θά λυπηθοῦμε, διότι ἀπό κοντά μας
ἔφυγε ἕνα προσφιλές πρόσωπον, ἔτσι ὅπως καί
ὁ Κύριος ἐδάκρυσε ὅταν ἀνέστησε τόν Λά-
ζαρο θά [illegible] διά τήν ἀγάπην τοῦ
Κυρίου μου καί τοῦ ὁσίου Δαβίδ.
Νά μέ συγχωρέσης διά τά ἀσυνάρτητα γραφόμενά
μου, ἀλλά γνωρίζω τόν σεβαστόν μου πατέρα
Θεόδωρον, πόσον μέ ἀγαπᾶ καί δέν θά μέ
παρεξηγήση. σᾶς [illegible] πάτερ μου
ἀλλά εἶναι [illegible] ἡ [illegible], καί ὅλα
εἶναι [illegible]. Μετά πολλῆς τῆς ἀγάπης, εὐλαβείας
καί σεβασμοῦ, ἀσπάζομαι τήν ἁγίαν σου
κορυφήν ἐν φιλήματι ἁγίῳ, ὁ ταπεινός
δοῦλος τοῦ Κυρίου † Παΐσιος

Ἐπιστολή πρός τόν π. Θεόδωρο Θεοδοσίου, μέ ἀφορμή τό θάνατο τῆς ἀδελφῆς του Ἀναστασίας.

Ἀρχαγγέλων Μιχαήλ καί Γαβριήλ. Ὁ ἡγούμενος ἐπέλεξε τόν τόπο κι ἔβαλε πασσαλάκια γιά ὅρια. Ἔφυγε ὁ ἡγούμενος γιά τή Λίμνη καί τή νύχτα ἐμφανίστηκε στόν π. Ἰάκωβο ἕνας ψηλός, ξανθός καί ὡραῖος ἀξιωματικός μέ χρυσό σπαθί, πού τοῦ εἶπε:

– Πάτερ μου, εἶμαι ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ. Δέν ἐπιθυμῶ ὁ ναός μου νά χτιστεῖ σ' αὐτό τό χῶρο, πού τοποθετήθηκαν τά πασσαλάκια, ἀλλά ἐδῶ πού θά σοῦ ὑποδείξω.

Ἔσκυψε καί μετέφερε πιό πέρα τά πασσαλάκια. Τό πρωί ὁ π. Ἰάκωβος πῆγε καί βρῆκε μεταφερμένα τά πασσαλάκια. Τό παρεκκλήσι ἐπρόκειτο νά χτιστεῖ πρόχειρο, μέ λάσπη καί ἄχυρα, διότι δέν ὑπῆρχαν τά μέσα. Τήν ἑπόμενη νύχτα ἐμφανίστηκαν στόν π. Ἰάκωβο δύο ἀξιωματικοί μέ χρυσά σπαθιά καί τοῦ εἶπαν:

– Εἴμαστε οἱ Ἀρχάγγελοι Μιχαήλ καί Γαβριήλ. Νά πεῖς στό Γέροντά σου ὅτι ἐμεῖς δέν ἐπιθυμοῦμε τό σπίτι μας νά χτιστεῖ μέ λάσπη καί ἄχυρα, ἀλλά μέ ἄμμο, ἀσβέστη καί ξύλα. Καί στή σκεπή κεραμίδια.

Τά ὑλικά ὅμως αὐτά, δέν ὑπῆρχαν ψηλά στό βουνό. Ἡ φτώχεια μεγάλη καί δρόμος καλός νά μεταφερθοῦν δέν ὑπῆρχε. Γι' αὐτό τούς ρώτησε ὁ π. Ἰάκωβος καί τοῦ ἀπάντησαν:

– Μή στενοχωριέσαι, πάτερ, καί θά τά φροντίσουμε ἐμεῖς. Θά βρέξει τή νύχτα καί τό ρέμα θά φέρει πολλή ἄμμο. Τά οἰκοδομικά ὑλικά θά τά δωρίσουν εὐσεβεῖς χριστιανοί.

Κι ἔγιναν ὅλα ὅπως προαναγγέλθηκαν καί μέ θαυμαστή ἐπικουρία.

Ἡ ἀκτινοβολία δέν φυλακίζεται

Το 1962 ΠΗΓΕ ΝΑ ΤΟΝ ΙΔΕΙ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ὁ ἱερέας τῆς Τσούκας (Ζωοδόχου Πηγῆς), τόν ὁποῖο ἀναφέραμε προηγουμένως. Γιός τοῦ παπα-Δημήτρη, πού λειτουργοῦσε παλιά καί στή Φαράκλα. Γνωριζόσανε ἀπό τά ἐφηβικά τους χρόνια καί μποροῦσε ὁ π. Ἰάκωβος νά μιλάει ἐλεύθερα. Τοῦ μίλησε γιά μερικά ἀπό τά βάσανά του καί μάλιστα τοῦ διηγήθηκε γιά τίς ἐπιθέσεις τοῦ Σατανᾶ, ὅπως καί γιά κάποιες ἱερές ἐμπειρίες του. Τοῦ ἐξομολογήθηκε τούς φόβους καί τίς ἀμφιβολίες του.

– Πῶς νά τά πῶ, πάτερ μου; Μερικοί λένε πώς ἔχω πάθει, ὅτι τά χάνω... Ἀφοῦ ἔλεγε ὁ δαίμονας στόν ἄλλο δαίμονα: «σπάστου τό χέρι, πού κάνει τό Σταυρό του»! Κι αὐτά πού βλέπω στήν ἁγία κάρα, στό Ἱερό Βῆμα... εἶναι ζωντανός ὁ ἅγιος Δαβίδ... Θά μοῦ ποῦνε ὅτι κάτι ἔχω...;

Καί σιγά σιγά τοῦ διηγήθηκε, ἄλλοτε καθαρά κι ἄλλοτε μέ μισόλογα, ἐμφανίσεις κι ἐπεμβάσεις τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Σέ κάποια στιγμή μάλιστα δέν κρατήθηκε.

– Στενοχωροῦμαι, ὑποφέρω, πάτερ Θεόδωρε, θά φύγω... Κάθομαι γιά τόν Ὅσιο. Ἦρθα προσφυγόπουλο, δέν τοῦ 'φερα τίποτα, ἔδωσα ἐδῶ τήν καρδιά μου... βλέπεις τώρα πῶς ἔγινα...!

Τά 'λεγε αὐτά ὁ μακαριστός γέροντας Ἰάκωβος, ἀλλά στήν ἀρχή τῆς δεκατίας τοῦ '60 φάνηκαν δυό πράγματα νά μεγαλώνουνε πολύ στό πρόσωπό του. Καί μάλιστα συγχρόνως. Ἡ πνευματική του πρόοδος, πού ἔφερνε τήν ἀκτινοβολία του, καί ἡ ἐξασθένιση τοῦ ὀργανισμοῦ του. Καί τά δύο βαδίζανε τό ἕνα δίπλα στό ἄλλο.

Τίς νύχτες τώρα, δέν εἶχε τήν πάλη τῶν δαιμόνων, εἶχε τήν πάλη τῶν Ἁγίων καί τοῦ Θεοῦ. Ὄχι ὅτι σταμάτησαν ἀπόλυτα οἱ πειρασμοί. Μά εἶχε τόσο θερμή ἀγάπη καί ἀφοσίωση στούς Ἁγίους καί τό Θεό, πού γέμιζε, πλημμύριζε ὁλόκληρος. Δέν ἔμενε στό νοῦ καί τήν καρδιά του ἄδεια οὔτε τόση δά γωνίτσα νά χωθεῖ ὁ πειρασμός. Ἡ ἀγάπη του αὐτή τόν θέρμαινε καί τόν ἀπορροφοῦσε τόσο, πού λησμονοῦσε τή σωματική ἀσθένεια καί τή φοβερή κόπωση. Ὅλος γινότανε πνεῦμα. Μιλοῦσε μέ τούς Ἁγίους, γύρω του φτερούγιζαν ἄγγελοι, εὐφροσύνη κυριαρχοῦσε στό εἶναι του ὁλόκληρο. Ἡ μακαριότητα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἤτανε μερικά ἐδῶ, στό κελί τοῦ ἐκλεκτοῦ σκεύους, δηλαδή στήν καρδιά καί τό νοῦ τοῦ π. Ἰακώβου.

Ὅταν ἕνας μοναχός τόν πίεσε πολύ, νά τοῦ πεῖ γιά τίς ἐμπειρίες αὐτές, πέρα ἀπό τά μισόλογα καί τά ὑπονοούμενα, πού κάποτε κάποτε ἄφηνε, τοῦ εἶπε μέ ταπεινή ἀγαλλίαση:

– Ἀπόψε, παιδί μου, βρισκόμουνα καί συλλειτουργοῦσα μέ Ἁγίους καί ἀγγέλους! Σέ θυσιαστήρια πού δέν περιγράφονται.

Καί τό πρόσωπό του γινότανε φῶς. Ὁ μοναχός μέ ἀφέλεια ρώτησε «πῶς γίνεται αὐτό»; Καί ὁ μακαριστός γέροντας:

– Πάτερ μου, μή ρωτᾶς, αὐτά εἶναι πνευματικά θέματα.

Ἐπέμενε ὅμως ὁ μοναχός καί ὁ γέροντας ὑποχώρησε μ' έναν ὅρο.

– Πάτερ μου, νά μήν εἰπεῖς τίποτα. Ὅταν πεθάνω καμιά φορά, θά πεῖς ὅτι «κάποιος γέροντας μοῦ εἶπε: ὅτι λειτουργοῦσε τίς νύχτες, ὅτι συζοῦσε καί συλλειτουργοῦσε μέ τήν Ἁγία Τριάδα καθημερινῶς» (Αἴσθηση δηλαδή τῆς θείας παρουσίας).

– Εἶδες, πάτερ μου, τί εὐτυχία ἔχουμε ἐμεῖς οἱ μοναχοί καί ἰδιαιτέρως οἱ κληρικοί;

Μ' αὐτά καταλαβαίνει κανείς, γιατί δέ φοβότανε τό θάνατο. Ἀντίθετα, τόν περίμενε κάθε μέρα, κάθε ὥρα καί κάθε στιγμή. Παραξενεύονταν μερικοί, πού τόν ἄκουγαν πολύ συχνά νά ψέλνει τή νεκρώσιμη Ἀκολουθια σέ ὧρες πού ἔκανε διάφορες δουλειές. Συνήθιζε μάλιστα καί κάτι ἄλλο, γιά νά ἐξοικειωθεῖ μέ τό θάνατο. Ξάπλωνε καταγῆς, σταύρωνε τά χέρια καί ἄρχιζε τή νεκρώσιμη Ἀκολουθία. Καμιά φορά, θέλοντας νά οἰκοδομήσει, ἔλεγε σέ κάποιον:

– Ἔλα νά σοῦ πῶ ἕνα τραγουδάκι! κι ἔψελνε τροπάρια τῆς νεκρώσιμης Ἀκολουθίας.

Συγκλονιστικές καί οἱ ἐμπειρίες του στό ναό, στή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας. Ἄρρητα κι ἐξαίσια ὅσα ἔβλεπε καί ζοῦσε. Ἔκανε Προσκομιδή καί συχνά ἔβλεπε τήν πνευματική κατάσταση τῶν κεκοιμημένων πού μνημόνευε. Ἀπό τή μισάνοιχτη μικρή θύρα τοῦ Ἱεροῦ, τόν εἴδανε μπροστά στήν Προσκομιδή νά στέκει ψηλά, νά μήν πατάει στό δάπεδο. Λησμόνησε κάποια φορά νά μνημονεύσει τή μητέρα του καί τοῦ ἐμφανίστηκε μέ παράπονο:

– Ἰακωβάκι μου, σ' ὅλους ἔδωσες τά δῶρα τους, ἐμένα σήμερα δέ μοῦ ἔδωσες!

Διηγότανε ὅτι τό ἴδιο τοῦ συνέβη μέ τόν Κύπρου Μακάριο. Τελειώνοντας τήν Προσκομιδή καί στρεφόμενος νά πάει στήν ἁγία Τράπεζα, τόν βλέπει νά στέκει δεξιά του, μέ τίς χοῦφτες τή μία μέσα στήν ἄλλη, ὅπως ὅταν κοινωνεῖ ὁ ἱερέας τό σῶμα τοῦ Κυρίου. Στή μνημόνευση καί στήν προσευχή

γιά τούς «τεθνεῶτες» ἤτανε σχολαστικός. Μνημόνευε πάρα πολλούς. Καί τό μοναχό Ἄνθιμο, πού τόσο τόν ταλαιπώρησε. Κάποτε μάλιστα, παρακάλεσε τό Θεό νά τοῦ δείξει ποῦ πῆγε μετά τό θάνατό του ὁ Ἄνθιμος. Τόν εἶδε μιά νύχτα σέ ἄθλιο σκοτεινό ὑπόγειο καί πολύ θλιμμένον. Τόν χαιρέτισε καί ὁ Ἄνθιμος τοῦ εἶπε:

– Ἐδῶ εἶμαι... ὅταν μέ μνημονεύεις περνάει μιά ἡλιαχτίδα καί κάτι βλέπω.

Ὅλα γινόσανε μέ τρόπο ἁπλό κι ἐναργή. Τήν ὥρα τοῦ Χερουβικοῦ, πολλές φορές δέ βρισκότανε στό Ἱερό μόνος του ὁ μακαριστός λειτουργός. Ἄγγελοι, παρόντες, δοξολογούσανε τό Θεό, χαροποιούσανε τήν ἀτμόσφαιρα, συνεργούσανε μέ τό λειτουργό, τά φτερά τους ἀγγίζανε τό λειτουργό, ἔβλεπε τή νεανική μορφή τους... Βγαίνει, κάνει τή Μεγάλη Εἴσοδο. Μία παριστάμενη μοναχή τόν βλέπει νά κινεῖται στόν ἀέρα, νά εἰσέρχεται στό Ἱερό χωρίς νά πατάει τό δάπεδο. Θαύμασε κι ἔκανε τό Σταυρό της, τά εἶχε χαμένα, πρώτη φορά ἔβλεπε θαῦμα. Ὅταν τελείωσε ἡ Λειτουργία καί πῆγε ἡ μοναχή νά πάρει τήν εὐχή του νά φύγει, τῆς λέει ἀφελῶς:

– Σήμερα ἡ Λειτουργία ἤτανε ἀλλιῶς.

Ἐκείνη πῆρε θάρρος καί ἄνοιξε τό στόμα της νά περιγράψει πῶς τόν εἶδε στή Μεγάλη Εἴσοδο. Πρόλαβε ὅμως ὁ γέροντας καί τῆς εἶπε νά σιωπήσει, νά μήν εἰπεῖ πουθενά τίποτα.

Ἐξηγοῦσε ἀργότερα τά διακονικά καθήκοντα. Γιά νά κάνει προσεκτικό τό διάκονο, τοῦ μίλησε γιά τίς ἐμπειρίες καί τίς ὀπτασίες του μέ βαθιά κατάνυξη:

– Ἄχ, πάτερ μου, νά βλέπατε τί γίνεται τήν ὥρα τοῦ Χερουβικοῦ, πού ὁ ἱερέας διαβάζει τήν Εὐχή, θά φεύγατε ὅλοι... Ἀοράτως ἀνεβοκατεβαίνουν ἄγγελοι καί πολλές φορές αἰσθάνομαι τίς φτεροῦγες τους νά χτυποῦν στούς ὤμους μου!

Τήν ὥρα τῆς Λειτουργίας, τοῦ Χερουβικοῦ καί μάλιστα τῆς Ἀναφορᾶς, ἔλαμπε καί ἀκτινοβολοῦσε καθαρότητα, μακαριότητα καί μεγαλοπρέπεια. Ναί, αὐτός ὁ ἐξουθενωμένος ἱερομόναχος, πού ἀπό τό 1960 κι ἔπειτα ζοῦσε κι ἐργαζότανε πάντα μέ κάποια δύσκολη ἀρρώστια· αὐτός, ἔκανε κινήσεις μεγαλόπρεπες, ἀλλά ὄχι προκλητικές. Εἶχε τελετουργικότη-

τα βασιλική. Καί ὁ καθένας ἔνιωθε ὅτι ἡ μεγαλοπρέπεια τούτη βγαίνει ἀπό τόν ἀπέραντο σεβασμό, πού εἶχε στό μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας. Ἀκόμη περισσότερο: τοῦ ἐπιβαλλότανε φυσικά ἀπό τήν παρουσία «ἐπισήμων» ἀγγέλων καί ἀρχαγγέλων καί Ἁγίων στό Ἱερό. Εἶχε εἰπεῖ ὅτι στήν Ἁγία Τράπεζα εἶδε πολλές φορές:

– Ἄγγελοι καί ἀρχάγγελοι, παιδί μου, κρατοῦν τό σῶμα τοῦ Κυρίου!

Ὅλα τοῦτα γίνανε πολύ γρήγορα ἡ αἰτία μιᾶς ἀκτινοβολίας τοῦ π. Ἰακώβου, πού ἄρχισε μικρή στήν ἀρχή μά σταθερή. Ὅπου λειτουργοῦσε –στά χωριουδάκια– κι ὅπου πήγαινε μέ τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, θέλανε δέ θέλανε οἱ χριστιανοί ἐντυπωσιάζονταν. Κάτι τούς μετέδιδε, κάτι τούς ἐνέπνεε κι ἄς μήν ἔβγαζε λόγους. Ἐκεῖνο τό ἱλαρό καί γεμάτο καθαρή ἀγάπη πρόσωπο, τό φωτεινό του μέτωπο, τά μάτια που ἀγκαλιάζανε τόν ἄνθρωπο καί ἡ θωπευτική ἐπιβλητικότητα τῆς φωνῆς του... ὅλα παραξενεύανε τούς ἀνθρώπους. Ἔπρεπε νά 'ναι ἀπό πέτρα κανείς ἤ πορωμένος, γιά νά μή νιώσει ὅτι κάτι ἀλλιώτικο εἶναι ὁ μοναχός τοῦτος. Κι αὐτό τό ἀλλιώτικο δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι θεῖο, ἀφοῦ καί ἀγάπη ἐκπέμπει καί εἰρήνη φέρνει γύρω του.

Πράγματι, ὅταν καθόσουνα κοντά του, μίλαγε δέ μίλαγε, ἀσυναίσθητα, εἰρήνευες. Σοῦ μετέδιδε ἠπιότητα, ἐσωτερική ἡσυχία, εἰρήνη. Τό δῶρο τοῦτο τό διαθέτουνε μόνο οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, τά ἐκλεκτά Του σκεύη, αὐτοί πού τόν ἀγαποῦν πολύ καί τόν διακονοῦν μέ ἀφοσίωση.

Ὁ μακαριστός Ἰάκωβος διακόνησε πράγματι μέ ἀπόλυτη ἀφοσίωση τό Θεό. Τόν διακόνησε μέ πάθος στήν ὕψιστη μορφή διακονίας, ὡς λειτουργός. Τίποτε ὑψηλότερο, τίποτε ἁγιότερο, τίποτε γλυκύτερο! Μά καί τίποτε φοβερότερο ἀπό τή θεία Λειτουργία! Σηκωνότανε μέ πυρετό, μέ ἀρρυθμία καρδιᾶς, μέ σφίξιμο πολύ στό στῆθος, μέ φοβερή φλεβίτιδα... καί λειτουργοῦσε. Ἰδιαίτερα τά τελευταῖα χρόνια, πού εἶχε πάντα τό πρόβλημα τῆς καρδιᾶς –καί ἀπό τό 1986 βηματοδότη– ἑτοιμαζότανε πολύ ἐνωρίς στό κελί καί περίμενε νά συνέλθει γιά νά κατέβει στό ναό. Καί παρακαλοῦσε τόν ὅσιο Δαβίδ ὄχι νά θεραπευτεῖ, ἀλλά νά τόν βοηθήσει νά σταθεῖ

στά πόδια του καί νά λειτουργήσει. Ναί, μόνο νά λειτουργήσει... κι ἔπειτα ἄς ἐρχότανε ὅ,τι ἤθελε ὁ Θεός... μά νά προλάβει νά λειτουργήσει! Τόσο λειτουργικός ἤτανε ὁ μακαριστός. Συνέβη κιόλας, ἕνεκα τῶν ἀσθενειῶν του, κι ἐπειδή ἐξομολογοῦσε μέχρι τίς 3 ἡ ὥρα τό πρωί, νά σκεφτεῖ μερικές φορές:

– Σήμερα δέ θά τά καταφέρω, δέ θ' ἀντέξω καί οἱ καλοί μας ἄνθρωποι ἤρθανε ἀπό μακριά νά λειτουργηθοῦν.

Τότε τοῦ ἐμφανίστηκαν Ἅγιοι καί τοῦ εἶπαν:

– Ἰάκωβε, δέ θά λειτουργήσεις, κι ἐμεῖς ἤρθαμε ἀπό τόσο μακριά;

Σέ λίγο ξεκινοῦσε καί ὅσο προχωροῦσε ἡ Ἀκολουθία ἔνιωθε καλύτερα. Ὅταν μάλιστα ἔμπαινε στή Λειτουργία, πολλές φορές δέν εἶχε κἄν τήν αἴσθηση τοῦ ἄρρωστου. Στό τέλος, τό 'λεγε κι ὁ ἴδιος, νόμιζε ὅτι πετάει, τόσο ἐλαφρύς γινότανε. Καί φοροῦσε πάντα μιά φτηνή ἱερατική στολή. Ποτέ δέν εἶχε καί δέν ἔδωσε χρήματα γιά καλή ἱερατική στολή. Μόνο τά τελευταῖα χρόνια εἶχε καλές στολές, δῶρα πνευματικῶν του τέκνων. Μά κι ἀπό αὐτές φοροῦσε κάποτε κάποτε μόνο μία, ὅταν εἶχε κόσμο καί στίς γιορτές.

Οἱ τότε προσκυνητές ἤτανε οἱ πιό τυχεροί ἄνθρωποι. Τότε ὁ π. Ἰάκωβος, ἕνεκα τῶν λίγων προσκυνητῶν, μποροῦσε νά τούς ἰδεῖ περισσότερο, νά τούς ἀκούσει ἄνετα. Ἔπειτα ἤτανε τά χρόνια –ἀπό τό 1960– πού ὁ ἀγαθός ἐπίσκοπος Χαλκίδας Γρηγόριος ἔστελνε στή Μονή τό καλοκαίρι νέα παιδιά, φοιτητές θεολογίας καί ἄλλους. Αὐτοί ὅλοι γνωρίσανε τήν ἄμετρη θεία ἀγάπη τοῦ π. Ἰακώβου, τόν ὁποῖο κάνανε πνευματικό τους πατέρα καί τόν ὁποῖο σέβονταν καί ἀγαποῦσαν ἀπεριόριστα. Αὐτό ἤθελε καί ὁ ἀγαθός ἐπίσκοπος Γρηγόριος, πού γνώριζε ἤ ὑποψιαζότανε τά πνευματικά χαρίσματα τοῦ ὀλιγογράμματου π. Ἰακώβου. Ἄλλωστε, δέν τοῦ εἶχε πεῖ στή χειροτονία του ὅτι μιά μέρα ἡ Ἐκκλησία θά τόν ἀνακηρύξει ἅγιο;

Δέν εἴχανε ὅμως ὅλοι τά αἰσθήματα τοῦ γέρο-ἐπισκόπου. Βλέπανε πού ὁ κόσμος –νέοι, γέροι, χωρικοί, ἐπιστήμονες, ἐπαγγελματίες– τιμοῦσε καί σεβότανε τόν π. Ἰάκωβο καί πάθαιναν. Οἱ ἄνθρωποι που δέν εἴχανε προκατάληψη διέκριναν –ἤ ἄλλοτε ἁπλῶς ὑποψιάζονταν– ὅτι ὁ μοναχός Ἰάκωβος

εἶναι κάτι ἄλλο. Συνειδητά ἤ ἀσυνείδητα ζούσανε δίπλα του γιά λίγη ὥρα ὅ,τι δέν ζούσανε πουθενά ἀλλοῦ. Αὐτό δέν ἔκανε τόν χαριτωμένο μοναχό ἀλαζόνα.

Καί αὐτό γιατί ὁ π. Ἰάκωβος πρόσεχε τόσο πολύ τή μοναστική ἀρετή τῆς ταπείνωσης καί τῆς ὑπακοῆς, ὥστε ὁ ἴδιος μέ ἱερή καύχηση ἔλεγε:

– Οὐδέποτε παρεῖδον ἐντολή τοῦ Νικοδήμου, οὔτε λογισμός μοῦ πέρασε νά τόν παρακούσω!

Τό ἴδιο μποροῦσε νά πεῖ καί γιά τήν ἀρετή τῆς ἀκτημοσύνης. Ἦτανε ὅμως εὔκολη καί μικρή στά μάτια του καί δέ μίλαγε γι' αὐτήν. Μίλαγε καί πραγμάτωνε τήν ὑπέρβασή της, τήν ἐλεημοσύνη. Πάμφτωχος καί γυμνός ἔζησε κι ἔκλεισε τά μάτια του. Κι ἄς εἶχε στά τελευταῖα χρόνια πολλά. Δέν κράτησε ποτέ τίποτα γιά τόν ἑαυτό του. Ἀπό τό 1960 καί μετά ὅλο καί κάποια δυνατότητα εἶχε ἡ Μονή. Κι ὁ ἴδιος τότε πῆρε μισθό ἐφημερίου. Μά δέν τοῦ 'μενε δραχμή. Ἀπό τότε ἄρχισε ἡ παροιμιώδης ἐλεημοσύνη του. Ἑκατοντάδες πρῶτα, χιλιάδες μετά, εὐεργετήθηκαν μέ ποσά μεγάλα καί μάλιστα μέ τακτικά ἐμβάσματα. Ὅσο δέν ἤτανε ἡγούμενος, βέβαια, ρωτοῦσε πάντα τό Νικόδημο, γιά νά δώσει κάτι ἀπό τή Μονή. Ἀφότου, τό 1975, ἔγινε ὁ ἴδιος ἡγούμενος τοῦ προσφέρανε ἀρκετά χρήματα κι ἔδινε ἑκατομμύρια σέ φτωχούς καί προπαντός σέ ἀρρώστους. Ὁ κόσμος τοῦ τά πήγαινε ἤ τοῦ τά ἔστελνε κι αὐτός τά μοίραζε ὅπου ἔπρεπε. Μόνο δυό-τρεῖς φορές τόν ἐξαπάτησαν μικροαπατεῶνες καί τούς ἔδωσε χρήματα. Δέν στενοχωρήθηκε ὅμως. Πολύ γρήγορα ἄλλοι τοῦ στείλανε πολλαπλάσια γιά τούς φτωχούς καί τούς ἀρρώστους του.

Ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ Πρόσφορου καί τῆς μανέστρας

ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 1963 ΗΡΘΑΝΕ ΣΤΗ ΜΟΝΗ 75 λιβανατaῖοι. Ἐργαστήκανε γιά τή στέρνα τῆς Μονῆς, τό Ἁγιονέρι, ἐθελοντικά. Τό ἔχουν τάμα πολλοί ἀπό τίς Λιβανάτες, τήν πατρίδα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, νά προσφέρουν κάτι στή Μονή τοῦ συμπατριώτη τους, χρήματα ἤ ἐργασία. Ἔτσι φτάσανε τότε 75 ἄντρες γιά νά κάνουν τό ἔργο τῆς στέρνας. Καί στή Μονή

βρισκόσανε ἄλλοι 15, γιά νά βοηθήσουν. Ὁ π. Ἰάκωβος συντόνιζε γενικά τίς ἐργασίες, μά ἦταν καί ὁ μόνος πού ἔπρεπε νά φροντίσει γιά τό φαγητό καί τή διαμονή τῶν καλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων.

Χρησιμοποίησε ὅ,τι ὑπῆρχε καί δέν ὑπῆρχε στήν ἀποθήκη. Μιά μέρα τά τρόφιμα τελείωσαν. Χρήματα δέν εἶχε. Ἔψαξε ὅλα τά ράφια, ὅλες τίς γωνίες. Κατόρθωσε νά βρεῖ δυόμισι ὀκάδες μανέστρα. Καί ἀπό ψωμί μόνο μισό Πρόσφορο. Τοῦ ἔδωσε καί ὁ γερο-Εὐθύμιος μισό καρβελάκι. Ποσότητες ἀστεῖες γιά σχεδόν ἑκατό πρόσωπα, πού δουλεύανε ὅλη τήν ἡμέρα χειρωνακτικά.

Στενοχωριόταν καί δέν ἤξερε τί νά κάνει. Τόν ἔπιασε ἀπελπισία καί σχεδόν ἔκλαιγε, πού θ' ἄφηνε τόν κόσμο νηστικό. Ξαφνικά ὅμως τοῦ ἦρθε μιά ἰδέα: κατεβάζει τή μεγάλη κατσαρόλα, ρίχνει μέσα τή μανέστρα, βάζει καί τό ψωμί καί ὅπως ἤτανε πῆγε στό ναό. Στάθηκε μπροστά στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ καί τοῦ εἶπε:

– Ἅγιέ μου, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δουλεύουν γιά τό Μοναστήρι σου. Γυρνᾶνε κουρασμένοι καί πεινασμένοι. Δέν ἔχω τίποτα ἄλλο νά τούς δώσω νά φᾶνε, μόνο τίς δυόμισι ὀκάδες μανέστρα μέ τό λίγο λαδάκι, τό μισό προσφοράκι καί τό μισό καρβελάκι (= καί τά ἔδειχνε στόν Ἅγιο). Σέ παρακαλῶ, ἐσύ νά τά εὐλογήσεις, νά φᾶνε καί νά χορτάσουνε.

Μαγείρεψε στήν κατσαρόλα τούτη, ἔβγαζε συνέχεια φαγητό καί δέν τελείωνε. Χόρτασαν ὅλοι καί περίσσεψε μισή κατσαρόλα, ναί περίσσεψε! Τό εἶδαν πολλοί καί ὁ νῦν ἡγούμενος π. Κύριλλος. Πολλά χρόνια μετά, τονίζοντας τά θαύματα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, ἔλεγε ὁ π. Ἰάκωβος:

– Ἀδελφέ μου, ἐπανάληψη τοῦ θαύματος τῶν πεντακισχιλίων!

Ὁ παντελεήμων ἄφησε νηστικά τά ὀρφανά τῆς ἀδερφῆς του!

Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΕΥΚΟΛΗ. Μέχρι τό 1975 οὔτε ἀρκετά χρήματα τοῦ ἔδινε ὁ κόσμος, οὔτε μποροῦσε ἄνετα νά ἐλεήσει χωρίς ἄδεια. Κι ὅταν δέν μποροῦσε νά

ἐλεήσει, γινότανε δυστυχής. Τόν ἔβλεπες καί λυπόταν ἡ ψυχή σου. Ἐκεῖνο τό φωτεινό καί πάντα ἐνθαρρυντικό πρόσωπό του ἔδινε μιά θλίψη βαθιά πού σοῦ τρύπαγε τήν καρδιά. Ὑπέφερε πολύ. Μιά φορά μάλιστα, τό 1965, στίς 6 Αὐγούστου, ἔζησε τή συγκλονιστικότερη θλίψη τῆς ζωῆς του.

Ἡ ἀδερφή του Ἀναστασία, τήν ὁποία φρόντισε καί ἀγαποῦσε πολύ, ἄφησε τό 1958 δύο μικρά ὀρφανά, τό Δαβίδ καί τή Μαρία. Στή Φαράκλα. Φτώχεια μεγάλη. Τά παιδάκια δέν εἴχανε ὑλικά ἀγαθά, δέν εἴχανε καί μητέρα... Τό φαγητό, ἕνα ρουχαλάκι, τά παπούτσια... μικρά ἤτανε, μπορούσανε νά τά ξεχάσουν. Τή θαλπωρή ὅμως, τήν ἀγκαλιά, τό χάδι τῆς μητέρας, πῶς νά τά ξεχάσουν; Ὁ πατέρας τους εἶχε ξαναπαντρευτεῖ. Ἀκούσανε τά παιδάκια ἀπό τούς γειτόνους ὅτι θά πᾶνε στό πανηγύρι τῆς Μεταμόρφωσης, στόν ὅσιο Δαβίδ. Φτερούγισε ἡ καρδούλα τους. Εἴχανε ἀκούσει ὅτι ὁ καλός τους θεῖος ἤτανε κεῖ μοναχός. Χωρίς πολλά καί χωρίς νά ἔχουνε συνείδηση τῆς ἀπόστασης, εἴπανε νά πᾶνε κι αὐτά. Μά ἔπρεπε νά περπατήσουνε τό λιγότερο ἕξι ὧρες μέ τά πόδια. Φαγητό νά πάρουνε μαζί τους δέν ὑπῆρχε, παπούτσια γιά τούς δρόμους μέσα στά βουνά δέν εἴχανε νά φορέσουν. Εἴχανε μόνο στήν καρδούλα τους λαχτάρα γιά τό θεῖο. Καί βαθιά ἐλπίδα ὅτι κάτι ἀπό τή μητέρα τους θά βρίσκανε στόν ἅγιο θεῖο.

Κίνησαν οἱ γειτόνοι λίγο μετά τό μεσημέρι, 5 Αὐγούστου. Ἀπό πίσω καί τά δύο ἀδερφάκια. Οἱ δρόμοι ἀτέλειωτοι, κακοτράχαλοι, ἀνηφορικοί, ρέματα, δάση... Κουράστηκαν τά παιδάκια, πεινάσανε, πονέσανε τά ποδαράκια τους· μά θά πηγαίνανε στό θεῖο... καί συνεχίζανε. Καμιά φορά φτάσανε. Ὁ θεῖος τους εἶχε ὅλες τίς εὐθύνες κι οὔτε μπορέσανε νά τόν ἰδοῦν. Τή νύχτα δέν τά φρόντισε κανείς τά παιδιά. Κάπου γείρανε σέ μιά γωνιά, κλείσανε τά ματάκια τους καί ἀπό τήν κούραση κοιμήθηκαν. Κοιμηθήκανε νηστικά.

Τό πρωί, μέ τό θόρυβο τῶν προσκυνητῶν, ξυπνήσανε. Δέν μπήκανε καλά καλά στό ναό, δέν εἴχανε καλά ρουχαλάκια, ἤσανε καί ξυπόλυτα. Πρίν ἀπό τό μεσημέρι τελείωσε ἡ Λειτουργία. Περιμένανε νά βγεῖ ὁ θεῖος. Βγῆκε τελευταῖος. Τόν πλησίασαν, τοῦ φίλησαν τό χέρι. Ἐκεῖνος τά εἶδε, φτερούγισε ἡ καρδιά του, μά γρήγορα βαθιά θλίψη σκοτείνιασε τό

πρόσωπό του, ἔμοιαζε πεθαμένος. Βρῆκε κουράγιο, σήκωσε τό χέρι, χάιδεψε τά κεφαλάκια... τά φτωχά ξυπόλυτα τῆς ἀδερφῆς του! Δέν εἶχε νά τούς δώσει οὔτε μία δραχμή... οὔτε καί πρόσφορο δικό του. Ἀπό τή μονή δέν ἔπρεπε νά πάρει. Λύγισε κι ἔλιωσε ἡ καρδιά τοῦ εὐαίσθητου ἀσκητῆ, πού ζοῦσε μόνο γιά τήν ἀγάπη κι ἐλεοῦσε πολλούς. Τό φωτεινό του πρόσωπο ἔγινε χλωμό, καταπόθηκε. Εἶχε αὐστηρή ἐντολή ἀπό τόν ἡγούμενο νά μή δίνει σέ συγγενή κάτι ἀπό τή Μονή. Ἁγία ἡ ἀρετή τῆς ὑπακοῆς, ἤτανε ἀληθινός μοναχός κι ἔπρεπε νά τήν κρατήσει. Δυό δάκρυα μόνο δέν μπόρεσε νά κρατήσει. Θώπευσε τά κεφαλάκια μέ τρεμάμενο χέρι καί εἶπε: «στό καλό παιδιά μου».

Τά παιδάκια, μαύρη ἀπογοήτευση... Κεραυνός νά 'πεφτε πάνω τους, λιγότερο θά στενοχωριόσανε. Σκύψανε τό κεφάλι... ὁ κόσμος εἶχε γκρεμιστεῖ. Πήγανε πιό πέρα... ὅλοι τρώγανε κάτι κι ἑτοιμαζόσανε νά πάρουν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιά τά χωριά τους. Τά ὀρφανά ἀνιψάκια τοῦ ὁσίου θείου δέν εἴχανε οὔτε ἀντίδωρο βάλει στό στόμα!

Σέ λίγο οἱ γειτόνοι τους, τῆς Φαράκλας, ξεκινούσανε, ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσουνε καί τά νηστικά ὀρφανά, γιατί μόνα τους δέν ξέρανε τό δρόμο. Ἀπό πίσω κι αὐτά. Κατεβαίνοντας γιά τό ρέμα, τά εἶδε τυχαῖα ἕνας νέος τότε μοναχός, ὁ π. Κύριλλος, ὁ σημερινός ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Τούς μίλησε, εἶδε τό χάλι τους, κατάλαβε. Τούς βρῆκε πρόσφορο νά φᾶνε, νά στυλωθοῦν τά ποδαράκια τους. Κάποιος τοῦ εἶχε δώσει λίγες δραχμές. Ἔδωσε τό εἰκοσάρικο στό Δαβίδ καί τό τάληρο στή Μαρία. Τά παιδάκια γυρίσανε τσακισμένα. Τά περίμενε ἡ ὀρφάνια τῆς Φαράκλας. Πῶς τότε νά καταλάβουνε τή φτώχεια καί τήν ὑπακοή τοῦ θείου τους; Ἔπρεπε νά τόν γνωρίσουνε μεγάλοι, νά τόν ζήσουνε καλά, γιά νά πεισθοῦν ὅτι δέν ἦταν ἀπό ἀδιαφορία.

Ὅσο γιά τόν ἴδιο τόν μακαριστό, αὐτός περισσότερο δέν ξέχασε ποτέ τό μαρτύριό του ἐκείνης τῆς ἡμέρας. Πού εἶχε μπροστά του τά μικρά ὀρφανά τῆς ἀδερφῆς του καί δέν τά βοήθησε. Εἴκοσι χρόνια καί πλέον μετά, ἔλεγε καί ξανάλεγε στήν ἀνιψιά του Μαρία, τό πεινασμένο καί ὀρφανό κοριτσάκι τοῦ 1965:

– Ἄχ, Μαρία μου, νά 'ξερες πόσο πόνεσα τότε!

Οἱ ἀρρώστιες τόν σημάδεψαν ἀπό νωρίς

Η ΣΚΛΗΡΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, οἱ πολύωρες Ἀκολουθίες καί ἡ καθημερινή ἀγρυπνία στό κελί του φέρανε ἀποτέλεσμα. Εἶχε καί τήν αὐστηρή νηστεία, πού ἔφτανε στήν ἀσιτία. Ἔτσι ἡ ἐξάντληση τοῦ ὀργανισμοῦ προχώρησε πολύ. Κάτι πού κανονικά θά ἔπρεπε νά εἶχε γίνει ἀκόμη νωρίτερα. Καί δέν ἐννοοῦσε νά μειώσει τήν ἄσκηση μέ καμία δύναμη. Ὅσο οἱ πνευματικές του δυνάμεις ἦτανε ἀκμαῖες, τόσο ἐπέμενε στήν αὐστηρή ἄσκηση. Ἄλλωστε, σκοπός τῆς ἄσκησης ἦτανε ἀκριβῶς αὐτό, νά κρατάει τίς πνευματικές του δυνάμεις ἐλεύθερες ἀπό τήν ἐπήρεια τῶν παθῶν, τῶν πειρασμῶν καί τῆς ὕλης, ὥστε νά κατευθύνονται ἀνεμπόδιστα πρός τό Θεό καί νά ἁγιάζονται ἀπό αὐτόν.

Ὅμως τό σῶμα ὑπέκυψε. Ἀπό τό 1956 τόν πονοῦσε ἀφόρητα ἡ μέση του. Γιά τόν πόνο στά πόδια δέν ἔλεγε τίποτα, γιατί τόν ὑπέφερε. Μέ τή μέση του ὅμως ἦτανε ἀδύνατο. Καί πῶς νά μήν πονοῦσε, ἀφοῦ 22 ὧρες τό 24ωρο δέν τήν ἀνέπαυε; Εἶναι ζήτημα ἐάν ξάπλωνε δύο ὧρες τή νύχτα. Δύο γινόσανε οἱ ὧρες τῆς ἀνάπαυσης, ὅταν πονοῦσε πολύ. Καί ὅταν δέ λειτουργοῦσε. Διότι ἄν εἶχε νά λειτουργήσει καί ἄν μάλιστα ξημέρωνε μεγάλη γιορτή, Χριστούγεννα, Θεοφάνεια καί ἄλλες, τότε πιά δέν κοιμότανε καθόλου. Οὔτε καί στά τελευταῖα του χρόνια, πού εἶχε βηματοδότη στήν καρδιά. Πήγαινε ἀπό δίπλα ὁ ἀδελφός μοναχός καί τοῦ 'λεγε:

– Κουράστηκες, γέροντα, ἔλα τώρα νά ἡσυχάσεις λίγο...

Ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε:

– Πήγαινε, πάτερ μου, ἐγώ θά μείνω. Εἶναι μεγάλη νύχτα σήμερα, δέν εἶμαι κουρασμένος.

Τό πρωί, πού σηκωνόσανε ὅλοι, τόν βρίσκανε ἀκόμη γονατιστό, μέ τό πετραχήλι του, να προσεύχεται.

Τέτοιες ἡμέρες, μετά τήν ὁλονύκτια προσευχή, κατέβαινε στό ναό χωρίς νά μιλάει σέ κανένα. Οὔτε καί ἤθελε νά τοῦ μιλᾶνε, βρισκότανε ἀλλοῦ καί ζοῦσε σέ ἄλλο κόσμο!

Ἔτσι, χρειάστηκε γιά τή μέση του γιατρό. Τοῦ ἔκανε 80 ἐνέσεις, ἀλλά τό κακό συνέχιζε, θεραπεία δέν ἔβλεπε. Κυριολεκτικά σερνότανε γιά τίς δουλειές καί τίς Ἀκολουθίες. Τό μεσημέρι δέν ἄντεξε κι ἔπεσε στό ξυλοκρέβατο, στά σανίδια. Ἐκεῖ τοῦ ἐμφανίστηκε ὁ ὅσιος Δαβίδ μέ τό πρόσωπο τοῦ π. Σπυρίδωνα, φιλοξενούμενου ἁγιορείτη. Ὁ Σπυρίδων τόν βοήθησε νά σηκωθεῖ καί τοῦ εἶπε: «Ἀκούμπα τή μέση σου στή δική μου γέρικη μέση». Τόν βοήθησε καί τό 'κανε. Τότε ὁ Ἅγιος γύρισε πίσω τά χέρια του κι ἔπιασε ἀπό τή μέση τόν π. Ἰάκωβο, πού ἄκουσε τρίξιμο μέσης. Αὐτό ἦτανε. Ὁ πόνος χάθηκε. Καί ὁ Ἅγιος τόν ρώτησε:

– Ποιός εἶμαι;

Πῆρε τήν ἀπάντηση: «ὁ π. Σπυρίδων». Τότε ὁ ἅγιος εἶπε:

– Ὄχι, μέ ξέρεις, δέ θές νά πεῖς τ' ὄνομά μου, κάθεσαι σπίτι μου! Ἄνοιξε ἡ πόρτα καί εἶδε τόν Ἅγιο νά βγαίνει καί νά κατεβαίνει τίς σκάλες.

Τό 1964, ἔπαθε ἀπό τίς ἀμυγδαλές του. Πονοῦσε φοβερά κι ἔπεφτε στά νεφρά του πῦο. Πολλές φορές τόν πιάνανε ἀνυπόφοροι πόνοι στή Λειτουργία καί μελάνιαζε ὁλόκληρος. Ποτέ ὅμως δέν ἔτυχε νά διακόψει τή θεία Λειτουργία. Ὅσο καί νά ὑπέφερε, θά τήν τελείωνε.

Τό 1962 τόν λυπήθηκε ὁ Θεός κι ἔστειλε στή Μονή ἕναν καλό μοναχό, τόν Κύριλλο. Αὐτός, πού σήμερα εἶναι ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς, παραστάθηκε καί βοήθησε ὅσο μποροῦσε τόν ἄρρωστο ἀσκητή π. Ἰάκωβο, τοῦ ὁποίου τά βάσανα τελειωμό δέν εἶχαν.

Τό 1967 τόν βρήκανε ἄλλα. Ἔκανε πολύ δύσκολη ἐγχείρηση: βουβωνοκήλης καί σκωληκοειδίτιδας μέ περιτοναϊκή ἀντίδραση καί προβλήματα προστάτη. Ὑπέφερε πολύ, δέν ἤξερε τί ἔχει. Σέ νοσοκομεῖο δέν ἤθελε νά πάει. Μελάνιαζε, κουλουριαζόταν καί σφάδαζε ἀπό τούς πόνους. Ὁ Κύριλλος τόν ἔβρισκε σέ ἀπελπιστική κατάσταση. Δέν μποροῦσε νά κινηθεῖ, σερνόταν. Γιά νά πάει λίγο πιό πέρα, ἔπεφτε καί σερνότανε μέ τά τέσσερα, μπρούμυτα. Ἔπαθε φοβερή κρίση καί τόν μεταφέρανε ἀναίσθητο στό νοσοκομεῖο τῆς Χαλκίδας. Ἐκεῖ νομίσανε ὅτι πρόκειται γιά ἁπλή σκωληκοειδίτιδα. Δέχτηκε μέ χίλια παρακάλια, γιατρῶν καί κληρικῶν, νά γίνει ἐγχείρηση. Ἡ δυσκολία του ὀφειλότανε στό ὅτι δέν ἤθελε νά βγάλει τά ροῦχα καί νά δοῦν οἱ γιατροί τό σῶμα του. Τό θεωροῦσε ἄκρο ἐξευτελισμό:

– Θά γίνω θέατρο, πατέρες. Οὐδέποτε ἄνθρωπος μέ εἶδε.

Καί πράγματι, ἦτανε τόσο καθαρός καί πρόσεχε τόσο πολύ νά μή βλέπει σῶμα, ὥστε ὁ ἴδιος «οὐδέποτε ἅπλωσε τό χέρι του στό σῶμα του», ὅπως ἔλεγε ὁ ἡγούμενος καί καλός γνώστης Νικόδημος. Ἀκόμη καί τά νήπια πού βάπτιζε, τόσα χρόνια, δέν τά κοίταζε ποτέ. Κρατοῦσε τά μάτια του ψηλά καί ὁμολογοῦσε μέ ἱερή ἀφέλεια καί καύχηση:

– Δέν εἶδα ποτέ μου πῶς εἶναι τά ὄργανα τῶν παιδιῶν.

Τοῦ εἴπανε λοιπόν, ψέματα, ὅτι δέ θά τοῦ βγάλουνε τά ροῦχα, θά 'καναν τάχα μόνο μιά τρύπα στό ἀντερί. Ἔτσι δέχτηκε νά γίνει ἡ ἐγχείρηση. Τέσσερες τοῦ Ὀκτώβρη περίμενε στό μικρό θάλαμο γιά τό χειρουργεῖο. Παρόντες ἦτανε οἱ ἀρχιμανδρίτες κληρικοί Πολύκαρπος, Νικόδημος, Βασίλειος καί κάποιος ἀκόμα. Ὁ π. Ἰάκωβος προσευχήθηκε πολύ καί μεταξύ ἄλλων εἶπε, ὅπως τά διηγόταν:

– Ἄν θές, ὅσιε Δαβίδ μου, νά ξαναγυρίσω στό μοναστήρι σου, ἔλα νά μέ κάνεις καλά... Σ' ἕνα τέταρτο πρέπει νά εἶσαι ἐδῶ... Καί ἄν ἔρθεις, πέρνα σέ παρακαλῶ νά πάρεις καί τόν ὅσιο Ἰωάννη... Εἶναι στό δρόμο σου, θά στρίψεις ἕνα στενό δεξιά καί θά τόν βρεῖς.

Σέ λίγα λεπτά, ἔλεγε μέ φωνή ἐπίσημη, φτάσανε ὁ ὅσιος Δαβίδ (ἱδρωμένος μάλιστα, γιατί τοῦ εἶχε ζητήσει νά 'ρθει πολύ γρήγορα) καί ὁ ὅσιος Ἰωάννης. Σταθήκανε στήν πόρτα καί χαιρετώντας τοῦ εἴπανε μέ λόγια καί κινήσεις:

– Ἐγώ εἶμαι ὁ Γέρων Δαβίδ καί ἀπό δῶ (χειρονομία) ὁ ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ὁμολογητής (τονισμένο). Δέ μᾶς ζήτησες; ἤρθαμε, μήν ἀνησυχεῖς, θά γίνεις καλά!

Ἀμέσως κατάλαβε ὅτι οἱ παριστάμενοι κληρικοί δέν χαιρέτισαν κἄν τούς δύο Ἁγίους καί διαμαρτυρήθηκε:

– Πατέρες, δέ σηκώνεστε; δέ χαιρετᾶτε;

Ἐκεῖνοι παραξενεύτηκαν καί ὁ Νικόδημος ἔγινε πιό σαφής:

– Πάει, τό 'χασε ὁ Ἰάκωβος...

Τόν πήρανε στό χειρουργεῖο, τόν νάρκωσαν κι ἔπειτα τοῦ βγάλανε ράσο, ἀντερί κι ἐσώρουχα. Πρίν τόν πιάσει καλά ἡ νάρκωση εἶδε ν' ἀνοίγει ἡ πόρτα καί νά μπαίνουν οἱ δυό Ἅγιοι. Ὁ χειρουργός Σπ. Καλοχέρης τόν ἄνοιξε κι ἔμεινε ἐμβρόντητος. Δέν ἦτανε ἁπλή σκωληκοειδίτιδα, μά πολύπλοκη κι ἐπικίνδυνη κατάσταση. Ὁ ἀσθενής θά 'πρεπε νά εἶχε πεθάνει. Ἐπιλογή δέν εἶχε. Ἀποφάσισε νά ξεκινήσει καί ὅ,τι ἤθελε προκύψει. Προέκυψε καλό. Πέτυχε ἡ πολλαπλή ἐγχείρηση, ἐπέστρεψε ὁ ἀσκητής στό κελί. Ὅποιος πήγαινε νά τόν ἰδεῖ, τοῦ ἔλεγε «πόσο καλός χειροῦργος εἶναι ὁ κύριος Καλοχέρης», γιά τόν ὁποῖο συγχρόνως προσευχότανε νά ἔχει ὑγεία. Τότε, ἔχασε τήν ὑπομονή του ὁ Ὅσιος Ἰωάννης καί τή νύχτα ἐμφανίστηκε θυμωμένος:

– Ἰάκωβε, τί ἐπαινεῖς συνέχεια τό γιατρό; Ἐγώ σ' ἔκανα καλά, ἐγώ εἶχα τήν ἐντολή νά σέ χειρουργήσω. Μόνος του ὁ γιατρός τί μποροῦσε νά κάνει;

Ὁ γιατρός Καλοχέρης, ἀφοῦ περάσανε μερικές ἡμέρες, πῆγε στό Μοναστήρι νά δεῖ τόν π. Ἰάκωβο, στόν ὁποῖο καί ὁμολόγησε ὅτι κατά τήν πολλαπλή ἐγχείρηση:

– Ἔνιωθα ὅτι τό χέρι μου κάποιος τό κατευθύνει καί τώρα ἔχω τήν αἴσθηση ὅτι δέν ἔκανα ἐγώ τήν ἐγχείρηση...

Ἡ νυχθήμερη ἐργασία, χειρωνακτική καί πνευματική, τοῦ δημιούργησε ἐπίσης ἄσχημη κατάσταση στά πόδια. Ἔκανε φλεβίτιδα ἐκτεταμένη. Πονοῦσε φρικτά καί δέν μποροῦσε πιά νά περπατήσει. Τό 1974 τόν πήγανε στό νοσοκομεῖο, τό ΝΙΜΙΤΣ, γιά ἐγχείρηση. Δέχτηκε, γιατί ἑρμήνευσε τίς δοκιμασίες τῶν ἐγχειρήσεων ὡς εἰδικό μέτρο τοῦ Θεοῦ κι ἔλεγε:

– Ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά πάω στά νοσοκομεῖα τόσες φορές καί νά κάνω ἐγχειρήσεις, γιά νά ταπεινωθῶ.

Ἐτούτη τή φορά ἔμεινε στό χειρουργεῖο ἔξι ὧρες καί πλέον. Ὁ χειρουργός Γ. Κορδέλλης χρειάστηκε νά κάνει πολύ μεγάλες τομές, διότι οἱ σάπιες φλέβες ἦτανε πολλές.

Ἐκεῖ, στό θάλαμο τοῦ νοσοκομείου, κατά τήν ἀνάρρωση, τοῦ ἐμφανίστηκε ἡ Θεοτόκος γιά νά τόν ἐνθαρρύνει, ὅπως διηγήθηκε στόν ἐπισκέπτη του καί πνευματικό του τέκνο π. Παῦλο Ἰωάννου:

– Χθές, παιδί μου, σέ κάποια στιγμή μπῆκε κάποια κυρία, ντυμένη σά νοσοκόμα. Κρατοῦσε κι ἕνα παιδάκι στήν ἀγκαλιά της. «Τί κάνεις, πάτερ μου», μέ ρώτησε. «Τί νά κάνω, κυρία μου, ἄρρωστος εἶμαι καί στενοχωριέμαι πού ἔχω φύγει ἀπό τό μοναστήρι μου». Ἐν τῶ μεταξύ, παιδί μου, διερωτήθηκα: «ἐδῶ οἱ νοσοκόμες ἔχουνε καί τά παιδιά τους στό νο-

σοκομεῖο»; Τότε ἐκείνη μοῦ χαμογέλασε καί μοῦ εἶπε: «μή φοβᾶσαι, θά γίνεις καλά»! Τή ρώτησα «ποιά εἶσθε σεῖς, κυρία μου»; Τότε πάλι μοῦ χαμογέλασε χωρίς νά μοῦ εἰπεῖ τίποτε ἄλλο. Ἐγώ στράφηκα στόν διπλανό ἀσθενή, νά τόν ρωτήσω, μήπως ἤξερε ποιά ἦτανε αὐτή ἡ κυρία. Κι αὐτός, γεμάτος ἀπορία: «γιά ποιά κυρία μιλᾶτε»; Τότε γύρισα καί δέν εἶδα κανέναν. Καί κατάλαβα, παιδί μου, ὅτι ἦταν ἡ Παναγία μας.

Ἐπέστρεψε στό Μοναστήρι, ἀλλά πλέον χειρωνακτικά δέν μποροῦσε νά ἐργαστεῖ πολύ. Πολλές ὧρες τῆς ἡμέρας στεκότανε γονατιστός κι ἐξομολογοῦσε. Διότι τίς περισσότερες ἐξομολογήσεις τίς δεχότανε, μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του, γονατιστός.

Σ' αὐτά ὅλα νά προσθέσει κανείς τούς φοβερούς ἰλίγγους ἀπό σύνδρομο αὐχενικό. Γιά νά μπορέσει νά λειτουργήσει, ν' ἀντέξει τούς ἰλίγγους καί τόν πόνο τῶν ποδιῶν, προσευχόταν στήν Παναγία πολύ καί στόν ὅσιο Δαβίδ. Ἔκαναν τό θαῦμα τους κι ἔτσι τελείωνε τή Λειτουργία. Κατόπιν ἄρχιζαν πάλι. Τά ἴδια μέ τό οὐροποιητικό σύστημα καί τό πεπτικό. Σέ κακό χάλι ἦταν πάντα.

«Αὐτά εἶναι τοῦ Θεοῦ πράγματα»!

ΕΠΕΙΔΗ Ο Π. ΙΑΚΩΒΟΣ ΗΤΑΝΕ ΚΙ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ στά τρία χωριουδάκια, ἔπρεπε νά πηγαινοέρχεται τίς Κυριακές καί μερικές ἀκόμα φορές, ὅταν τό καλοῦσε ἡ ἀνάγκη. Κι ἔπρεπε νά πηγαίνει μέ τό ζῶο μέ κρύο, μέ χιόνι, μέ πάγους, μέ λιοπύρι... Δέν ἦτανε λίγες οἱ φορές πού παλιά τό μουλάρι του, ἡ Χάιδω, τόν ταλαιπωροῦσε, γιατί κλώτσαγε καί ἦτανε νευρικό. Μιά φορά μάλιστα, χειμώνα καιρό, μέ χιόνι, πρόγκηξε στό δάσος τό ζῶο, πέταξε κάτω τόν π. Ἰάκωβο, πού χτύπησε ἄσχημα κι ἔχασε καί κάτι μάλλινα χοντρά γάντια, πού τοῦ 'χε στείλει γιά τέτοιες περιστάσεις ἡ Ζωή. Ἐπειδή πάντα ἦταν ἐξαντλημένος ἀπό τήν ἄσκηση, κρύωνε πολύ, ξυλιάζανε τά χέρια του καί δυσκολευότανε νά λειτουργήσει.

Πολλές φορές πήγαινε στά χωριά γιά διάφορους λόγους, χωρίς νά παίρνει τό μουλάρι. Ἔτσι, ἐπέστρεφε ἀπό τά Δαμνιά καί μάλιστα ἦτανε φορτωμένος μέ ἀρκετά κιλά. Δύο περίπου χιλιόμετρα πρίν φτάσει στό Μοναστήρι, πέρασε ταξί

μέ πελάτη, πού γνώρισε τόν Ἰάκωβο καί πρότεινε στόν ὁδηγό νά τόν πάρουνε κι αὐτόν. Ὁ ὁδηγός ἀπάντησε:

– Ἄσ' τους, οἱ καλόγεροι δέν ἔχουν ἀνάγκη.

Συνεχίσανε καί μόλις φτάσανε στή Μονή χτυπήσανε καί τούς ἄνοιξε ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰάκωβος. Ταξιτζής καί πελάτης τά χάσανε. Ὁ πρῶτος ζήτησε συγγνώμη.

Τέτοια ἦτανε πολύ συνήθη, μά καταγράφουμε ἀκόμα μιά περίπτωση. Μητέρα εἶχε ἄρρωστο παιδάκι κι ἔφερνε τά ρουχαλάκια του νά τά «διαβάσει» ὁ π. Ἰάκωβος. Τά 'φερνε, τό 1970, μέ τό ταξί τοῦ Ἀθ. Βαρβούζου. Χειμώνας, λάσπες, δέν εἶχε γίνει ὁ καινούργιος δρόμος καί τό ταξί κόλλησε στίς λάσπες, ἀκριβῶς στή διασταύρωση, ἐκεῖ πού στρίβει ὁ δρόμος γιά τό Ἀσκητήριο τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Κατεβήκανε καί θά συνέχιζαν μέ τά πόδια, ὅταν πέρασε μέ μουλάρι ὁ π. Ἰάκωβος, πηγαίνοντας νά κοινωνήσει στά Δαμνιά κάποιον ἑτοιμοθάνατο, ἀπόσταση τουλάχιστον 6 μέ 7 χιλιόμετρα ἀπό τή Μονή. Ἡ μητέρα ζήτησε νά μιλήσει στόν π. Ἰάκωβο, μά κεῖνος τίς ἔδειξε «τά Ἅγια» (τή θεία Κοινωνία), τῆς εἶπε νά κάνει τό Σταυρό της καί νά πάει στή Μονή, ὅπου θά επιστρέψει καί ὁ ἴδιος. Μητέρα καί ταξιτζής περπατήσανε δέκα μέ δεκαπέντε λεπτά καί φτάσανε. Μπήκανε στό ναό, προσκυνήσανε κι ἔκπληκτοι βλέπουνε τόν π. Ἰάκωβο νά βγαίνει ἀπό τό Ἱερό!

– Πάτερ Ἰάκωβε, δέ σέ εἴδαμε πρίν λίγο στό δρόμο;

– Ναί, παιδί μου!

– Δέν πήγαινες στά Δαμνιά νά κοινωνήσεις ἑτοιμοθάνατο;

– Ναί, παιδί μου.

– Καί πῶς πῆγες καί γύρισες τόσο γρήγορα!

– Αὐτά, παιδί μου, εἶναι τοῦ Θεοῦ πράγματα!

(Τό διηγήθηκε ὁ ταξιτζής ἐνώπιον τοῦ ἐπισκόπου.)

Καί τά «πράγματα» τοῦ Θεοῦ δέν τά συζητοῦσε. Τά δεχότανε ὅπως ἐρχόσανε. Τό ἴδιο πίστευε γιά τήν ἄσκηση καί τή νηστεία. Τοῦ ἦτανε τελείως αὐτονόητα καί θεῖα πράγματα καί τά συνιστοῦσε θερμά χωρίς νά δίνει πολλές ἐξηγήσεις. Μόνο ἔλεγε γιά τή νηστεία ὅτι εἶναι ἡ πρώτη ἐντολή πού ἔδωσε ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο. Γι' αὐτό καί, ὅταν ὁ Μητροπολίτης Νικόλαος μ' Ἐγκύκλιο πρός τό χριστεπώνυμο πλήρω-

μα μείωνε τή νηστεία τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς, δοκίμασε πολλή πικρία καί δέν ἔκρυψε τή διαφωνία του. Κάτι τέτοιες ἐνέργειες, ὅπως καί ὅτι ἐνίοτε παραβλέπονται τά κωλύματα τῆς 'Ιεροσύνης, τόν κάνανε νά λέει:

– Οἱ Δεσποτάδες κρεμάσανε τό Πηδάλιο στή συκιά (δέν τό ἐφαρμόζουν). Στενοχωρήθηκε πολύ, ὅταν ἕνας ἐπίσκοπος χειροτόνησε ἱερέα, στόν ὁποῖο δέν ἔδωσε ὁ γέροντας Συμμαρτυρία, διότι εἶχε κώλυμα. Τηρώντας μέ ἀκρίβεια τίς ἐντολές τοῦ μοναχισμοῦ καί ἀσκητεύοντας μέ ἀπαράμιλλη αὐστηρότητα, τοῦ δόθηκε ἀπό τό Θεό ἡ παρρησία πρός τούς 'Αγίους καί μάλιστα πρός τόν ὅσιο Δαβίδ, ἀλλά καί πρός τόν ὅσιο 'Ιωάννη τό Ρῶσο. Μιλοῦσε μαζί τους μέ ἁπλότητα καί ἀμεσότητα. Ζητοῦσε τοῦτο καί κεῖνο χωρίς δισταγμούς καί περιστροφές. Κάποτε μάλιστα θύμωνε καί «φοβέριζε» τόν ὅσιο Δαβίδ. Ἔτσι ἔγινε τό 1972, πού κάποιος κακότροπος ἀπό τίς Ροβιές ἔκοψε μερικά ἐλαιόδεντρα, ἀπό τά λίγα τῆς Μονῆς, γιά τό καμίνι του. Μέ τίς ἀπαλλοτριώσεις εἶχε μείνει τό μόνο λιοστάσι στή Μονή καί ὁ π. 'Ιάκωβος στενοχωρήθηκε. Πολύ περισσότερο, πού θά 'πρεπε νά τρέχει σέ ἀγροφύλακες, ἀστυνομίες καί Εἰσαγγελέα, ἐφόσον ὁ ἡγούμενος τόν εἶχε ἀφήσει ὑπεύθυνο στή Μονή. Εἶχε τόσα βάσανα πού... τά δικαστήρια τοῦ λείπανε! 'Αναστατώθηκε ἀφάνταστα. Δέ σκέφτηκε καθόλου, κατέβηκε στό ναό, πῆγε μπροστά στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ καί τοῦ τά εἶπε:

–'Εγώ, ἅγιέ μου, τά δικά μου κτήματα, σπίτια καί τά λοιπά, τά ἄφησα καί ἦρθα ἐδῶ ἀπό ἀγάπη, νά ὑπηρετήσω ἐσένα. Ξέρεις πόσο σέ ἀγαπῶ καί σέ τιμῶ. Δικά σου εἶναι τά κτήματα. Κι ὅμως ἐσύ δέν ἐνδιαφέρεσαι καί πηγαίνει ὁ καθένας καί κόβει. Δέν μπορῶ, τώρα, νά τρέχω σέ ἀστυνομίες. Μέχρι τό ἀπόγευμα νά μοῦ φέρεις αὐτόν πού ἔκοψε τίς ἐλιές σου. 'Αλλιῶς, θά σέ κλειδώσω, Γέρο, στή λειψανοθήκη καί δέ θά σέ θυμιάζω, οὔτε τό καντήλι σου θ' ἀνάβω!

Καί ὁ ὅσιος Δαβίδ «συμμορφώθηκε». Τό ἀπόγευμα, πρίν ἀρχίσει 'Εσπερινό, εἶδε νά μπαίνει κάποιος χωρικός. 'Ο π. 'Ιάκωβος κατάλαβε ὅτι αὐτός εἶναι ὁ δράστης, μά περίμενε. Στό τέλος τοῦ 'Εσπερινοῦ ὁ δράστης ὁμολόγησε καί ἀκολούθησε ἡ ἀποκατάσταση τῶν πραγμάτων.

Τρία χρόνια ἀργότερα συνέβη πάλι κάτι ἀνάλογο. 'Ενῶ οἱ πατέρες ἑτοιμάζονταν γιά τόν 'Εσπερινό, διαπίστωσαν ὅτι κλέφτης ἄνοιξε τό παγκάρι καί πῆρε τά χρήματα.

Τότε ὁ γέροντας, πολύ στενοχωρημένος, πῆγε στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ καί τοῦ δήλωσε:

– Ἄν δέ μοῦ βρεῖς ποιός ἔκλεψε τά λεφτά μέχρι νά γίνει ὁ 'Εσπερινός, ἐγώ δέν πρόκειται οὔτε νά θυμιάσω οὔτε νά κάνω 'Εσπερινό!

Σέ λίγο τόν ἔφερε ὁ ὅσιος Δαβίδ τόν κλέφτη. Μπῆκε κλαίγοντας καί γονατιστός ζήτησε συγγνώμη.

'Ο ὅσιος Δαβίδ, ὄχι μόνο ἄκουγε τόν π. 'Ιάκωβο, μά καί τόν συμπονοῦσε, ὅπως φαίνεται ἀπό τό πάθημα τοῦ ἡγουμένου Νικοδήμου. Λίγο πρίν τοῦ ἀφαιρέσουν τήν ἡγουμενία, ὁ Νικόδημος πῆγε στή Μονή, βρῆκε τόν π. 'Ιάκωβο νά λειτουργεῖ, τόν ρώτησε «τί κάνεις π. 'Ιάκωβε» καί πῆρε τήν ἀπάντηση:

– Τί νά κάνω, γέροντα, ἄρρωστος, χάλια εἶμαι.

'Ο Νικόδημος δέν ἔδειξε κατανόηση καί εἶπε ἀδιάφορα:

– Ἔ, ἐσύ πάντα ἄρρωστος εἶσαι, τί ἔχεις;

Τήν ἄλλη μέρα τό πρωί ὁ Νικόδημος σηκώθηκε μέ πολύ πρησμένα τά πόδια του. Κατάλαβε τί συνέβη καί μόλις εἶδε στήν αὐλή τόν π. 'Ιάκωβο, τοῦ εἶπε μέ παράπονο καί μεταμέλεια:

– Ἔ, πάτερ 'Ιάκωβε, μιά κουβέντα εἶπα, ἦταν ἀνάγκη νά μοῦ τή γυρίσεις;

Παραταῦτα, δέν ἐμπόδιζε ὁ ὅσιος τό Σατανά κι αὐτός κάποτε κάποτε τήν ἔκανε τήν ἐπίθεσή του. Ἔτσι, ὁ ἴδιος μογγολοειδής ἀπαίσιος δαίμονας ἐπιτέθηκε πάλι στόν π. 'Ιάκωβο νύχτα, τόν ξυλοκόπησε πολύ καί κανείς δέν ἄκουγε, πού ζητοῦσε ἀπό τό κελί του βοήθεια. Τόν φοβέριζε μάλιστα ὁ δαίμονας, λέγοντας:

– Ποῦ θά πᾶς κοκαλιάρη, δέν πρόκειται νά γλιτώσεις ἀπό μένα!

Τό πρωί, μωλωπισμένος κι ἐξουθενωμένος ὁ π. 'Ιάκωβος, παραπονέθηκε:

– Ποῦ εἴσαστε, πατέρες, δέν μέ ἀκούγατε πού φώναζα βοήθεια;

Στήν Ἡγουμενία

ΑΠΟ ΤΟ 1970 ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ Η ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ τοῦ ἱερομονάχου Ἰακώβου ὑπῆρξε εὐθέως ἀνάλογη πρός τά βάσανά του. Χωρίς τέλος τά βάσανα, χωρίς ὅρια καί ἡ ἀκτινοβολία.
Μιλούσανε γι' αὐτόν ὄχι μόνο στήν περιοχή μά καί σ' ὅλη τήν Εὔβοια. Στήν Ἀττική καί τήν πρωτεύουσα τόν γνωρίζανε πολλοί καί πηγαίνανε νά τόν ἰδοῦν, νά τόν ἀκούσουν, νά ἐξομολογηθοῦν. Ὅταν ὅμως λίγο ἀργότερα, τό 1972, προέκυψε θέμα νέου ἡγουμένου, δέν κρίθηκε κατάλληλος ἀπό τόν τότε μητροπολίτη Χαλκίδας Νικόλαο.

Περάσανε τρία χρόνια. Ὑπακοή ἀπόλυτη ὁ μεγάλος μας ἀσκητής καί στό νέο ἡγούμενο, τό νεαρό τότε ἱερομόναχο Χριστόδουλο, ἡγούμενο τώρα τῆς μεγάλης ἁγιορειτικῆς μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου. Εἶχε τόσες ἀρετές καί τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός τόσα ἔκτακτα χαρίσματα, ὥστε δέ δυσκολεύτηκε νά ὑποταχτεῖ στό νεαρό ἡγούμενο. Ἀντίθετα, τόν ἀγαποῦσε πολύ – ἄλλωστε τόν ἤξερε ἀπό μικρό παιδάκι καί τόν ἐξομολογοῦσε.

Στά τρία χρόνια δημιουργήθηκε πάλι θέμα ἡγουμενίας. Ὁ νέος μητροπολίτης Χρυσόστομος προσέβλεψε τότε πολύ σωστά στόν π. Ἰάκωβο, πού δίσταζε κι ἔδειχνε ἀπροθυμία. Ὑπέκυψε τελικά καί ἀπό τίς 25 Ἰουνίου τοῦ 1975 τέθηκε «ἐπί τήν λυχνίαν», ἔγινε Ἡγούμενος.

Νέες εὐθύνες, πολλά τά βάσανα, μεγαλύτερη ἀκτινοβολία. Ἡ ἀνακαίνιση τῆς Μονῆς, πού εἶχε ἤδη ἀρχίσει ἐπί Νικοδήμου μέ δύναμη κινητήρια τόν Ἰάκωβο, τώρα προχώρησε ἁλματικά. Φρόντιζε καί τή Μονή καί ὅλη τήν περιοχή. Γι' αὐτό, στά φοβερά χρόνια 1978/9, πού καήκανε πάμπολλα δάση στην Ἑλλάδα, ἔβγαινε τά μεσάνυχτα ἔξω ἀπό τή Μονή, ἄλλοτε μόνος καί ἄλλοτε μέ τούς μοναχούς, κι ἔκανε συνεχῶς Παρακλήσεις, νά γλιτώσει ὁ τόπος ἀπό τήν κατάρα τῶν πυρκαγιῶν. Περισσότερο ἀπό τά κτίρια –πού τά ἤθελε καλά καί στέρεα, μά πολύ ἁπλά, καλογερικά– νοιαζότανε γιά τήν ἐσωτερική ζωή τοῦ κοινοβίου. Αὐτή κυρίως τόν πονοῦσε. Τρεῖς ὅλοι κι ὅλοι οἱ μοναχοί. Παρά τήν ἀκτινοβολία του, παρά τά θαύματα πού ἔκανε, δέν ἔβλεπε νέους μοναχούς. Πολλοί νέοι ὑποψήφιοι μοναχοί τόν συμβουλεύτηκαν κι ἐξομολογήθηκαν ἐδῶ, μά πῆγαν ἀλλοῦ καί μόνασαν.

Ἕνας νεαρός Ἡγούμενος, πού πῆγε τήν ἐποχή ἐκείνη νά τόν γνωρίσει καί νά τόν συμβουλευτεῖ, τόν ρώτησε:

– Πῶς, γέροντα, καί δέν ἔχεις περισσότερους μοναχούς, ἀφοῦ τόσοι ἐνδιαφερόμενοι περνοῦν ἀπό σένα;

Καί ὁ γέροντας χωρίς δυσκολία, εἶπε:

– Φαίνεται, πάτερ, καλά ξέρω μόνο τά πρῶτα γράμματα, τά βαθιά δέν τά ξέρω...

Καί πράγματι, περάσανε 12 χρόνια γιά νά δεῖ νέο μοναχό. Περίμενε μέχρι τό 1987. Ἀλλ' αὐτό δέν ὀφειλόταν στό ὅτι δέν ἤξερε «τά βαθιά γράμματα». Ἕνας χαρισματοῦχος, ἕνας θεόπτης, στόν ὁποῖο καταφεύγανε γιά συμβουλές πάμπολλοι μοναχοί ἀπό διάφορα μοναστήρια, τά ξέρει καλά τά «γράμματα» τοῦ μοναχισμοῦ, τό πῶς εἰσάγει ὁ γέροντας τόν ὑποψήφιο στό πνεῦμα καί στό πλαίσιο τοῦ μοναχισμοῦ. Ἀλλοῦ βρισκόταν ἡ αἰτία –ἤ μᾶλλον οἱ αἰτίες– καί εἶναι δύσκολο νά ἐρευνηθοῦν ἡ διάκριση τοῦ γέροντα Ἰακώβου καί ἡ κρίση τοῦ Θεοῦ ἐπί τοῦ προκειμένου. Γι' αὐτό ἄς ἀφήσουμε τό ζήτημα τοῦτο.

Λίγοι λοιπόν οἱ μοναχοί, ἀλλά οἱ Ἀκολουθίες γινόσανε κανονικά, οἱ ἀρετές τοῦ μοναχισμοῦ φαινόσανε καί στά πρόσωπα. Κι ἕνα μεσημέρι ὁ Σατανάς τό 'δειξε μέ τό δικό του τρόπο στόν Ἡγούμενο. Μέ κλειστή πόρτα φάνηκε ξαφνικά στήν αὐλή μιά δύστυχη ἄσκημη γριά μέ χαλκά στή μύτη. Ὁ γέροντας:

– Ἔλα νά προσκυνήσεις, ποῦ θ' ἔρχεσαι; Κάτσε νά ξεκουραστεῖς μιά μέρα.

Καί ἡ γριά:

– Τί λές, ἐδῶ δέν κάθομαι οὔτε μισή ὥρα, ἐδῶ λειτουργᾶτε κάθε μέρα, προσευχόσαστε... πάω στό (τάδε μοναστήρι) θ' ἀνακατώσω καμιά βδομάδα κι ἔπειτα θά πάω ἀλλοῦ.

– «Μήπως εἶσαι ὁ Σατανάς»; καί προτείνει ὁ Ἡγούμενος τόν ξύλινο Σταυρό καταπάνω της. Ὁ Σατανάς μέ τή μορφή γριᾶς ἐξαφανίστηκε ἀμέσως, ἀλλά δέν ἀπογοητεύτηκε. Τήν ἄλλη μέρα, μέσα στό κελί του, τήν ὥρα πού ἑτοιμαζότανε ν' ἀρχίσει τήν πολύωρη προσευχή κι ἔβαζε λιβάνι στό θυμιατό, ἕνας τρομακτικός σκελετός φάνηκε μπροστά του. Ξεκρέμασε ὁ γέροντας τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας, τήν πρότεινε καταπά-

νω του κι ἐξαφανίστηκε. Αὐτό ἔγινε πολλές φορές. Ἄλλοτε ὁ Σατανάς πῆρε τή μορφή ἀπαίσιου μεγαλόσωμου τράγου καί πῆγε νά χτυπήσει τό γέροντα καταπρόσωπο.

Εἶχε ὅμως κι ἄλλο τρόπο νά ἐνεργεῖ ὁ Σατανάς, πολύ πιό ἀποτελεσματικό. Ἔβαζε ἀνθρώπους νά καταπατοῦν τά πολύ λίγα χωράφια τοῦ μοναστηριοῦ ἤ νά τό ἀδικοῦν ἀλλιῶς. Ἔτσι καί τή φορά τούτη. Ὁ γέροντας λιγοψύχησε. Τό κατάλαβε ὁ Σατανάς, ἐμφανίστηκε καί τοῦ εἶπε:

– Ἐγώ σ' τά κάνω ρέ... νά σέ σκάσω, δέ θά σ' ἀφήσω νά ἡσυχάσεις, αὔριο θά πάρεις κι ἕνα χαρτί. Τήν ἄλλη μέρα πράγματι τοῦ ἦρθε κλήση γιά δικαστήριο. Ἔχασε τό κουράγιο του ὁ γέροντας. Τόν βρῆκε ἡ ἀνιψιά του Μαρία σέ κακό χάλι. Ἄδικα προσπάθησε νά τόν παρηγορήσει. Κατεβήκανε ἀπό τό κελί, νά πᾶνε στήν κουζίνα γιά ἕνα καφέ. Περνώντας ἀπό τήν κεντρική πόρτα τοῦ ναοῦ, ὁ γέροντας ἔστριψε δεξιά καί μπῆκε στό ναό. Ἀκολούθησε ἀπορημένη καί ἡ Μαρία, πού στάθηκε στό παγκάρι. Ἐκεῖνος προχώρησε ἴσια στό τέμπλο, στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Ἐκεῖ ἄκουσε ἡ Μαρία τά ἑξῆς:

– Τί κάθεσαι, ἅγιέ μου Δαβίδ. Ἐσύ κάθεσαι στήν εἰκόνα σου κι ἀφήνεις τόν Ἰάκωβο νά τά βγάλει πέρα... Ὁ Ἰάκωβος τελείωσε, δέν μπορεῖ τίποτα, δέ σοῦ κάνει τίποτα ἄλλο, κατέβα καί κανόνισέ τα...

Εἶπε κι ἄλλα ὁ γέροντας μέ τό ἴδιο αὐστηρό ὕφος, ἀλλά ἡ Μαρία φοβήθηκε, βγῆκε, δέν ἄκουσε τά ὑπόλοιπα.

Εἶδε καί ἄγγιξε τό πανάγιο αἷμα τοῦ Κυρίου!

Το μεγαλυτερο και θαυμασιοτερο θαυμα, πού τοῦ πρόσφερε ὁ Θεός, ἔγινε τό πρωί τῆς 22ας Νοεμβρίου τοῦ 1975. Συγκλονίστηκε τόσο πολύ ἀπό τό θαῦμα τοῦτο, πού ἀμέσως μετά τό κατέγραψε σ' ἕνα σημείωμα, τό ὁποῖο βρήκαμε σέ τετράδιό του. Τό σημείωμα ἀρχίζει μέ τήν παραπάνω ἡμερομηνία καί περιλαμβάνει ἀκριβῶς τά ἑξῆς:

– *Τήν 22αν Νοεμβρίου, ἡμέραν Σάββατον τό πρωί εἰς τήν ἁγίαν Προσκομιδή μετά τήν μνημόνευσιν καί ἐν ὥρα ποῦ θά καλύψω τά ἅγια Δῶρα, εἶδα ζωντανή καί ἐν ἁγιότητι ὁμολογῶ 1 κομμάτι αἷμα στεγνό, τό ἄγγιξα, καί στό δάκτυλό μου, ἀπάνω ἔμεινε τό αἷμα. Φωνάζοντας τόν ἀδελφόν τῆς Ἱ. Μονῆς Μοναχόν π. Σεραφείμ, εἶπα τήν ὑπόθεσιν καί μοῦ εἶπε ἐμεῖς πάτερ δέν βλέπωμεν, ἀλλά εἶδες τί εἶναι; Καί ἐγώ τοῦ ἀπήντησα ὅτι πιστεύω καί προσκυνῶ ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός παρών.*

Κύριε ἐλέησον τρίς, εἶπα.

† Ἀρχιμ. Ἰάκωβος

Ἡ ἀγάπη του γιά τόν Κύριο ἀπέραντη. Ἡ ἄσκησή του ὑπέρμετρη. Μά καί οἱ δωρεές τοῦ Θεοῦ παμμέγιστες. Εἶδε καί ἄγγιξε τό ἴδιο τό πανάγιο Αἷμα τοῦ Κυρίου. Δόξα σοι, Κύριε, θαυμαστή σου ἡ δύναμη, θαυμαστοί καί οἱ ἐκλεκτοί σου, σ' εὐχαριστοῦμε, οἱ ἀνάξιοι, γι' αὐτούς.

«Ἰδικόν μου ποτέ δέν ἐπεθύμησα... εἶμαι γῆ καί σποδός»

Μετα τα μεσα Μαΐου του 1977 ἤτανε πάλι ἄρρωστος βαριά. Ἔκανε ὑπομονή, μά τό κακό συνεχιζόταν. Φοβήθηκε ὅτι πλησιάζει τό τέλος του καί στίς 23 Μαΐου ἔγραψε γιά τούς δύο ἀδελφούς τῆς Μονῆς ἕνα σημείωμα, πού βρήκαμε σέ τετράδιό του. Τό κείμενο εἶναι ἁπλό καί ἀπέριττο. Ἀποκαλύπτει ὅμως τή βαθιά ὁσιότητα τοῦ ἀκτήμονα μοναχοῦ. Περιέχει τά ἑξῆς ἀκριβῶς:

– *Ἱερά Μονή Γέροντος, τῇ 23η Μαΐου 1977*

Ἅγιοι Πατέρες, π. Κύριλλε καί π. Σεραφείμ. Δι' εὐχῶν σας ἁγίων.

Πατέρες μου ἅγιοι, νά προσέξετε τό ἅγιο Μοναστήρι τοῦ ὁσίου Πατρός ἡμῶν Δαυΐδ. Ὅ,τι ὑπάρχη εἰς τήν ἱεράν Μονήν, μουσεῖον κ.λπ., ἀνήκουν εἰς τόν ὅσιον Γέροντα Δαυΐδ. Καί ἐντός τοῦ κελλίου τοῦ ὁσίου Γέροντος, πού μένω ἀπό τό ἔτος 1952, ὅ,τι ὑπάρχει ἀνήκουν εἰς τόν ἅγιον Γέροντα Δαυΐδ, βιβλία, χρήματα κ.λπ. Ἰδικόν μου ποτέ μου δέν ἐπεθύμησα, μόνον λόγω τῆς ἀσθενείας μου, διά τάς ἀνάγκας, εἶχα αὐτά τά πράγματα. Ποτέ μου δέν ἐσκέφθην κάτι νά τό ἐπιθυμήσω καί ἔχω γιά τόν ἑαυτόν μου, γνωρίζοντας ὅτι εἶμαι γῆ καί σποδός.

Νά προσέχετε στά πάντα, νά ἔχετε ἀγάπην μεταξύ σας,

διότι ἡ ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, καί διά τήν ἰδικήν μας ἀγάπην ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἐάν ἀγάπην ἔχουμεν μεταξύ μας, τότε εἴμεθα τέκνα Θεοῦ. Ἐάν ὡς ἄνθρωπος χοϊκός σᾶς ἐλύπησα, νά μέ συγχωρέσετε καί ἡ χάρις τοῦ Κυρίου νά εἶναι μαζί σας.

Σᾶς ἀσπάζομαι ἐν φιλήματι ἁγίω

ὁ ἐλάχιστος ἐν Ἱερομονάχοις † π. Ἰάκωβος

Συζητάει μέ τούς ὁσίους Δαβίδ καί Ἰωάννη Ρῶσο

Το 1977 Ο Π. ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΕΡΝΕΖΟΣ, στό Προκόπι Εὐβοίας, τοῦ ζήτησε νά προσευχηθεῖ, γιατί παρ' ὅλες τίς προσπάθειες δέν μποροῦσε νά βρεῖ νερό καί ὅλα εἴχανε ξεραθεῖ. Τήν ἐποχή μάλιστα τῆς ὀργανωμένης ἐξέγερσης γιά τά δάση τοῦ Μπέκερ, ὅταν πολλοί στραφήκανε καί κατά τοῦ π. Ἰωάννη. Τότε ὁ π. Ἰάκωβος ὑποσχέθηκε ὡς ἑξῆς:

– Θά πάω ἀμέσως νά κάνω τήν προσευχή μου στόν ἅγιο Δαβίδ, νά βρεῖς νερό. Θά πῶ στόν Ὅσιο νά ἔρθει ἐκεῖ, νά πάρει καί τό θεῖο Ἰωάννη (τό Ρῶσο) καί ὅπως μέ τό ραβδί του χτύπησε κι ἔβγαλε νερό στό μοναστήρι του, ἔτσι νά χτυπήσει καί νά βγάλει νερό στόν καλό μας ἱερέα.

Βρέθηκε γρήγορα νερό καί, ὅταν ὁ π. Ἰωάννης πῆρε τηλέφωνο νά εὐχαριστήσει, πρίν εἰπεῖ ὁτιδήποτε, ὁ γέροντας ἐνημέρωσε:

– Πάτερ μου, ἀφοῦ παρακάλεσα θερμά, μοῦ εἶπε ὁ ὅσιος Δαβίδ· ἔσκυψε τό κεφάλι του, χαμήλωσε τό βλέμμα καί μοῦ ἔκανε νόημα ὅτι θά βρεῖς νερό, προχώρει!

Εἶναι περίεργο ὅτι ἔνιωθε ἀλλιῶς γιά τούς ἄλλους Ἁγίους καί ἀλλιῶς γιά τόν ὅσιο Ἰωάννη τό Ρῶσο, τόν ὁποῖο μάλιστα καλοῦσε γιά βοήθεια μαζί μέ τόν ὅσιο Δαβίδ. Ὅταν καλοῦσε καί τούς δύο, ἔδινε τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἦτανε ἀναγκαῖος ὡς νεώτερος, νά τρέξει γρηγορότερα, ἐπειδή ὁ ὅσιος Δαβίδ ἦτανε γηραιός. Μέ τόν ὅσιο Ἰωάννη ὅμως δέν γινόταν επιτακτικός, ὅπως μέ τόν ὅσιο Δαβίδ. Ντρεπόταν ἀκόμη καί νά λειτουργήσει στό Προσκύνημα τοῦ ὁσίου Ἰωάννη, στό Προκόπι. Τοῦ ζητοῦσαν:

– Ἐλᾶτε, π. Ἰάκωβε, νά λειτουργήσετε στόν ὅσιο Ἰωάννη.

Καί κεῖνος ἀπαντοῦσε:

– Εἶμαι ἄξιος ἐγώ ὁ χοϊκός νά βρεθῶ μπροστά στό θεῖο Ἰωάννη!

Καί πάντα, ὅταν πρόφερε τό ὄνομα τοῦ ὁσίου Ἰωάννη, τόν ὁποῖο συχνότερα ἔλεγε «θεῖο Ἰωάννη» καί «Ὁμολογητή», ἡ φωνή του στίς λέξεις «θεῖος» καί «Ὁμολογητής» ἔπαιρνε μιά μεγαλόπρεπη ἐπισημότητα, λές κι ἔβλεπε τόν ἅγιο μπροστά του καί τόν προσφωνοῦσε ὡς βασιλέα.

Τόν ὅσιο Ἰωάννη ὄχι μόνο τόν παρακαλοῦσε νά συντρέχει στίς ἀνάγκες τῶν πιστῶν, μά τόν ἔβλεπε ζωντανό, ἔξω ἀπό τή λάρνακά του, νά σπεύδει σέ βοήθεια. Τό 1986, ὁ π. Ἰάκωβος διηγόταν πῶς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἐργάζεται ζωντανός ἔξω ἀπό τή λάρνακα. Τόν ρώτησα χαμηλόφωνα, καθώς καθόμουν δίπλα του:

– Τόν εἴδατε σεῖς ἔξω;

Ὁ γέροντας συνέχισε, γιατί στή συζήτηση βρισκόσανε κι ἄλλοι. Τό ἴδιο ἐρώτημα, τοῦ τό ἔκανα δύο φορές ἀκόμα, χαμηλόφωνα, νά μήν ἀκούσουνε οἱ ἄλλοι. Τότε ἀφοπλιστικά, χωρίς ν' ἀλλάξει ρυθμό, ἀπάντησε:

– Ἀφοῦ τόν βλέπεις τό πρωί, πού μαζεύεται ὁ Ἅγιος καί μπαίνει στή λάρνακά του! Εἶναι ὧρες πού δέ βρίσκεται στή λάρνακα!

Τό θαῦμα τοῦτο, ὅτι κάποτε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης δέ βρίσκεται στή λάρνακά του, τό ἔχουνε διαπιστώσει καί ἄλλοι, ὅπως ὁ ἱερέας-προϊστάμενος τοῦ Προσκυνήματος. Ὁ ὅσιος Ἰωάννης ἀξίωνε τό μακαριστό γέροντα μέ διαλογική συζήτηση ἐναργή καί ἀφοπλιστική. Ἀκόμα περισσότερο, ὁ γέροντας ἔβλεπε ὁλόσωμο καί ζωντανό τόν Ὅσιο, μέ τόν ὁποῖο συζητοῦσε. Ἐπιστρέφοντας ἀπό ἰατρικές ἐξετάσεις, πέρασε, ὅπως πάντα, νά προσκυνήσει τόν ὅσιο Ἰωάννη. Γονάτισε στή λάρνακα τοῦ ὁσίου καί σέ λίγο εἶδε τόν Ὅσιο νά τοῦ λέει, καθώς τά διηγήθηκε ὁ ἴδιος ὁ γέροντας:

– Ἔχω μιά δουλειά τώρα καί πρέπει νά φύγω. Ἐσύ νά μή δεχτεῖς νά κάνεις Ἑσπερινό μέχρι νά ἐπιστρέψω.

Ὅταν γύρισε ὁ Ἅγιος, τοῦ εἶπε:

– Νομίζεις ὅτι εὐλογῶ ὅλους ὅσους ἔρχονται ἐδῶ; Νά, αὐτή τή γυναίκα, πού προσκύνησε τώρα μέ τά παιδιά της,

δέν τήν εὐλόγησα.

«Γιατί»; ρώτησε ὁ π. Ἰάκωβος.

– Γιατί βλαστημάει τά παιδιά της!

...εἶμαι ὅλο χαρά... βλέπω τά πρόσωπά σας

Η ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ ἀπό τό τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ '70 ἦτανε ἡ μείωση τῶν σωματικῶν του δυνάμεων. Καί στενοχωριότανε, γιατί δέν μποροῦσε νά ἐργαστεῖ πολύ χειρωνακτικά καί δέν ἄντεχε νά προσεύχεται 23 ὧρες τό 24ωρο. Ἀλλά τό λιγότερο 20 ὧρες ἐργαζότανε, κυρίως πνευματικά. Ἕνας ἀπό τούς ἐργοδιῶκτες καί ὁ ἀρχιμανδρίτης Παῦλος Ἰωάννου. Ἀλώνιζε τήν Εὔβοια καί πάρα πέρα, καί ὅποιοι ἀντιμετώπιζαν δύσκολα προβλήματα, τούς ἔστελνε στό γέροντα Ἰάκωβο. Ἐκεῖνος δεχότανε τούς ἀνθρώπους μέ ἄπειρη ἀγάπη. Τούς κοίταζε προσεχτικά στά μάτια καί καταλάβαινε ποιοί ἔχουνε καλή διάθεση καί ποιοί ἤρθανε ἀπό περιέργεια.

Κάποτε ἀφέθηκε, γιατί μπροστά του εἶχε πνευματικούς ἀνθρώπους καί τούς τό εἶπε:

– Παιδιά μου, εἶμαι ὅλο χαρά, ἐγώ βλέπω στά πρόσωπά σας, εἶναι καθαρά, ἔτσι νά εἶσθε πάντα. Ἐγώ βλέπω μέσα στά πρόσωπα. Κι ἕνας ἱερέας μιά φορά μέ ρώτησε: «ἐμένα πῶς μέ βλέπεις, π. Ἰάκωβε»; Καί ἦτανε, παιδιά μου, μαῦρος, δέν μπορῶ νά σᾶς πῶ. Γέλασα καί δέν τοῦ εἶπα τοῦ ἱερέα πῶς τόν ἔβλεπα.

Δέν ἔκανε δριμεῖς παρατηρήσεις οὔτε σέ λαϊκούς οὔτε σέ κληρικούς. Ἡ διάκρισή του ἦτανε μεγάλη καί φαίνεται καί ἀπό τό ἑξῆς περιστατικό. Ἕνας ἱερέας, πού πήγαινε συχνά στό γέροντα τόν ρώτησε:

– Γέροντα, μήπως σᾶς στενοχωρῶ πού κόβω τά μαλλιά μου;

Ὁ γέροντας ἀπάντησε «ὄχι», ἀλλά φυσικά ἤθελε καί σ' αὐτό ν' ἀκολουθεῖται ἡ παράδοση. Ἀργότερα, ὁ ἴδιος ἱερέας πῆγε στή Μονή, χωρίς νά ἔχει κόψει τά μαλλιά του. Τότε ὁ γέροντας βρῆκε τήν εὐκαιρία καί τοῦ εἶπε ἰδιαιτέρως:

– Πάτερ μου, καί πρίν ἦσουν καλός, ἀλλά τώρα εἶσαι ἱεροπρεπής, σάν τό Μελχισεδέκ!

Σ' ὅλους ἦταν εὐγενής καί προσήγορος, ὅλους προσπαθοῦσε νά τούς οἰκοδομήσει, νά τούς ἐνθαρρύνει. Μά στούς καθαρούς καί τούς καλοπροαίρετους ἀνοιγότανε ἀλλιῶς. Πολύ περισσότερο στούς νέους. Ἐκεῖ ξεχείλιζε ἀπό ἱερή χαρά κι εὐφροσύνη, πού δέν περιγράφεται. Τό γεγονός αὐτό δέν τό καταλάβαιναν οἱ ἄνθρωποι, μά, χωρίς νά τό ἐλέγχουν, παραδίνονταν κι αὐτοί στή χαρά καί τήν εὐφροσύνη τούτη. Καί συχνά ἡ εὐφροσύνη δηλωνότανε καί ἀλλιῶς. Ὅταν συνόδευε καλοπροαίρετους προσκυνητές στό ναό γιά νά ψάλει Παράκληση στόν ὅσιο Δαβίδ ἤ ἁπλῶς γιά νά τούς σταυρώσει μέ τήν ἁγία κάρα του, ἐξερχότανε ἀπό τή λειψανοθήκη ἄρρητη εὐωδία. Αὐτό ἔγινε καί ὅταν ἐπισκέφτηκε τή Μονή ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόν Ἀπρίλη τοῦ 1983, μέ τόν π. Γεώρ. Εὐθυμίου.

Ἐρχότανε ὅμως ἡ ὥρα νά φύγει ὁ προσκυνητής καί τότε ἔνιωθε ὅτι ἀφήνει τό πρόσωπο, πού τόν ἀγαπάει περισσότερο ἀπό τόν καθένα στόν κόσμο. Γι' αὐτό ἔφευγε μέ στενοχώρια. Ἐκεῖνος τούς κατευόδωνε καί οἱ ἄνθρωποι φεύγανε μέ θάρρος, μέ παρηγορία, μ' ἐλπίδα... καί προπαντός μέ τήν ἐπιθυμία νά ξανάρθουν. Μιά ἐπίσκεψη στόν π. Ἰάκωβο ἦτανε γιά πολλούς ἀφετηρία νέα, σταθμός, γιά τήν ἔπειτα ζωή τους.

Ἕνας ἱερομόναχος, Πρωτοσύγκελλος, ὁ Χρ., ἔλεγε ὅτι, ὅταν ἔφευγε ἀπό κοντά του, ἔνιωθε ὅτι ἔφευγε ἀπό τόν παράδεισο. Καί ἦτανε πολύ φυσικό αὐτό πού ἔνιωθε. Γιατί στό πρόσωπο τοῦ μακαριστοῦ ἐκείνου γέροντα καθρεφτιζότανε ὁ Θεός. Νοῦς καί καρδία ἦσανε κατοικητήρια τῶν θείων ἐνεργειῶν, πού καθρεφτίζονταν στό ἱερό του πρόσωπο, φανερωνόσανε σ' αὐτό. Ἦτανε αὐτονόητο, πού ἔβλεπες φῶς καί εἰρήνη, ἱλαρότητα καί ἀγάπη, στό πρόσωπό του. Μέ τό πρόσωπο τοῦτο φανερωνόταν καί δοξαζόταν ὁ Θεός. Μέ ἄλλα λόγια, στήν περίπτωση αὐτή ὁ προσκυνητής γευότανε κάτι ἀπό τόν παράδεισο, ἕνα τόσο δά ἀπό τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

«Αὐτός εἶχε μέγα προορατικό... τό ἔκρυβε γιά νά μή δοξάζεται»

ΑΥΤΟΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΠΟΥ ΠΡΩΤΟΕΠΙΣΚΕΠΤΟΣΑΝΕ τή Μονή δοκίμαζαν κάποτε κάποτε κι ἕνα σόκ. Φτάνοντας ἄγνωστοι, τούς

καλοῦσε μέ τ' ὄνομά τους ἤ τούς ἔλεγε τίς δυσκολίες πού ἀντιμετώπισαν μέχρι νά φτάσουνε στή Μονή. Παραταῦτα, μέ τό προορατικό χάρισμα ἤτανε πολύ προσεκτικός.

Ἐνῶ γνώριζε τά μύχια τῆς καρδίας τοῦ συνομιλητῆ του, δέν τοῦ τό ἔλεγε. Φυλάκιζε τό προορατικό του χάρισμα. Καί ὅπως εἶπε, ἡμέρες μετά τήν κοίμηση τοῦ π. Ἰακώβου, σπουδαῖος καί μακαριστός ἀββάς, ὁ π. Πορφύριος:

– Αὐτός (= ὁ π. Ἰάκωβος) εἶχε μέγα προορατικό χάρισμα, τό ὁποῖο ἔκρυβε ἐπιμελῶς γιά νά μή δοξάζεται. Εἶναι ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους ἁγίους τοῦ αἰώνα μας.

Καί σ' αὐτήν ὅμως τήν περίπτωση δέν τοῦ 'λειπε ἡ διάκριση, κάθε ἄλλο. Τό 1979 ἦρθαν οἱ καθηγητές ἑνός Λυκείου, χωρίς νά ἔχουν εἰδοποιήσει σχετικά. Αὐτοί μεταξύ τους εἶχανε πολλά προβλήματα καί ἕνεκα τούτων πήγανε στό γέροντα. Ὅταν καθήσανε γιά καφέ, ἦρθε καί ὁ γέροντας, πού ἄρχισε νά τούς λέει διάφορα πράγματα καί συγκεκριμένες συμβουλές, πού ἀποτελοῦσαν λύση στά ἀντίστοιχα προβλήματα τῶν καθηγητῶν, οἱ ὁποῖοι φυσικά μείνανε ἐμβρόντητοι. Συμπεριφέρθηκε ἔτσι, γιατί κανείς τους δέ μιλοῦσε μπροστά σέ ὅλους γιά τά προβλήματα ἐκεῖνα.

Τό ἴδιο ἔκανε, ὅταν ἔκρινε σκόπιμο, σέ ἐξομολογουμένους. Μή προοδευμένοι, διστακτικοί, ντροπαλοί, ἄμαθοι, μπαίνανε γιά ἐξομολόγηση. Ἐκεῖνος γονάτιζε καί ἄρχιζε μέ τρόπο νά λέει τούς πειρασμούς, τίς ἁμαρτίες, τίς πτώσεις, τούς λογισμούς τοῦ ἐπίσης γονατιστοῦ ἐξομολογουμένου, στόν ὁποῖο μέ ἀγάπη καί θωπευτική αὐστηρότητα συνιστοῦσε τά πρέποντα πνευματικά φάρμακα. Τό λένε πολλοί, ἀκόμα καί μοναχοί:

– Ἐγώ στήν ἐξομολόγηση δέν τοῦ εἶπα τίποτα. Ὁ γέροντας τά ἔλεγε, κι ἐγώ κούναγα κάθε φορά τό κεφάλι.

Κι ἐνῶ δέν εἶχε πάει οὔτε στήν πρώτη Γυμνασίου καί ἀγνοοῦσε ψυχολογία καί παιδαγωγική, προσαρμοζόταν εὔκολα στό ἐπίπεδο τοῦ συζητητῆ καί τοῦ ἐξομολογουμένου.

Ὁ γεωργός τόν ἔνιωθε δικό του, τό ἴδιο καί ὁ ὑπάλληλος. Ἐπίσης ὁ καθηγητής Πανεπιστημίου καί ὁ ἀρεοπαγίτης ὄχι μόνο δέν εἶχε δυσκολία μαζί του, μά τοῦ δημιουργοῦσε τό αἴσθημα ὅτι ὁ γέροντας βρισκότανε μέ τίς κουβέντες πού ἔλεγε στό ἐπίπεδό του. Δέν ὑπῆρξε καθόλου τυχαῖο ὅτι πολλοί καθηγητές Πανεπιστημίων καί ἀνώτατοι δικαστικοί τόν συμβουλεύτηκαν κι ἐξομολογήθηκαν ἐνώπιόν του. Τό ἴδιο πάμπολλοι κληρικοί, ἐξομολόγοι καί οἱ ἴδιοι. Ἐπίσκοποι καί Πατριάρχης σκύψανε κι ἐξομολογήθηκαν στόν χωρίς πτυχία γέροντα Ἰάκωβο. Καί ὅλοι φύγανε ἀναπαυμένοι, παρηγορημένοι, μέ νέο κουράγιο γιά πνευματικό ἀγώνα.

Ἄλλωστε, εἶχε τόση λαχτάρα νά βλέπει τούς ἀνθρώπους νά προσέρχονται στή θεία Εὐχαριστία, πού, μόλις διέκρινε εἰλικρινή μετάνοια, δέν ἔβαζε σκληρούς κανόνες. Ἔδειχνε μεγάλη συγκατάβαση κι ἐπιείκεια στούς ἐξομολογουμένους. Ὅμως, δέν μποροῦσε νά παραβλέψει καί βασικές ἀρχές. Ἔτσι, τό 1987, δέν ἐπέτρεψε σέ μία κοπέλα νά κοινωνήσει. Ἐκείνη ἐπισκέφτηκε κάποιον ἐπίσκοπο, πού τῆς εἶπε νά κοινωνήσει. Δυό φορές ὅμως πού ἡ κοπέλα προσῆλθε στή θεία Ευχαριστία, διαπίστωσε κάτι περίεργο: στό στόμα της, μέ τή λαβίδα, δέν ἔμπαινε τίποτα. Τρόμαξε, μετανόησε κι ἔσπευσε νά ἐξομολογηθεῖ πάλι στόν π. Ἰάκωβο.

Κάτι ἀνάλογο, καθώς διηγήθηκε ὁ ἴδιος ὁ π. Ἰάκωβος, συνέβη μ' ἕνα δημοσιογράφο, πού θέλησε νά κοινωνήσει χωρίς νά πρέπει:

– Τήν ὥρα πού πῆγα νά τόν κοινωνήσω δίστασα... ἅγιέ μου Δαβίδ... καί περνᾶ ἀπό τήν ἁγία λαβίδα μιά χρυσή λάμψη πάνω ἀπό τό κεφάλι μου καί πάει στήν ἁγία Τράπεζα...

Ἡ λάμψη αὐτή, τήν ὁποία «εἶδε, ἔλεγε, μοναχός, ἀρετῆς ἄνθρωπος», σήμαινε ὅτι τό ἅγιο Πνεῦμα δέν ἄφησε τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Κυρίου νά πάει σέ ἀκάθαρτον ἄνθρωπο. Τό πρόσωπο τοῦ ὁποίου μάλιστα ἔδειχνε μέ μιά μαυρίλα, ὅτι κάποια σχέση εἶχε μέ μάγια, καθώς ἐξηγοῦσε ὁ π. Ἰάκωβος.

Ἡ διάκρισή του ἤτανε τόσο μεγάλη πού καί πνευματικοί ἄνθρωποι δέν καταλάβαιναν τή στάση του. Ὅταν τοῦ εἶπε τό πνευματικό του τέκνο ὅτι αὐτή τήν ἄσκηση τήν ἔκανε γιατί τήν διάβασε στό Βίο τοῦ τάδε Ἁγίου, ὁ γέροντας ἐξήγησε ὅτι αὐτά δέν ἐφαρμόζονται μέ τόν ἴδιο τρόπο ἀπ' ὅλους τούς ἀνθρώπους καί σέ ὅλες τίς περιστάσεις. Χρειάζεται διάκριση:

— Οἱ ἅγιοι ἔκαναν τό καθετί μέ διάκριση.

Τηρητής τῶν κανόνων, μά ὄχι τιμητής

Δοκιμασια επισης περνουσε ὅταν τοῦ ζητούσανε Συμμαρτυρία ὡς Πνευματικοῦ, γιά τήν ἱεροσύνη. Πνευματικά του τέκνα, πού τοῦ τή ζητοῦσαν, δέ βαρύνονταν μέ ἀπαγορευτικά παραπτώματα. Ἐκεῖνος ὅμως ἔνιωθε βαθύ τό δέος καί δίσταζε κι ἐξηγοῦσε στόν ὑποψήφιο πόσο φοβερό εἶναι τό μυστήριο τῆς Ἱεροσύνης. Καί ἀνέβαλε τή Συμμαρτυρία... καί ξανάβλεπε τόν ὑποψήφιο:

– Ἐσύ, παιδί μου, τά ξέρεις αὐτά, μέ συγχωρεῖτε πού τά λέω... δέν εἶναι εὔκολο... ἱερέας τοῦ Ὑψίστου θά γίνετε... πῶς νά τό ἐξηγήσω! Καί τά 'κανε ὅλα τοῦτα καί καθυστεροῦσε γιά νά συνειδητοποιήσει ὁ ὑποψήφιος τήν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου, μά καί γιά νά ὑπερβεῖ καί ὁ ἴδιος τό δέος, πού τόν διακατεῖχε.

Ὁ τόσο αὐστηρός γιά τόν ἑαυτό του γέροντας Ἰάκωβος εἶχε πολλή κατανόηση γιά τίς δυσκολίες τῶν ἄλλων. Ἔφτανε στό σημεῖο νά ἐπιτρέπει κατάλυση ἐλαίου τήν Τετάρτη καί ἄλλα ὅμοια, μέ τήν ἐξήγηση ὅτι «κουράστηκαν οἱ ἄνθρωποι, τόσο κόπο ἔκαναν, νά ἔρθουν στόν Ὅσιο νά προσκυνήσουν, δέν πειράζει, βάλ' τους λαδάκι...». Κι αὐτό δέν τό ἔκανε ποτέ γιά τόν ἑαυτό του! Ὅταν μάλιστα καθόμαστε στήν τράπεζα γιά φαγητό, ὅποια μέρα καί νά 'τανε, ὁ γέροντας κυριολεκτικά ἔκανε πώς τρώει. Μόλις καταλάβαινε ὅτι πρόσεχα πού στήν πραγματικότητα δέν τρώει, ἔπαιρνε κι ἔβαζε ἕνα τρίμμα στό στόμα του. Μά τό λίγο φαγητό πού εἶχε στό πιάτο του ἔμενε τό ἴδιο. Ἤ λιγόστευε μόνο, ἐάν ἔδινε μέρος του σέ κάποιον διπλανό.

Παρακαλοῦσε οἱ φιλοξενούμενοί του νά τρῶνε καλά καί χαιρότανε πολύ ὅταν ἔτρωγαν. Γι' αὐτό συχνά προέτρεπε μέ γλυκύτητα:

– Φάγε, μή λυπεῖς τόν Κύριο!

Στή νηστεία ὅμως καί τή λιτότητα ἔδινε ἰδιαίτερη σημασία, ὅπως καί στόν ἐκκλησιασμό. Συνιστοῦσε οἱ ἄνθρωποι νά ἐκκλησιάζονται καί νά προσεύχονται. Φαίνεται ἀφελές, αὐτό πού συνιστοῦσε ὡς κανόνα ἤ προϋπόθεση γιά ἴαση:

– Νά νηστέψεις απ' ὅλα τρεῖς ἡμέρες, νά προσευχηθεῖς πολύ, νά κάνεις ἐγκράτεια καί ν' ἀνοίξεις τρεῖς Ἐκκλησίες (= νά κάνεις τρεῖς Λειτουργίες).

Τά ἁπλοϊκά τοῦτα κρύβουνε σοφία θεολογική. Διότι προϋποθέτουν βαθιά πίστη στό Θεό καί στή μεσολάβηση τῶν Ἁγίων καί μόνο αὐτός πού τήν ἔχει ἀποφασίζει νά ἐφαρμόσει τήν αὐστηρή τούτη ἄσκηση καί νά ὑποβληθεῖ σέ κόπους καί ἔξοδα. Τό «ἄνοιγμα» τῆς Ἐκκλησίας τό συνιστοῦσε, γιατί γνώριζε καλά πόση ἁγιαστική καί συγχωρητική δύναμη ἔχει τό μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας. Κι ἄν μάθαινε ὅτι ἕνας ἱερέας ἔπαιρνε πολλά χρήματα γιά τέτοιες Λειτουργίες ἤ Σαρανταλείτουργα, στενοχωριότανε ἀφόρητα κι ἔλεγε στούς πιστούς:

– Νά προσέχετε, ποῦ δίνετε τά χρήματά σας!

Τούς ἱερεῖς ὅμως, πού φτάνανε στή Μονή του μέ πνευματικά τους τέκνα, τούς πρόσεχε, τούς τιμοῦσε καί δημόσια τούς ἐπαινοῦσε, γιά νά ἔχουν κύρος μεταξύ τῶν πιστῶν. Προσπαθοῦσε μάλιστα νά τούς φιλάει τό χέρι, ἀκόμα καί τῶν νεωτέρων. Εἶχε πολλούς κληρικούς πνευματικά τέκνα καί μηχανευότανε χίλιους τρόπους νά τούς ἀσπαστεῖ τό χέρι.

Νουθετοῦσε τούς μοναχούς του μέ ἤπιο τρόπο καί τούς εἰσήγαγε στό πνεῦμα τοῦ μοναχισμοῦ, δείχνοντάς τους ἀγάπη καί συμπαράσταση. Καί ὅταν τύχαινε νά παραμελοῦνε τά καθήκοντά τους ἤ νά χαλαρώνουν τόν πνευματικό τους ἀγώνα, δέν τούς ἐπιτιμοῦσε μέ αὐστηρά λόγια. Τούς φερότανε τυπικά, δέν τούς κοίταζε εὐθέως. Οἱ μοναχοί ὅμως τόν ξέρανε γεμάτον ἀγάπη καί συμπάθεια, τόν βλέπανε στήν αὐλή, στό ναό, τρέχανε νά πάρουνε τήν εὐχή του· μιά λέξη του, τό θωπευτικό του βλέμμα, ἦτανε λίγο παράδεισος. Τώρα πού τούς φερότανε τυπικά, πού δέν τούς θώπευε μέ τό βλέμμα, νιώθανε βαθιά πώς χάνανε τόν λίγο παράδεισο, γιά τόν ὁποῖο ἤρθανε στή Μονή. Αὐτό τούς συνέτιζε, μετανοούσανε καί ἀρχίζανε πιό ἔντονο πνευματικό ἀγώνα. Ἄν ἤθελε πάλι νά γίνει πιό συγκεκριμένος, τούς ἔλεγε δῆθεν ἀδιάφορα:

– Πατέρες μου, ὅταν ἤμουνα νέος, πήγαινα στά ἐκκλησάκια (=δηλαδή στά παρεκκλήσια τῆς Μονῆς), τά ἑτοίμαζα, τά καθάριζα, νά εἶναι ἕτοιμα στή γιορτή τους... θυσίαζα ἀπό τήν ξεκούρασή μου...

Καί καταλάβαιναν ὅτι πρέπει νά κάνουμε κάτι περισσότερο ἀπό τό σύνηθες, ἄν τό καλοῦσε ἡ ἀνάγκη.

Τή σκέψη καί τήν ἀκηδία τῶν μοναχῶν τίς καταλάβαινε· τό ἴδιο καί τῶν προσκυνητῶν. Εἶχε παρακαλέσει ἀπό παλιά τό Θεό νά βλέπει τά πρόσωπα καί νά καταλαβαίνει τήν ψυχική κατάστασή τους. Ὁ Θεός τοῦ τό ἔδωσε, ἀλλά τό χάρισμα ἦταν βαρύ. Συχνά ἔβλεπε στό πρόσωπο τοῦ τάδε τήν καθαρότητα τῆς καρδιᾶς του καί ἀγαλλόταν ὁ γέροντας. Σέ ἄλλο πρόσωπο ἔβλεπε ὅμως κυριολεκτικά δαιμονικές καί φοβερές καταστάσεις, πού τόν ἔκαναν νά λυπᾶται αφόρητα.

Ἀκόμα καί θαυμαστές μεταστάσεις τοῦ χάρισε ὁ Θεός. Στό Ἅγιον Ὄρος δέν πῆγε ποτέ. Ὅταν εἶχε ὑγεία γιά ταξίδι, δέν εἶχε χρήματα καί δέν τόν ἄφηναν οἱ δουλειές. Τώρα πού εἶχε χρήματα δέν εἶχε ὑγεία. Τόν πῆγε παρά ταῦτα ὁ Θεός. Δέν τό διηγόταν τό ταξίδι, ἀλλά τοῦ ξέφυγε ἄλλιῶς. Διηγόταν ὁ προσκυνητής ὅτι προσκύνησε τήν τάδε εἰκόνα, εἶδε τό τάδε μοναστήρι στό Ἅγιον Ὄρος καί ἀφελῶς ὁ γέροντας:

– Ναί, τό ξέρω καί τό μέρος αὐτό, μέ πῆγε ἡ Παναγία μας, σέ ὅλα μέ πῆγε...

Στόν ἅγιο Ἰωάννη τό Ρῶσο

ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΔΕΝ ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΒΓΑΙΝΕΙ. Πρῶτον, διότι, βγαίνοντας, νόμιζε ὅτι φεύγει ἀπό τόν παράδεισο, γινόταν ἐξωσμένος Ἀδάμ. Δεύτερον, διότι τόν παράδεισο τοῦτο ἔνιωθε ὅτι ὀφείλει νά τόν φροντίζει συνεχῶς, ἄρα νά εἶναι πάντα ἐκεῖ.

Καί ὅταν καταλάβαινε ὅτι ἕνας μοναχός εἶχε λογισμό νά πάει στό τάδε προσκύνημα ἤ στό τάδε μοναστήρι γιά ἐπίσκεψη, ἔλεγε δῆθεν ἀδιάφορα, στήν τράπεζα ἤ κατ' ἰδίαν:

– Ἤξερα, πατέρες μου, ἕναν καλό μοναχό, πού δέν ἔβγαινε καθόλου ἀπό τό μοναστηράκι του. Καί αὐτός ἁγίασε!

Σκεφτότανε ο μοναχός νά ζητήσει εὐλογία νά πάει στό Ἅγιον Ὄρος; Ὁ γέροντας προλάβαινε:

– Ἤθελα, πατέρες μου, νά πάω στό Ἅγιον Ὄρος. Μά πῶς νά πάω... καί δῶ Ἅγιον Ὄρος εἶναι. Ἐνῶ, φυσικά, ἤξερε πολύ καλά ὅτι τή φασαρία τῆς Μονῆς τοῦ ὁσίου Δαβίδ μέ τόσους προσκυνητές, ἄντρες καί γυναῖκες, δέν τήν ἔχει τό Ἅγιον Ὄρος. Οἱ κληρικοί, τά πνευματικά του τέκνα, τόν

καλούσανε συχνά στήν ἐνορία τους ἤ στό μοναστήρι τους καί ὁ γέροντας πάντοτε ἀρνιόταν λέγοντας:

– Τί νά μέ κάνετε μένα, ἐγώ εἶμαι ψοφίμι, νά σᾶς μολύνω τόν ἀέρα!

Ἐξαίρεση ἀποτελοῦσε τό Προσκύνημα τοῦ ὁσίου Ἰωάννη τοῦ Ρώσου. Ἀλλά τοῦτο ἦτανε στό δρόμο του, πρός καί ἀπό τή Χαλκίδα, ὅπου ὄφειλε νά πηγαίνει κάποτε κάποτε γιά ὑπηρεσιακούς ἤ καί ἰατρικούς λόγους. Σταματοῦσε, λοιπόν, πάντοτε νά προσκυνήσει τόν ὅσιο Ἰωάννη.

Ἕνα μεσημέρι, γυρίζοντας ἀπό τή Χαλκίδα, ἔφτασε στό Προκόπι. Ἐκεῖ ἔστριψε ἀριστερά καί βρέθηκε στό ναό τοῦ Ὁσίου. Μπῆκε μ' εὐλάβεια, ἄναψε στό νάρθηκα μεγάλο κερί καί προχώρησε στόν κυρίως ναό ἀριστερά. Πλησίασε μέ σέβας καί ἀγαλλίαση τή λάρνακα τοῦ Ὁσίου καί γονάτισε. Στάθηκε προσευχόμενος ἀρκετή ὥρα. Περίμεναν κι ἄλλοι νά προσκυνήσουν καί δυσανασχετοῦσαν μέ τήν καθυστέρησή του. Σηκώθηκε, ἀσπάστηκε τό ἱερό λείψανο καί πέρασε ἀπό τήν ἄλλη μεριά τῆς λάρνακας, ἀριστερά, νά μήν ἐμποδίζει τούς προσκυνητές. Ἐκεῖ στεκότανε ὄρθιος καί τά μάτια του προσηλωμένα στήν ἱερή κεφαλή τοῦ Ὁσίου. Ἀπολάμβανε τή θέα της.

Ἔτσι ὅμως πού τήν κοίταζε, παρατήρησε ὅτι τό ἱερό λείψανο ἔκανε κινήσεις, ἄλλαζε θέση, ἀνάλογα μέ τόν ἄνθρωπο πού πλησίαζε νά προσκυνήσει. Παραξενεύτηκε, πρόσεξε καλύτερα καί αὐτό ἦταν γεγονός. Πῆρε τό θάρρος καί ρώτησε τόν Ὅσιο:

– Γιατί, ἅγιέ μου, σέ ἄλλους ἀφήνεις ν' ἀκουμποῦν τά χείλη τους νά προσκυνοῦν, σέ ἄλλους βγάζεις τό χέρι σου, σέ ἄλλους δίνεις τό χέρι σου καί γυρίζεις καί τούς βλέπεις, σέ ἄλλους δίνεις τό χέρι σου, τούς βλέπεις καί τούς χαμογελᾶς. Καί σέ ἄλλους γυρίζεις τό πρόσωπο καί τούς ἀποστρέφεσαι;

Πῆρε ἀμέσως τήν ἀπάντηση τοῦ Ὁσίου:

– Ἰάκωβε, δέν περνοῦν ὅλοι ἀπό μπροστά μου γιά νά προσκυνήσουν... ἄλλοι περνοῦν μέ εὐλάβεια, ἄλλοι περνοῦν μέ τά χέρια πίσω... ἄλλοι ἔρχονται ἀπό περιέργεια...

Τή δωρεά τούτη τήν εἶχε καί ἄλλες φορές ὁ π. Ἰάκωβος. Ἔβλεπε δηλαδή τό ἱερό λείψανο νά παίρνει στάση ὑποδοχῆς ἤ ἀποστροφῆς, ἀνάλογα μέ τήν εὐλάβεια καί τήν ἐσωτερική

κατάσταση αὐτοῦ πού προσερχόταν. Ἀλλά καί κάθε φορά πού θά περνοῦσε νά προσκυνήσει, δέν τόν ἄφηνε ὁ Ὅσιος χωρίς κάποια θεοσημεία. Ἔτσι, πολύ ἀργότερα, τό 1990, ἐπιστρέφοντας ἀπό ἰατρικές ἐξετάσεις ἀπό τήν Ἀθήνα, σταμάτησε μέ τόν ἀνιψιό του Θεόδωρο στό Προσκύνημα. Εἶχε πολύ κόσμο. Μπῆκε, πλησίασε στή λάρνακα, γονάτισε κι ἔμεινε κεῖ ἀρκετά λεπτά. Οἱ γυναῖκες πού περιμένανε νά προσκυνήσουν ἀδημονούσανε μέ τήν καθυστέρηση τοῦ παπᾶ, πού δέν ἔλεγε νά τελειώσει τήν προσευχή του. Αἴφνης ὅμως, ὀπισθοχώρησαν φοβισμένες, λέγοντας: «τρίζουνε κόκαλα, τά κόκαλα τοῦ Ἁγίου τρίζουνε». Κατάλαβε τήν ἀνησυχία ὁ π. Ἰάκωβος, σηκώθηκε ὄρθιος καί τούς εἶπε μέ πολλή φυσικότητα:

– Χριστιανοί μου, ὁ Ἅγιος εἶναι ζωντανός, πλευρό ἄλλαξε, μή φοβόσαστε!

Ἄλλοτε στό ἴδιο σημεῖο κι ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, μέ τόν ὁποῖο καί συζητοῦσε, ὀρθώθηκε ὁ Ἅγιος κι ἔφυγε ἀπό τή λάρνακα, λέγοντας ὅτι πηγαίνει νά βοηθήσει ἄρρωστο παιδάκι. Τά διηγόταν αὐτά ὁ μακαριστός γέροντας μέ χάρη πού κυριολεκτικά μεταδιδόταν στούς γύρω του.

Ἀγαποῦσε πολύ καί τόν ἱερέα τοῦ Προσκυνήματος καί δέ δίστασε, ἀφοῦ ἦταν καί ὁ ἱερέας τοῦ Ὁσίου, νά ἐξομολογηθεῖ στό νεαρό π. Ἰωάννη.

Πάντα ὅμως ἡ εξομολόγηση τοῦ π. Ἰακώβου γινόταν ἐμπειρία συγκλονιστική γιά τόν πνευματικό πού τή δεχότανε. Ζήτησε τό 1983 νά ἐξομολογηθεῖ. Ὁ ἱερέας, πνευματικό του τέκνο, ἀρνήθηκε. Καταλήφθηκε ἀπό φόβο, νά ἐξομολογήσει τό γέροντά του, ἕναν ὅσιο ἀσκητή πού αὐτός ἐξομολογεῖ χιλιάδες ἀνθρώπους καί συμβουλεύει ἀσκητές μεγάλης ἀρετῆς! Πρόβαλε ὅτι δέν ἔχει νά πεῖ τίποτα σ' ἕναν ἐξομολογούμενο ἀσκητή, δέν ἔχει πείρα... Ὁ γέροντας ἐπέμενε καί κρατοῦσε τό πετραχήλι νά τό βάλει στόν ἱερέα, ἀπό τόν ὁποῖο ζήτησε ρητά ὑπακοή. Ἔτσι ὁ ἱερέας δέχτηκε. Γονατίσανε καί οἱ δύο μπροστά στήν εἰκόνα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, στό τέμπλο. Καί ἄρχισε τό ξεχείλισμα τῆς ταπεινοφροσύνης, πού κλόνιζε κάστρα καί τόν κόσμο ὁλόκληρο. Πλημμύρισε ὁ ναός ἀπό τήν ἀνοιχτή καρδιά καί τόν ἀνοιχτό νοῦ τοῦ ὁσίου ἀσκητῆ, πού ὅμως ἦτανε καί ἡγούμενος μ' εὐθύνες, ἦτανε καί

πνευματικός ὁδηγός χιλιάδων πιστῶν, λαϊκῶν, μοναχῶν, ἱερέων, ἐπισκόπων καί πατριαρχῶν. Ὅλα τ' ἀπέθεσε ὁ ἀσκητής, χωρίς ἀναστολές, χωρίς κρατούμενα. Καί τ' ἀπέθετε συνειδητά στόν Κύριο πρῶτα, στόν ὅσιο Δαβίδ ἔπειτα καί στόν ἱερέα τελευταῖα. Ἐξομολογιόταν καί ἤτανε σά νά ἔκανε διάλογο μέ τόν ὅσιο Δαβίδ, ἔχοντας μάρτυρα τόν ἱερέα. Συνομιλούσανε οἱ δύο ὅσιοι –ἔτσι τό ἔνιωθε ὁ ἱερέας– καί ὁ νῦν ἐξομολογούμενος ὅσιος στρεφότανε στόν Κύριο καί ἀνέφερε ὅτι στήν τάδε περίπτωση ἔκανα ἔτσι, ὅπως μοῦ εἶπε ὁ ὅσιος Δαβίδ· γιά τό ἄλλο ἔπραξα τοῦτο, ὅπως μοῦ ὑπέδειξε ὁ ὅσιος Δαβίδ... Ἀποκάλυπτε στόν ἱερέα σκέψεις, πράξεις καί λογισμούς, μά συνειδητά γινότανε ἀναφορά στόν ἴδιο τόν Κύριο, στόν ὁποῖο ὑπογράμμιζε ὅτι τά σκέφτηκε ἤ τά ἔπραξε μέ τήν ἄδεια τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Τόν εἶχε τόν Ὅσιο συνυπεύθυνο καί συνεπίκουρο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μά τόν εἶχε καί γέροντα, πνευματικό. Γι' αὐτό στό τέλος τοῦ εἶπε:

– Βλέπεις, ἅγιε Γέροντα (Δαβίδ), τά λέω μπροστά στόν καλό μας ἱερέα..

Ὁ «καλός μας ἱερέας» δέν εἶχε καί δέν τόλμησε νά πεῖ κάτι στόν ἐξομολογηθέντα ὅσιο. Τότε κεῖνος ἔπεσε πρηνής, ὁλόσωμα, ἔβαλε τό μέτωπο κυριολεκτικά στά ὑποδήματα τοῦ ἱερέα καί περίμενε τή συγχωρητική Εὐχή. Ὁ ἱερέας τά εἶχε χαμένα, ἔνιωθε μετέωρος, δέν ἤξερε ἄν χρειαζότανε, ἄν ἔπρεπε νά διαβάσει τη συγχωρητική Εὐχή. Ὁ γέροντας περίμενε πρηνής. Χωρίς νά καταλάβει γιατί, ὁ ἱερέας διάβασε τό τέλος τῆς Εὐχῆς καί ἔπιασε νά σηκώσει ἀπό τό ἔδαφος τόν ἀσκητή γέροντά του.

Ἡ πλημμύρα προσκυνητῶν καί θεοσημειῶν. Πάσχει, εὐωδιάζει καί «χορεύει»

Τα ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1980 περάσανε μέ δυσκολία στή Μονή. Οἱ ἀρρώστιες τοῦ γέροντα, οἱ προσκυνητές, ἄλλοι περισπασμοί καί πειρασμοί... παράλληλα καί ἡ ἐπέκταση τῆς φήμης τοῦ γέροντα. Καλό καί θαυμαστό σημάδι, μά καί ἀφορμή νά μήν προλαβαίνει τίς ἐξομολογήσεις, νά μήν προφταίνει ν' ἀπαντάει λίγες λέξεις στά πολλά γράμματα. Πάντως περάσανε τά χρόνια σχεδόν μέχρι τά μέσα τῆς δεκαετίας.

Γωνιά τοῦ κελιοῦ του μέ τό ξυλοκρέβατο. Πρίν ἀρρωστήσει πολύ, ἐπάνω στά σανίδια εἶχε μόνο μιά κουρελού. Καί πάλι ὅμως, τό ἐλάχιστο πού κοιμόταν, ξάπλωνε στό πάτωμα.

'Από κεῖ κι ἔπειτα ὅλα γίνανε δυσκολότερα κι ὅλα θαυμαστότερα. Πιό ἀπότομος ὁ ἀσκητικός ἀνήφορος τοῦ γέροντα, πιό ἐντυπωσιακά καί τά χαρίσματά του. Τά πόδια του πρησμένα καί μελανά. Ἡ φλεβίτιδα δέν ἀστειευότανε. Ἀκόμα καί νά περπατήσει δυσκολευότανε. Σά νά μή φτάνανε τοῦτα, ἤρθανε καί τά καρδιοαναπνευστικά. Ἤ μᾶλλον ἐντάθηκαν. Καρδιακή ἀνεπάρκεια, ἀνεπάρκεια στεφανιαίων. Τί νά πρωτοδεῖ καί τί νά πρωτοθεραπεύσει ἡ ἐπιστήμη!

Ἄρχισε, ἀναγκαστικά, τίς ἐπισκέψεις στά νοσοκομεῖα. Πρίν μπεῖ καί μόλις ἔβγαινε ἀπό αὐτά ἔμενε γιά λίγο στό σπίτι τοῦ ζεύγους Μαρίας καί Θόδωρου Μικέλη. Καί οἱ δύο τοῦ εἴχανε μεγάλο σεβασμό, ἀκόμα κι εὐγνωμοσύνη. Λίγα χρόνια νωρίτερα ἡ Μαρία, ἕνεκα φοβερά δύσκολου τοκετοῦ, θά πέθαινε μέ τό μωρό. Τήν ἔσωσε, πρός μεγάλη ἔκπληξη τῶν γιατρῶν, ὁ π. Ἰάκωβος μέ πολλή προσευχή. Χωρίς νά τοῦ ἔχουν μιλήσει γιά τό πρόβλημα, τό γνώριζε καί προσευχότανε 48 συνεχεῖς ὧρες, νύχτα καί μέρα. Τόν εἴδανε ν' ἀνεβαίνει στήν κορυφή τοῦ βουνοῦ μέ τό Σταυρό. Κι ὅταν τόν ρωτήσανε, πῶς καί γιατί, τούς εἶπε:

– Πάω, παιδί μου, ἐκεῖ πάνω, γιά νά εἶμαι πιό κοντά του, νά τοῦ ζητάω γιά τή Μαρία μας. Τήν ἑπομένη πῆρε ταξί καί πῆγε νά τῆς διαβάσει Εὐχή στήν Ἀθήνα. Ὁ γέροντας ἔφυγε ἀμέσως καί ἡ Μαρία μέ τό μωρό σωθήκανε. Εἶναι ἡ Μαρία, πού μικρούλα δέν εἶχε ὁ γέροντας νά τῆς δώσει λίγο ψωμάκι καί λίγες δραχμοῦλες.

Τό ἴδιο καί τό Θόδωρο, πού ἤτανε πλοίαρχος, ἐπιθεωρητής. Στίς 15 Αὐγούστου τοῦ 1979 ὁ π. Ἰάκωβος εἶπε:

– Ἄν δέ χαθεῖ σήμερα ὁ Θόδωρος... μεγάλη δυσκολία περνάει... θά κάνω Παράκληση.

Πράγματι κινδύνευε ὁ Θόδωρος. Μέ τό πλοῖο ἔπεσε σέ ὑφάλους στήν Ἐρυθρά Θάλασσα. Μολονότι ἐπιθεωρητής, ἀνέλαβε τήν εὐθύνη τοῦ πλοίου κι ἔδινε συνεχῶς ἐντολές, πού λογικά δέν τίς ἤλεγχε καί ὅμως βγαίνανε ὅλες σωστές. Ἔνιωθε νά ὑπακούει σέ κάποια δύναμη. Ἔτσι σώθηκε αὐτός καί οἱ ἄλλοι τοῦ πλοίου.

Τίς ὧρες καί τίς ἡμέρες στό σπίτι τῶν Μικέλη ζοῦσε σάν ἄσαρκος ἄγγελος. Δέ θορυβοῦσε, δέ ζητοῦσε, δέν ἐνοχλοῦσε... οὔτε ποτήρι νερό γιά νά πιεῖ φάρμακο. Ὁ καφές τοῦ ἄρεσε, μά δέν τόν δεχότανε παρά μόνο ἄν ἡ Μαρία ἐπέμενε πολύ, ὁπότε τήν εὐχαριστοῦσε μέχρι τό μεσημέρι. Τό παραμικρό νά τοῦ προσέφερες, ἔδειχνε βαθιά εὐγνωμοσύνη.

Ὁ Θόδωρος εἶχε μιά εἰκόνα ἱστορική καί θαυματουργή. Αὐτήν κρατοῦσε ὁ παππούς του προτεταμένη καί βγῆκε μέ τήν πολυμελή του οἰκογένεια ἀπό τή Μονή Ἀρκαδίου Κρήτης, τό 1869 πού ἔγινε τό ὁλοκαύτωμα. Βάζοντας τήν εἰκόνα μπροστά, οἱ τοῦρκοι τυφλώθηκαν, δέν τούς εἴδανε καί σώθηκαν. Στήν εἰκόνα τούτη, ὧρες ἀτέλειωτες, προσευχότανε γονατιστός ὁ θεῖος τους ὁ ἀσκητής.

Τόν παρακαλοῦσε ἡ Μαρία νά κάτσει λίγο καί στήν κουζίνα, πού ἐκείνη εἶχε δουλειές, νά μήν εἶναι μόνος. Ὁ γέροντας ντρεπότανε. Κάποτε ὑποχώρησε καί πῆγε, μά βρῆκε χαμηλό ξύλινο σκαμνάκι. Τό 'βαζε στήν ἄκρη καί καθότανε σάν φρόνιμο ντροπαλό προσφυγάκι. Ἡ καρέκλα, ἐφόσον ὑπῆρχε σκαμνί, τοῦ ἦταν πολυτέλεια, πού δέν ταίριαζε γιά μοναχό. Εἶχε καί στό κελί του μιά ταλαίπωρη καρέκλα, μά δέν καθότανε ποτέ. Στό σπίτι ὅμως τῶν Μικέλη, ἄν πήγαινε κάποιος

ξένος, ἔπρεπε ὁ γέροντας νά κάθεται ἀξιοπρεπῶς. Καθότανε ἄκρη ἄκρη στόν καναπέ. Πρίν ἀπό δύο περίπου μῆνες πῆγε στούς Μικέλη ἡ Σ.Π. Ρώτησε ποῦ καθότανε ὁ γέροντας. Τῆς ἔδειξαν. Κάθησε στό ἴδιο μέρος. Σέ λίγο αἰσθάνθηκε ἄρωμα. Πρόσεξε καλύτερα, ἤτανε ἄρρητη εὐωδία. Πῆρε τό θάρρος νά ἐξηγήσει τί αἰσθανόταν. Οἱ Μικέλη χαμογέλασαν καί τῆς ἐξήγησαν ὄχι μόνο αὐτό, μά κάποτε κάποτε, ὅταν ἤτανε μαζί τους ὁ γέροντας, μιλοῦσε καί ἀπό τό στόμα του ἐξερχόταν θεσπέσια εὐωδία. «Τόν πλησιάζαμε πολύ, ἀφελῶς τάχα, γιά νά νιώθουμε πιό πολύ τήν εὐωδία τούτη. Ἐκεῖνος τό καταλάβαινε, μαζευότανε ἀπό συστολή κι ἔκανε τόν ἀνήξερο...».

Τό ἴδιο συνέβαινε μέ τά ροῦχα του, τή φανέλλα του. Ὅσο καί νά τή φοροῦσε δέ λερωνόταν. Καί ὄχι μόνο. Εὐωδίαζε κιόλας. Γιά νά μή «δοξάζεται» ὅμως, καθώς ἐπισήμανε καί ὁ μακαριστός π. Πορφύριος, ἔλεγε στούς μοναχούς, πού στόν καιρό τῆς ἀρρώστιας του ζητούσανε νά τοῦ πλύνουν τά ροῦχα:

– Τά ἔπλυνα, πάτερ μου, δέν ἔχουνε τίποτα.

Δηλαδή τηροῦσε κρυφά πότε σχετική καί πότε γενική ἀλουσία, μά ἔλαμπε ἀπό καθαριότητα.

Τά παιδάκια τ' ἀγαποῦσε πολύ, τά 'βλεπε ἀγγελάκια καί παρακαλοῦσε τή Μαρία τρυφερά, χωρίς τή γνωστή μας ἐπιβλητική φωνή του:

– Μαρία μου, μή μαλώνεις τά παιδάκια, δέν μπορῶ...

Ἕνα πρωί ὁ μικρός Κωνσταντῖνος ἔκλαιγε, δέν ἤθελε νά πάει σχολεῖο. Ἡ δασκάλα τούς εἶχε δείξει τόν καλαματιανό χορό καί τούς εἶπε τή Δευτέρα νά τόν ξέρουν. Ὁ μικρός δέν τόν ἔμαθε, ἡ μητέρα του δέν ἤξερε νά τοῦ κάνει πρακτική ἐξάσκηση. Ὁ μικρός δέν ὑποχωροῦσε. Ὁ γέροντας ἄκουσε τά κλάματα καί τήν ἀντίσταση τοῦ μικροῦ καί εἶπε στή Μαρία:

– Καλά, δέν ξέρεις νά χορεύεις, Μαρία μου;

Καί, χωρίς δυσκολία, ἔπιασε ἀπό τό χέρι τόν μικρό καί τή Μαρία καί τραγουδώντας «Ἐνά νερό κυρα-Βαγγελιώ» τούς ἔμαθε μέ ὑπομονή πῶς νά τό χορεύουν.

Ἀφοῦ τακτοποιήθηκαν τά παιδιά, πῆρε τό γέροντα ἡ Μαρία νά τόν πάει μέ λεωφορεῖο στό νοσοκομεῖο γιά ἐξετάσεις. Καθήσανε στό κάθισμα καί, ὅπως κοίταζε ὁ γέροντας πρός τά ἔξω, βλέπει ἕνα ζευγαράκι στό πεζοδρόμιο νά φιλιοῦνται:

– Κοίτα, Μαρία μου, τί ἀγαπημένα ἀδερφάκια εἶναι!

– Καλέ θεῖε, ζευγάρι εἶναι...

– Πώ πώ... ἀλήθεια... Ἐκεῖ ἔφτασε ἡ ξετσιπωσιά!

Ἔβλεπε πάλι ἀπό τό παράθυρο καί παραξενευότανε μέ τό ὁμοιόμορφο καί χωρίς κομψότητα ντύσιμο τῶν νέων. Ὅλοι μέ τζίν παντελόνι καί μπουφάν. Κάποτε, σέ μιά παρέα νέων στό Μοναστήρι τούς εἶπε:

– Παιδιά μου, ὅλοι ἀπό ἕνα ἐργοστάσιο ψωνίζετε, δέν σιδερώνετε τά ρουχαλάκια σας;

Ὁ τόσο αὐστηρός καί ἀπόκοσμος ἀσκητής εἶχε πολύ ἀναπτυγμένο αἰσθητήριο, ἤθελε τούς ἀνθρώπους καλοντυμένους, σιδερωμένους, μέ γοῦστο κι εὐπρέπεια· τά χαχόλικα δέν τοῦ ἄρεσαν.

Φτάσανε στό νοσοκομεῖο. Τόν εἴδανε οἱ γιατροί. Ὁ καρδιολόγος Δ. Κρεμαστινός κούνησε ἀπογοητευμένος τό κεφάλι. Σύντομα θά χρειαζότανε βηματοδότης. Καί ἡ γενική του κατάσταση, ἄθλια! Δέ στενοχωρήθηκε μέ τή βαριά του ἀρρώστια, γιά τό ὅτι θά ὑπέφερε στό ἑξῆς πολύ περισσότερο. Λυπότανε ἀπέραντα πού θά χρειαζότανε νά ξαναφύγει μιάδυό φορές ἀπό τό Μοναστήρι –ἔτσι νόμιζε–, ἐνῶ βέβαια θά χρειαζότανε πολλές φορές νά φύγει.

Βγαίνοντας ἀπό τό νοσοκομεῖο δέν ἔμεινε οὔτε μιά μέρα στό σπίτι τῶν Μικέλη. Ἀμέσως γιά τό μοναστήρι. Σταθμό ἔκανε στό Προκόπι, νά προσκυνήσει τό θεῖο Ἰωάννη, τό Ρῶσο Ὁμολογητή καί συνεργάτη του. Τόν ἔστελνε, μέ τόν ὅσιο Δαβίδ, ὅπου ὑπῆρχε μεγάλη ἀνάγκη, νά βοηθήσει, νά παρασταθεῖ. Δέν μποροῦσε, λοιπόν ποτέ, νά περάσει ἀπό τό Προκόπι καί νά μή στρίψει λίγο, νά προσκυνήσει τό πρωτοπαλήκαρο στόν ἀτέλειωτο πόλεμο κατά τοῦ κακοῦ.

Ἔφτασε στή Μονή κουρασμένος. Τά τραντάγματα τοῦ αὐτοκινήτου, στόν ἄσχημο γεμάτο λακκοῦβες δρόμο ἀπό Ροβιές γιά μοναστήρι, τοῦ δημιουργοῦσαν προβλήματα στήν καρδιά. Ἀφήνω πού εἶχε τήν ἀτυχία νά παθαίνει ναυτία στό ταξίδι μέ αὐτοκίνητο. Προσκύνησε στό ναό καί ἀνέβηκε στό κελάκι του.

Δέν πρόλαβε καλά καλά νά βγάλει τό ράσο του καί τοῦ χτύπησαν τήν πόρτα. Οἱ γονεῖς ἑνός πεντάχρονου χαριτωμέ-

νου παιδιοῦ. Τό παιδάκι δέν μιλοῦσε. Τό πήγανε πρῶτα στή Ρωσία καί τώρα γυρίζανε ἀπό τήν 'Αμερική, χωρίς ἀποτέλεσμα. Τά ἐξηγήσανε ὅλα στόν π. 'Ιάκωβο καί τόν παρακαλέσανε. 'Εκεῖνος, χωρίς ἔκπληξη καί στενοχώρια, τούς εἶπε:

– Παιδιά μου, αὐτό εἶναι ἁπλό πράγμα. Θά πᾶμε κάτω (στό ναό), θά κάνετε τήν προσευχή σας, θά προσευχηθῶ κι ἐγώ... Καί τό παιδί θά μιλήσει.

"Ετσι κι ἔγινε. Προσευχηθήκανε καί σταύρωσε τό παιδί μέ τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Βγῆκε τό παιδί νά παίξει στήν αὐλή μέ ἄλλα παιδάκια καί σέ δέκα λεπτά μίλαγε σά νά μή συνέβαινε τίποτα.

Τελευταία νύχτα στό 'Ασκητήριο

ΕΠΕΣΤΡΕΨΕ ΣΤΟ ΚΕΛΙ κι ἐπέτρεψε στόν ἑαυτό του λίγη ξεκούραση. Εἶχε εἰδικό λόγο πού ἀφέθηκε στή λίγη ξεκούραση. Τόν φόβισε ὁ γιατρός, τοῦ εἶπε ὅτι θά χειροτερέψει ἡ κατάστασή του. Δέν ἤξερε, λοιπόν, ἄν ἀργότερα θά τά κατάφερνε. 'Αποφάσισε νά πάει τό ἴδιο βράδυ στό 'Ασκητήριο, ἐκεῖ ψηλά, στή σπηλιά πού προσευχότανε χρόνια ὁλόκληρα ὁ ὅσιος Δαβίδ. Πήγαινε παλιότερα καί ὁ γέροντας 'Ιάκωβος. 'Εδῶ καί καιρό σταμάτησε ὅμως, δέν πήγαινε τακτικά. Καί σταμάτησε, γιατί τόν κατάλαβαν. Κάποιος τσοπάνης τόν εἶδε πρίν ξημερώσει νά ἐπιστρέφει ἀπό τό 'Ασκητήριο στή Μονή. Τό εἶπε καί σ' ἄλλους. 'Από λόγο σέ λόγο δημιουργήθηκαν παρεξηγήσεις. "Επειτα, θέλοντας καί μή, τό μάθανε καί οἱ μοναχοί. Δέν ἤθελε νά εἶναι ἀφορμή σκανδαλισμοῦ τῶν χωρικῶν, δέν ἤθελε νά ξέρουνε καί οἱ μοναχοί τή μεγάλη του ἄσκηση. Προτίμησε, λοιπόν, νά σταματήσει τή μετάβαση στό 'Ασκητήριο, μέσα στό ὁποῖο ἔζησε τίς θελκτικότερες θεοπτικές ἐμπειρίες τῆς ζωῆς του.

Τώρα, δέν ἤτανε ὅπως παλαιά. Εἶχε φακό νά βλέπει τό μονοπάτι. Δέ χρειάστηκε νά ζητήσει ἀπό τό Θεό νά τοῦ στείλει ἀστέρι, γιά νά τοῦ φωτίζει τό δρόμο.

"Εφτασε, μά πρίν κατηφορίσει γιά τή σπηλιά, κοίταξε ἀσυναίσθητα δεξιά. 'Ο σκοτεινός ὄγκος τοῦ βράχου καί στήν κορυφή τό «Σεντονάκι» τοῦ 'Οσίου. Οὔτε τώρα, οὔτε ἄλλη φορά θά μπορέσει ν' ἀνέβει ἐκεῖ πάνω. Γέμισε νοσταλγία, γιά

τίς νύχτες μέ φεγγάρι, πού ἀνέβαινε κεῖ πάνω καί προσευχότανε ὧρες, μόνος μέ τ' ἀστέρια καί τό Γέροντά του, τόν ὅσιο Δαβίδ. Τώρα, μόνο στό 'Ασκητήριο... κι αὐτό πολύ τοῦ ἤτανε. Κανονικά δέν ἔπρεπε νά περπατάει τόσο πολύ, νύχτα σέ κακοτράχαλα μονοπάτια. Οὔτε νά τόν βροῦνε δέν θά μποροῦσαν. Σκεφτόταν ὅτι ἴσως νά 'τανε ἡ τελευταία φορά πού πήγαινε στό 'Ασκητήριο. Καί ἦταν ἡ τελευταία.

Προσευχήθηκε ἀπρόσκοπτα. Οὔτε δαίμονες, οὔτε ἡ καρδιά του τόν τάραξαν. 'Απόλαυσε μέσα του τήν εἰρήνη. Κι ὅταν γέμισε ὁλόκληρος ἀπό αὐτήν, τόν δρόσισε πνευματική αὔρα, πού γλύκανε καί τό τελευταῖο του κύτταρο. "Εγινε ὅλος θεία χάρη. Ζοῦσε, πετοῦσε, ἀνέπνεε, μιλοῦσε μέ τόν "Οσιο, τόν συντρόφευαν ἄγγελοι μέ φτεροῦγες, μέ νεανικές μορφές... δοξολογοῦσε μαζί τους τόν τριαδικό Θεό, κάμανε οἱ "Αγιοι σύνεδρο, μέ συστολή καθότανε μαζί τους, μέ παρρησία ὅλοι βλέπανε τή δόξα τοῦ Θεοῦ... Καί τί δέν ἔζησε τή νύχτα τούτη, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτός τοῦ σώματος, δέν ἤξερε... δέν μπόρεσε νά ἐξηγήσει!

Νά μή μιλήσουνε γιά ὅ,τι εἶδαν

ΗΞΕΡΕ ΟΜΩΣ ΟΤΙ ΑΞΗΜΕΡΩΤΑ ὅτι ἔπρεπε νά ἐπιστρέψει στή Μονή. Πρόλαβε ὅλη τήν 'Ακολουθία καί μετά λειτούργησε ὁ ἴδιος. Μά τό πρωί ἐκεῖνο λειτούργησε κάπως ἀλλιῶς. Διάβαζε, ἔλεγε τίς Εὐχές, ἐκφωνοῦσε τά διακονικά κι ἔνιωθε ὅτι ἄλλη δύναμη τά 'λεγε ἀπό μέσα του. Κάποιος ἄλλος, μεγάλος καί γλυκύς, ἤτανε παρών στήν καρδιά του, πού μίλαγε καί τόν γέμιζε μακάρια εὐφροσύνη. "Εφτασε στό Χερουβικό. Τότε πιά δέν ἤλεγχε ἄν ἐνεργοῦσε μέ σάρκινα χέρια, μέ χείλη... "Εκανε τή μεγάλη Εἴσοδο καί δύο ἀπό τούς παρόντες τρόμαξαν. 'Ο λειτουργός προχώραγε πρός τό 'Ιερό χωρίς νά πατάει στό ἔδαφος... μισό μέτρο ψηλά καί πήγαινε μέ τά "Αγια. Βγῆκε νά κοινωνήσει τόν κόσμο, «μετά φόβου Θεοῦ πίστεως καί ἀγάπης προσέλθετε...». 'Ο κόσμος προσερχόταν. Μιά δαιμονισμένη, πεσμένη ἀπό ὥρα μπρούμυτα, τό μέτωπο στό δάπεδο, στό δεξιό κλίτος, χωρίς νά βλέπει κανέναν, βάζει ξαφνικά φωνή:

– Ποῦ πᾶς ἐσύ μωρή νά κοινωνήσεις... καλά κεῖνα τ' ἀγγε-

λούδια... ἐσύ μωρή πού κοιμήθηκες χτές μέ τόν κουνιάδο σου...

Τότε ὅλοι στό ναό βλέπουνε μιά νεαρή μαυροφόρα, τήν ὁποία ἡ δαιμονισμένη δέν ἔβλεπε, νά φεύγει ἀλαφιασμένη ἀπό τό ναό, ἀκριβῶς τήν ὥρα πού θά τήν κοινωνοῦσε ὁ π. Ἰάκωβος.

Καμιά φορά τέλειωσε ἡ Λειτουργία, διαβάσανε τή «Θεία Μετάληψη» καί βγῆκε ἀπό τό Ἱερό ὁ π. Ἰάκωβος. Βλέποντας ἐκεῖ δύο δικούς του ἀνθρώπους, θαρρεύτηκε καί τούς εἶπε:

– Τί Λειτουργία ἤτανε σήμερα, πολύ ὡραία...

Ἐκεῖνοι ὅμως προλάβανε νά τόν ρωτήσουνε γι' αὐτό πού εἴδανε στή Μεγάλη Εἴσοδο. Τότε κατάλαβε καί τούς ἔκανε νόημα: πουθενά, σέ κανέναν τίποτα. Δέν ἔπρεπε νά μιλήσουν, ἀλλά ἐκεῖνοι μίλησαν τότε σ' ἕνα-δυό ἄτομα καί τώρα μιλᾶνε παντοῦ.

Ἤπιε τό καφεδάκι του στήν τραπεζαρία, τόν πλησίασαν οἱ προσκυνητές, κάτι ν' ἀκούσουν ἀπό τό στόμα του, ἔστω νά δοῦν τό ἱλαρό εἰρηνικό πρόσωπο. Ἤτανε πολλοί, πού πήγαιναν μόνο καί μόνο γιά νά βλέπουν τό πρόσωπό του, τήν ἱερή κεφαλή στηριγμένη σέ σκελετό. Ἴσα πού διακρινόταν ἀπό τό ἀντερί καί τό ράσο, ἐκεῖνο τό πεντακάθαρο ἀστραφτερό ράσο...

Εἶδα ἐπισκέπτες-προσκυνητές πού δέ θέλανε νά τόν ρωτήσουν, τόν λυπόσανε ἀκόμα καί νά τοῦ ζητήσουν νά προσευχηθεῖ... μόνο νά τόν ἰδοῦν... τούς ἔφτανε! Κι ἄν γινότανε νά μήν κουραστεῖ, ν' ἀκούσουνε μόνο τή φωνή του. Γιατί δέν ἤτανε ἡ φωνή ἐκείνη δική του. Κανείς δέ θά βεβαίωνε πώς ἡ φωνή πού ἔψελνε, πού συμβούλευε, ἤτανε τοῦ φτωχοῦ ἀσκητῆ. Ἄλλου ἤτανε κι ἀπό ἀλλοῦ ἐρχόταν. Χάρισμα, δωρεά τοῦ Θεοῦ. Εἶχε συνείδηση ὁ ἀσκητής ὅτι αὐτό ἤτανε θεία δωρεά. Τό 'ξερε ὅμως καί ὁ δαίμονας καί πολλές φορές τολμοῦσε νά τόν πειράξει.

Πῶς ἔγινε τοῦτο καί πῶς ἀντίκρουσε ὁ γέροντας; Ἤτανε Μεγάλη Πέμπτη τοῦ 1989. Θέλησε νά ψάλει ἕνα Τροπάριο, ἀπό κεῖνα τά ἔξοχα τῆς ἡμέρας. Καί τό 'ψελνε σάν ἄγγελος, πλημμύρισε ὁ ναός πανίερο μέλος καί θεία εὐωδία. Ψαλτάδες καί οἱ ἄλλοι πιστοί δέν ξανάκουσαν, καλύτερα, δέν ξανάζησαν τέτοιο ψάλσιμο. Κι αἴφνης ὁ γέροντας, λίγο μετά τή

Ἀγαποῦσε πολύ τά ζῶα.

μέση, σταμάτησε, τό τελείωσε ὁ Χατζ. Τήν ἄλλη μέρα τό πρωί τόν ρώτησε ὁ ἴδιος ὁ ψάλτης, γιατί σταμάτησε τό ψάλσιμο ἐκείνου τοῦ Τροπαρίου. Μέ τρόπο ἐξήγησε ὁ γέροντας ὅτι τόν πείραξε ὁ δαίμονας, πού τό 'λεγε τόσο καλά.

Κάποτε κάποτε ὅμως, πολύ σπάνια, σέ κληρικό συνήθως ἤ προηγμένον πνευματικό ἄνθρωπο, ἀφηνόταν. Διηγόταν π.χ. ὅτι στή Λειτουργία του ἦταν στό Ἱερό καί ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ ἐν Ὀλύμπῳ ἤ κάποιος ἄλλος. Ὅτι ἔβλεπε τά Χερουβείμ, ἄκουγε τό φτερούγισμά τους.

«Κι ἄν τά διάβασα καλά, γιά τόν Κύριό μου τό διάβασα»!

ΜΑ ΚΑΙ ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ δέν τόν ἄφησε ὁ δαίμονας. Ἤτανε ἀπελπιστικά κουρασμένος. Ἡ ἀρρυθμία καί τό σφίξιμο στό στῆθος τόν ἀπόκαναν. Ὁ π. Κύριλλος εἶχε πάει

νά «κάνει 'Ανάσταση» σέ δύο χωριουδάκια. Τόν ἔβλεπα νά ἱδρώνει καί νά γίνεται πελιδνός.

Θά κατάφερνε νά τελειώσει τή Λειτουργία τῆς 'Ανάστασης; Φυσιολογικά φαινόταν ἀδύνατο. Κι ὅμως εἶχε μιά ἀφοσίωση στή Λειτουργία, πού δέν περιγράφεται. Τά χέρια του τρέμανε, τά πόδια του –τό 'βλεπες– δέν τόν κρατοῦσαν. 'Επέμενε νά νικήσει τή φύση. Καί τή νίκησε, γιατί ἡ Λειτουργία ἔπρεπε νά γίνει. Ἔφτασε στό τέλος. Βγῆκε στό «Μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης...». Μαρτύριο νά συγκρατεῖ τό ἅγιο Ποτήριο... Τοῦ βάλαμε μιά καρέκλα. Ἄρχισε νά κοινωνεῖ τόν κόσμο. Εὐτυχῶς πού ἔφτασε καί ὁ π. Κύριλλος, πῆρε κεῖνος τό ἅγιο Ποτήριο. Γύρισε κι ἔπεσε ὁ γέροντας στήν καρέκλα ἡμιθανής. 'Εκεῖ συνῆλθε λίγο. Σηκώθηκε, τελείωσε τή Λειτουργία. Καί ὄχι μόνο. Θέλησε τήν ὥρα ἐκείνη, μ' ὅλη τή μαρτυρική του κατάσταση, νά διαβάσει τήν περίφημη Εὐχή, πού λέμε, τοῦ Χρυσοστόμου: «Εἴ τις εὐσεβής καί φιλόθεος...». Χωρίς αὐτήν δέν ἦτανε γιά τό γέροντα πλήρης ἡ 'Ανάσταση. Ἔπρεπε νά τήν εἰπεῖ καί τήν εἶπε. Μά ἐκείνη ἡ ἀπαγγελία, ἐκείνη ἡ ἀναστάσιμη φωνή, ἤσουνα σίγουρος, ἐρχότανε ἀπό τόν οὐρανό καί σέ ἀνάσταινε, σέ γέμιζε θρίαμβο νίκης, σέ γέμιζε μέ ἀναστάντα Χριστό. Κι ἄς ἔβγαινε ἀπό τά χείλη τοῦ ἐξουθενωμένου π. 'Ιακώβου. Μισή ὥρα μετά, ὅταν θά παίρναμε τό πασχαλινό πρωινό, ἡ Σ.Π., πού ξέρει ἀπό ἀπαγγελία, τοῦ εἶπε ἰδιαιτέρως:

– Πάτερ 'Ιάκωβε, πολύ ὡραῖα διαβάσατε τήν Εὐχή τοῦ Χρυσοστόμου. Καί κεῖνος τῆς ἀπάντησε χαμηλόφωνα:

– Ναί, τό ξέρω. Καί μέ πείραξε ὅμως ὁ Σατανάς, καί τοῦ 'πα κι ἐγώ: «κι ἄν τό διάβασα καλά, γιά τόν Κύριό μου τό διάβασα!»

'Επιστρέφουμε στό 1986. Ἡ ἐλεημοσύνη του ἐκτεινόταν ὅλο καί περισσότερο. Κάτω ἀπό τό κρεβάτι του, στήν κορυφή, ἔβαζε τό ταγάρι. Ἕνα σακούλι πού ἦτανε χρυσό καί θαυματουργό. Σ' αὐτό ἔβαζε τά λεφτά πού τοῦ ἔδιναν, καί κεῖνος μέ τή σειρά του ἔβγαζε χαρτονομίσματα, τά ἔκανε μασουράκια κι ἔβαζε πάνω τους μέ λάστιχο χαρτάκια μέ τό ὄνομα τοῦ δικαιούχου. Πολλές φορές δέν ἐπρόκειτο γιά δέκα καί εἴκοσι χιλιάρικα. Ἔδινε, ὅταν ἦτανε ἀνάγκη μεγάλη ἤ ὅταν νέοι πηγαίνανε γιά ἐγχείρηση ἤ μεταμόσχευση στό ἐξωτερικό,

ἑκατό καί διακόσιες καί πεντακόσιες χιλιάδες. Συνέβαινε μάλιστα νά στέλνει κατά διαστήματα ποσά μεγάλα στούς ἴδιους ἀρρώστους, τούς ἔπαιρνε στήν προστασία του. Πολλές φορές τό φακελάκι πού τοῦ ἄφηναν μέ χρήματα δέν τό ἄνοιγε κἄν, γιά νά μή σκεφτεῖ νά κρατήσει κάτι γι' ἄλλην ἐλεημοσύνη. Τό ἔδινε ὅπως τοῦ τό ἔδιναν.

Καί τό ταγάρι του δέν ἄδειαζε ποτέ, ὅπως βεβαίωνε ὁ ἴδιος:

– Πέντε δίνω, πενήντα μοῦ φέρνουν... καί τό ταγάρι ἔχει πάντοτε, δέν τό βρῆκα ποτέ ἄδειο.

'Ελεώντας ὁ γέροντας 'Ιάκωβος ἔνιωθε χαρά, καί κάτι περισσότερο: εὐγνωμοσύνη πρός τόν ἐλεούμενο. Τό ἔβλεπε κανείς, πῶς δεχότανε κάποιον, τόν ὁποῖο εἶχε βοηθήσει. Κι ἄν κάποιο μικρό ἀντίδωρο, ἀσήμαντο δεῖγμα μεγάλης εὐγνωμοσύνης, τοῦ πήγαινε ὁ εὐεργετηθείς, τότε τό ἔλεγε καί τό ξανάλεγε, τόν εὐχαριστοῦσε πάλι καί πάλι, σάν νά ἦτανε τό πιό πολύτιμο πράγμα γιά τό γέροντα.

Τίς εὐχαριστίες ἄλλωστε καί τήν εὐγνωμοσύνη τίς εἶχε γιά ὅλους. Μόνο καί μόνο τό πού ἐπισκεπτότανε κανείς τή μονή, ὁ γέροντας τόν εὐχαριστοῦσε μέ ὅλη του τήν καρδιά. Κι ὅσους, κληρικούς ἤ λαϊκούς, φέρνανε ὁμάδες προσκυνητῶν στή Μονή, αὐτούς πλέον τούς εὐγνωμονοῦσε σάν εὐεργέτες καί τούς ἐπαινοῦσε πολύ. Τά 'κανε αὐτά ὁ γέροντας, γιατί, ὅσο καί νά τόν κούραζαν οἱ ἐπισκέπτες, αὐτοί μέ τήν παρουσία τους δοξάζανε τό Θεό καί τιμούσανε τούς 'Αγίους. Κι ἔδινε τό πᾶν ὁ γέροντας, γιά νά δεῖ ἀνθρώπους νά δοξάζουνε τό Θεό καί νά τιμᾶνε τούς 'Αγίους του. Μόνο αὐτό τόν ἀνάπαυε σέ σχέση μέ τούς προσκυνητές. Ὅλα τ' ἄλλα τόν ἄφηναν ἀδιάφορο. Κι ἄν κουράστηκε τόσο πολύ γιά τήν ἀνακαίνιση καί τό μεγάλωμα τῶν κτιρίων τῆς Μονῆς, τό 'κανε κυρίως γιά νά βρίσκουν οἱ προσκυνητές ἕνα κρεβατάκι νά ξεκουραστοῦν, μέχρι νά ἔρθει ἡ ὥρα τῆς 'Ακολουθίας καί τῆς Λειτουργίας. Δέν ἤθελε πουθενά καί καμία πολυτέλεια. Ὄχι μόνο τό κελί του ἔπρεπε νά εἶναι ἀπέριττο, μά κι ὅλο τό μοναστήρι.

'Αλλά τό μοναστήρι, ἐνῶ τό ἀγαποῦσε ἀπέραντα, ἔνιωθε ὅτι εἶναι ὅλων τῶν προσκυνητῶν. Δέν εἶναι δικό του. 'Εκεῖνος ὄφειλε νά φιλοξενεῖ ἀγόγγυστα.

Τό Ἡγουμενεῖο καί τό ταγάρι πού δέν ἄδειαζε

ΚΑΠΟΙΟΙ, ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ, τόν προτρέπανε νά φτιάξει ἕνα καλό Ἡγουμενεῖο, γιατί τέτοιο λείπει στή Μονή. Καί τούς ξένους, ἀπό διάκο μέχρι πατριάρχη κι ἀπό κλητήρα μέχρι υπουργό, συνήθως τούς δεχότανε σέ μιά στενή, ἀπέριττη καί χωριάτικη τραπεζαρία, ἐκεῖ πού τρώγανε καί τρῶνε οἱ μοναχοί. Ἕνα δωμάτιο μέ λίγες καλές καρέκλες ἐπάνω, εἶναι κι αὐτό ἀνεπαρκές. Δέν τοῦ ἄρεσε ἡ ἰδέα τοῦ μεγάλου Ἡγουμενείου καί, ὅταν τόν πίεσαν, τά εἶπε κάπως αὐστηρά:

– Ἄκουσε. Ἐγώ οὔτε ἡγουμενεῖα ζήλεψα, οὔτε δόξα ζήλεψα, οὔτε κτίρια, οὔτε τιμές. Ζήλεψα τόν παράδεισο! Ὁ ἅγιος Δαβίδ, πού ζοῦσε στά σπήλαια καί στίς ἐρήμους καί δέν εἶχε αὐτά, τί ἔκανε; Μέ τήν ἁπλότητα καί τήν ταπείνωση κέρδισε τόν παράδεισο. Διάβασες σέ κανένα Βίο ἁγίων ὅτι φτιάξανε τό τάδε ἡγουμενεῖο, τό τάδε κτίριο καί κερδίσανε τόν παράδεισο; Ἀλλά ἔκαναν θυσίες, προσευχές, νηστεῖες, χαμαικοιτίες καί τέτοια. Εἶχαν ἀρετές, μ' αὐτές κερδίσανε τόν παράδεισο. Ἐγώ θέλω τουλάχιστον μιά γωνία στόν παράδεισο, σέ μιά ἄκρη...

Καί ὅμως χρήματα θά 'βρισκε γιά τό Ἡγουμενεῖο... Τό ταγαράκι στεκότανε πάντα στή θέση του, πάντα γεμάτο:

– Ἔρχονται, ἔλεγε, οἱ φτωχοί μου καί λέω καί τούς δίνω. Καί κεῖνο δέν ἀδειάζει. Γυρίζω καί τό βρίσκω ξεχειλισμένο.

Γιά νά μήν ξεχνάει τίς πολλές περιπτώσεις, πού ἔκρινε ὅτι πρέπει νά στέλνει χρήματα, εἶχε καταλόγους. Τούς βρήκαμε στό κελάκι τοῦ μακαριστοῦ γέροντα. Κι ἐπειδή χρειάζονταν μεγάλα χρηματικά ποσά, ἔλεγε σέ προσκυνητές, εὐκατάστατους, με τρόπο γενικό:

– Τά χρήματα δέν τά δίνει ὁ Θεός ὅλα γιά τόν ἑαυτό μας.

Καί τό θαυμαστό ἤτανε ὅτι τό ταγαράκι τίς περισσότερες φορές γέμιζε χωρίς ὁ ἴδιος νά βάζει μέσα κάτι. Δέν μποροῦσε μάλιστα νά τό βλέπει γεμάτο. Ἤξερε πολύ καλά ὅτι γιά νά γεμίζει μόνο του, ἐκεῖνος πρέπει νά δίνει.

Φώναξε μιά μέρα τόν π. Π. καί τοῦ ἔδινε πολλά χρήματα γιά κάποιον πού ἔκανε ἐγχειρήσεις στό ἐξωτερικό. Ὁ π. Π. ὑπενθύμισε ὅτι «πρίν λίγες ἡμέρες δώσαμε» καί ὅτι ἀκόμα εἶναι νωρίς γιά νέα προσφορά.

– Αὐτά πού στείλαμε τελείωσαν. Ξέρω ἐγώ τί σοῦ λέω. Τό σακούλι μου πάλι γέμισε. Τί νά τά κάνω; Πέντε δίνω, πενήντα ἔρχονται...

«Ἀρή, εἶδες πῶς μέ κατάλαβε μένανε;»

ΜΕ ΟΛΑ ΤΟΥΤΑ Η ΦΗΜΗ του ἁπλωνόταν, φυσικά, καί στούς ἁπλούστερους. Ἔτσι, διηγότανε πολύ παραστατικά καί μέ τήν τοπική διάλεκτο τί τοῦ ζητοῦσαν τρεῖς γερόντισσες, ἐπειδή ἄκουγαν ὅτι ἔχει φωτισμό καί «προφητεύει» καί θέλανε νά βεβαιωθοῦν:

– Δέ μ' λές παπάκο μ' (= παπά μου), γιά πέ μου πόσα παιδιά ἔχω καμωμένα, πόσα μ' πέθαναν καί πόσα ζοῦνε;

Φυσικά, ὁ γέροντας τῆς ἀπαντοῦσε ὅτι αὐτά τά ξέρει ὁ Θεός. Ἡ δεύτερη γερόντισσα, μᾶλλον ἀπογοητευμένη, λέει στίς ἄλλες μπροστά του:

– Ἀρή (μωρή), μή καί δέν εἶναι αὐτός πού φωτίζεται;

Ἡ τρίτη γερόντισσα τόν ρώτησε:

– Ἐμένα, ἐμένα παπάκο μ', πῶς μέ βλέπεις;

Καί ὁ γέροντας μέ τό χιοῦμορ πού εἶχε:

– Νά σ' πῶ, ἐσύ εἶσαι ἁγία, νά σέ βάλουμε σέ λάρνακα, δίπλα στό δεσποτικό, νά σέ προσκυνᾶνε!

Καί ἡ γερόντισσα ἐνθουσιασμένη:

– Ἀρή, εἶδες πῶς μέ κατάλαβε μένανε!

Διηγόταν ἐπίσης πῶς ἀπευθυνόταν μιά γερόντισσα μπεκρού στόν ὅσιο Δαβίδ, ἀπό τό παγκάρι τοῦ ὁποίου ἔκλεβε χρήματα γιά κρασί.

Πολύ συχνά καί πολύ φυσικά οἱ προσκυνητές τοῦ ἔλεγαν ὅτι εἶναι καλός καί τέτοια. Ἐκεῖνος διαμαρτυρόταν, ἐπέμενε ὅτι δέν προσέφερε τίποτα στό Χριστό, ὅτι εἶναι «παλιόπραμα» καί «τρελόπραμα». Καί γιά νά διακωμωδήσει τόν ἑαυτό του, διηγήθηκε κάποτε τί λέγανε μεταξύ τους γριοῦλες στό χωριό Καλαμούδι, ὅπου παλαιότερα λειτουργοῦσε:

– Ἀρή, τί λέτε ὅτι εἶναι καλός ὁ Γιάκωβος; Κακός εἶναι. Ἀρή τόν εἴδαμε σταϊρό (= στό Ἱερό) κι ἔψηνε καφέ (= βλέπανε τό μπρίκι γιά τό ζέον). Νά, κεῖνος εἶν' ὁ Γιάκωβος!

«Τώρα γρήγορα, νά πᾶς Γέροντα, στό Λονδίνο!»

Το 1986 ΠΡΟΧΩΡΟΥΣΕ ΘΑΥΜΑΣΤΟ κι ἐξουθενωτικό συγχρόνως. Πονεμένοι καί ἄρρωστοι βαριά καταφεύγανε στίς προσευχές τοῦ π. Ἰακώβου. Εἶχε καθημερινά ἀνοιχτή γραμμή μέ τόν ὅσιο Δαβίδ καί τό θεῖο Ἰωάννη τό Ρῶσο. Δέν ἦτανε ἡμέρα, δέν ἦτανε ὥρα, πού νά μήν τοῦ ζητούσανε νά παρακαλέσει γιά θεραπεία ἤ παρηγορία κάποιου. Ὅλους τούς παρηγοροῦσε, ὅλους τούς ἐνίσχυε. Καί πολλούς τούς θεράπευε. Ἔστελνε τήν ἴδια στιγμή τόν ἕνα ἤ καί τούς δύο Ἁγίους νά βοηθήσουν τόν ἄρρωστο, νά ζητήσουν δηλαδή γι' αὐτόν θεραπεία ἀπό τόν ἴδιο τό Θεό.

Ἡ θεραπευτική δύναμη ἐρχότανε ἀπό τό Θεό. Καί συνήθως τή ζητᾶνε οἱ ἄνθρωποι ἀπό τούς Ἁγίους, ἀπό ἐκεῖνα τά μέλη τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας, πού ὁ Θεός τούς χάρισε τήν παρρησία. Δηλαδή τούς χάρισε τό προνόμιο νά ζητᾶνε ἀπό τόν παντοδύναμο Θεό κάτι γιά κάποιο μέλος τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, καί ὁ Θεός, πολύ συχνά, ν' ἀπαντάει θετικά στό αἴτημα. Τήν ἱερή αὐτή τάξη πού ἔβαλε ὁ Θεός τήν ἤξερε καλά ὁ μακαριστός γέροντας Ἰάκωβος. Ἤξερε ὅτι Ἅγιοι στήν Ἐκκλησία, δηλαδή προικισμένοι μέ τό χάρισμα τῆς παρρησίας, δέν εἶναι ἀπαραίτητα ὅλοι ὅσοι στήν ἐπίγεια ζωή τους ἔζησαν ἐνάρετα καί ὁσιακά ἤ δίδαξαν ὀρθόδοξα καί ἴσως τούς χάρισε ὁ Θεός κάποιες θεοσημεῖες. Ὁ Θεός κρίνει καί ἀποφασίζει ποιός ἀπ' ὅλους τούς ὁσιακά βιώσαντες ἤ ὀρθόδοξα διδάξαντες θά μείνει παράκλητος γιά τήν Ἐκκλησία καί μετά τήν κοίμησή του. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία βλέπει ὅτι ἕνας ὅσιος παρηγορεῖ θαυματουργικά, ἐπιτελεῖ θεοσημεῖες καί μετά τήν κοίμησή του, τότε μόνο εἶναι σίγουρη ὅτι ὁ Θεός ἔχρισε τόν ὅσιο τοῦτον Ἅγιο, τόν θέλει νά λειτουργεῖ γιά τούς πιστούς χριστιανούς ὡς Ἅγιος. Σ' αὐτόν πλέον πρέπει καί μποροῦν ν' ἀπευθύνουν τά αἰτήματά τους οἱ πιστοί, καί αὐτός ἔχει τήν παρρησία νά τά παρουσιάζει στόν Κύριο.

Τούς Ἁγίους, λοιπόν, ἔβαζε μεσολαβητές ὁ π. Ἰάκωβος, καί τά θαύματα γίνονταν ἀμέτρητα. Δέν ἔχει κανένα νόημα

νά καταγράψουμε τά πάμπολλα θαύματα, πού μέ τήν προσευχή του ἔκανε ὁ Θεός. Γιά ὅλες τίς περιπτώσεις ὅμως προσευχότανε πολύ, διάβαζε Παρακλήσεις, ἔκανε κομποσκοίνια, νήστευε πιό αὐστηρά. Ἔτσι θεράπευσε μεγάλο ἀριθμό καρκινοπαθῶν ἤ πασχόντων ἀπό ἄλλες ἀνίατες ἀρρώστιες. Ἐπενέβαινε ἀποτελεσματικά γιά τήν εὕρεση χαμένων ἀντικειμένων μεγάλης ἀξίας, γιά τήν ὁμόνοια σέ οἰκογένειες, γιά τήν ἀπελευθέρωση δαιμονισμένων, γιά τή σωτηρία ἀπό βέβαια ναυάγια, γιά τήν ἀποφυγή σίγουρων αὐτοκινητιστικῶν ἀτυχημάτων. Ὅλα τοῦτα εἶναι ἀδύνατο νά καταγραφοῦν, γιατί συνέβαιναν καθημερινά καί δέν φρόντιζε νά τά σημειώνει. Ἄν τοῦ ζητούσανε προσκυνητές νά τούς διηγηθεῖ κάποια θαῦμα, διηγόταν κάποια ἤ κάποιο ἀπό τά τελευταῖα θαύματα. Καί τά παρουσίαζε ὅλα –ἀπολύτως ὅλα– ὡς θαύματα τοῦ ὁσίου Δαβίδ, τόν ὁποῖο ὁ γέροντας χρησιμοποιοῦσε ὡς ἐνδιάμεσο στό Θεό, ὡς συνεργάτη, πού τόν ἄκουγε ὁ Θεός.

Μέ πολλούς γνωστούς τοῦ γέροντα συνέβαινε καί τό ἑξῆς γεγονός: Ζητούσανε, μέ προτροπή τοῦ γέροντα, τή βοήθεια τοῦ ὁσίου Δαβίδ, καί στόν ὕπνο τους ἤ ἐν ἐγρηγόρσει τούς ἐμφανιζόταν γιά παρηγορία ἤ θεραπεία ὁ ὅσιος Δαβίδ μέ τή μορφή τοῦ γέροντα Ἰακώβου. Αὐτό ἔγινε πολλές φορές σέ ὁμογενεῖς τῆς Αὐστραλίας καί τῆς Ἀμερικῆς. Τό ξέρουμε αὐτό καί ἀπό γράμματα πρός τό γέροντα καί ἀπό σπάνιες ἀναφορές τοῦ ἴδιου. Ἄλλωστε τήν ἰδιότυπη αὐτή θεοσημεία τήν ἔζησε πολλές φορές καί ὁ ἴδιος ὁ γέροντας. Τοῦ ἐμφανιζόταν ὁ ὅσιος Δαβίδ μέ τή μορφή τοῦ ἀγαθοῦ μοναχοῦ Εὐθυμίου, ἄλλοτε νά τοῦ ἀνοίξει τήν πόρτα καί ἄλλοτε γιά κάποιον ἄλλο λόγο. Καί προχώρησε πολύ στή Μονή ἡ ἰδιοτυπία τούτη. Ἔτσι, ἀπό τό 1988 καί μετά, ὁ σεβάσμιος μοναχός Σεραφείμ, πού μάλιστα ἦρθε στό μοναστήρι σέ ἡλικία μεγάλη, μετά τήν κοίμηση τῆς γυναίκας του, εἶδε κι αὐτός τόν ὅσιο Δαβίδ μέ τή μορφή πάντα τοῦ γέροντα Ἰακώβου. Αὐτό ἄρχισε κάποτε πού ἦταν κουρασμένος καί εἶχε ἀκηδία. Παρακάλεσε τόν ὅσιο νά τοῦ ἐμφανιστεῖ γιά παρηγορία κι ἐνίσχυση. Καθότανε στά σκαλάκια τοῦ Ἱεροῦ καί σέ λίγο εἶδε μπροστά του νά περνᾶ ἱεροπρεπα ὁ π. Ἰάκωβος. Σηκώθηκε νά τόν ἀκολουθήσει, ἀλλά ἡ μορφή ἐξαφανίστηκε. Ὁ γέροντας, πράγματι,

βρισκότανε στό κελί του. Ἄλλοτε πάλι, ὁ π. Σεραφείμ ἄναβε τά καντήλια καί εἶδε τό γέροντα νά προσκυνάει τίς εἰκόνες. Πήγαινε νά πάρει τήν εὐχή του καί κεῖνος γινόταν ἄφαντος. Ὅταν πρωτοσυνέβη τέτοιο γεγονός ρώτησε ὁ π. Σεραφείμ καί πῆρε τήν ἀπάντηση ὅτι «ὅπως ζήτησες ἐμφανίστηκε ὁ Ὅσιος», ἀλλά μέ τή μορφή τοῦ π. Ἰακώβου.

Ὁ μακαριστός γέροντας ἦτανε τόσο σίγουρος ὅτι ὁ Θεός ἀκούει τόν ὅσιο Δαβίδ καί ἔνιωθε τόση οἰκειότητα μέ τόν ὅσιο, πού συχνά γινόταν ἀπαιτητικός καί σκανδαλιστικά βιαστικός. Ἔτσι, ἕν' ἀπόγευμα τοῦ τηλεφώνησαν ἀπό τό Λονδίνο. Μιά οἰκογένεια διαλυόταν, εἶχε κιόλας διαλυθεῖ. Ἀναστατώθηκε, γιατί πίστευε βαθιά στήν ἱερότητα τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογένειας. Ἄναψε τό κεράκι, διάβασε γονατιστός ὅπως πάντα Παρακλήσεις –ὄχι μία– καί μετά κατέβηκε στό ναό νά παρακαλέσει τόν ὅσιο Δαβίδ καί μπροστά στήν ἱερή του κάρα. Μπῆκε στό ναό καί δέν εἶδε ὅτι ὁ δόκιμος μοναχός σφουγγάριζε τό Ἱερό. Πῆγε στή λειψανοθήκη, στάθηκε στήν κάρα τοῦ Ὁσίου καί ἀπό τό Ἱερό ἄκουσε ὁ δόκιμος:

– Τώρα γρήγορα, σέ παρακαλῶ, εἶναι ἀνάγκη νά πᾶς, Γέροντα (Δαβίδ) στό Λονδίνο! Μήν ἀργεῖς καθόλου, γιατί καταστρέφονται οἱ ἄνθρωποι... δέν πρέπει...

Ὁ δόκιμος παραξενεύτηκε, τρόμαξε καί στάθηκε ἀμίλητος σέ μιά γωνιά. Ὁ π. Ἰάκωβος ἔκλεισε τή λειψανοθήκη καί πῆγε νά φύγει. Εἶδε ὅμως τή σκιά, πρόσεξε καλύτερα, ἐπισήμανε τό δόκιμο:

– Ἐδῶ εἶσαι σύ...; Ἄχ, παιδάκι μου, ἅμα γερνάει κανείς, δέν ξέρει τί λέει, τοῦ φεύγουνε καί τά λόγια... μή δίνεις σημασία...

Ὅταν κάποιος ἐπέμενε στό γέροντα, πῶς ἔγινε τό α´ ἤ τό β´ θαῦμα, πού εἶχε σχέση μέ θεοπτία ἤ θεοσημεία στόν ἴδιο τό γέροντα, συνήθως ἔπαιρνε τήν ἀπάντηση:

– Πνευματικῷ τῷ τρόπῳ, παιδί μου... Αὐτά εἶναι πνευματικά πράγματα.

Πέντε χρόνια καί ὀχτώ ἡμέρες μέ βηματοδότη

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΕΙΧΕ ΞΕΧΑΡΒΑΛΩΘΕΙ. Δέν ἔπαιρνε ἄλλο. Οἱ κρίσεις ἀλλεπάλληλες καί κινδύνεψε πολλές φορές νά μείνει,

νά τελειώσει. Προσευχότανε γι' ἄλλους καί θεραπεύονταν. Οἱ συνεργάτες του ἅγιοι Δαβίδ καί Ἰωάννης δέν τόν συντρέχανε στίς δικές του ἀρρώστιες. Τά ἤξερε αὐτά ὁ γέροντας ἀπό τόν ἀπόστολο Παῦλο. Παρακάλεσε κι αὐτός τό Θεό νά τόν ἀπαλλάξει ἀπό τήν ἀρρώστια, τό σκόλοπα, καί πῆρε τήν ἀπάντηση: «ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γάρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Θά 'μενε, λοιπόν, καί ὁ π. Ἰάκωβος μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, τόν ἀρκοῦσε. Κι ἀφοῦ τήν εἶχε, δέν πείραζε πού οἱ ἀρρώστιες του θά τελειώνανε μαζί μέ τήν ἐπίγεια ζωή του. Καί ἦτανε σίγουρο ὅτι ἔτσι ὁ Θεός εἶχε ἀποφασίσει. Γι' αὐτό, ποτέ δέν τόν ἄκουσε κάποιος νά ζητάει ἀπό τό Θεό νά τόν ἀπαλλάξει τελείως ἀπό τίς πολλές του ἀρρώστιες.

Ἔπειτα, διάβαζε τούς Βίους τῶν Ἁγίων καί σ' αὐτούς βρῆκε πολλές περιπτώσεις Ἁγίων πού πολλούς θεραπεύανε, παρακαλώντας τό Θεό, ἀλλά οἱ ἴδιοι ὑποφέρανε ἀφάνταστα ἀπό μία ἤ πολλές ἀσθένειες, ἀπό τίς ὁποῖες καί πέθαιναν. Ἀκολουθοῦσε, λοιπόν, καί ὁ π. Ἰάκωβος τήν πορεία τῶν ἱερῶν τούτων ἀνδρῶν. Ἄλλωστε, τό εἶχε πάρει ἀπόφαση. Μετά τά πενήντα του οἱ ἀρρώστιες ἐρχόσανε ἡ μία μετά τήν ἄλλη. Καί ὅλες φοβερές.

Τοῦ ἐξήγησαν τώρα ὅτι πρέπει νά βάλει βηματοδότη. Δέν τόν ἤθελε ὁ γέροντας. Παρακάλεσε τόν ὅσιο Δαβίδ, μά δέν πῆρε ἀπάντηση καί τοῦ εἶπε λυπημένος:

– Φαίνεται, δέ σέ ὑπηρέτησα σωστά αὐτά τά τριάντα χρόνια.

Ὅταν βγῆκε ἡ ἀπόφαση γιά τό βηματοδότη καί θά 'φευγε γιά τήν Ἀθήνα, γύρισε στόν Ὅσιο καί τοῦ εἶπε:

– Κάτσε τώρα καί τραγούδα μόνος σου!

Τόν πήγανε στήν Ἀθήνα, στό Γενικό Κρατικό Νοσοκομεῖο. Ἡ ὁμάδα Κρεμαστινοῦ ἑτοιμάστηκε καί τόν ἑτοίμασε γιά βηματοδότη, στίς 13 Νοεμβρίου τοῦ 1986. Ἄλλη λύση δέν ὑπῆρχε. Τοῦ κάνανε τοπική νάρκωση. Δέν τόν ἔπιασε καλά καί πονοῦσε φοβερά. Γιά μιά στιγμή ὁ Κρεμαστινός τόν ρώτησε:

– Πονᾶς, γέροντα;

– Ἄμ πῶς δέν πονάω!

– Καί γιατί δέν μιλᾶς;

– Κι ὁ Χριστός πονοῦσε στό Σταυρό, ἀλλά δέν ἔλεγε τίποτα!

Στήν πραγματικότητα ἔγιναν δύο ἐγχειρήσεις.

Οὔτε τήν ὥρα τούτη δέ σταμάτησε νά σκέφτεται καί νά ζεῖ ὡς ἀσκητής, πού πρέπει ὅλα νά τά ὑποφέρει ἀγόγγυστα. Ἐκεῖ στό νοσοκομεῖο κάποιοι προσφέρθηκαν νά τοῦ πληρώσουν τά ἔξοδα τοῦ βηματοδότη. Εὐχαρίστησε θερμά καί δέν τά δέχτηκε. Τό θέμα εἶχε τακτοποιηθεῖ. Προσφέρθηκε τότε καί ὁ μητροπολίτης Νικαίας Γεώργιος, πού νοσηλευότανε στό ἴδιο νοσοκομεῖο. Καί θυμᾶμαι, μοῦ εἶχε πεῖ ἀπό τότε ὁ γέροντας, ὅτι ὁ καλός αὐτός ἐπίσκοπος δέ θά θεραπευτεῖ. Ὅπως κι ἔγινε, παρά τίς ἐλπίδες τῶν γιατρῶν.

Ὅταν συνῆλθε ἀπό τήν ἐγχείρηση καί ξεπέρασε τίς πρῶτες δυσκολίες προσαρμογῆς ὁ ὀργανισμός του, βιάστηκε γιά τό μοναστήρι. Τό περίμενε πῶς καί πῶς τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς. Ἀλλά δέν ὑποψιαζότανε κἄν ὅτι τό ταξίδι αὐτό θά γινότανε μαρτυρικό, ἕνεκα τοῦ βηματοδότη στήν καρδιά. Καί θά 'πρεπε στό ἑξῆς νά τό κάνει συχνά τό ἄθλιο αὐτό ταξίδι, ἕνεκα τοῦ βηματοδότη.

Ἔφτασε λοιπόν στό Προκόπι, ἔστριψε τό αὐτοκίνητο λίγο ἀριστερά καί σταμάτησε στό ναό τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ρώσου. Πῆγε στή λάρνακα ὁ γέροντας, γονάτισε καί τοῦ τά εἶπε. Τόν εὐχαρίστησε γιά ὅλα τά βάσανά του καί τόν παρακάλεσε νά ζητήσει ἀπό τόν Κύριο νά συγχωρήσει τόν «χοϊκό» Ἰάκωβο. Οὔτε σκέφτηκε οὔτε ζήτησε ἀπαλλαγή ἀπό τήν ἀρρώστια. Ὁ θεῖος Ἰωάννης τοῦ ἀπάντησε. Ἐνῶ στεκόταν ἐνώπιόν του γονατιστός, εἶδε τό ἱερό σκήνωμα ν' ἀλλάζει πλευρό. Τό εἴδανε καί ἄλλοι. Αὐτοί τρομάξανε καί ὁ γέροντας τούς καθησύχασε:

– Μήν τρομάζετε, τώρα ἄλλαξε πλευρό.

Συνέχισε τό δρόμο. Ἀπό τίς Ροβιές καί πάνω εἶναι ὁ δρόμος μέ σκυρόστρωμα. Ὅμως τά μεγάλα μηχανήματα τοῦ ἔκαναν συνεχεῖς αὐλακώσεις, πού ἐξελίχθηκαν σέ ἄπειρες μικρές ἐπιμήκεις λακκοῦβες. Ἔτσι τό αὐτοκίνητο κάνει ἕνα συνεχές τράνταγμα, πού ἀναστατώνει ἐπικίνδυνα τόν ὀργανισμό τοῦ καρδιοπαθῆ. Κάθε τόσο ἔπρεπε νά σταματάει ὁ ὁδηγός, νά συνέρχεται ὁ γέροντας γιά ν' ἀντέξει τό μαρτύριο.

Καί νά σκεφτεῖ κανείς ὅτι ἔδωσαν αὐστηρές ἐντολές οἱ γιατροί γιά ἠρεμία ἀπόλυτη καί ἀνάπαυση, νά μήν ταράζεται καθόλου, σωματικά καί πνευματικά. Γιά νά φτάσει ὅμως στόν παράδεισό του, στό Μοναστήρι, ἀψήφησε καί τραντάγματα καί ὅλα.

Ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1986 ὅλοι –καί ὁ ἴδιος φυσικά– γνωρίζανε ὅτι τό «τέλος ἐγγύς». Πόσο θ' ἄντεχε ἀκόμα, ἐφόσον εἶχε καί ἄλλα φοβερά προβλήματα, πού δέ βοηθούσανε καθόλου τήν καρδιά; Ἡ κυκλοφορία στά πόδια γινότανε ὑποτυπωδῶς ἤ καθόλου. Τά πόδια του ἤτανε πάντα μελανιασμένα. Ἐπέμενε στήν αὐστηρή του νηστεία, παρ' ὅλες τίς δυσκολίες. Ὁ χειμώνας πρόσθετε κι ἄλλες. Οἱ προσκυνητές ἀκόμα περισσότεροι, γιατί ὅλοι θέλανε νά τόν ἀκούσουν καί οἱ περισσότεροι νά ἐξομολογηθοῦν. Ἡ ἐξομολόγηση, πού γιά τόν πνευματικό εἶναι ἱερή διακονία ἀλλά κι ἐξουθενωτική, τραβοῦσε πολλές φορές μέχρι τίς πρῶτες πρωινές ὧρες, μέχρι τή μία, τίς δύο καί τίς τρεῖς τό πρωί. Δέν μπόρεσε ποτέ ν' ἀρνηθεῖ σέ χριστιανό ἐξομολόγηση. Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς, μ' ἐντολή τοῦ γιατροῦ καί ἀπό ἀγάπη στό γέροντα, τόν παίρνανε πολλές φορές ἀπό τόν κόσμο ἤ ἀπομακρύνανε τούς πολλούς πού ζητοῦσαν ἐξομολόγηση. Τό κάνανε μ' ἐντολή τοῦ γιατροῦ κι ἐπειδή ἐπιθυμούσανε νά ζήσει ἀκόμα ὁ γέροντας. Πιό χωροφύλακας γινότανε ὁ καλός π. Σεραφείμ, ἔπειτα ὁ π. Ἱλαρίων, ἀλλά καί ὅλοι μέ τόν τρόπο τους. Ὁ γέροντας θύμωνε καί διαμαρτυρόταν:

– Εἶναι πονεμένοι ἄνθρωποι, βασανισμένοι... δέν εἶσαι πνευματικός καί δέν ξέρεις...

Γιά χειρωνακτική ἐργασία πλέον δέν ὑπῆρχε περιθώριο. Ἔπρεπε ὅμως νά περπατάει. Ἀλλά γι' αὐτό χρειαζότανε χρόνος. Καί δέν τοῦ 'μενε ἀπό τήν προσευχή καί τήν ἐξομολόγηση.

Ἡ μεγάλη του ἀναψυχή: μιλοῦσε μέ τά πουλάκια - προσευχότανε στήν κουφάλα

— ΕΜΕΝΑ, ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ, ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΒΟΛΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ. Τό 'λεγε συχνά στούς μοναχούς του καί σ' αὐτούς πού ἀγαποῦσε πολύ. Καί φαινότανε κωμικό νά σοῦ λέει κάτι τέτοια ὁ

ἄνθρωπος πού περπατοῦσε μέ δυσκολία καί ἀνέπνεε δυσκολότερα. Καί δέν ἐννοοῦσε μόνο, ὅτι ἀπό τή βαθιά ἐπικοινωνία μέ τούς ἁγίους καί τίς θεῖες ἐνέργειες εἶχε στήν καρδιά του χαρά διαρκή. Ἐννοοῦσε ἀκόμα καί τήν ἀγάπη, πού εἶχε στά περιβόλια, στό δάσος, στή φύση, στά ζῶα, στά πουλάκια... Τά περισσότερα δέντρα ἐκεῖ γύρω τά εἶχε φυτέψει ὁ ἴδιος ἤ φυτρώσανε μέ σπόρους πού ἔριχνε καί μέ τό πότισμα πού τούς ἔκανε.

Γι' αὐτό, μόλις λιώσανε τά χιόνια τοῦ Γενάρη καί τοῦ Μάρτη, τό 1987, ἔκανε τίς πρῶτες ἐξόδους ἀναψυχῆς. Ἔπρεπε νά περπατάει λίγο, γιά τά πόδια καί τήν καρδιά του, μά εἶχε ἀνάγκη καί ἀναψυχῆς. Ἀπό τό παραθυράκι τοῦ κελιοῦ του ἔβλεπε μικρό κομμάτι φύσης, νοτιοανατολικά. Δέν τοῦ ἔφτανε. Κατέβηκε λοιπόν τίς σκάλες, ἔστριψε ἀριστερά καί προσκύνησε στό ναό τίς εἰκόνες. Βγῆκε ἀπό τή νότια πόρτα τῆς Μονῆς καί εἶχε μπροστά του τά πουλερικά. Γύρισε δεξιά καί προχώρησε μέχρι τόν Ἅγιο Πολύκαρπο, τό ἐκκλησάκι πού ἔχτισε στή μνήμη τοῦ μακαρίτη Συνταγματάρχη Ζώη Πολύκαρπου, τόν ὁποῖο θεωροῦσε εὐεργέτη του. Ἄλλωστε, σ' ὅλα τά χρόνια του, πρίν γίνει μοναχός, ἀλλά καί μέχρι νά γίνει διάσημος χαρισματοῦχος πνευματικός, συμπαράσταση καί βοήθεια βρῆκε μόνο ἀπό τό ζεῦγος Ζώη. Κάτω ἀπό τό ἐκκλησάκι κατέβαινε τό ρέμα, πού ἄρχιζε ψηλά ἀπό τήν Καστανιά. Μπῆκε γιά καλά ἡ ἄνοιξη καί ἦτανε χάρμα ὀφθαλμῶν καί αὐτιῶν. Προχωροῦσε στό μονοπάτι ὁ γέροντας καί εἶχε μπροστά καί ἀριστερά του ὅλο τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ. Ἀπέναντι δάσος ἀπό πεῦκα κι ἔλατα, κάτω στό ρέμα μέ τά νερά πυκνά πλατάνια κι ἄλλα δέντρα. Ἐκεῖνος προχωροῦσε ὅμως εὐθεία, πρός τά δυτικά. Πέρναγε τό σημερινό σιδηρουργεῖο, μιά μικρή ἀνηφορίτσα κι ἔφτανε στό αὐλάκι τῆς Μονῆς, πού ἐρχότανε ἀπό τήν παλιά στέρνα. Πρός τά κεῖ ὁ παράδεισος. Δίπλα στό αὐλάκι, χορταριασμένο πλέον, ἕνα μικρό μονοπάτι. Δεξιά του καί ἀριστερά μικρά καί μεγάλα δέντρα, πολλά φυτεμένα ἀπό τόν ἴδιο, στά παλιότερα χρόνια.

Μία δρῦς πελώρια στήν ἀρχή, ἔπειτα κυπαρίσσια, κουμαριές, ἄρια, λιοφάτες, δέντρα, βελανιδιές μικρές, ἀγριόβατα, σκίνα, πουρνάρια, μικρά πλατάνια, δάφνες... καί γύρω, κάθε

εἶδος χορταράκι ἔβγαζε τό βλασταράκι του νά ὀμορφήνει τόν κόσμο. Προχώρησε ὁ γέροντας καί ἀγαλλότανε τό πνεῦμα του. Ἄνοιγε ἡ καρδιά του καί μέ τ' ἀηδόνια. Συναυλία παναρμόνια. Συγκινήθηκε πολύ, σήκωσε τά μάτια στά πλατάνια, ἀφέθηκε στή συναυλία καί χωρίς νά τό καταλάβει φώναξε δυνατά:

– Καλά μου πουλάκια, κι ἐσεῖς δοξολογεῖτε τό Θεό, ἐμεῖς μόνο δέν τόν δοξάζουμε!

Πρίν ἀπό τή μέση τοῦ μονοπατιοῦ, μέχρι τή στέρνα, ἔκανε στάση, νά ξεκουραστεῖ ὁ γέροντας. Διακόσια μέτρα καί δέν μποροῦσε νά περπατήσει ὁ δυστυχής. Ἔπρεπε νά κάνει στάση. Καθότανε στόν ὄχτο τοῦ αὐλακιοῦ, ἔσκυβε τό κεφάλι στά γόνατα καί προετοιμαζόταν. Δοξολογοῦσε, δοξολογοῦσε μέ τά πουλάκια μαζί, μά λίγο λίγο ἄφηνε τόν κόσμο, τή φύση καί μαζευότανε μέσα του, στήν καρδιά του. Σέ λίγα μέτρα, πρίν ἀπό τό ρέμα μέ τό νερό, ἀριστερά τό πλατάνι. Ἕνα θεόρατο πλατάνι πού εἶχε στή βάση του μεγάλη κουφάλα. Πλησίασε ὁ γέροντας, κοίταξε πίσω, δέν ἔβλεπε ψυχή. Προσεκτικά, πιάστηκε ἀπό τόν κορμό καί χώθηκε μέσα. Γύρισε κατά τήν Ἀνατολή, γονάτισε καί ἄρχισε. Πᾶνε τά λουλούδια, πᾶνε τ' ἄγρια δέντρα, λησμόνησε τά πουλάκια...

Πῆρε γρήγορα ἐπαφή μέ τόν ὅσιο Δαβίδ, τόν ὅσιο Ἰωάννη τό Ρῶσο, τήν ἁγία Παρασκευή... Ἀγωνιοῦσε καί πολέμαγε νά τούς κρατήσει στήν καρδιά του μέ Παρακλήσεις, πού τίς ἤξερε ἀπ' ἔξω. Περνοῦσε ἡ ὥρα καί σιγά σιγά γινότανε μέσα του ἄλλη κατάσταση. Φτερούγιζε τό ἅγιο Πνεῦμα στό εἶναι του καί πιά δέν παρακολουθοῦσε τό χρόνο καί τόν τόπο. Αὐτό συνέβαινε συχνά καί τά συμπτώματα γίνονταν δυσεξήγητα.

Τόν περίπατο αὐτό τόν ἔκανε καί ἄλλοτε ὁ γέροντας. Καί στήν κουφάλα σταμάταγε πολλές φορές γιά προσευχή. Τώρα ὅμως, πού εἶχε βηματοδότη, οἱ μοναχοί ἀνησύχησαν μέ τή μεγάλη ἀργοπορία τοῦ γέροντα. Βγῆκε ὁ ἀδελφός καί τόν αναζητοῦσε. Περνοῦσε ἀπό τό μονοπάτι, ἔφτανε στήν κουφάλα, πέρναγε ἀπέναντι στή στέρνα, φώναζε τό γέροντα... Δέν τόν ἔβλεπε, δέν τόν ἔβρισκε πουθενά. Καί μόνο ὅταν τελείωνε κανονικά ἡ προσευχή καί ἡ χαρισματική κατάσταση τοῦ γέρο-

ντα, ἐμφανιζόταν ἐκεῖνος, ἄγνωστο ἀπό ποῦ, μπροστά στόν ἔκπληκτο μοναχό ἤ τό λαϊκό, πού εἶχε βγεῖ σέ ἀναζήτησή του. Ὁ περίπατος τελείωνε στή στέρνα. Μετά τήν κουφάλα ἤτανε τό ρέμα, πού ἐδῶ στένευε. Περνοῦσε νερό. Εἶχε δύο μεγάλες πέτρες. Πατοῦσε πάνω καί πέρναγε ἀπέναντι. Δάσος πιά οἱ καστανιές, τά ἔλατα, τά πλατάνια, τά πεῦκα, οἱ δάφνες... ὅλα μαζί. Οἱ παλιοί φτιάξανε ἀριστερά μιά μεγάλη στέρνα. Μαζεύανε τό νερό καί ποτίζανε τά περιβόλια καί τά ζῶα τῆς Μονῆς.

Τά τελευταῖα του χρόνια, ὁ περίπατος αὐτός ἀποτελοῦσε τή μοναδική του ἀναψυχή, τή μοναδική του διασκέδαση. Καί κάποτε κάποτε τοῦ χάριζε ὁ Θεός ὀπτασίες καί θεοφανίες ἄρρητες στή φτωχή κουφάλα τοῦ πλάτανου. Δέν μποροῦσε ὅμως νά βγαίνει συχνά στόν παραδεισένιο του περίπατο. Ἄλλοτε ἀπό τό χειμώνα καί τίς ἀρρώστιες καί ἄλλοτε ἀπό τίς ἀτέλειωτες ἐξομολογήσεις. Κι ἔλεγε μέ παράπονο:

– Ἄχ, πατέρες μου, δέκα μέρες ἔχω νά βγῶ λιγάκι ἔξω.

Γιά νά δίνει κουράγιο στούς μοναχούς, πού ἐργάζονταν πολλές ὧρες στόν κῆπο καί ἀλλοῦ, τούς ἔλεγε ὅτι τούς ζηλεύει, πού βρίσκονται στή φύση. Μά τούς συμβούλευε νά 'χουνε τό νοῦ τους στήν εὐχή.

Μέχρι τόν τελευταῖο μήνα τῆς ζωῆς του, ἔβγαινε, ὅταν δέν εἶχε ἐξομολόγηση, καί σιγά σιγά πήγαινε ὅπου ἐργάζονταν μοναχοί.

Στόν κῆπο, στά πουλερικά, στό σιδηρουργεῖο, στό μαγειρεῖο... Κατέβαινε στόν κῆπο, ἔκανε πώς κάποιο φυτό σκαλίζει:

– Ἄχ, πατέρες μου, ἐσεῖς ἐργάζεσθε καί ὁ Θεός θά σᾶς ἀμείψει, ἐγώ τρώω τό ψωμί μου τζάπα... ἄχ βρωμοϊάκωβε!

Κι ἄν ἔβλεπε πολύ κουρασμένο τό μοναχό, τόν ἔπαιρνε νά κάτσουνε τάχα κάτι νά τοῦ πεῖ:

– Ἔλα, καλό μου, νά σοῦ πῶ.

Τοῦ 'λεγε μερικά πράματα κι ὅταν τόν ἔβλεπε ὅτι ξεκουράστηκε:

– Ἐγώ εἶμαι ὅλο λόγια, παιδί μου, ἔλα νά σ' ἀφήσω νά μή σέ χασομεράω...

Ἀπό κανένα παράθυρο ἤ περαστικός μοναχός ἔβλεπε πάλι τό γέροντα νά περνάει πιό πέρα ἀπό τούς ἐργαζόμενους, ἀπαρατήρητος, νά στέκει λίγο, νά τούς εὐλογεῖ χωρίς νά τόν βλέπουν καί νά συνεχίζει.

Καμιά φορά κατέβαινε σιγά σιγά στό ποτάμι, ἀπό τήν ἄλλη, τή βορεινή, πλευρά τῆς Μονῆς. Καί κεῖ ἔχει ρέμα, μεγαλύτερο μάλιστα, μέ περισσότερο δάσος καί νερά. Ὅμως ἀπό δῶ περνάει ὁ δρόμος γιά τή Μονή καί τό Δρυμώνα, τό ἀπέναντι χωριό. Δέν μπορεῖ κανείς νά αἰσθανθεῖ ἀπόλυτη μοναξιά καί νά προσευχηθεῖ.

Ἐκβάλλει δαιμόνια καί καθυβρίζεται ἀπό αὐτά

ΑΠΟ ΝΩΡΙΣ, ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ τόν χτυποῦσαν καί τόν ἄφηναν ἀναίσθητο, ἄρχισε νά τοῦ παρέχεται κι ἕνα ἄλλο χάρισμα. Νά ἐκβάλλει δαιμόνια ἀπό ἀνθρώπους. Παλιά ἡ μεθοδεία τοῦ Σατανᾶ. Ταλαιπωρεῖ ἀφάνταστα καί μεταβάλλει τόν ἄνθρωπο σέ ἀπαίσιο τυφλό του ὄργανο. Ἰδιαίτερα στή δεκαετία τοῦ 1980 φέρνανε συχνά δαιμονισμένους στή Μονή, γιά νά τούς διαβάσει ἐξορκισμούς ὁ π. Ἰάκωβος καί νά τούς σταυρώσει μέ τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Στίς 13 τοῦ Σεπτέμβρη, τό 1987, δαιμόνιο ἐνόχλησε τό Γιῶργο Λ., ἕνα παληκάρι 22 ἐτῶν. Κάθε μέρα καί ἡ κατάστασή του χειροτέρευε. Τόν Ὀκτώβρη ἡ μητέρα του καί ὁ ἀδερφός του φέρανε τό Γιῶργο στή Μονή. Παρακάλεσαν τόν π. Ἰάκωβο νά προσευχηθεῖ καί νά διαβάσει ἐξορκισμούς. Μπροστά στό ναό τό δαιμόνιο ἀντέδρασε φοβερά. Ἔβριζε κι αἰσχρολογοῦσε, χειρονομοῦσε καί ἀπειλοῦσε. Μέσα στό ναό συνέχισε πιό ἔντονα τήν ἀντίδραση. Ἄνοιξε τή λειψανοθήκη ὁ π. Ἰάκωβος, κατέβασε τήν κάρα τοῦ ὁσίου καί ἄρχισε νά διαβάζει ἐξορκισμούς. Τότε, ἀπό τή μητέρα, πού κι αὐτή μπῆκε στό ναό, ἀκούστηκε μιά κραυγή:

– Θεέ μου, τί βλέπουν τά μάτια μου, ἄς γίνει καλά τό παιδί μου! Τελειώνοντας οἱ ἐξορκισμοί, ὁ Γιῶργος ἐλευθερώθηκε ἀπό τό δαιμόνιο καί ἠρέμησε. Ἡ μητέρα του, μόλις βγῆκε ἀπό τό ναό, ἐξήγησε σέ μοναχό πώς εἶδε τόν π. Ἰάκωβο ὅταν ἐκείνη ἔβγαζε τή φωνή. Τόν εἶδε εἶπε, ὅσο διάβαζε τούς ἐξορκισμούς, ὑψωμένον περίπου μισό μέτρο πάνω ἀπό τή γῆ καί νά πατάει σ' ἕνα μαῦρο νάνο μέ κέρατα καί οὐρά (στό δαιμόνιο).

Στή Μονή ἔφερναν δαιμονισμένους, ἔφερναν καί ψυχοπαθεῖς, μέ διαφόρων βαθμῶν καί τύπων σχιζοφρένειες. Τίς περισσότερες φορές εἶναι πολύ, μά πάρα πολύ, δύσκολο νά διακρίνει κανείς πότε ὁ δυστυχής ἄνθρωπος πάσχει ἀπό σχιζοφρένεια καί πότε κατέχεται ἀπό δαιμόνιο. Ὁ π. Ἰάκωβος εἶχε τό χάρισμα νά διακρίνει καί, ἀνάλογα μέ τήν περίπτωση, ἔλεγε:

– Αὐτός (ὁ ψυχοπαθής) πρέπει νά πάει στό γιατρό.

– Αὐτός, παιδί μου, ἔχει δαιμόνιο (ἄρα χρειαζόταν ἐξορκισμούς).

Πολλοί παρακολουθήσανε τούς ἐξορκισμούς αὐτούς καί κάποιοι καταγράψανε διαλόγους μεταξύ τοῦ π. Ἰακώβου καί τῶν δαιμόνων. Οἱ δαίμονες μιλούσανε μέ τό στόμα τῶν δαιμονισμένων, πού βρίζανε ἄσχημα καί συχνά, ὡς δαίμονες, δείχνανε γνώση πραγμάτων, πού δέν τά γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι. Ἡ δαιμονισμένη Παναγιώτα χτυπιόταν καί δέν ἤθελε νά πάει στόν π. Ἰάκωβο, τόν ὁποῖο ἔλεγε ὅτι θά τόν τυφλώσει τή νύχτα, νά μήν μπορεῖ νά διαβάζει. Τό πρωί ὁ γέροντας τή ρώτησε τό ὄνομά της καί αὐτή ἀπάντησε: Ὀσμάν. Ἄλλη μία δαιμονισμένη ἀπάντησε ὅτι τή λένε Βελίαρ. Τότε ὁ γέροντας:

– Ἐσύ, Βελίαρ, καί ὁ πατέρας σου εἶστε ψεῦτες. Βεελζεβούλ ὁ πατέρας σου.

Ἐκείνη βεβαίωσε:

– Ναί, ἔτσι λέγεται καί μοῦ δίνει ξύλο γιά νά κάνω κακό, δέν ἀντέχω ἄλλο.

– Τώρα –ἐπιτάσσει ὁ γέροντας– θέλω νά φύγεις ἀπό τήν Παναγιώτα.

– Νά φύγω –προλαβαίνει ἡ Παναγιώτα– νά φύγω, παλιόγερε κοκαλιάρη.

– Νά πᾶς στά ὄρη – συνεχίζει ὁ γέροντας.

Καί ἡ Παναγιώτα μέ παράπονο κι ἐπιμονή:

– Νά μήν πάω στά ὄρη, νά πάω σέ ἄνθρωπο...

Ὁ γέροντας βάζει τήν κάρα τοῦ Ὁσίου στό κεφάλι της.

– Μοῦ σπᾶς τά κέρατα... Σέ πολεμάω ἑξήντα πέντε χρόνια. Δέν μπορῶ νά σέ ρίξω σέ κάποια ἁμαρτία, νά σέ πάω στήν κόλαση. Νά εὔχεσθε σ' αὐτόν τό Γέρο (= τόν ὅσιο Δαβίδ), ἀλλιῶς θά σᾶς εἶχα λιώσει...

Ἔπειτα τό δαιμόνιο ἄλλαξε τακτική καί φώναζε στό γέροντα:

– Εἶσαι ἅγιος... Ἔχετε ἅγιο ἐδῶ καί δέν τό καταλάβατε.

Ὁ γέροντας ἀποστόμωνε ἀμέσως:

– Τά λές νά μέ παρασύρεις, ἄμ' δέ σ' ἀκούω... γῆ καί σποδός εἶμαι... ἐγώ εἶμαι ταπεινός...

Τό δαιμόνιο ἤξερε καλά, ὁμολογοῦσε καί ἀντιδροῦσε:

– Αὐτή ἡ ταπείνωση, ρέ κερατά, μέ καίει... φύγε ρέ...

Τήν ἴδια ἐποχή, πήγανε οἱ γονεῖς στήν Μονή τήν κόρη τους, πού δέν ἔμπαινε στό ναό. Βγῆκε ὁ γέροντας μέ τήν κάρα τοῦ Ὁσίου, ὁπότε ἡ δαιμονισμένη ξέσπασε:

– Σκάσε, νά μή σ' ἀκούω παλιόγερε. Νά ψοφήσεις (καί χτυπιότανε φοβερά ἡ κοπέλα). Εἶμαι κοσμοκράτωρ (φώναζε μέ τό στόμα της ὁ δαίμονας). Κρατῶ τήν Ἀθήνα στά χέρια μου... Ἐκεῖνο πού ἤθελα τό 'κανα, τούς παπάδες τούς κούρεψα... Πολεμάω χρόνια τό μοναστήρι· σᾶς φυλάει ὁ μεγάλος ἐδῶ μέσα. Δέν μπορῶ νά σέ παγιδέψω. Νά τά πόδια σου! Σαπίσανε τά πόδια σου (= πράγματι σάπιες ἤτανε οἱ φλέβες τῶν ποδιῶν τοῦ γέροντα καί τό αἷμα δέν κυκλοφοροῦσε). Ν' ἀπελπιστεῖς, πές ὅτι εἶσαι ἅγιος νά σέ κολάσω.

Ἐπεμβαίνει ὁ γέροντας:

– Δέν εἶμαι ἅγιος, ἀλλά ὁ Κύριος εἶπε: «ἅγιοι γίνεσθε». Ὅ,τι μπορῶ κάνω, εἶμαι ἄνθρωπος χοϊκός.

Μέ νέα ἀγανάκτηση ἡ δαιμονισμένη:

– Τί νά σοῦ κάνω, τραγόπαπα, ἔχεις ταπείνωση κι ἔχεις μέσα σου τό Χριστό· ἀλλιῶς θά σέ εἶχα διαλύσει. Τόσες ἀρρώστιες (= σοῦ ἔβαλα) κι ἐσύ ἐπιμένεις...

Ἄλλος δαιμονισμένος πληροφόρησε μέ καύχηση:

– Ὀχτώ χιλιάδες μάγους ἔχω στήν ὑποταγή μου.

Τόν ρώτησε ὁ γέροντας πῶς μπαίνει σέ ἀνθρώπους καί ἀπάντησε ὅτι μπαίνει σ' αὐτούς πού «δέν ἔχουν πίστη. Μπαίνω ἔτσι, σάν καπνός».

Κάποτε διάβασε τούς ἐξορκισμούς γιά δαιμονισμένη, πού τήν πῆγε στό γέροντα ὁ ἀστυνόμος σύζυγός της. Φάνηκε νά ἠρεμεῖ, καί ὁ γέροντας ἔτεινε τό χέρι του νά τή χαιρετήσει. Τότε αὐτή μέ θυμό:

– Πιάνουν οἱ δαίμονες τό χέρι τοῦ παπᾶ πού λειτουργεῖ;

Δυό παληκάρια φέρανε ἀπό τή Βέροια τή δαιμονισμένη μητέρα τους. Συνέβη νά εἶναι στή Μονή καί ὁ μητροπολίτης Σάμου. Τή μιά στιγμή φερόταν ἤρεμα κι ἔλεγε περιπαιχτικά:

– Κοκαλιάρη 'Ιάκωβε... Πάτερ 'Ιάκωβε, εἶσαι ἅγιος. 'Ο κόσμος σέ τιμάει γιά ἅγιο.

Μέ ὑψωμένη φωνή ἔλεγε καί ξανάλεγε ὁ γέροντας:

– Χοϊκός, ἁμαρτωλός ἄνθρωπος, εἶμαι.

Μετά ἀπό λίγο γινόταν ἐπιθετική καί μέ τά νύχια τραυμάτιζε στό πρόσωπο πολλούς. Τό ἴδιο προσπάθησε καί γιά τό γέροντα, πού τή σταμάτησε μέ τήν κάρα τοῦ 'Οσίου.

Ἄλλος δαιμονισμένος, ἀντιδρώντας καί τρέμοντας στίς προσευχές τοῦ γέροντα, φώναζε:

– Σκάσε 'Ιάκωβε, σκάσε κοκαλιάρη... σάν καπνός εἰσέρχομαι στόν ἄνθρωπο καί σάν καπνός ἐξέρχομαι... φοβᾶμαι, τρέμω τό Σταυρό... ἅμα τόν κάνουν φεύγω... φεύγει ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ καί μπαίνουμε μεῖς (= οἱ δαίμονες).

Σέ ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς περιπτώσεις δαιμονισμένων ὁ γέροντας διάβαζε τούς ἐξορκισμούς, ἔχοντας τήν κάρα τοῦ 'Οσίου. Ἔτσι προστάτευε καί τόν ἑαυτό του ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Δέ θά μπορούσανε νά εἰποῦν ὅτι τούς δαίμονες ἐκβάλλει ὁ ἴδιος ὁ γέροντας, ἐφόσον πρόβαλλε πάντα τόν ὅσιο Δαβίδ ὡς ἐνεργοῦντα.

Δραματική, γιά ὅλους τούς παρόντες, γινόταν ἡ κατάσταση, ὅταν οἱ δαιμονισμένοι παίρνανε ἄλλες μορφές. Τρομαγμένοι καί ἀπελπισμένοι ἀπό τίς προσευχές τοῦ π. 'Ιακώβου, παίρνανε ξαφνικά τή μορφή ἄγριου μαύρου σκύλου, φοβεροῦ λύκου ἤ σαρκοβόρου πτηνοῦ. Ἄλλοτε πάλι γαυγίζαν ἤ βρυχῶνταν σάν θηρία καί σκορπούσανε παντοῦ τρόμο.

Ὅσοι δαιμονισμένοι ἀπελευθερώνονταν ἀπό τό Σατανά, ἐπισκέπτονταν συχνά τή Μονή γιά εὐχαριστίες καί προσκύνημα. Μόνο πού οἱ εὐχαριστίες δέν εἶναι τόσο ἁπλό πράγμα. Παραξενεύτηκαν οἱ μοναχοί μία μέρα, πού ὁ γέροντας δέν πῆρε χρήματα γιά τό ταγαράκι του ἀπό τή μητέρα ἑνός παιδιοῦ, τό ὁποῖο ἐλευθέρωσε ἀπό δαιμόνιο. Τό δαιμόνιο εἶχε πάει στά χρήματα, τό διέκρινε ὁ γέροντας:

– 'Εγώ ἔβγαλα τό δαιμόνιο ἀπό τό παιδί σου κι ἐσύ πᾶς νά τό βάλεις σ' ἐμένα!

Τό χάρισμα τοῦτο, νά ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο ἀπό τούς δαίμονες, εἶναι πολυσήμαντος θρίαμβος. 'Αποτελεῖ τήν τρανή ἀπόδειξη ὅτι ἡ κυριαρχία τοῦ Σατανᾶ στόν κόσμο, τόν ἄνθρωπο καί τή φύση, εἶναι προσωρινή καί μπορεῖ νά καταργηθεῖ. Κι ἐφόσον μέ τό θαῦμα τοῦ 'Οσίου καταργεῖται ἐνδεικτικά –στήν περίπτωση ἐκδίωξης δαιμόνων ἀπό ἀνθρώπους– σημαίνει ὅτι ὁ Ὅσιος βιώνει τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν καί φανερώνει τή δύναμη τῆς βασιλείας αὐτῆς στόν κόσμο. Ἄρα ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί ὑπάρχει καί μπορεῖ νά πραγματώνεται καθημερινά, ἔστω καί μερικά.

Κάθε στιγμή ἐρχόταν ὁ θάνατος «Ποιός εἶσαι σύ, βρέ ἀγράμματε 'Ιάκωβε;»

ΚΑΘΕ ΣΤΙΓΜΗ ΠΙΑ, ΜΕΤΑ ΤΟ 1987, ὁ θάνατος παραμόνευε. 'Εμβολή, θρομβώσεις καί ἄλλα τόν ἀπειλοῦσαν καθημερινά. Τό ἤξερε, μά δέν τούς ἔκανε παραχώρηση. Τό πρωτεῖο ἔμενε στήν προσευχή καί τήν ἐξομολόγηση. Ἔφτασε στό σημεῖο, ἀκόμα καί στό χάλι αὐτό, νά μήν κοιμᾶται, ὅταν ἐπρόκειτο νά λειτουργήσει. 'Αγρυπνοῦσε, προσευχόμενος. Γι' αὐτό τίς πρωινές ὧρες, μετά τίς μακρές προσευχές, δέν ἤθελε νά τοῦ μιλάει κανείς. Ζοῦσε ἀκόμη στήν καρδιά του τήν ἡδύτητα ἀρρήτων ἐμπειριῶν.

'Αλλά καί ὅταν δέν λειτουργοῦσε, πολύ συχνά κατέβαινε στό ναό σιωπηλός, χωρίς νά βλέπει καί νά προσέχει κανέναν. Στεκότανε στό θρονάκι, ἀπέναντι ἀπό τήν εἰκόνα τοῦ Κυρίου καί τοῦ Προδρόμου. 'Ο νοῦς του καί ἡ καρδιά του κάπου ἀλλοῦ ἦταν καί κάτι ἄλλο ἔβλεπαν. Τό πρόσωπό του ἀκλινές, οὔτε νεῦμα οὔτε κίνηση. Μιά φωτεινότητα μόνο ἀναδυόταν, πιό ἔντονη ἀπό τό συνηθισμένο. Τό πρόσωπό του τέτοιες ὧρες σέ καθήλωνε, δέν τολμοῦσες νά τόν ἐνοχλήσεις. 'Ερχότανε ἡ ὥρα κι ἔψελνε μέ τήν ἁπλή θεία φωνή του τό «Ἄξιον ἐστί». Κι ἔτσι ὅπως τό ἔψελνε, τέτοια ἡ ἔκφρασή του, πού ἤσουνα σίγουρος ὅτι βλέπει τή Θεοτόκο μπροστά του. Τά θεῖα τοῦτα τά «πάθαινε» καί ἄλλοτε. Στή διάρκεια τῆς πρωινῆς 'Ακολουθίας, ἄφηνε τό θρονάκι, ὑποκλινότανε στόν Τίμιο Πρόδρομο, πήγαινε καί καθότανε μ' εὐλάβεια στή λειψανοθήκη τοῦ 'Οσίου, ἔκανε ὑποκλίσεις, ἔστριβε πρός τήν πόρ-

τα μέ σεβασμό. Ἔβλεπε τόν ὅσιο Δαβίδ ζωντανό νά φεύγει, νά ἔρχεται... καί πήγαινε νά χαιρετήσει. Μόλις τελείωνε ὅμως, γιά νά μήν ξενίζονται οἱ ἀδελφοί γιά τό τί κάνει καί τί ζητάει στή λειψανοθήκη, πήγαινε ἀφελῶς κι ἔκανε τάχα πώς κάτι ψάχνει στά συρτάρια τοῦ παγκαριοῦ ἤ ἄναβε κερί. Γύριζε μετά στό θρονάκι. Τό 1990 ἔλεγε στό μοναχό Ἰ. γιά τίς ἐμπειρίες του αὐτές στό ναό:

– Ἄν πῶ αὐτά πού βλέπω ἐδῶ μέσα καί ἀκούω ἀπό τόν Ἅγιο... πρέπει νά γίνουν βιβλία... Δέν γράφονται... Ἄν σᾶς εἰπῶ, θά φύγετε ὅλοι ἀπό δῶ μέσα!

Μετά τή Λειτουργία ἔπινε τό καφεδάκι, ἔδινε τήν εὐλογία στούς μοναχούς γιά τά διακονήματα καί ἀποσυρότανε. Πολλές φορές τόν ἔβλεπαν ἀνήσυχο. Διερωτιόταν φωναχτά ἤ ρωτοῦσε ἄν ἦρθε ὁ τάδε ἤ ὁ δεῖνα. Οἱ ἀδελφοί παραξενεύονταν, γιατί δέν περίμεναν τόν τάδε ἤ τόν δεῖνα. Αὐτός ὅμως ἐρχόταν ὁπωσδήποτε, ἔστω καί καθυστερημένα. Μιά μέρα, χωρίς νά τοῦ τηλεφωνήσει, πήγαινε στή Μονή ὁ ἀρεοπαγίτης Δ.Τ. Ἀργοῦσε. Κατέβηκε στό ναό ὁ π. Ἰάκωβος καί ἀκούστηκε:

– Πήγαινε σέ παρακαλῶ, γέροντα, μήπως τούς συνέβη τίποτα κι ἔχουν ἀνάγκη νά τούς βοηθήσεις.

Πράγματι, στό δρόμο περάσανε πολύ μεγάλο κίνδυνο, ἀλλά ὁ ἅγιος Δαβίδ πρόλαβε τό κακό καί οἱ ἄνθρωποι φτάσανε καλά στή Μονή. Τό ἀπόγευμα μέ τόν ἴδιο τρόπο περίμενε τόν π. Ἀμ., πού ἐρχότανε νά ρωτήσει γιά κάποιο πρόβλημα. Ὁ γέροντας περίμενε στήν πόρτα τῆς Μονῆς καί φτάνοντας ὁ π. Ἀμ. τοῦ εἶπε πῶς νά ἐνεργήσει, χωρίς ἐκεῖνος νά τοῦ μιλήσει γιά τό πρόβλημα. Διάβαζε ἀκόμα καί τούς μύχιους λογισμούς κι ἔτυχε σέ πολλούς νά πεῖ:

– Αὐτό πού ἔχεις στό νοῦ σου νά τό κάνεις.

– Αὐτό πού σκέφτεσαι νά μήν τό κάνεις.

Καί μέσα στή Μονή, κλεισμένος στό φτωχικό κελάκι καί μή μπορώντας νά κυκλοφορεῖ εὔκολα, ἤξερε τί γινόταν καί τί δέ γινόταν. Κάτι συνέβη μιά μέρα, θύμωσε λίγο ὁ γέροντας καί εἶπε:

– Ἐγώ τί κάνω ἐδῶ μέσα, πάτερ μου; Ὅλα τά βλέπω. Τί περιέργειες... τί τηλεφωνήματα... τί λέτε στούς προσκυνητές... ὅλα τά βλέπω ἀπό τό κελί μου!

Καί οἱ κρίσεις, μέ σφιξίματα κι ἐφιδρώσεις συνεχίζονταν.

Ἦταν ὅμως ἀποφασισμένος γιά ὅλα. Τόν ρωτοῦσες «τί κάνεις γέροντα;» καί ὁπωσδήποτε σοῦ ἀπαντοῦσε «καλά». Καμιά φορά πρόσθετε:

– Ἔχω, βέβαια, ἕνα σφίξιμο στό στῆθος καί μέ πιάνουν ἱδρῶτες... Ἀλλά δέ βαριέσαι, ὁ ἕνας ἀπό τή μιά ἀρρώστια, ὁ ἄλλος ἀπό τήν ἄλλη, ὅλοι θά φύγουμε ἀπ' αὐτό τόν κόσμο τόν ἐφήμερο. Καί θά πᾶμε εἰς τούς οὐρανούς, ἐνώπιον τοῦ δικαίου Κριτοῦ. Τό ἄσχημο γιά μένα εἶναι ὅτι δέν ἔχω κάνει τίποτε γιά τόν Κύριο καί τί λόγο θά δώσω στό Θεό...

Ἔλα ὅμως πού ὁ Θεός εἶχε ἄλλη γνώμη καί τήν ἔδειχνε μέ τά χαρίσματα, πού ἔδινε στό γέροντα! Μέχρι καί εὐωδία κάποτε κάποτε ἀνέδυε στήν ὥρα τῆς ἐξομολόγησης. Εἶναι πολλοί πού τήν ἔζησαν καί τήν ὁμολογοῦν. Κάθε φορά πού ἔβλεπε νά τόν ἐπισκέπτονται διακρινόμενα στήν κοινωνία κι ἐπώνυμα πρόσωπα, ἔλεγε στούς μοναχούς:

– Εἴδατε, εἴδατε πόσο κόσμο μαζεύει ὁ ὅσιος Δαβίδ, πόσο τόν εὐλαβεῖται ὁ κόσμος!

Καί στούς ἴδιους τούς ἐπώνυμους ἄρχιζε τήν αὐτοκατάκριση:

– Ξέρετε τί λέω, ὅταν βλέπω κι ἔρχονται καί γονατίζουνε μπροστά μου (γιά ἐξομολόγηση): Ποιός εἶσαι σύ, βρέ ἀγράμματε καί ἄσημε Ἰάκωβε κι ἔρχονται καί γονατίζουνε μπροστά σου τόσα ἐπίσημα πρόσωπα, καθηγηταί Πανεπιστημίου, ἀρεοπαγῖται, πρόεδροι Ἐφετῶν;

Σέ κληρικούς, πνευματικά του τέκνα, ἡ αὐτοκατάκριση προχωροῦσε περισσότερο κι ἔλεγε γιά τόν ἑαυτό του:

– Ἄχ, βρωμοϊάκωβε, μουρλόπραμα εἶσαι κι ὁ κόσμος νομίζει ὅτι κάτι εἶσαι...

Ὅσο γιά τά θαύματα θεραπειῶν, αὐξάνονταν συνεχῶς. Στή Φωτεινή, πού ἔπασχε ἀπό χρόνια κι ἀθεράπευτη ἀρρώστια, στό τέλος τῆς ἐξομολόγησης εἶπε:

– Μή στενοχωριέσαι, Φωτεινή, μέχρι αὔριο θά ἔχει τακτοποιηθεῖ.

Πράγματι, τό πρωί δέν ὑπῆρχε ἡ ἀρρώστια. Μέ τόν ἴδιο τρόπο θεραπεύτηκε ἡ νεαρή πρεσβυτέρα μέ τά τέσσερα παιδιά. Ἕνα παιδάκι 13 ἐτῶν εἶχε ὄγκο στή γλώσσα του. Τό σταύρωσε κι ἔγινε καλά.

Προσευχήθηκε γιά πολλά άτεκνα ζευγάρια καί ἀπέκτησαν παιδιά, μέ τά ὁποῖα πήγαιναν στή Μονή νά τόν εὐχαριστήσουν. Ζητοῦσε ὅμως καί ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐνδιαφερομένους προσευχή καί πνευματικό ἀγώνα.

Σ' ἕνα ζευγάρι δασκάλων ἀπό τή Χαλκίδα εἶπε νά κάνουν νηστεία, πολλή προσευχή καί τά Σάββατα Λειτουργία... «καί θά 'ρθεῖτε μέ παιδάκι στό μοναστήρι». Καί πήγανε μέ παιδάκι.

Σέ κάποιο ἄλλο ζευγάρι, πού ζήτησε τή βοήθεια τοῦ γέροντα, εἶπε:

– Φτιάξτε τό μισοτελειωμένο ἐκκλησάκι καί θά κάνετε παιδί.

'Απέκτησαν καί αὐτοί παιδί. Οἱ θεοσημεῖες αὐτές, ἡ θαυματουργική βοήθεια πρός τούς πονεμένους πιστούς ἀνθρώπους, ὑπῆρξαν πάμπολλες καί συνεχεῖς.

Συχνά ἔβλεπε κανείς νά μπαίνουν στή Μονή ἄνθρωποι κλαίγοντας ἤ γονατιστοί νά προχωροῦν στήν αὐλή μέχρι νά συναντήσουν τόν π. 'Ιάκωβο. Ξεχείλιζαν ἀπό εὐγνωμοσύνη. Μιά μέρα μπαίνει κάποιος μέ πυζάμες. "Ολοι παραξενεύτηκαν, μά ὁ ἄνθρωπος ἦτανε κατασυγκινημένος. Καί μέχρι νά κατέβει ὁ π. 'Ιάκωβος ἐξήγησε στόν προσκυνητή π. Γ. Δορ. Εἶχε μεγάλο πρόβλημα στό πόδι. "Επρεπε νά τοῦ τό κόψουν, νά τό καθαρίσουν καί ἔπειτα νά τό συγκολλήσουν πάλι. 'Ο ἄρρωστος πῆγε, ὅπως ἦτανε προγραμματισμένο, στό νοσοκομεῖο νά τοῦ κόψουνε τό πόδι. 'Ο ὑπεύθυνος γιατρός ζήτησε νά τό δεῖ γιά τελευταία φορά κι ἔμεινε ἄναυδος. Δέν πίστευε στά μάτια του. Συνῆλθε ὅμως καί θύμωσε, γιατί νόμισε ὅτι ὁ ἄρρωστος πῆγε ἀλλοῦ κι ἔκανε τήν ἐγχείρηση. Ρώτησε ἀμέσως, αὐστηρά καί μέ θαυμασμό, ποιός ἔκανε τήν ἐγχείρηση. 'Ο ἀσθενής ἐξηγοῦσε ὅτι «κανείς».

– Δέν πῆγα πουθενά, σ' ἐσᾶς ἦρθα νά τήν κάνετε. 'Ο γιατρός πρόσεξε καί βεβαίωσε ὅτι ὄχι μόνο ἔγινε ἡ ἐγχείρηση, ἀλλά ἡ τομή καί ἡ συγκόλληση μοιάζει νά ἔγινε ἀπό τόν καλύτερο χειρουργό τοῦ κόσμου, καί εἶπε τ' ὄνομά του. 'Ο ἀσθενής, ἕνας ὥριμος ἄντρας, τά εἶχε χαμένα. Τότε ὁ γιατρός:

– Πρίν ἔρθεις, πῆγες σέ κανένα μοναστήρι;

– Ναί, ἀπάντησε ὁ ἀσθενής.

– Τότε, ὅπως εἶσαι, πᾶρε ταξί καί πήγαινε στό μοναστήρι ἐκεῖνο νά εὐχαριστήσεις.

"Ετσι ὁ ἄνθρωπος πῆρε ταξί καί μέ τίς πυζάμες ἔφτασε στή Μονή, νά εὐχαριστήσει τό μακαριστό γέροντα 'Ιάκωβο, πού προσευχήθηκε γιά νά γίνει καλά καί χωρίς ἐγχείρηση.

"Οταν ὁ γέροντας δέν μποροῦσε νά μετακινηθεῖ ἕνεκα τῶν κρίσεων ἤ ὅταν ἔλειπε, διάβαζε Εὐχή σέ ἄρρωστους καί τούς σταύρωνε μέ τήν κάρα τοῦ 'Οσίου ὁ π. Κύριλλος. "Ετσι θεραπεύτηκε τό 1987 ἕνας ἀξιωματικός πού εἶχε καρκίνο στούς πνεύμονες, περίπτωση πού δέν θεραπεύεται οὔτε κι ἐγχειρίζεται. Τόν σταύρωσε μέ τήν κάρα τοῦ 'Οσίου ὁ π. Κύριλλος κι ἔνιωσε ὁ ἀξιωματικός κάτι νά φεύγει ἀπό μέσα του. Εἶχε ἤδη θεραπευτεῖ.

Τό καλοκαίρι τοῦ 1988 ἐπισκέφτηκε τή Μονή ὁ τότε μητροπολίτης Χαλκηδόνας Βαρθολομαῖος καί νῦν Οἰκουμενικός Πατριάρχης. 'Ο γέροντας τοῦ δώρισε μιά εἰκόνα καί στόν Πατριάρχη Δημήτριο ἔστειλε κλωναράκι βασιλικοῦ: «νά εὔχεται γιά τή Μονή μας».

"Ετοιμος νά πεῖ σέ ὅλους ἕνα καλό λόγο

'Ετοιμος νά πεῖ σέ ὅλους ἕνα καλό λόγο.

«Ὁ Λευτέρης δέν θά πεθάνει»!

Στις αρχες του 1989 στενοχωρήθηκε πολύ μέ δοκιμασίες ἀγαπημένων του προσώπων. Τηλεφώνησαν ἀπό τό Προκόπι. Μόλις γύρισε ἀπό τήν Ἀμερική, ὅπου μυθιστορηματικά ἐγχειρίστηκε ὁ π. Ἰωάννης, τοῦ Προσκυνήματος τοῦ ὅσιου Ἰωάννη. Ἡ ἐγχείρηση καρδιᾶς πέτυχε ἀπρόσμενα. Ὁ ὅσιος Ἰωάννης βρισκόταν ἐκεῖ καί κατηύθυνε τήν προσπάθεια. Ὁ ἐπικεφαλῆς γιατρός μάλιστα ὁμολόγησε ὅτι κάποια δύναμη ὁδηγοῦσε τό χέρι του. Παρά τό χειμώνα καί τήν ἄθλια ὑγεία του ξεκίνησε ὁ γέροντας Ἰάκωβος νά ἐπισκεφτεῖ τόν π. Ἰωάννη καί φτάνοντας ζήτησε καί συγγνώμη:

– Μέ συγχωρεῖτε πού σᾶς ἐνοχλῶ, ἀλλά δέν μποροῦσα νά μήν ἔρθω στόν ὑπηρέτη τοῦ θείου Ἰωάννη!

Καί οἱ ἄνθρωποι εἴχανε τήν ἐντύπωση ὅτι κάποιος ἄγγελος μπῆκε στό σπίτι, χωρίς βάρος, χωρίς ὄγκο. Μορφή μόνο εἶχε καί φῶς εἰρηνευτικό. Ἤθελε μάλιστα νά δεῖ ἀπό ποῦ βγάλανε φλέβες κι ἔσκυψε –ἔπεσε κάτω– καί ἀγκάλιασε τά πόδια τοῦ ἱερέα, ὁ ὁποῖος ἔπαθε σόκ ἀπό τήν κίνηση καί τήν ἐπιμονή τοῦ γέροντα. Κόντευε πιά νά πεθάνει ὁ μακαριστός γέροντας καί σεβότανε τούς ἱερεῖς περισσότερο κι ἀπ' ὅσο τούς σεβότανε παιδάκι, τότε πού νόμιζε ὅτι δέν ἔχουνε σάρκες καί ὑλικές ἀνάγκες.

Σέ δεκαπέντε μέρες φτάσανε ἀπό τή Χαλκίδα χειρότερα νέα. Ἀρχές Φεβρουαρίου στό Λευτέρη Μ. ἐκδηλώθηκε φοβερή αἱματολογική ἀρρώστια, πού ἐξελίχτηκε σέ λευχαιμία καί σηψαιμία. Οἱ γιατροί ἀπελπίστηκαν. Ὁ Λευτέρης, θεολόγος καί ψάλτης, πνευματικό τέκνο καί πολύ ἀγαπητός στό γέροντα. Τρέξανε φίλοι στή Μονή καί εἴπανε τή γνωμάτευση τῶν γιατρῶν: «ὁ Λευτέρης θά πεθάνει, γέροντα». Τούς ἄφησε ὅλους καί κατέβηκε στό ναό. Ἔκανε Παράκληση, προσευχήθηκε πολύ, γύρισε στούς φίλους τοῦ Λευτέρη:

– Ὁ Λευτέρης δέ θά πεθάνει, θά ζήσει καί σέ δυόμισυ μῆνες θά 'ρθει νά ψάλλει στό μοναστήρι.

Πράγματι ἔτσι ἔγινε, μέ τή βοήθεια θεραπείας. Ἀλλά προσωρινά. Τά βάσανα τοῦ Λευτέρη δέν τελείωσαν. Οἱ γιατροί ὑπέδειξαν ὡς τελευταία ἐλπίδα μεταμόσχευση μυελοῦ καί μάλιστα σέ εἰδικό κέντρο στό Παρίσι. Πρίν φύγει γιά τό Παρίσι ὁ Λευτέρης, μετά τό Πάσχα τοῦ 1990, πῆγε στό γέροντα, στόν ὁποῖο, μέσα στό κελί, ἐξήγησε τά καθέκαστα. Ἕνα πέπλο θλίψης ἔπεσε στό πρόσωπο τοῦ γέροντα κι ἔβαλε τόν ταλαίπωρο Λευτέρη νά καθήσει. Ὁ ἴδιος ἔπεσε στά γόνατα καί προσευχήθηκε πολλή ὥρα, μπροστά στόν Ἐσταυρωμένο. Τί τοῦ εἶπε, δέν ἄκουσε, δέν κατάλαβε ὁ Λευτέρης. Καμιά φορά, σηκώθηκε ἀνακουφισμένος ὁ γέροντας καί εἶπε σταθερά:

– Παιδί μου Λευτέρη, δέ θά γίνει μεταμόσχευση. Καί τό ἐπανέλαβε τρεῖς φορές καμπανιστά. Ὁ Λευτέρης ὅμως ἐξήγησε ὅτι ὅλα εἶναι ἕτοιμα καί ὁ δότης περιμένει...

–Ὄχι, παιδί μου. Θά σοῦ 'λεγα νά μήν πᾶς καθόλου (στό Παρίσι)! Νά πᾶς ὅμως, γιατί καί οἱ γιατροί εἶναι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά μεταμόσχευση δέ θά γίνει!

Στό Παρίσι ἔκαναν νέες ἐξετάσεις καί διαπίστωσαν ὅτι δέ συντρέχουν λόγοι, τά δεδομένα εἴχανε ἀνατραπεῖ. Ἄρα δέ χρειαζόταν μεταμόσχευση.

Θέα τοῦ παραδείσου

Δεν του λειψανε του γεροντα καί ἄλλου εἴδους δωρεές. Εἶχε μικρή γεύση τοῦ παραδείσου μέ θέα φυσικῶν καλλονῶν καί ἐσωτερική εὐφροσύνη. Αὐτό ἔγινε, μᾶλλον γιά πρώτη φορά, τό 1989. Τόν παίδευε λογισμός καί ζητοῦσε ἀπό τό Θεό νά καταλάβει τή σημασία τοῦ Κυριακοῦ λόγου «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου πολλαί μοναί εἰσίν». Ὁ Θεός τοῦ ἀπάντησε καί, μέσα στό κελί, σταυροπόδι καί μέ σταυρωμένα τά χέρια, διηγήθηκε μέ ἄφατη ἀγαλλίαση καί συνοπτικά στόν Δ.Τ.:

– Χθές, κύριε Δημήτρη μου, ἔβλεπα ὅτι ἤμουνα στούς οὐρανούς, σ' ἕνα ὡραῖο κῆπο. Καί ὑπήρχανε βιολέτες διαφόρων χρωμάτων καί διάφορα ἄλλα ἄνθη. Ἐκεῖ βρισκόμουν μετέωρος, δέν πάταγα. Καί ἦταν ἕνας ἄλλος μοναχός μέ ράσο, πού μοῦ ἔδειχνε ὡραῖα σπιτάκια καί μοῦ 'λεγε «προχώρα Ἰάκωβε». Μά πῶς νά προχωρήσω, δέν ἔχει δρόμο, θά πατήσω τά λουλούδια, θά τά χαλάσω. Ἕνας ἄλλος μέ ράσο μοῦ εἶπε· «μή φοβᾶσαι, αὐτά τά λουλούδια δέ χαλᾶνε, προχώρα». Προχωροῦσα, τά λουλούδια δέ χαλούσανε!

Ἡ φωνή του, λέει ὁ Δ.Τ., ἦταν ἀλλιώτικη, τό πρόσωπό του ἦταν ὅλο εἰρήνη καί δοξολογία, μέ κεῖνο τό ἀλησμόνητο ἱλαρό χαμόγελο. Τέτοιες θεῖες ἐμπειρίες τοῦ χαρίστηκαν πολλές, ὅσο πλησίαζε τό τέλος τῆς φθαρτῆς του ζωῆς. Κι ἐνώπιόν τους ἀψηφοῦσε κάθε ἀνθρώπινη ἀπόλαυση... καί τήν πιό αὐτονόητη, τήν πιό ἀκίνδυνη. Τοῦ πῆγε ὁ Λ. ἀπό εὐγνωμοσύνη καί τοῦ 'βαλε χαλάκι μπροστά στόν Ἐσταυρωμένο. Πληγιάζανε πλέον καί πονούσανε τά γόνατά του, τόσες ὧρες πού στεκόταν ἐκεῖ γονατιστός. Μόλις τό εἶδε ὁ γέροντας θύμωσε καί τό 'βγαλε ἔξω:

– Ἐγώ εἶμαι καλόγερος! 40 χρόνια ὁ Ἰάκωβος... καί τώρα θά βάλει χαλί;

«Θά γίνεις Πατριάρχης...»

Ο,ΤΙ ΕΦΕΡΝΕ ΑΠΟΛΑΥΣΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ και ὑλική τό παραμέριζε. Ἀγωνιοῦσε μόνο καί ζητοῦσε τήν πνευματική εὐφροσύνη. Τοῦ τήν ἔδινε ὁ Θεός τίς νύχτες μέ ἱερές ἐμπειρίες, μά καί μέ προσκυνητές. Ἕνας καί ὁ μητροπολίτης Χαλκηδόνας Βαρθολομαῖος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Στίς 2 τοῦ Ὀκτώβρη, τό 1989, λειτούργησε στή Μονή. Χάρηκε ἰδιαίτερα ὁ γέροντας καί τοῦ «προφήτεψε» μέ βεβαιότητα, ὅταν ἀκόμη ὁ Πατριάρχης Δημήτριος δέν εἶχε ἰδιαίτερο πρόβλημα ὑγείας:

– Ἐσύ θά γίνεις Πατριάρχης! Θά ποιμάνεις τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Καί σοῦ εὔχομαι, σάν Πατριάρχης, νά ἐπισκεφτεῖς τό μοναστήρι τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Σέ δύο χρόνια γεννήθηκε πρόβλημα νέου Πατριάρχη. Ὁ ταπεινός Δημήτριος εἶχε κοιμηθεῖ. Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1991, ὁ γέροντας ρώτησε τόν π. Π. κι ἔμαθε ὅτι πολλά, γιά τήν ἐκλογή, ἐξαρτῶνται ἀπό τό ἄν ἡ τουρκική κυβέρνηση θ' ἀφαιρέσει ὀνόματα συνοδικῶν μητροπολιτῶν ἀπό τόν κατάλογο ὑποψηφίων. Τότε κατέβηκε στό ναό καί προσευχήθηκε στόν ὅσιο Δαβίδ. Βγῆκε καί εἶπε στόν π. Π.:

– Ἐγώ, πάτερ μου, ἔκανα προσευχή στόν Ὅσιο καί τοῦ εἶπα· ἐσύ, ἅγιε Δαβίδ, μ' ἄκουσες σέ ὅσα ἔχω ζητήσει. Δέν ξέρω τί θά κάνεις, πήγαινε στήν Τουρκία καί μπέρδεψε τούς τούρκους καί τά χαρτιά τους. Καί φρόντισε νά βγεῖ ὁ πατήρ Βαρθολομαῖος Πατριάρχης!

Ἀργότερα, ὅταν τοῦ ἀνακοίνωσαν ὅτι ἐξελέγη Πατριάρχης ὁ Βαρθολομαῖος, ἔλαμψε ἀπό χαρά, σηκώθηκε ὄρθιος, ἔκανε τό Σταυρό του καί εἶπε τρεῖς φορές «Δόξα σοι ὁ Θεός»!

Νέος, τό 1961, εἶχε πανηγυρίσει τή διακήρυξη τῆς ἁγιότητας τοῦ ἁγίου Νεκταρίου. Καί ὁ Ἅγιος πάντα παρηγοροῦσε τόν ἀσκητή π. Ἰάκωβο, μέ πολλούς τρόπους. Τό ἔκαμε καί στή μνήμη του, στίς 9 Νοεμβρίου τοῦ 1989, πού λειτούργησε ὁ γέροντας στό παρεκκλήσι τῆς Μονῆς Ἅγιος Νεκτάριος. Ἐκεῖνο τό πρωί, μέχρι νά πεῖ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», στεκότανε γονατιστός στήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ἄρχισε, προχώρησε, τελείωσε ἡ Λειτουργία. Μά ἤτανε γιά τόν ἴδιο καί τούς λίγους ἐκκλησιαζόμενους ἀλλιώτικη Λειτουργία. Ὅλοι ζούσανε μία λαμπρή μέθεξη, παρακολουθώντας τό γέροντα νά λειτουργεῖ. Κι ἔδωσε ὁ ἴδιος τήν ἐξήγηση:

– Πρός τό τέλος, παιδιά μου, τῆς Δοξολογίας (ἐνῶ ἤτανε γονατιστός ἀκόμα στήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ) εἶδα, μέ συγχωρεῖτε, τόν ἅγιο Νεκτάριο! Ἦταν χαρούμενος κι ἔψελνε καί κεῖνος μαζί μας «ἅγιος ὁ Θεός...», ἔπειτα ἐγώ καταλαβαίνετε πῶς συνέχισα τή Λειτουργία...!

Μέ παραπλήσιο τρόπο ἔβλεπε στό ναό καί τόν ὅσιο Δαβίδ. Μιά Κυριακή, ἐνῶ ἔψελνε τό Μεγαλυνάριό του, τόν βλέπει ὡς καλόγερο, δίπλα στόν Ἐσταυρωμένο, νά εὐλογεῖ. Ὁ γέροντας ἔβλεπε Ἁγίους πολύ συχνά καί σοῦ 'δινε τήν ἐντύπωση ὅτι τό γεγονός ἀποτελοῦσε τήν τροφή του. Γι' αὐτήν μόνο ζοῦσε. Ἔτσι ἐξηγεῖται γιατί ἀδιαφοροῦσε τόσο πολύ γιά τήν ὑλική τροφή, πού τοῦ ἤτανε λίγη καί γινόταν ὅλο λιγότερη. Ζοῦσε σάν ἄγγελος. Καί συνέβη πολλές φορές νά ἰδοῦν τό γέροντα ὡς ἅγιο καί ἄγγελο, συνηθέστερα τό δεύτερο. Θ' ἀναφέρω μιά χαρακτηριστική περίπτωση.

Ὁ νέος μοναχός Ἐ., παραμονές Χριστουγέννων, βρέθηκε ἔξω ἀπό τήν κουζίνα. Κοίταξε ἀπέναντι, πρός τό κελί του γέροντα καί τοῦ νῦν ἡγουμένου π. Κύριλλου. Εἶδε τό γέροντα νά προχωρεῖ πρός τό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπου. Ἐκεῖ, λέει, στάθηκε. Στράφηκε πρός τήν πόρτα τοῦ ναΐσκου καί πρός τήν αὐλή. Τότε ξαφνικά ἔλαμψε, μεταμορφώθηκε σέ ἄγγελο, ἔγινε ὅλος φῶς καί δόξα θαυμάσια. Σέ λίγο, κατέβαινε τά σκαλάκια ὁ γέροντας φυσιολογικός.

Σωματικό μαρτύριο, ἀλλά καί στιχάκια

Το 1989, ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΟ 1990, κύλησε μαρτυρικά. Οἱ κρίσεις πού πάθαινε αὐξήθηκαν. Τό νά πηγαίνει κάθε τρεῖς μῆνες στήν 'Αθήνα γιά νοσοκομεῖο τοῦ ἤτανε βασανιστικό. 'Εκεῖ τόν ἐπισκέπτονταν πολλοί. Κουραζόταν ἀφόρητα, μά δέν ἀρνιότανε στούς ἀνθρώπους. Στό κρεβάτι, δεχότανε πολλούς, ἄκουγε τόν πόνο τους, προσευχότανε νά θεραπευτοῦν κι ἔδινε, ὅταν ἤτανε ἀνάγκη, καί χρήματα. Κάτω ἀπό τό μαξιλάρι, σ' ἕνα φάκελο, ὑπήρχανε χρήματα, πού τ' ἄφηναν οἱ ἐπισκέπτες. 'Εκεῖ, στό νοσοκομεῖο, πήγαιναν καί νά τόν εὐχαριστήσουν ἄνθρωποι, πού εἴχανε μέ τήν προσευχή του θεραπευτεῖ ἤ πού ξεπεράσανε ἄλλου εἴδους δυσκολίες. Ὅλοι θέλανε κάτι νά τοῦ ζητήσουν ἤ κάπως νά τόν εὐχαριστήσουν.

Οἱ γιατροί δέν ξέρανε τί νά κάνουν καί πῶς νά ἐνεργήσουν. Βλέπανε ὅτι στόν ὀργανισμό του τίποτα δέ λειτουργεῖ ὑποφερτά. Καί ὅμως, ὁ γέροντας ζοῦσε. Καί μάλιστα ζοῦσε στά βουνά, μέ χιόνια καί πάγους καί ὑγρασίες. 'Ο Δ. Κρεμαστινός ἀναγκάστηκε νά πεῖ ὅτι «ὁ καλός Θεός κρατάει τό γέροντα στή ζωή». Καί δέν ἤτανε μόνο ἡ καρδιά. Στά πόδια του, μελανιασμένα καί μαῦρα, δέ γινότανε κυκλοφορία. Τά 'σερνε καί τά κινοῦσε σάν ξένα σώματα.

Ἔτσι μπῆκε τό 1990. Καί ἄρχισε μ' ἕνα θαῦμα-θεραπεία τοῦ Κωστάκη Παπαπολυχρονίου. Εἶναι ἀνιψάκι τοῦ π. Χρυσοστόμου (Σπάρτη), τόν ὁποῖο ἀγαποῦσε πολύ ὁ γέροντας. 'Ο μικρούλης, παραμονές Πρωτοχρονιᾶς, παρουσίασε αἱμορραγική κνίδωση, μία φοβερή ἀσθένεια, ἀπό τήν ὁποία σώζεται ἕνας στούς δέκα χιλιάδες. Οἱ γονεῖς κάνανε Πρωτοχρονιά μέ θρῆνο καί κοπετό. Ἔτσι τούς βρῆκε ὁ π. Χρυσόστομος, πού κατέφυγε στό γέροντα κλαίγοντας. 'Εκεῖνος, μέ τή σειρά του, κατέφυγε στόν ὅσιο Δαβίδ καί τοῦ εἶπε:

– Γέρο, κατέβα τώρα, πᾶρε καί τόν ἅγιο 'Ιωάννη καί νά πᾶτε στό ἀνιψάκι τοῦ πατρός Χρυσοστόμου!

Οἱ γιατροί, κάνοντας τρίτη ἐξέταση, πάθανε σόκ. 'Ο Κωστάκης εἶχε τελείως θεραπευτεῖ.

'Ο π. Χρυσόστομος τοῦ ἤτανε πολύ ἀγαπητός κι ἔγινε

ἀφορμή νά ἐκφράσει ὁ γέροντας ἕνα ταλέντο καί μιά εὐαισθησία ἀπρόσμενη. Τό ὅτι ὁ βραχύς γραπτός λόγος τοῦ γέροντα, ὅπως τόν ξέρουμε στά πολλά γράμματα πού ἔγραφε, εἶχε καλλιέπεια εἶναι γνωστό. Τό ὅτι ἡ καλλιέπεια τούτη ξεπερνάει πάρα πολύ τίς γνώσεις τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, γίνεται πάλι σαφές. Μά τό νά φτιάχνει στιχάκια, εὔκολα καί περιστασιακά, προϋποθέτει ταλέντο, πού μέ ἄλλες συνθῆκες θά μποροῦσε νά ἐξελιχτεῖ σέ ἄλλο, πολύ σπουδαιότερο, φαινόμενο. Ἔτσι, ὅταν ἔφευγε στενοχωρημένος ἀπό τή Μονή ὁ π. Χρυσόστομος, ὁ γέροντας τοῦ 'λεγε, γιά νά τόν παρηγορήσει, στιχάκια. Μερικά νέα, μερικά παραλλαγμένα, βάσει ἐκείνων πού εἴχανε μάθει οἱ γονεῖς του στό μακρινό Λιβίσι καί τά λέγανε στή Φαράκλα, νά ξεχνοῦν τά βάσανά τους.

'Ιδού τρία:

Ἔφυγε τό Χρυσοστομάκι μου
ἐκεῖ εἰς τό βουνό ἀπό πίσω.
Στά δέντρα ἀπαράγγειλα γιά νά τοῦ κάνουν ἴσκιο
γιατ' εἶναι τό καμάρι μου
δεσποτικό ἀντίδερο σέ ἀσημένιο δίσκο.

Ὅλα τά δέντρα, δέντρα εἶναι
κι ὅλα τά νερά, νερά εἶναι
κι ἀπό ἄνθρωπο σέ ἄνθρωπο
διαφορά μεγάλη εἶναι.

Τά βάσανά μου εἶναι πολλά
σάν τοῦ Πηλιοῦ τό χιόνι.
Ὥσπου νά λιώσει τό παλιό
τό ἄλλο θεμελιώνει.

'Αναζήτησα τά ἴδια ἤ παραλλαγμένα στιχάκια σέ λιβισιανά ἀνάλογα, ὅπως τά ἔχει συγκεντρώσει καί δημοσιεύσει ὁ Μ. Δεληςάββας (Λαογραφικά Μάκρης καί Λιβισίου Λυκίας Μ. 'Ασίας, 'Αθήνα 1988). Δέν βρῆκα σχέση θεματική ἄμεση. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ γέροντας στιχουργοῦσε, ἄν ἤθελε, μέ κάποιαν ἄνεση. Βέβαια, τό κατάφυτο γραφικό Πήλιο θά τό θυμήθηκε ὁ γέροντας μᾶλλον στό πλαίσιο κάποιου στίχου, πού τόν εἶχε κάπου κάποτε ἀκούσει στήν περιοχή.

Πρόσεχε πολύ τή στενοχώρια στούς ἀνθρώπους, πού τόν ἐπισκέπτονταν. Ἤξερε καλά ὅτι αὐτή ἀποτελοῦσε τήν ὀδυνηρή ἀρρώστια τοῦ κόσμου. Τοῦ τό εἶχε πεῖ ὁ ἴδιος ὁ ὅσιος Δαβίδ μιά μέρα, πού τόν εἶδε νά βγαίνει ἀπό τήν εἰκόνα του καί νά λέει:

– Ἡ μεγαλύτερη ἀρρώστια σήμερα εἶναι ἡ στενοχώρια.

Ὅταν τόν ἔβλεπες τό γέροντα χαρούμενο, παρά τίς φοβερές ἀνίατες ἀρρώστιες του, τότε καταλάβαινες ὅτι εἶχε νικήσει τόν κόσμο καί τή στενοχώρια του. Ἄλλωστε τό ἔλεγε συχνά, χωρίς νά τό ἐξηγεῖ θεολογικά:

– Ἐμένα, εἶναι περιβόλι ἡ καρδιά μου!

Πῶς ἤτανε περιβόλι μέ τόσα βάσανα, τό ἤξερε μόνο ἐκεῖνος, ὁ ὅσιος Δαβίδ καί ὁ Θεός. Εἶχε φτάσει σέ τέτοιο σημεῖο πνευματικῆς ἀπάθειας, πού θλιβότανε γιά τόν πόνο τῶν ἄλλων καί δέ λυπότανε γιά τόν δικό του. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι τόν ἄκουσαν, στό βαρύ χειμώνα, πού ἰδιαίτερα ὑπέφερε πολύ, νά μιλάει σ' ἕνα πουλάκι:

– Πόσο σέ λυπᾶμαι πού κρυώνεις. Ἐγώ φοράω κάλτσες, ἔχω καί σκεπάσματα καί θέρμανση. Ἄχ, νά μποροῦσα νά σᾶς μάζευα ὅλα τά πουλάκια σ' ἕνα δωμάτιο, νά σᾶς ἔριχνα καί τροφή καί νά σᾶς εἶχα καί θέρμανση... Ἀλλά, βλέπετε, μέ φοβόσαστε...

Κατόπιν εἶδε τό πουλάκι πού ἔχωνε τό κεφαλάκι του στά φτερά του καί συνέχισε:

– Ἔχει φροντίσει καί γιά σᾶς ὁ Θεός... Σᾶς ἔχει δώσει τά φτερά...

Σχεδόν ἔγκλειστος,
ἀλλά μέ πλούσια τή θεία χάρη

Ὅσο προχωρουσε το 1990, τόσο οἱ δυσκολίες μεγάλωναν. Καί ἡ λίγη κίνηση τοῦ δημιουργοῦσε φοβερά προβλήματα. Τά σφιξίματα, οἱ δύσπνοιες, οἱ ἐφιδρώσεις... χωρίς τέλος. Ἔβγαινε ἀπό τό κελί ὅλο καί λιγότερο. Καί τό πιό ἄσχημο, γιά τόν ἀσκητή πού ἄλλοτε δέν ξάπλωνε οὔτε δύο ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο, ἦταν ὅτι ἔπρεπε ἀναγκαστικά νά ξαπλώνει. Δέ σταματοῦσε, βέβαια, νά λέει τήν εὐχή, μά ἔνιωθε πολύ ἄσχημα. Γι' αὐτό καί, μόλις συνερχόταν, σηκωνότανε, φο-

ροῦσε τό πετραχηλάκι, γονάτιζε καί ἄρχιζε Παρακλήσεις καί προσευχή. Ἡ προσευχή του ἤτανε ἁπλή. Κρατοῦσε τό κομποσκοίνι στό ἀριστερό χέρι, ἔγερνε λίγο δεξιά τό κεφάλι, ἀκούμπαγε συχνά τό δεξί του ἀγκώνα στό ξύλινο ἑρμάρι, καί, ὧρες ἀτέλειωτες, ἔλεγε τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με».

Ἐκεῖ τόν ἄκουγε ὁ μοναχός νά λέει μέ πάθος τήν εὐχή. Νά βγαίνει ἀπό μέσα του μέ βία, λές καί ξεκολλοῦσε τό εἶναι του ὁλόκληρο. Ἄλλοτε ὅμως, ἀνοίγοντας διακριτικά τήν πόρτα, τόν ἔβλεπε πού ἡ εὐχή ἔβγαινε ἤρεμα, εὔκολα, ἀνακουφιστικά, λές καί ἀπολάμβανε τίς λέξεις. Τότε τόν ἔβλεπε διαφορετικόν. Τά μάτια, τό μέτωπο... εἴχανε ἱλαρότητα καί χαρά... καί τά πλούσια γένια του ὁλόλευκα, στιλπνά... Στεκότανε καί ἀπολάμβανε ντροπαλά ὁ μοναχός. Τό καταλάβαινε ὁ γέροντας καί στρεφόταν:

– Μήν προσέχεις, παιδί μου, μιά ἁπλή ἱκεσία ἔκανα!

Πιό συχνά ὅμως τό ἔκρυβε κι αὐτό ὁ γέροντας. Γι' αὐτό ἀπαντοῦσε πολύ πιό πεζά:

– Νά, κάθομαι δῶ καί ξεκουράζομαι, παιδί μου. Δέν ἤθελε νά εἰπεῖ ὅτι προσεύχεται μέ τήν εὐχή καί δέν τήν συμβούλευε ρητά.

Ὁ μοναχός ὅμως ἐρχότανε γιά δουλειά. Τηλεφωνικά ἤ παρόντες ἀπ' ἔξω, ζητούσανε τήν προσευχή τοῦ γέροντα, στόν ὁποῖο ἐξηγοῦσε ὁ μοναχός τήν περίπτωση τοῦ καρκινοπαθῆ, τοῦ ἄτεκνου, τοῦ ψυχοπαθῆ, τοῦ βαριά ἄρρωστου, τοῦ ἀπελπισμένου... Τότε ὁ γέροντας σήκωνε ψηλά τά χέρια:

– Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ δούλου σου, αὐτός πού ἔχει τήν κακιά ἀρρώστια στό Λονδίνο... ξέρεις ἐσύ πῶς εἶναι τό ὄνομά του!

Παραξενευότανε ὁ μοναχός μέ τόν τρόπο τοῦτο, δέν τοῦ 'λειπε ἡ τόλμη καί ρώτησε μιά μέρα: «καλά γέροντα, ἔτσι κάνεις προσευχή;»

– Παιδί μου, ὁ Θεός δέ θέλει βαττολογίες, καρδία καθαρή θέλει καί ἁπλότητα!

Ἄλλωστε, εἴχανε πιά γίνει τόσα πολλά τά αἰτήματα, πού δέν προλάβαινε, ὅσο καί νά 'θελε, ν' ἀφιερώσει ἀρκετό χρόνο γιά τήν κάθε περίπτωση. Βρισκότανε μάλιστα σέ ἀμηχανία

μέ τά γράμματα, πού τοῦ 'στελναν ζητώντας τήν προσευχή του γιά χίλια θέματα καί ἀρρώστιες. 'Απαντοῦσε μέ συντομία σέ πολλά καί προσευχόταν. Ἔμεναν ὅμως κι ἄλλα. Τά ἔπαιρνε, τά πήγαινε στόν ὅσιο Δαβίδ καί τοῦ ζητοῦσε νά λυπηθεῖ καί νά τρέξει στίς διάφορες ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων:

– Βλέπεις, Γέροντα, τί ζητᾶνε οἱ ἄνθρωποι, ξέρεις καί τά ὀνόματα, ἐδῶ σ' τά ἔχω... Φρόντισε νά τακτοποιήσεις ὅλες τίς ὑποθέσεις...

Εἶχε ἀρχίσει νά βλέπει λίγους ἀνθρώπους καί γιά λίγο. Αὐτοί ἐπιμένανε, ἀλλά ἦταν ἀδύνατο. Οἱ προηγμένοι πνευματικά προσκυνητές, φεύγοντας ἀπό τή Μονή κι ἔχοντας ἰδεῖ τό γέροντα, αἰσθάνονταν ὅτι φεύγανε ἀπό εἶδος παραδείσου. Τόσο πολύ εὐχαριστοῦσε ἡ λίγη παρουσία τοῦ γέροντα καί τόσο πολύ στοίχιζε ἡ ἀπουσία του.

Τριήμερη πλημμύρα εὐωδίας

ΝΕΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ Ο Ν. ΚΑΙ ΖΟΥΣΕ κάτω ἀπό τίς φτεροῦγες τοῦ γέροντα. Οἱ μοναχοί ὅλοι πρέπει νά ἔχουνε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στό γέροντά τους καί ἀφοσίωση. Καί τοῦ εἴχανε πράγματι. Μά λίγη παρηγορία πάντα ἐνισχύει καί τόν πιό τέλειο. 'Ο Ν. εὐτύχησε νά τήν ἔχει σχεδόν καταιγιστικά γιά τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρες.

Ἦτανε Κυριακή ἀπόγευμα, 17 'Ιουνίου τοῦ 1990, κι ἔπρεπε νά τακτοποιήσει τήν ἀποθήκη τροφίμων. Αὐτό ἔκανε, ὅταν ἄνοιξε ἡ πόρτα καί ἀπρόσμενα μπῆκε ὁ γέροντας. 'Ο Ν. ἔβαλε μετάνοια καί πῆρε τήν εὐχή τοῦ γέροντα. Μά τήν ἴδια στιγμή σ' ὅλη τήν ἀποθήκη ἁπλώθηκε ἄρρητη εὐωδία. Ἔκπληκτος ὁ μοναχός, στρέφει ἐρευνητικά νά ἐξηγήσει... μά εἶχε ἤδη χαθεῖ καί ὁ γέροντας. Ἦτανε ἡ πρώτη φορά πού ἔζησε κάτι τέτοιο ὁ μοναχός καί γέμισε ὁ νοῦς του ἐρωτηματικά.

Τό βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας, στήν τράπεζα, παρόντες μόνο οἱ πατέρες, πῆγε καί ὁ γέροντας. Σέ κάποια στιγμή ὁ Ν. πλημμύρισε ἀπό εὐωδία, πού εἶχε διάρκεια κι ἔνταση. Αὐθόρμητα ρώτησε: «πατέρες, νιώθετε μήπως ὄμορφη εὐωδία»; Ὅλοι τόν κοίταξαν παράξενα καί τοῦ εἶπαν «ὄχι». 'Ασυναίσθητα τότε, ἔριξε κλεφτή ματιά στό γέροντα καί τόν

εἶδε νά κατεβάζει τά μάτια χαμηλά, σά νά εἶχε κάνει ζημιά.

Τήν ἐπομένη, τή Δευτέρα δηλαδή, διαβάσανε –ὅπως κάνανε συνήθως– τό 'Απόδειπνο στό κελί τοῦ γέροντα. Στό τέλος, ἔσκυψε μέ τή σειρά του καί ὁ Ν. νά πάρει τήν εὐχή τοῦ γέροντα. Βγῆκε ὅμως ἀπό τό χέρι τοῦ γέροντα ἔντονη εὐωδία. Ρώτησε τούς ἄλλους ἄν ἔνιωσαν κάτι τέτοιο καί τοῦ εἶπαν «ὄχι».

Μέ τήν τρίτη αὐτή φορά ὁ Ν. φοβήθηκε μήπως πρόκειται γιά ἐνέργεια τοῦ Σατανᾶ. Σκεφτότανε νά ρωτήσει τό γέροντα, μά δέν ἤξερε πῶς νά ρωτήσει. Τήν ἄλλη μέρα, Τρίτη, ζήτησε ἀπό τό γέροντα νά τοῦ πλύνει ἕνα μικρό μουσαμαδάκι, στό ὁποῖο ἔβαζε τά μελανιασμένα πόδια του γιά κάποια ἐντριβή ἤ γιά νά τά ἐξετάσει ὁ γιατρός. Ἦτανε ὅμως καθαρό, κι ὁ γέροντας δέν ἤθελε. 'Ο Ν. ἐπέμενε, ὁ γέροντας ὑποχώρησε, τό πῆρε καί πήγαινε στήν κεντρική βρύση νά τό πλύνει. Προχωρώντας, σκέφτηκε μέ συγκίνηση ὅτι στό μουσαμά ἐκεῖνο ἀκουμπᾶνε «τά πονεμένα καί ταλαιπωρημένα πόδια τοῦ ἅγιου γέροντά μου». Δέν πρόλαβε νά τελειώσει τή σκέψη του καί νά φτάσει στή βρύση καί γέμισε δυνατή εὐωδία. Τοῦ ἐρχότανε στό πρόσωπο σάν δυνατός χειμωνιάτικος ἄνεμος, πού ὅμως δέν ἤτανε κρύος. Τώρα συγκινήθηκε πολύ, ἀναστατώθηκε, σχεδόν ἔκλαιγε. Γύρισε στό κελί τοῦ γέροντα καί τοῦ ἐξήγησε τί αἰσθάνθηκε τρεῖς ἡμέρες τώρα: «Εἶναι ἀπό τό Θεό, γέροντα;... Εἶσαι ἅγιος, γέροντα...!». Δέν τελείωσε, γιατί τόν σταμάτησε ὁ γέροντας καί μέ πολλή σοβαρότητα, χαμηλώνοντας καί τό βλέμμα:

– Παιδί μου, ἐμεῖς θά κάνουμε τό Σταυρό μας... ὅ,τι πεῖ ὁ Θεός, παιδί μου.

'Οπτασία στήν ἑορτή τῆς Μεταμορφώσεως

Ο ΥΠΟΛΟΙΠΟΣ ΙΟΥΝΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΟΥΛΙΟΣ κυλήσανε μέ τά συνηθισμένα βάσανα. Οἱ μοναχοί Σ. καί 'Ι. ἔγιναν πιό αὐστηροί χωροφύλακες καί παίρνανε τό γέροντα ἀπό τόν κόσμο, πού τόν κύκλωνε μόλις τόν ἔβλεπε. 'Ο Αὔγουστος μπῆκε μέ τή χαρά τῆς μεγάλης γιορτῆς, τῆς Μεταμορφώσεως. Γίνεται μεγάλο πανηγύρι στή Μονή. Ἔρχεται πολύς κόσμος, πιό πολύς καί ἀπό τήν 1η Νοεμβρίου, στή μνήμη τοῦ ὁσίου Δαβίδ.

Ὅταν ὁ γέροντας ἔβλεπε κόσμο πολύ στή Μονή χαιρόταν ἀφάνταστα. Χαιρότανε πού ἔβλεπε τόν κόσμο νά προσκυνάει τόν Κύριο καί νά τιμάει τόν Ἅγιο.

Ἀπό τό μεσημέρι τῆς 5ης Αὐγούστου ἔφτανε κόσμος πολύς. Τό ἀπόγευμα περισσότερος. Βγῆκε ἀπό τό κελί, στάθηκε μιά στιγμή στήν πόρτα καί εἶδε τόν πολύ κόσμο. Γέμισε ἡ αὐλή, γεμίσανε τά μπαλκόνια. Γέμισε κι ἐκεῖνος ἀγαλλίαση. Καί τελείως αὐθόρμητα παρακάλεσε:

– Ἔλα, ἅγιέ μου Δαβίδ, νά εὐλογήσεις!

Σέ λίγο, κατέβηκε ἀργά ἀργά στόν Ἑσπερινό, πού τελέστηκε πανηγυρικά. Λιτάνευσαν, ἐπιστρέψανε καί σταθήκανε μπροστά στό ναό, γιά Δέηση καί Ἀρτοκλασία. Ἐκεῖ ὅμως ὅσο γινότανε ἡ Δέηση καί ἡ Ἀρτοκλασία, ὁ γέροντας εἶχε καρφωμένα τά μάτια του ἀπέναντι, στά κάγκελα. Ἔστεκε συνεπαρμένος ἀπό κάτι καί τό πρόσωπό του εἶχε περίεργη φωτεινότητα.

Τελείωσε ἡ Ἀρτοκλασία, ξαναμπήκανε στό Ἱερό καί ἦτανε τόσο πλημμυρισμένος πού δέν συγκρατήθηκε:

– Πάτερ μου, ὁ ἅγιος Δαβίδ εἶναι ὁλοζώντανος καί εἶναι παρών καί εὐλογεῖ τά πλήθη. Μοῦ 'ρχεται νά πάρω τό μικρόφωνο καί νά τό φωνάξω, νά τ' ἀκούσει ὁ κόσμος! Ἀλλά... ἡ ταπείνωση, νά μή μιλήσω...

Ἀμέσως, σηκώθηκε μέσα του μεγαλύτερο κύμα ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ καί ἀφέθηκε:

– Γιατί ἄν μιλήσω, ἱεροκήρυκες καί θεολόγοι, πού εἶναι ἔξω, θά τούς βάλω κάτω ἐγώ ὁ ἀγράμματος Ἰάκωβος.

Ἔσπευσε ὅμως νά προλάβει τό σκανδαλισμό τοῦ νεαροῦ διάκου:

– Αὐτά δέν τά λέω ἀπό ἐγωισμό καί ἀπό ἔπαρση. Ἀλλά τά λέω ἀπό ζῆλο, γιατί ζῶ τόν ἅγιο Δαβίδ μέσα μου. Κι ὅποτε τόν ἐπικαλεσθῶ ἔρχεται. Γιατί, ὅταν εἶδα τό ἀπόγευμα τά πλήθη τοῦ κόσμου νά συρρέουν στό μοναστήρι, εἶπα· «ἔλα, ἅγιέ μου Δαβίδ, νά εὐλογήσεις!»

Εἶπε «ἔλα» καί ὁ Ἅγιος ἔσπευσε. Τί ἄλλο μεγαλύτερο νά ζητοῦσε ὁ ἀσκητής μας, τί ἄλλο σπουδαιότερο νά περίμενε ν' ἀπολαύσει στή διαβατική ζωή; Γιατί, καθώς ἔλεγε πάντοτε, γιά νά μήν ἀποκαρδιωνόμαστε ἀπό τά βάσανα:

– Ἐδῶ εἴμαστε γιά νά περάσουμε τίς ἡμέρες μας, θά περάσουνε...

«Ἁγιέ μου Δαβίδ... θέλω νά παραλάβεις τήν ψυχή μου... νά τήν πᾶς στό Χριστό»

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ, Μ' ΟΛΑ ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ, ΚΥΛΗΣΕ. Τό φθινόπωρο τοῦ δημιούργησε ἀξεπέραστα προβλήματα. Ὁ Θεός καί οἱ Ἅγιοι δέν τοῦ παίρνανε τά βάσανα. Τοῦ δίνανε μόνο ὑπομονή, πού ἦτανε, βέβαια, ἰώβειος. Ὅμως, βλέποντας τά γεγονότα πού ἀφοροῦν στό πρόσωπο τοῦ μακαριστοῦ γέροντα Ἰακώβου, ἔχει κανείς τήν αἴσθηση τῆς εἰρωνείας. Ὁ μακαριστός γέροντας βλέπει τούς Ἁγίους νά βοηθοῦν τούς ἄλλους ἀνθρώπους, παρακαλεῖ ὁ ἴδιος τούς Ἁγίους γιά τούς ἄλλους. Καί πολλοί θεραπεύονται ἤ λύνονται τά προβλήματά τους. Ὁ ἴδιος ὅμως δέν ξεπερνᾶ τίς φοβερές ἀρρώστιες καί σέ λίγες ἡμέρες θά τόν πιάσει ρόγχος θανάτου καί θά τόν μεταφέρουν σέ κακό χάλι στό νοσοκομεῖο· καί δή στήν Ἐντατική. Εἰρωνεία, λοιπόν;

Ὄχι, ἀσφαλῶς ὄχι. Ὁ Θεός δέν θεραπεύει ὅλους ἐκείνους, πού τοῦ τό ζητοῦν μόνοι ἤ διά τῶν Ἁγίων. Θεραπεύει λίγους γιά νά δοξάζεται τό ὄνομά Του καί νά ἐνισχύονται οἱ ἄνθρωποι στήν πίστη.

Ἄν ὅμως δέν θεραπεύονται ὅλοι, παρηγοροῦνται ὅλοι, ἄρα λύνουν τά προβλήματά τους ὅλοι. Δίδαξε κι ἔπραξε ὁ Κύριος ἔτσι, κήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι μετά καί θεολόγησαν οἱ Πατέρες κατόπιν, ὥστε μέ ὅσα εἶπαν κι ἐξήγησαν νά λύνουμε τό θεμελιῶδες πρόβλημα.

Καί αὐτό εἶναι ὅτι ἐδῶ εἴμαστε περαστικοί, οἱ ἀσθένειες καί οἱ δυσκολίες τῆς ζωῆς λειτουργοῦν ὡς δοκιμασία, ὡς φροντιστήριο στή θεία ἀγάπη, πού θά μᾶς ὁδηγήσει στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐξέπεσε ἀπό τόν παράδεισο, στόν ὁποῖο τόν τοποθέτησε ὁ Θεός, ἑπόμενο εἶναι λίγο ἤ πολύ νά βασανίζεται στή ζωή. Τήν ὑποφέρει ὅμως νικηφόρα τή ζωή καί τά βάσανά της, προετοιμαζόμενος στήν Ἐκκλησία γιά τόν ἡτοιμασμένο παράδεισο.

Ἔτσι καί ὁ μακαριστός π. Ἰάκωβος. Δέ θεραπεύτηκε, μά εἶχε στήν Ἐκκλησία καί διά τῶν Ἁγίων της λύσει τό πρόβλη-

μά του καί δέν ἀγωνιοῦσε, ὅσα καί νά τοῦ συνέβαιναν.

Τό διαπιστώνουμε αὐτό σέ ὅλη τήν ταλαίπωρη μά ὁσιακή ζωή του. Τό βλέπουμε ὅμως πεντακάθαρα καί στήν κρίσιμη νύχτα τῆς 23ης τοῦ Σεπτέμβρη. Ἔπαθε φοβερή κρίση. Ἀρρυθμία. Τό σφίξιμο στό στῆθος ἀφόρητο. Σέ λίγο ἡ ἀναπνοή ἔγινε πολύ δύσκολη. Δυσφορία ἀπελπιστική. Ἀπό τίς 10/11 τή νύχτα ἔνιωθε τά πνευμόνια του κλειστά. Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς δέν μπορούσανε νά τόν βοηθήσουν. Τά 'χασαν. Ἔτρεξαν στό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπου καί κάνανε Παράκληση. Τηλεφώνησαν στό γιατρό Χαρ. Κοττᾶ. Ὅμως τό κακό προχωροῦσε ἀσταμάτητο. Σέ λίγο μούδιασε ὁ γέροντας καί ἀμέσως ἄρχισε ρόγχος θανάτου. Μπόρεσε ὅμως καί ζήτησε:

– Αὐτή τή νύχτα θά πεθάνω. Φέρτε τήν Ἁγία Κάρα νά τήν βάλω ἐδῶ στήν καρδιά, στό θώρακα... δέν μπορῶ ν' ἀναπνεύσω... εἶναι ἡ τελευταία μου νύχτα...

Τοῦ ἔβαλε ὁ Θόδωρος τήν κάρα τοῦ Ὁσίου στό στῆθος καί ὁ γέροντας ψέλλισε μέ δυσκολία καί διακοπές:

– Ἁγιέ μου Δαβίδ, ἐγώ σαράντα χρόνια σέ ὑπηρετῶ στό μοναστήρι... Ἦρθα τριάντα κι ἔγινα ἑβδομήντα στό μοναστήρι σου... ξέρεις, ἅγιέ μου Δαβίδ, πόσο σέ ἀγάπησα... Ὅ,τι ἔπαθα, ἀρρώστιες... τά ἔπαθα γιά τή δική σου ἀγάπη... Ἁγιέ μου, βοήθησέ με! Ἐάν πάλι ἦρθε ἡ ὥρα μου γιά νά φύγω... ἔ, ἔζησα καί ἑβδομήντα χρόνια στή γῆ... Ἐάν ἦρθε ἡ ὥρα μου, θέλω μόνο νά παραλάβεις τήν ψυχή μου, πού ἔχεις παρρησία στό Χριστό, νά τήν πᾶς στό Χριστό. Νά παρουσιαστεῖς στό θρόνο τοῦ Θεοῦ καί νά τοῦ πεῖς: θέλω αὐτόν τόν Ἰάκωβο, τόν ἁμαρτωλό, νά τόν συγχωρήσεις, διότι σαράντα χρόνια στό μοναστήρι... εἶμαι κι ἐγώ ἄνθρωπος... μήπως ἤξερα καί τά γράμματα;... κανένας ρήτωρ; ὅ,τι μέ φώτισες ἔκανα στό μοναστήρι... (αὐτά τά διηγόταν καί ὁ ἴδιος ἀργότερα).

Ὁ ὅσιος Δαβίδ ἐνίσχυσε τό διακονητή του Ἰάκωβο. Σ' ἕνα τέταρτο περίπου τῆς ὥρας συνῆλθε κάπως. Στή μία μετά τά μεσάνυχτα ἔφτασε ὁ γιατρός. Τό πρωί πήρανε τό γέροντα γιά τό Κρατικό, στήν Ἀθήνα. Τόν βάλανε στήν Ἐντατική. Ἔκαναν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες. Ἔπρεπε νά ρυθμίσουν τό βηματοδότη, νά ἐλέγξουνε τά πάντα, ἀλλά ὅλα βρίσκονταν σέ φοβερό χάλι. Ἔμεινε κεῖ δεκαπέντε ἡμέρες καί στό μεταξύ ἔπαθε κι ἄλλα: ἔμφραγμα καί ἀμέσως πνευμονικό οἴδημα. Θαῦμα θαυμάτων ἡ ἐπιβίωσή του!

– Καί ὤ τοῦ θαύματος –ἔλεγε– ἔγινα καλά καί ἦρθα. Σ' εὐχαριστῶ, Ὅσιε... Μόνο νά μοῦ συγχωρήσεις τίς ἁμαρτίες μου. Κι ἐγώ μέ προσευχή καί καρτερία θά περνῶ τίς ἡμέρες μου. Τά θαύματα τοῦ Ὁσίου εἶναι πάρα πολλά. Πρέπει νά γραφτοῦν πολλά βιβλία. Οὔτε χαρτί φτάνει οὔτε μελάνι. Εἶναι πολύ θαυματουργός καί ζωντανός ὁ Ἅγιος.

Τίς τελευταῖες ἡμέρες τόν ἄφησαν τό γέροντα στήν Ἐντατική, γιά νά τόν προστατέψουν ἀπό τίς πολλές ἐπισκέψεις. Τήν ἔνατη μέρα ὅμως, ἔπρεπε νύχτα νά ἐλευθερώσει τήν ἐντατική μονάδα, γιατί τή χρειάστηκε ὁ ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ Ἀ. Παπανδρέου. Στόν ἴδιο καί τή σύζυγό του κάποιος εἶπε παρηγορητικά ὅτι «θά γίνεις καλά, γιατί στό κρεβάτι αὐτό ἦταν ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος». Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀ. Παπανδρέου ἀναζήτησε τόν «ἅγιο ἄνθρωπο», τόν βρῆκε σέ κοντινό δωμάτιο καί τοῦ ζήτησε βοήθεια. Ὁ μακαριστός γέροντας δέχτηκε εὐχαρίστως νά εὐλογήσει καί νά σταυρώσει τόν ἐπίσημο ἀσθενή. Τόν πῆγε μέχρι τήν Ἐντατική ὁ Θεόδωρος μέ καροτσάκι. Μέσα ἤτανε καί δύο φρουροί. Στόν τοῖχο δύο εἰκόνες, τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας. Ὁ ἄρρωστος μέ βίσματα στό σῶμα, γιά τήν καρδιά, καί μάσκα ὀξυγόνου στό στόμα, ν' ἀναπνέει. Μπαίνοντας σιγά σιγά ὁ γέροντας καί εὐλογώντας εἶπε:

– Παιδί μου, σᾶς φυλᾶνε καλά... Ἡ σύζυγος νόμισε ὅτι ἐνόχλησε τό γέροντα ἡ παρουσία τῶν φρουρῶν κι ἔκανε ἀμέσως νά τούς διώξει, ἀλλά τήν πρόλαβε:

– Παιδί μου, ποιούς νά διώξεις; Ἐσεῖς ἔχετε τό Χριστό καί τήν Παναγία πού σᾶς φυλᾶνε.

Πλησίασε τόν ἄρρωστο, τόν σταύρωσε καί τοῦ εἶπε:

– Κύρ' Ἀνδρέα μου, θά γίνεις καλά, μή φοβᾶσαι, θά γίνεις καλά, κι ἐγώ ἤμουν σ' αὐτό τό κρεβάτι τοῦ πόνου. Σέ τρεῖς μέρες θά γίνεις καλά καί θά φύγεις νά πᾶς στό σπίτι σου. Θά γίνεις καλά, νά κάνεις καλό στόν τόπο.

Ὁ ἄρρωστος προσπάθησε νά κινηθεῖ, νά βγάλει τή μάσκα τοῦ ὀξυγόνου. Τόν βοήθησαν. Φίλησε τό χέρι τοῦ γέροντα,

ψιθύρισε «εὐχαριστῶ», ἐνῶ ἕνα δάκρυ κύλησε. Φεύγοντας ὁ γέροντας τόν βεβαίωσε:

– Θά κάνω Παράκληση στόν Ἅγιο πού ὑπηρετῶ, νά σέ κάνει καλά, σέ τρεῖς μέρες, ὅπως σοῦ εἶπα.

Σέ 3-4 ἡμέρες ὁ Ἀ. Παπανδρέου βγῆκε ἀπό τήν Ἐντατική καί πῆγε σπίτι του.

Ὁ γέροντας βγῆκε ἀπό τό νοσοκομεῖο κι ἔμεινε λίγες ἡμέρες στό σπίτι τοῦ Θόδωρου καί τῆς Μαρίας Μικέλη –ἡ Μαρία εἶναι κόρη τῆς Ἀναστασίας, ἀδερφῆς τοῦ γέροντα. Ὅπως καί στό νοσοκομεῖο, ἔτσι καί δῶ, δέν τόν ἄφησαν ἥσυχο. Ἄλλος νά τόν συμβουλευτεῖ, ἄλλος νά τοῦ ζητήσει Εὐχή καί ἄλλος μόνο νά τόν ἰδεῖ.

Τόν πῆρε, στά μέσα τοῦ Ὀκτώβρη, ὁ Θόδωρος καί, ὁδηγώντας ἀργά, τόν πῆγε στή Μονή του, στόν παράδεισό του. Εἶχε τόση χαρά κι εὐφορία πού ἐπέστρεφε στό μοναστήρι του, ὥστε χαριεντιζόταν, ἔψελνε κι ἔλεγε ἀκόμα καί δίστιχα στό αὐτοκίνητο, γιά νά διασκεδάζει τόν ὁδηγό. Ἔτσι, μόλις κατεβήκανε στή μαγευτική κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Κηρέα, λίγο πρίν ἀπό τό Προκόπι, εἶπε τραγουδιστά τό δίστιχο:

Τοῦ Μαντουδιοῦ ὁ ποταμός
βρέχει δέ βρέχει τρέχει.

Δύσκολα, μά πολύ χαρούμενος, γιόρτασε τή μνήμη τοῦ ὁσίου Δαβίδ, τήν 1η Νοεμβρίου. Καί τήν ἴδια μέρα θαυματούργησε. Ὁ Δημήτρης Γιαννάκος ἔπασχε ἀπό στένωση βαλβίδας καί τήν ἡμέρα τούτη ζήτησε τήν εὐλογία τοῦ γέροντα. Ἔβαλε τήν κάρα τοῦ Ὁσίου στήν καρδιά τοῦ Δημήτρη καί τοῦ προεῖπε:

– Κύριε Δημήτρη μου, οἱ γιατροί θά σοῦ ποῦνε νά κάνεις ἐγχείρηση. Μήν ἀνησυχεῖς ὅμως, ὅλα θά πᾶνε καλά. Κι ἐγώ πού μέ βλέπεις ἔχω κάνει πολλές ἐγχειρήσεις.

Πράγματι, ἔπρεπε νά κάνει ἐγχείρηση. Ἐπειδή ἡ περίπτωση εἶχε δυσκολίες, ἔγινε στό Λονδίνο καί μ' ἐπιτυχία. Παρουσίασε ὅμως πόνους καί ὑψηλό πυρετό, σέ τρεῖς ἡμέρες. Τότε ἡ γυναίκα του παρακάλεσε θερμά τόν ὅσιο Δαβίδ καί τή νύχτα εἶδε τό γέροντα μέ τήν κάρα τοῦ Ὁσίου νά παραστέκει στό κρεβάτι τοῦ συζύγου της. Τό πρωί ὁ ἄρρωστος ἤτανε τελείως καλά. Ὅταν ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα πήγανε νά εὐχαριστήσουν τόν ὅσιο Δαβίδ, ὁ γέροντας, πρίν νά τοῦ εἰποῦν ὁτιδήποτε, τούς καλωσόρισε ἔτσι:

– Βλέπεις, κύριε Δημήτρη μου, ὁ ὅσιος Δαβίδ δέν σᾶς ἄφησε. Καί στό Λονδίνο ἦρθε καί μέσα στό χειρουργεῖο καί στό κρεβάτι σου...

Πρίν βγεῖ ὁ Νοέμβρης θεράπευσε καί τόν Περικλῆ Σούρα, πού εἶχε κάνει ἐγχειρήσεις στά νεφρά καί τώρα δημιουργήθηκε μεγάλο ἀπόστημα στήν κοιλιακή χώρα. Τοῦ διάβασε Εὐχή, τόν σταύρωσε μέ τήν κάρα τοῦ Ὁσίου, τόν ἄλειψε μέ βαμβάκι ἀπό τήν κανδήλα τοῦ ὅσιου Ἰωάννη τοῦ Ρώσου καί τοῦ εἶπε:

– Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί τῶν Ἁγίων θά σέ βοηθήσει.

Τό ἀπόστημα, τελείως ἀνεξήγητα γιά τούς γιατρούς, ἔγινε ἐξωτερικό καί καθαρίστηκε. Παρά τήν ἐπιμονή τῶν γιατρῶν, ὁ Σούρας δέν ἔκανε ἄλλη ἐγχείρηση... μέ τίς προσευχές τοῦ γέροντα θεραπεύτηκε τελείως.

Τό Νοέμβρη τοῦ 1990 ἔκλεισε τά ἑβδομήντα του. Σωματικά ἦταν ἐρείπιο. Τίποτα ὄρθιο. Μόνο τά κόκαλά του στέκονταν ὄρθια κι ἐξεῖχαν στούς ὤμους. Καί ἄφηναν τήν ἐντύπωση ὅτι τό ἐλαφρύ ἀτσαλάκωτο ράσο του κρεμότανε ἀπό δύο κόκαλα. Ἐκεῖνο μόνο πού τά βάσανα δέν ἀλλοίωναν, ἦτανε τό πρόσωπό του. Ἔμενε καθαρό, φωτεινό, σάν ἐξαϋλωμένο. Πλανιότανε πάνω του ἀγαθότητα ἐπιβλητική καί μιά αἰδημοσύνη παιδική. Καί προπαντός ἕνα συγκρατημένο χαμόγελο, πού ἦτανε τόσο ἀγγελικό καί ἀθῶο... Ἔφτανε νά τό προσέξεις... κι ἔδινες πολλά γιά ν' ἀξιωθεῖς τό ἀγγελικό χαμόγελο τοῦ φωτεινοῦ ἐκείνου προσώπου.

Ὅμως, οὔτε τό χαμόγελο ἦτανε τυχαῖο, οὔτε ἡ διάθεση τοῦ ἐπισκέπτη ἀνεξήγητη. Γιατί τό χαμόγελο τοῦτο ἀποτελοῦσε ἀπαύγασμα. Ἐξακτίνωση θερμῆς πηγῆς. Ἡ καρδιά καί ὁ νοῦς τοῦ μακαριστοῦ γέροντα πλημμύριζαν ἀπό ἀγάπη γιά τό Χριστό καί ἀπό χαρά, τήν ὁποία δίνει ὁ Χριστός. Νά γιατί, ὅσοι ἔστω καί λίγο καταλάβαιναν ἀπό πνευματικά, δέ χόρταιναν τό μακαριστό ἀσκητή, δέν ἤθελαν ν' ἀφήσουν ἀπό τά μάτια τους τό ἱερό του πρόσωπο.

Τό τέλος ἐγγύς, ἀλλά... «μή μοῦ χαλᾶτε τήν ἄσκησή μου»

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΤΟΥ 1990/1991 ΠΕΡΑΣΕ ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ. Ὑπέφερε φοβερά ἐκεῖ στά βουνά, μέ κρύο καί ὑγρασίες. Ἔβγαινε λιγότερο ἀπό τό κελί. Σπάνια μποροῦσε νά κατέβει στήν τράπεζα. Καί ὅταν ἔβγαινε, ἔπρεπε νά ἐπιστρέφει γρήγορα, διότι οὔτε τά πόδια τόν κρατοῦσαν, οὔτε ἡ καρδιά τοῦ τό ἐπέτρεπε. Κάθε τόσο ἕνα σφίξιμο στό στῆθος τόν ἔπνιγε... Τή νύχτα, μά καί τήν ἡμέρα, πάθαινε κρίσεις. Περνούσανε μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ... μά ὅλο καί δυσκολότερα. Καί κάθε τόσο ἔπρεπε νά παίρνει τά φάρμακά του... Τά φάρμακα ὅμως, γιά νά μή βλάπτουν τό στομάχι, θέλουνε καί φαγητό, καλό φαγητό. Σ' αὐτό ἀντιδροῦσε ὁ γέροντας. Ἀντέδρασε ὅμως καί τό στομάχι, πού ἐξασθένησε ἀφάνταστα καί τόν ταλαιπωροῦσε πιά μέ τό παραμικρό.

Τά ἔβλεπαν οἱ πατέρες τῆς Μονῆς, στενοχωριόσανε, δέν ξέρανε πῶς νά βοηθήσουν. Οἱ γιατροί ἐπιμένανε νά μήν κουράζεται, νά μήν ἐξομολογεῖ, νά μή λειτουργεῖ, καί νά τρώει καλά γιά τά φάρμακα. Ὅμως, οὔτε τά ἱερά του ἔργα μποροῦσε ν' ἀφήσει, οὔτε τήν ἄσκησή του νά λιγοστέψει. Τοῦ ἦταν ἀδιανόητο. Νήστεψε αὐστηρά ἀπό τό τέλος Φεβρουαρίου καί ὅλο τό Μάρτιο... Μεγάλη Σαρακοστή. Ἐξαντλήθηκε ἐπικίνδυνα. Τό στομάχι μέ τά φάρμακα πονοῦσε πολύ. Τή Μεγάλη Δευτέρα, 1η Ἀπριλίου, οἱ πατέρες τό διακινδύνεψαν. Δέν μποροῦσε πιά νά βγεῖ. Στό κελί τοῦ πήγανε λίγα φασόλια μέ δυό σταγόνες λάδι. Μόλις τό κατάλαβε στενοχωρήθηκε ἀφάνταστα. Μελαγχόλησε. Δέν τά ἔφαγε καί διαμαρτυρήθηκε:

– Μή μοῦ χαλᾶτε τήν ἄσκησή μου!

Γιά τέσσερες ἡμέρες δέν ἔβαλε μπουκιά στό στόμα του, παρά τήν κατάστασή του. Τή Μεγάλη Πέμπτη μόνο, μετά τή Λειτουργία, ἔφαγε κάτι. Μά γιόρτασε τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μέ ἀπερίγραπτη ἐσωτερική λαμπρότητα. Τοῦ χαρίστηκαν ἡδύτατες πνευματικές ἐμπειρίες, εἶδε κι ἔζησε θαυμαστά... τό ἔβλεπε κανείς στό ἀπαστράπτον ἱλαρό του πρόσωπο... χαρά οὐράνια, φῶς θριάμβου, εἰρήνη ἀκατάλυτη... καθρέφτης παραδείσου τό πρόσωπό του!

Ὅλους τούς μῆνες πού ἀκολούθησαν, συμπορεύτηκαν στό γέροντα οἱ μακάριες θεῖες ἐμπειρίες καί τό σωματικό μαρτύριο. Καί ὄχι μόνο. Ἀναπτύχθηκε μεταξύ τους πραγματική ἅμιλλα, πού τήν παρακολουθοῦσαν οἱ πατέρες.

Αὐξάνονταν οἱ θεῖες ἐμπειρίες καί τά χαρίσματα; μεγάλωναν οἱ πόνοι, πύκνωναν τά μικροεμφράγματα. Πλήθαιναν οἱ θεραπευόμενοι μέ τίς προσευχές του; δυνάμωναν οἱ ἀσθένειές του καί οἱ πειρασμοί στή Μονή.

Τούς μῆνες αὐτούς διέθετε περισσότερες ὧρες γιά νοερά προσευχή. Ἔλεγε σιωπηλά μά συνεχῶς τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλό». Ἄλλοτε γονατιστός, ἀκουμπώντας τό δεξί του ἀγκώνα στό ξύλινο ἑρμάρι, ἄλλοτε ξαπλωμένος –ὅταν ἦτανε ἀπόλυτη ἀνάγκη– καί ἄλλοτε γονατιστός, ἐνώπιον τοῦ Ἐσταυρωμένου, μέ πετραχήλι. Δέ φαίνεται νά μίλησε κάποτε γιά τή νοερά του προσευχή. Δέν ἐξήγησε, δέν πληροφόρησε. Ἴσως δέν τόν πίεσε κανείς νά μιλήσει σχετικά, γιά τό πῶς τῆς προσευχῆς αὐτῆς, γιά τό τί συμβαίνει σ' αὐτούς πού τήν ἀσκοῦν καί μάλιστα γιά ὅσα τυχόν οἱ προοδευμένοι ἀπολαμβάνουν. Κι ἐνῶ δέν ἤθελε νά μιλήσει μέ τά χείλη, μίλαγε μέ τό πρόσωπό του ὁλόκληρο. Καί ἴσως πιό εὔγλωττα. Στό πρόσωπό του ἔβλεπε ὁ μοναχός τά ἀποτελέσματα τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Δάκρυα, φωτεινότητα παντοῦ, στό πρόσωπο καί στή γενειάδα. Ἦταν ἡ πανίερη στιγμή πού ἡ νοερά προσευχή εἶχε γίνει καρδιακή· ἀνάβλυζε μέσα του ἀλάλητη χαρά καί τόν ἔλουζε ἱλαρό φῶς.

Γιατί, φυσικά, νοερά προσευχή λίγο-πολύ κάνουνε ὅλοι. Μά σέ λίγους αὐτή βαθαίνει καί γίνεται καρδιακή. Λίγοι κοπιάζουν πέρα τῶν κοινῶν μέτρων καί λίγοι ἀπολαμβάνουν τίς θεῖες ἐμπειρίες, πού γεννιοῦνται στήν καρδιακή χώρα καί πλημμυρίζουν τό εἶναι ὁλόκληρο.

Εἶδε ἄρχοντα ἐπί θρόνου δόξης

ΗΡΘΕ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ. Ἤλπιζε νά μειωθοῦν τά βάσανά του. Μά πῶς νά γίνει αὐτό μέ πόδια μελανιασμένα, πού τό αἷμα δέν κυκλοφοροῦσε στίς φλέβες; Πῶς νά λειτουργήσει ἀνεκτά ἡ καρδιά, πού εἶχε ξεχαρβαλωθεῖ; Λίγο ἔβγαινε καί λίγοι μπορούσανε καί νά τόν ἰδοῦν. Ὅμως, ἐπέμενε νά ἐξο-

μολογεῖ, ν' ἀκούει τά πάθη τῶν ἀνθρώπων, νά συμβουλεύει ἀσταμάτητα καί νά προσεύχεται γιά τά βάσανα ὅλων. Ἀκόμα ἔγραφε καί γράμματα. Πάνω ἀπό δέκα τήν ἡμέρα. Καί ὅταν εἶχε ἀφόρητη δυσφορία, τόση πού δέν μποροῦσε νά προσευχηθεῖ γιά ὅλες τίς περιπτώσεις ξεχωριστά, ἔπαιρνε τά γράμματα πού τοῦ 'στελναν καί τά πήγαινε στόν ὅσιο Δαβίδ:

– Ἐδῶ, Γέροντα, εἶναι τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Ἐσύ ξέρεις τί γράφουν, κάνε ὅ,τι μπορεῖς, μήν τούς ἀφήνεις, ἐσένα ἔχουν...

Πρός τό τέλος τοῦ τελευταίου του καλοκαιριοῦ, τοῦ συνέβη κάτι πολύ σημαντικό. Δέν τό ξεκαθάριζε ἄν ἤτανε στόν ὕπνο του ἤ ἐν ἐγρηγόρσει. Ἔλεγε ὅτι βρέθηκε στούς οὐρανούς, ἐνώπιον μεγαλοπρεποῦς ἄρχοντα, πού καθότανε σέ μεγαλοπρεπή φωτεινό θρόνο. Δίπλα του καί πιό χαμηλά καθότανε γραμματέας. Κρατοῦσε μεγάλο βιβλίο στά χέρια καί γύριζε ὅλες τίς σελίδες, ὅπου ἀναφερόταν κάποια καλή πράξη τοῦ ἱερομονάχου Ἰακώβου. Κάποτε ὁ γραμματέας εἶπε: «δέν ἔχει τίποτε ἄλλο ὁ πατήρ Ἰάκωβος». Τότε ὁ ἐπί θρόνου δόξης καθήμενος ἐπέμενε: «πῶς δέν ἔχει ἄλλο, ἔχει, γύρνα στή σελίδα 365». Ἄνοιξε καί βρῆκε τό ὡραῖο κουτάκι.

Σκέφτηκε ὁ μακαριστός γέροντας καί θυμήθηκε. Ὅταν ἀκόμα ἤτανε στή Φαράκλα, τελειώνοντας ὁ πόλεμος, βρῆκε μικρό μεταλλικό κουτάκι, μᾶλλον θήκη φωτοβολίδων. Ἤτανε πολύ ὡραῖο, τόν ἐντυπωσίασε πολύ, μά χωρίς πολλά τό πῆγε στήν Ἐκκλησία. Δέν εἴχανε κατάλληλο κουτί γιά λιβάνι καί τό πρόσφερε στόν ἱερέα μέ ὅλη του τήν καρδιά.

«Αὐτές τίς μέρες θά φύγω... σάν πουλάκι»

Μπηκε το φθινοπωρο μέ τίς δικές του δυσκολίες γιά τίς ἀρρώστιες τοῦ μακαριστοῦ γέροντα. Δέν ἄντεξε. Ἀπανωτά ἐπεισόδια, μικροεμφράγματα. Θέλοντας καί μή τόν φέρανε, τέλος τοῦ Σεπτέμβρη, στήν Ἀθήνα. Τόν βάλανε στό νοσοκομεῖο ἀμέσως, στήν Ἐντατική μονάδα. Οἱ γιατροί κάνανε ὅ,τι μπορούσανε. Νά ἐλέγξουν τά ὄργανα πού δέ λειτουργοῦσαν, νά ρυθμίσουν τό βηματοδότη τῆς καρδιᾶς, νά ἐνισχύσουν τόν ἀνίατα ἐξασθενημένο του ὀργανισμό... Προσπάθησαν, μά κανείς δέν ἤλπιζε τίποτα. Ὁ Κρεμαστινός τό εἶπε καί πά-

λι καθαρά ὅτι τίποτα δέ λειτουργεῖ... κάθε στιγμή κινδυνεύει ἀπό θρόμβωση... ἡ θεία δύναμη κρατάει τόν παππού...

Συμπτωματικά, τήν Ἐντατική μονάδα τή χρειάστηκαν πάλι γιά τόν ἀρχηγό τοῦ ΠΑΣΟΚ. Εἴχανε ἤδη βάλει σέ κάποιο δωμάτιο τό γέροντα καί τοῦ ζήτησαν πάλι νά εὐλογήσει τόν Ἀ. Παπανδρέου. Τώρα τόν εὐλόγησε ἔξω ἀπό τήν Ἐντατική, γιατί μέσα ἔκαναν στόν ἄρρωστο τέστ κοπώσεως.

– Δέν πειράζει –εἶπε ὁ γέροντας–, θά τόν σταυρώσω ἀπό δῶ νά γίνει καλά, νά πάει σπίτι του.

Καί ὁ ἄρρωστος πῆγε στό σπίτι του. Βγῆκε ἀπό τό νοσοκομεῖο ὁ γέροντας κι ἔμεινε λίγες ἡμέρες στούς Μικέλη. Τό πρωί πού θά 'φευγε γιά τή Μονή, τοῦ ζήτησαν νά κάνει σιγά σιγά Ἁγιασμό στό σπίτι τους. Σηκώθηκαν ὅλοι στίς 4 τό πρωί καί ἄρχισαν. Μά ὅλοι –παρούσα καί ἡ μοναχή Θεοδώρα– ἔβλεπαν τό γέροντα πιό ἀγγελικό ἀπό ἄλλοτε καί σέ λίγο ἁπλώθηκε παντοῦ ἄρρητη εὐωδία. Μόλις τήν ἔνιωσαν, ἄρχισαν ὅλοι νά κλαῖνε.

Φτάνοντας στή Μονή ἔπαθε ἐπικίνδυνη λοίμωξη. Λίγο ἀργότερα, ἀρχές τοῦ Ὀκτώβρη, ἡ κατάσταση ἐξελίχτηκε σέ πνευμονία. Νέα προβλήματα, μέ κίνδυνο ἀπό στιγμή σέ στιγμή νά ὑποκύψει. Ὁ γιατρός Κοττᾶς, πού τόν ἔβλεπε συχνά καί τόν σεβότανε πολύ, τόν ἱκέτευε νά πάει πάλι στό νοσοκομεῖο. Ὁ γέροντας δέν ὑποχωροῦσε:

– Ὅ,τι θέλεις, παιδί μου, μόνο μή μέ στείλεις στό νοσοκομεῖο.

Ἄλλωστε, φεύγοντας ἀπό τό Γενικό Κρατικό, τοῦ ἔκλεισαν ραντεβού γιά τίς 4 Δεκεμβρίου, γιατί ἔπρεπε νά τοῦ ἐλέγξουν πάλι τά πάντα. Ἐκεῖνος ὅμως τό ἔλεγε:

– Δέν πάω πάλι ἐκεῖ... δέ θά προλάβω...

Καί δέν πρόλαβε. Μέ τόν τρόπο αὐτό εἶχε σέ ἀρκετούς προείπει τήν κοίμησή του, καί μάλιστα μέ ἀκρίβεια. Σέ ἀνθρώπους, πού τόν Ὀκτώβρη καί τό Νοέμβρη τοῦ ἔλεγαν «θά ἔρθουμε, γέροντα, νά σέ δοῦμε τό Δεκέμβρη» ἤ «τά Χριστούγεννα», ἀπαντοῦσε σταθερά:

– Δέ θά μέ προλάβετε!

Στόν π. Ἰάκωβο ἀπό τή Λάρισα τοῦ εἶπε:

– Νά ἔρχεσαι στό Μοναστήρι, μά ἐμένα δέ θά μέ βρεῖς.

Καί ἀκόμα περισσότερο, τρεῖς ἤ τέσσερες ἡμέρες νωρίτερα, εἶπε στή Φωτεινή:

– Αὐτές τίς ἡμέρες θά φύγω. Καί ξέρεις πῶς θά φύγω; Νά, ἔτσι... σάν πουλάκι (καί φύσηξε στή χούφτα του νά δείξει πόσο ἁπλά κι εὔκολα θά παραδώσει τό πνεῦμα του).

«Μέ νομίζουνε χαζό καί τρελό»

ΟΛΟ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΗ ΠΟΝΟΥΣΕ καί ὑπέφερε ἀφάνταστα. Γινότανε κάτωχρος, ἔχανε ἀπό τό πρόσωπο κάθε ἴχνος ζωῆς, τόν ἐνόμιζε κανείς νεκρό. Τοῦ ἀπαγόρευαν κάθε ἀπασχόληση, νά μήν ἐξομολογεῖ, οὔτε στήν 'Ακολουθία νά κατεβαίνει. 'Εκεῖνος, μόλις λίγο συνερχόταν, καί ἐξομολογοῦσε καί στήν 'Ακολουθία κατέβαινε.

Προπαντός προσευχότανε γιά τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων, πού τοῦ τό ζητοῦσαν. Οἱ θεραπεῖες πλήθαιναν, καί ὁ κόσμος ὅλο καί περισσότερο κατέφευγε στό Μοναστήρι. 'Αλλά δέν ἤτανε μόνο οἱ φρόνιμοι καί οἱ εὐσεβεῖς. Κάποιοι σκέφτονταν καί λέγανε δυσάρεστα γιά τό γέροντα, πού μέ τό δικό του τρόπο τά ἐπληροφορεῖτο. Στενοχωριότανε γι' αὐτά καί μιά μέρα ἀφέθηκε:

– Πάτερ μου, μέ νομίζουνε χαζό, τρελό... ἅμα πεθάνω θά δοῦνε ποιός εἶναι ὁ 'Ιάκωβος... Δέν τά λέω ἀπό ἐγωϊσμό καί ὑπερηφάνεια, ἀλλά τά λέω πρός δόξαν Θεοῦ αὐτά!

Καί πράγματι, ὅσο πλησίαζε τό τέλος του, ἐνῶ ἱκέτευε γιά τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἔλεγε καί ξανάλεγε ὅτι «δέν ἔχω κάνει τίποτα γιά τό Χριστό», ἀφηνότανε καμιά φορά κι ἔλεγε γιά τά χαρίσματα, πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός:

– Ἔχω τήν ὑπακοή καί τήν ταπεινοφροσύνη, γιατί νά μήν τό πῶ... ἀφοῦ ὁ Θεός μοῦ τά ἔδωσε!

Ἄλλοτε πάλι, μέ λίγο πλάγιο τρόπο, θέλοντας νά πείσει ὅτι λησμονεῖ ὅσα τοῦ ἐξομολογοῦνται, εἶπε:

– Θεέ μου, μοῦ ἔχεις δώσει πολλά χαρίσματα. Σέ παρακαλῶ νά μοῦ δώσεις κι ἄλλο ἕνα· νά ξεχνῶ αὐτά πού μοῦ λένε στήν ἐξομολόγηση.

Καί κάτι πολύ περισσότερο. Μεταξύ 15 καί 20 'Οκτωβρίου, τόν ἄκουσε ὁ π. Κύριλλος νά μονολογεῖ:

– Στήν κηδεία μου θά μαζευτεῖ κόσμος, θά 'ρθουνε φύλλα

καί χορτάρια (= πολλοί ἄνθρωποι)... Θά 'ρθει πολύς κόσμος κι ἄν κάνω πώς τούς εὐλογῶ κιόλας...

Πράγματι, ὅταν ἔξω ἀπό τό ναό σηκώσανε ψηλά τό φέρετρο, νά δοῦν τό γέροντα οἱ χιλιάδες κόσμου, κάποιοι δήλωσαν ὅτι τόν εἶδανε ὄρθιο νά εὐλογεῖ τούς παρόντες.

Τόν τελευταῖο τοῦτο καιρό εἶχε τήν ἀγωνία τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου. Εἶχε καιρό νά ἐπικοινωνήσει μέ τό Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χαλκίδας Χρυσόστομο καί ἀναζητοῦσε τήν εὐκαιρία νά τό κάνει. 'Επικοινώνησε μέ τόν ἐπίσκοπό του, ζήτησε τήν εὐχή του κι ἔνιωσε γι' αὐτό πολύ βαθιά χαρά. 'Ο μακαριστός γέροντας ζοῦσε γνήσια καί παραδοσιακή ἐκκλησιαστικότητα. Εἶχε συνείδηση τοῦ λειτουργήματος τοῦ ἐπισκόπου καί σεβότανε ὅλους τούς ἐπισκόπους. Τόν στενοχωροῦσαν καί καταδίκαζε τίς ἀσχημίες εἰς βάρος ἐπισκόπων, ὁποιοιδήποτε καί ἄν ἦσαν. «Εἶναι ἐπίσκοπος», ἔλεγε, «δέν παύει νά εἶναι ἀρχιερέας». Χρησιμοποιοῦσε πολύ τή λέξη ἀρχιερέας· καί μόνο ὁ τρόπος πού τήν πρόφερε ἔδειχνε ὅτι κατανοοῦσε τό βάθος της. Γι' αὐτό καί ὅλες τίς ἐνδοεκκλησιαστικές ταραχές τῶν τελευταίων μηνῶν τίς καταδίκαζε.

Συλλειτουργεῖ μέ ἁγίους καί ἀγγέλους...

Ο ΝΟΕΜΒΡΗΣ, ὁ τελευταῖος μήνας τῆς ζωῆς τοῦ γέροντα, μπῆκε μέ καλές διαθέσεις. Ἦταν ἀρκετές οἱ στιγμές καί οἱ ὧρες πού ἔνιωθε ὑποφερτά. Εἶχε καί τή χαρά τῆς ἐνθρόνισης τοῦ Πατριάρχη. 'Ο Βαρθολομαῖος Χαλκηδόνας ἀνέβαινε στόν Οἰκουμενικό θρόνο, καθώς τό εἶχε ζητήσει ὁ γέροντας ἀπό τόν ὅσιο Δαβίδ. Θά πήγαινε ὁ π. Παῦλος γιά τήν ἐνθρόνιση στήν Κωνσταντινούπολη καί σκέφτηκε νά περάσει ἀπό τή Μονή. Βρῆκε τό γέροντα εὐδιάθετο στό κελί του. Εἶπανε τά σχετικά καί ὁ γέροντας ρώτησε:

– Θά παρεξηγηθεῖ ὁ Πατριάρχης νά τοῦ στείλω ἕνα μικρό δωράκι;

Τοῦ ἔστειλε μικρό χρηματικό ποσό «γιά νά κεράσει ἕνα γλυκό τούς ἄλλους συνοδικούς ἐπί τῇ ἐκλογῇ του», ὅπως εἶπε στόν π. Παῦλο. 'Ο Παναγιώτατος μάλιστα δέχτηκε μέ πολλή συγκίνηση τό «δωράκι», λέγοντας, μέ ὑπόκλιση, τήν ἀπειρολεγμένη φράση τοῦ γέροντα: «μέ συγχωρεῖτε».

Δέν πρόλαβε νά προχωρήσει ὁ Νοέμβρης, καί οἱ ὧρες του γίνανε τυραννικές. Ὑπέφερε ὅλο καί περισσότερο ὁ ὅσιος ἀσκητής. Μά καί ἡ χάρη τόν σκίαζε περισσότερο. Ἐνῶ βασανιζότανε σωματικά, ἀγωνιζότανε ν' ἀγρυπνεῖ καί νά προσεύχεται. Δινότανε μ' ἕνα ὁλοκληρωτικό τρόπο στήν προσευχή, καί τό μόνο πού ζητοῦσε ἀπό τό Θεό ἦτανε νά μπορεῖ νά προσεύχεται ἀδιάλειπτα. Ἐπέτρεψε ὁ Θεός τόσες ἀρρώστιες νά τόν τυραννοῦν, μά τοῦ ἔδωσε ἄμετρη εὐτονία στήν προσευχή. Τή ζοῦσε καί τήν ἀπολάμβανε ἀναστάσιμα. Συχνά κιόλας ἀφηνότανε σέ δάκρυα χαρᾶς κι εὐγνωμοσύνης πρός τό Θεό. Περνούσανε μοναχοί ἀπό τό κελί νύχτα ἤ τό πρωί πού κατέβαιναν στήν Ἀκολουθία καί τόν βλέπανε νά κλαίει, νά τρέχουνε ρυάκι τά δάκρυα καί ἡ ἔκφρασή του ὅλο ἱλαρότητα. Ὁ νέος μοναχός τρόμαξε ὅταν τόν πρωτοεῖδε ἔτσι καί, γονατίζοντας μπροστά του, ρώτησε:

– Γέροντα, τί ἔχεις, πονᾶς;

Τί ν' ἀπαντήσει ὁ θεόπτης; Πῶς νά ἐξηγήσει στό νεαρό βλαστό τῆς ἀγγελικῆς πολιτείας αὐτά πού τοῦ χάρισε ὁ Θεός;

– Ὄχι, παιδί μου, ἀλλά βρισκόμουνα καί συλλειτουργοῦσα μέ ἁγίους καί ἀγγέλους... Σέ θυσιαστήρια πού δέν περιγράφονται...

Δέν μποροῦσε νά ἐξηγήσει πολλά, δέν ἦταν θεολόγος, μά ἦτανε κυριολεκτικά θεόπτης. Καί μποροῦσε νά δηλώνει τήν ἐμπειρία τῆς θεοπτίας καί νά τή δείχνει μέ τή βιοτή καί τό φρόνημά του. Ποτέ δέ νόμιζε ὅτι μπορεῖ νά κηρύξει, ἀλλά ὁ ἴδιος ἦταν ὁλοζώντανο κήρυγμα. Γιά ὅσους εἴχανε κατάλληλα μάτια νά δοῦν, ἀποτελοῦσε παρουσία τοῦ Θεοῦ στή γῆ. Γιά ὅσους εἴχανε καρδία νήφουσα, ἀποτελοῦσε ὁλόκληρος φανέρωση τῶν θείων ἐνεργειῶν. Τά λόγια πού ἔλεγε, οἱ συμβουλές πού ἔδινε στούς προσκυνητές, οἱ ὁποῖοι ἐπιμένανε κάτι ν' ἀκούσουν ἀπό τό στόμα του, ἦτανε ἁπλά καί πρακτικά. Ὄχι ἀναλύσεις κι ἐπεξηγήσεις. Μικρή φράση, λόγος ἀπόλυτα ρηματικός καί πολύ συχνά ἐλλειπτικός καί ἀτελής. Ὅταν ὅμως τόν γνώριζε κανείς καί παρακολουθοῦσε τί τόν ρωτοῦσαν καί πῶς ἀπαντοῦσε, ἀθέλητα σκεφτόταν: μά τί τόν ρωτᾶνε, δέν τόν βλέπουν; φτάνει πού τόν βλέπουν... Δέ χρειαζότανε νά σοῦ μιλήσει δηλαδή γιά νά οἰκοδομηθεῖς. Ἀρκοῦσε νά ἐμφανιστεῖ καί νά τόν κοιτάζεις... ἀπόλαυση σπάνια, εὐλογία Θεοῦ, ἱερή τέρψη...

Ὅσο τοῦτα ὅμως εἶναι ἀληθινά, τόσο ἀληθινό εἶναι καί ὅτι τά λόγια του εἴχανε ἱερή δύναμη κι ἐπιρροή. Τά ρουφοῦσαν ὅλοι καί φτάνανε στίς καρδιές παρηγορία, κάτι σάν φῶς. Τό αἴσθημα τοῦτο ἦτανε γενικό καί καθόλου τυχαῖο. Σχετίζεται μέ τή χάρη καί τήν ὁσιότητα τοῦ γέροντα. Οἱ θεῖες ἐνέργειες τόν πλημμύριζαν καί τά λόγια του ἀποτελοῦσαν ἐκχύλισμα θείας πνοῆς, πού ὁ δεκτικός τή νιώθει εὐεργετική. Ὁ λόγος, οἱ λέξεις, ἔχουνε ἀπήχηση, ὅταν λέγονται ἀπό θεόληπτο πρόσωπο. Καί εἶναι ξηρά γλωσσικά γεγονότα, ὅταν ἐκφέρονται κοινά, τυπικά. Ἡ ἀπήχηση, ἡ εὐεργετικότητα τῶν λόγων, δέν ὀφείλεται δηλαδή στίς ἴδιες τίς λέξεις, ἀλλά στό πρόσωπο πού ἐκφέρει τίς λέξεις. Διότι τό πρόσωπο εἶναι φορέας κι ἐκφραστής τῶν θείων ἐνεργειῶν.

Στήν περίπτωση αὐτή ἔχουμε τή μικρογραφία ἐκείνου πού συμβαίνει στό μυστήριο τῆς Ἐξομολόγησης. Ἐκεῖ, μέ λόγια ζητάει ὁ ἱερέας τή συγχώρηση τοῦ μετανοοῦντα πιστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐλευθερώνεται ἀπό τό βάρος τῆς ἁμαρτίας καί, φυσικά, μέ ποικίλους τρόπους ζεῖ κι αἰσθάνεται τήν ἀπελευθέρωση τούτη. Ἐπίσης, ἀνάλογο ἔχουνε τά λόγια τοῦ θεόληπτου χαρισματούχου μέ τά λόγια μιᾶς Εὐχῆς ἤ μιᾶς Παράκλησης πού διαβάζει ὁ ἱερέας, κάνοντας προσευχή.

Τά λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, προφερόμενα ἀπό τά θεῖα χείλη τοῦ Κυρίου, εἶχαν εὐεργετική ἀπήχηση, ἐνῶ προφερόμενα ἀπό τόν ὁποιοδήποτε δέν ἔχουν καμία.

Τῶν καταστάσεων αὐτῶν εἶχε συνείδηση ὁ μακαριστός γέροντας. Τοῦτο φαίνεται ἀπό τό ὅτι ὧρες ὧρες ἐπέμενε καί διέτασσε «ὡς ἐξουσίαν ἔχων», ἀλλά ἐξουσίαν πνευματική. Παράλληλα, τό εἴπαμε, δέν εἶχε τήν αἴσθηση ὁ ἴδιος ὅτι παρουσίαζε κάποια ἰδιαίτερη διδασκαλία. Ἐπρόκειτο γιά συμβουλές ἁπλές, γιά λόγους παρηγορίας.

Προσέχοντας κανείς τά λόγια του, βεβαιωνόταν καί γιά μιάν ἄλλη του σοφία. Τά περισσότερα δηλαδή ἀπ' ὅσα ἔλεγε στούς προσκυνητές δέν εἴχανε διάρθρωση διδασκαλίας γιά τό ἄλφα ἤ τό βῆτα ζήτημα. Ἦτανε διήγηση θαυμάτων καί θεοσημειῶν, πού γίνονταν, καθώς ἔλεγε, ἀπό τόν ὅσιο Δαβίδ

καί τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Ρῶσο. Ἡ μέ θαυμασμό παρουσίαση τῶν θαυμάτων τῶν Ἁγίων ἀποτελοῦσε τό βασικό τρόπο, μέ τόν ὁποῖο δίδασκε. Καί ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του ἀποτελοῦσε πειστικό ὑπομνηματισμό τῶν θαυμάτων αὐτῶν, καί ἄρα τῆς «διδασκαλίας» του. Ἔβρισκε ὅμως εὐκαιρία, τελειώνοντας τή διήγηση γιά τό πῶς μετανόησε ὁ ἕνας ἤ πῶς μέ προσευχή θεραπεύτηκε ὁ ἄλλος ἤ πῶς μέ τήν κάρα τοῦ ὁσίου Δαβίδ ἐλευθερώθηκε τρίτος ἀπό δαιμόνιο, κι ἔδινε κάποια συμβουλή, ἀνάλογα μέ τήν περίσταση καί τά πρόσωπα πού τόν ἄκουγαν.

Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς του

ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ 20ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ – πρωί τῆς 21ης. Ἦρθε ἡ ὥρα νά τελειώσει τό μαρτύριο τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἀρκετά οἱ ἀρρώστιες, ἀρκετά καί ἡ ἄσκηση τοῦ μεγάλου βιαστῆ. Ὁ ἴδιος ὁ μακαριστός γέροντας τό γνώριζε καλά. Ἔπεφτε ἡ αὐλαία στό μικρόκοσμο καί ἄνοιγε ἡ αὐλαία στόν ἀπέραντο, τόν ἀτελεύτητο κόσμο τῆς μακαριότητας καί τῆς δόξας. Γι' αὐτόν πού προορίζονται ὅσοι πόνεσαν πολύ καί ὅσοι ἀγάπησαν τόν Κύριο χωρίς ὅρια.

Ὁ μακαριστός γέροντας Ἰάκωβος ἀγρύπνησε ἀποβραδύς μέ προσευχή. Μά ὁ ἐξουθενωμένος δέ λησμόνησε καί τούς πονεμένους. Διάβασε τά τελευταῖα γράμματα καί ἀπάντησε περίπου σέ δεκαπέντε. Παρηγόρησε, συμβούλεψε κατά περίπτωση. 21 τοῦ Νοέμβρη. Ξημερώνοντας θά γιόρταζε τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Ἑτοιμαζόταν ὅλη τή νύχτα. Θά κατέβαινε. Κανονικά δέ θά 'πρεπε, μά τό ἤθελε πολύ, τόσο πολύ πού τίποτα δέν μποροῦσε νά τόν ἀποκλείσει ἀπό τήν τελευταία του θεία Κοινωνία. Μέ κόπο κατέβηκε, σκοτάδι ἀκόμα, στήν Ἀκολουθία. Μερικοί μοναχοί πρόσεξαν μιάν ἄλλη διάθεση στό πρόσωπο τοῦ γέροντα. Ἱλαρότητα ὑπέρμετρη, ἀγάπη ξεχείλιζε ὁλόκληρος, τό ἀγγελικό του χαμόγελο ἀτέλειωτο. Ἔγινε ἡ Ἀκολουθία. Ἔψαλε γονατιστός τόσο ἄνετα καί ἀναστάσιμα, λές καί δέν ἦταν ἄρρωστος.

Ἡ θεία φωνή του γέμιζε τό ναό, ἐξαίσια μελωδία, λές καί ψέλνανε πολλοί ἄγγελοι μαζί. Ἡμέρα ἱερή γιά τόν Ἱλαρίωνα, γιατί τό πρωί ἐκεῖνο, στά Φύλλα, τόν χειροτονοῦσε ἱεροδιάκονο ὁ μητροπολίτης Χαλκίδας. Φαινότανε πώς ἡ Λειτουργία τούτη δέν ἔμοιαζε συνηθισμένη. Ὅμως, οὔτε εἶπε οὔτ' ἔδειξε τί ἔζησε στήν τελευταία του Λειτουργία. Εἶδε πάλι τά Χερουβείμ καί τά Σεραφείμ; Εἶδε γύρω του Ἁγίους; Εἶδε τό πανάγιο Αἷμα τοῦ Κυρίου ἤ τόν ἴδιο τόν Κύριο ἀμνό στήν Ἁγία Τράπεζα, ὅπως ἄλλοτε; Δέν τό ξέρουμε.

Τό πρωί, λίγο πρίν τίς 9, βγῆκε ἀπό τό ναό, πῆγε στήν κουζίνα μέ καλή διάθεση καί ἤπιε καφέ. Τόν περίμεναν ὅμως γιά ἐξομολόγηση. Σηκώθηκε σιγά σιγά, βγῆκε, κατέβηκε τά σκαλιά μπροστά στήν κεντρική πύλη τῆς Μονῆς, προχώρησε γιά τήν ἀπέναντι πτέρυγα καί ἀνέβηκε τά λίγα σκαλιά. Σέ λίγα μέτρα τό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Χαράλαμπου. Ἐκεῖ συνήθως ἐξομολογοῦσε. Τό ἴδιο καί τώρα. Στίς 10 ἡ ὥρα ἐξομολόγησε τόν ἁγιορείτη διάκονο Γεννάδιο, στόν ὁποῖο εὐχάριστα μά σταθερά εἶπε μεταξύ ἄλλων:

– Καλά πού ἦρθες, νά εἶσαι πού θά μέ ἀλλάξετε, μή φεύγεις.

Ὁ διάκος διαμαρτυρήθηκε μέ διάφορα λόγια γιά τά περί θανάτου τοῦ γέροντα, μά ἐκεῖνος ἐπέμενε.

Τελειώνοντας τήν ἐξομολόγηση ἔδειχνε κουρασμένος, ἀλλά διατηροῦσε χαρμόσυνη διάθεση. Σηκώθηκε, πῆρε ἀπό τό χέρι τό διάκο καί βγήκανε ἀπό τό ἐκκλησάκι. Προχώρησαν, κατεβήκανε τά σκαλιά καί μπήκανε στό ναό. Ἔκανε τήν προσευχή του, ἀσπάστηκε ὅλες τίς εἰκόνες, εὐχαρίστησε καί δοξολόγησε. Μά πλέον ζοῦσε ἄλλες καταστάσεις. Μέσα του κι ἔξω του αὐγαζόταν ἀπό θεῖο φῶς – γι' αὐτό ἡ εὐφροσύνη καί ἱλαρότητα τοῦ προσώπου του. Τή θαυμαστή κατάσταση τούτη ἀξιώθηκε νά δεῖ μόνο ἕνας μοναχός, ὁ Ἐφραίμ. Καθάριζε τά μανουάλια τοῦ ναοῦ καί εἶδε τό μακαριστό γέροντα νά μπαίνει μεταμορφωμένος. Ἔλαμπε ὁλόκληρος καί ἀκτινοβολοῦσε χαρά καί ἀγαλλίαση. Στάθηκε ἀκίνητος καί τόν παρατηροῦσε πλημμυρισμένος καί ὁ ἴδιος ὁ Ἐφραίμ ἀπό ἀγαλλίαση καί ἔκπληξη.

Βγῆκε ἀπό τό ναό καί μέ τό διάκο φέρανε γύρω γύρω τή Μονή ἐσωτερικά. Ἔβλεπε ὅλους τούς χώρους, ὅλους τούς μοναχούς, τούς εὐλογοῦσε εἰρηνικά καί τούς μετέδιδε ἀγαλλίαση, πού διαχυνόταν ἄφθονη ἀπό τό ἀγγελικό του πρόσω-

πο. 'Αφοῦ τελείωσε ὁ γύρος αὐτός, ἤθελε νά βγοῦν ἔξω ἀπό τή Μονή. Βγήκανε ἀπό τή νότια πόρτα. Προχώρησε σιγά σιγά δεξιά. Σταμάτησε στό ἐργαστήριο κι εὐλόγησε μέ ἄπειρη ἀγάπη τούς ἐκεῖ μοναχούς. Πάλι πρός τά δεξιά, ἐνῶ σταματοῦσε στά ἐκκλησάκια καί σταυροκοπιότανε πολλές φορές. 'Ανέβηκε ἀκόμα ψηλότερα, βορειοδυτικά. Ζήτησε νά τόν βοηθήσει ὁ διάκος ν' ἀνεβοῦνε ἀκόμα λίγο. 'Από κεῖ τό μοναστήρι φαινότανε ὅλο, σάν ἀπό ἀεροπλάνο. Ἦταν ὡραῖο, ἀνακαινισμένο, φροντισμένο... καί τό 'χε βρεῖ ἐρείπιο, διαλυμένο, ξεχαρβαλωμένο καί πολύ μικρότερο. Τώρα καί ἀνακαινισμένο καί γεμάτο μέ καλούς μοναχούς.

Τό κοίταζε ἀπό κεῖ ψηλά καί δέν τό χόρταινε. Τό βλέμμα του εἶχε τόση ἀγάπη γιά τό μοναστήρι. Ἔμεινε νά τό κοιτάει ἀρκετά. Συλλογιζότανε ἄραγε πῶς βρῆκε παλιά τό μοναστήρι; Μᾶλλον ὄχι, γιατί δέν ἔφευγε ἀπό τό πρόσωπό του καθόλου ἡ εὐφροσύνη. Δέν ἦταν ὥρα γιά δυσάρεστες μνῆμες... τώρα μόνο δοξολογοῦσε, οἱ στιγμές λίγες καί ἀφιερώνονται στά μεγάλα...

Τά πόδια δέν τόν κρατοῦσαν.

– Ἔλα, παιδί μου, πᾶμε.

Γυρίσανε ἀπό τήν ἄλλη μεριά. Σχεδόν μεσημέρι.

Μεσημέρι τῆς 21ης.

Κατάκοπος, μετά τό μεσημέρι, ἀποσύρθηκε γιά λίγο στό κελί του. Ἔφτασε ὅμως ὁ π. 'Αλέξιος, πού ἔπρεπε γιά πρώτη φορά νά κάνει κηδεία. Νέος ἱερέας καί δέν ἤξερε τό τυπικό καί πῶς ψάλλεται. Μέ ὑπομονή ὁ μακαριστός γέροντας τοῦ εἶπε πῶς θά κάνει τοῦτο, πῶς ἐκεῖνο. Κι ἔπιασε νά τοῦ ψέλνει τροπάρια τῆς νεκρώσιμης 'Ακολουθίας. Ἔψελνε καί ὁ 'Αλέξιος, μά ὁ γέροντας ἔψελνε πολύ ὡραῖα, ἔκπαγλα καί χαιρότανε ὅλο καί περισσότερο. Σέ κάποια στιγμή ὁ 'Αλέξιος νόμισε ὅτι ἔμαθε νά ψέλνει τή νεκρώσιμη 'Ακολουθία καί ἤθελε νά φύγει, εὐχαριστώντας καί παίρνοντας τήν εὐχή τοῦ γέροντα. 'Εκεῖνος ὅμως ἐπέμενε νά τήν ψάλουνε ὅλη ἀπό τήν ἀρχή. Ἔτσι κι ἔγινε. Τήν ψάλανε ὁλόκληρη, καί ὁ γέροντας ἤτανε ὅλο χαρά κι εὐφροσύνη.

Ἔφυγε μετά τίς 2 ἡ ὥρα ὁ π. 'Αλέξιος κι ἔμεινε μόνος ὁ γέροντας. Στίς 3.15 τοῦ χτύπησαν τήν πόρτα γιά καφέ καί τοῦ

εἶπαν ὅτι ἦρθε ἡ Γερασιμία. Κι ἐνῶ δύσκολα δεχότανε στό κελί, εἶπε μόνος του:

– Νά ἔρθει. Αὐτό τό παιδί ἔχει ἀνάγκη, πρέπει νά τό δῶ!

'Αργότερα δέχτηκε τή Γερασιμία, γιά ἐξομολόγηση. Ἔβαλε τό πετραχήλι του, ἔκατσε στήν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ, βλέποντας τόν 'Εσταυρωμένο, καί ἄρχισε. Τήν ἄκουσε προσεχτικά, τή συμβούλεψε, τῆς ἔδωσε κουράγιο... καί ξαφνικά μέ ἀλλοιωμένη ὄψη τῆς λέει:

– 'Εδῶ, παιδί μου, εἶναι ὁ ὅσιος Δαβίδ... Καί ὁ ἅγιος 'Ιάκωβος ὁ 'Αδελφόθεος... ψάλε τό 'Απολυτίκιό τους...

Στό μεταξύ τά λεπτά περνοῦσαν καί μέσα του ὁ γέροντας εἶχε πολλή ἀγωνία. Ἤθελε νά προλάβει νά δεῖ διάκο τόν ὑποτακτικό του 'Ιλαρίωνα, πού ἐκεῖνο τό πρωί, στή Λειτουργία, τόν χειροτόνησε ἱεροδιάκονο ὁ Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Χαλκίδας Χρυσόστομος. Καί χωρίς ν' ἀκούγεται κάποιος θόρυβος, στίς 4.15, λέει στή Γερασιμία:

–Παιδί μου, ἄνοιξε τήν πόρτα, ἦρθαν οἱ πατέρες.

Πράγματι, ἔφταναν στήν πόρτα οἱ πατέρες. Τή στιγμή πού στράφηκε στήν πόρτα ἡ Γερασιμία, δοκίμασε ὁ γέροντας νά σηκωθεῖ, νά σταθεῖ στά πόδια του... Μά τήν ἴδια στιγμή εἶπε «ζαλίζομαι, ζαλίζομαι...» κι ἔγειρε, χάνοντας τήν εὐστάθειά του. Πρόλαβε ἡ κοπέλα κι ἔπιασε λίγο τό γέροντα καί τόν βοήθησε νά μή χτυπήσει πολύ, πέφτοντας στό πάτωμα. Ἡ ἀναπνοή του ἤτανε πολύ δύσκολη καί προσπαθοῦσε. Συγχρόνως ἔμπαιναν καί οἱ πατέρες μέ πρῶτο τόν π. 'Ιλαρίωνα. 'Αμέσως σύγχυση, φόβος, πανικός, κλάματα... Γονάτισε δίπλα του ὁ π. Κύριλλος, πῆρε νά τοῦ τρίψει τά χέρια... ἄλλοι μοναχοί τρέξανε στόν Ἅγιο Χαράλαμπο καί κλαίγοντας κάνανε Παράκληση. Ἄλλος ἔτρεξε νά τηλεφωνήσει σέ γιατρό. Ὁ σφυγμός τοῦ μεγάλου ἀσκητῆ φάνηκε νηματοειδής, ἀναίσθητος... Τό πρόσωπό του πῆρε λίγο κοκκινωπό χρῶμα... ἔμεινε ἤρεμο, χωρίς ἀγωνία... καί μιά στιγμή ἔκανε μέ τά σεπτά χείλη του ἕνα μικρό φύσημα...

Αὐτό ἦταν, σάν πουλάκι παρέδωσε τό πνεῦμα. Ὅλα εἶχανε τελειώσει. Στίς 4.17 τό ἀπόγευμα, ὁ μακαριστός γέροντας ἄφησε τό φθαρτό κόσμο τοῦ πόνου. Μπῆκε σέ μακάρια μονή τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς δέ θέλανε νά πιστέψουν ὅτι ὁ γέροντας ἔφυγε. Κάτι προσπαθούσανε νά τοῦ προσφέρουν... σύγχυση ἀπερίγραπτη, μιλοῦσαν κλαίγοντας... καί ἡ συνεννόηση δύσκολη. Πάντως ὅλα εἶχανε τελειώσει.

Ἡ κηδεία

ΕΚΕΙ, ΟΠΩΣ ΗΤΑΝΕ ΤΟ ΙΕΡΟ ΛΕΙΨΑΝΟ στό πάτωμα, τόν ἔντυσαν. Παρών καί ὁ διάκονος Γεννάδιος, πού τό πρωί τοῦ ζήτησε νά μείνει, γιά νά παραβρεθεῖ πού θά τόν ντύσουν.

Ὁ ἀσκητής, πού ἔζησε ὅλη του τή ζωή ὄρθιος, προσευχόμενος, λειτουργώντας, ἐργαζόμενος ἤ πολεμώντας τούς δαίμονες, τώρα κεῖται ἀκίνητος, ἄπνους. Τά χέρια του, πού εὐλογοῦσαν κι ἔδιναν ἀκατάπαυστα, μένουν ἀκίνητα στό στῆθος καί ὅλοι κλαῖνε τόν ὅσιο. Στίς καρδιές ὅμως τῶν μοναχῶν, στό ἔσχατο βάθος, φωλιάζει παρηγορία πού δίνουν οἱ Ἅγιοι. Ὄχι μόνο γιατί γνώριζαν ὅτι ὁ γέροντάς τους ἦταν ὅσιος. Μά καί γιατί τό βλέπουν τώρα στό ἱερό του πρόσωπο. Ἔφυγε ἀμέσως τό λίγο κοκκινωπό χρῶμα πού πῆρε τά πρῶτα λεπτά καί ἀπέκτησε μιά παρηγορητική κερινόλευκη ὁσιακή ὄψη.

Δέν περιγράφεται βέβαια ἡ θαυμαστή ὄψη τῶν ὁσίων. Σημασία ἔχει ὅτι ὅλοι τήν εἶδαν. Ἔμεινε ἡ ἴδια καί τήν ἑπόμενη μέρα, ὅταν ἔγινε ἡ κηδεία. Πέρασαν πολλές ὧρες, μά τό ἱερό πρόσωπο τοῦ μακαριστοῦ γέροντα εἶχε ἀνεξήγητη φωτεινότητα. Νιώθανε ὅλοι ὅτι βρίσκεται σέ μιά λαμπρότητα.

Πρός τόν ἔξω κόσμο ἔγιναν ἐλάχιστα τηλεφωνήμτα. Μετριοῦνται στά δάχτυλα τῆς μιᾶς χειρός. Τό καθένα ὅμως προκάλεσε δεκάδες καί μετά γίνανε χιλιάδες. Σέ λίγη ὥρα ἔγιναν ἔναυσμα, πῦρ πού κύλησε καί πόνεσε χιλιάδες καρδιές. Ὅλοι μετέδιδαν τό θλιβερό νέο σέ πολλούς. Καί ἤτανε σά νά χτυποῦσε τήν καμπάνα ὁ ἴδιος ὁ γέροντας. Τό προσκλητήριο ἤτανε προσωπικό. Ζητοῦσε τούς ἀνθρώπους του ὁ ἴδιος ὁ γέροντας.

Ἤτανε ὅμως νύχτα, ἡμέρες ἐργάσιμες, ὅλοι στίς ἐργασίες... καί ἡ Μονή μακριά, στήν ἄκρη τοῦ κόσμου, πάνω στά βουνά. Ὅλα τοῦτα σωστά, μά ὁ συγκλονισμός μεγάλος. Οἱ ἄνθρωποι πού τόν γνώριζαν κλαίγανε... ὅπου καί ἄν τό μάθαιναν, ἀκόμα καί στό δρόμο... λύγιζαν τά γόνατα, ζητούσανε κάπου νά κρατηθοῦν... πολύ ἄσχημο, ἄν γύρω τους δέν καταλάβαιναν.

Ὅμως, ὁ γέροντας εἶχε χτυπήσει τήν καμπάνα κι ἕνας ἀπέραντος κόσμος κινήθηκε πρός τό ἱερό λείψανο. Θά πήγαιναν ὅ,τι καί νά συνέβαινε. Ἀφήσανε δουλειές, ἀφήσανε παιδιά, ἀφήσανε γέρους, ...καί τρέχανε πρός τή Χαλκίδα. Κατόπιν ἀπό βουνό σέ βουνό, ἀνηφόρισαν πρός τό Ξηρόν ὄρος. Κάτω ἀπό τή μεγάλη του κορυφή καί τό ἱερό λείψανο τοῦ γέροντά τους, τοῦ θαυματουργοῦ ἀσκητῆ Ἰακώβου. Πολλοί φτάσανε τή νύχτα καί παρασταθήκανε καί προσευχηθήκανε μέ τούς μοναχούς.

Ἀπό τά ξημερώματα γέμισαν οἱ δρόμοι αὐτοκίνητα. Φτάνανε ἀμέτρητα στόν κακό δρόμο γιά τή Μονή. Ἔφερναν ἀμέτρητα πνευματικά τέκνα τοῦ γέροντα. Κλείσανε οἱ δρόμοι. Πολλοί ἀστυνομικοί ἀγωνίζονταν γιά τήν τάξη. Ὅλοι θέλανε νά προσκυνήσουν εὐλαβικά καί τιμητικά τό γέροντα.

Χιλιάδες ἀνθρώπων περπάτησαν μερικά χιλιόμετρα, γιατί μπλοκαρίστηκαν τά αὐτοκίνητα. Πάντως ὅλοι φτάσανε, ὅλοι, ἔστω κι ἀπό μακριά, ἔβαλαν μετάνοια στό γέροντα καί ζήτησαν τήν εὐχή του.

Ἡ μεγάλη αὐλή τῆς Μονῆς ἀσφυκτικά γεμάτη. Τά χαγιάτια –οἱ μεγάλες βεράντες, γύρω γύρω– κινδυνέψανε νά ὑποχωρήσουν. Ἔξω καί γύρω ἀπό τή Μονή χιλιάδες πάλι ὁ κόσμος. Ἐπίσκοποι, πρεσβύτεροι, διάκονοι καί μοναχοί πλημμύρισαν τό ναό, πού πλέον δέ χωροῦσε λαϊκούς. Μέσα κι ἔξω ἀπό τό ναό θρῆνος βαθύς, τά δάκρυα σ' ὅλους κύλαγαν ρυάκια... ἐδῶ καί κεῖ ἀναφιλητά.

Καί ὁ μακάριος γέροντας κρατοῦσε στήν ὄψη τή λευκοκέρινη ὁσιακότητα, πού μέσα στή θλίψη σέ παρηγοροῦσε. Δέ χόρταινες ν' ἀπολαμβάνεις ἐκείνη τή φωτεινότητα τοῦ ἱεροῦ προσώπου του.

Ὁ μακαριστός ἔγινε... πιό ζωντανός ἀπό ζωντανός! Θά πῶ ἀκόμη ὅτι νεκρός ἤτανε ἀγγελικά ὡραῖος καί πιό ἱλαρός.

Ὁ Θεός, πού τοῦ 'δωσε τό χάρισμα τῆς λαμπρῆς ὁσιακῆς ὄψης, τοῦ 'δωσε κι ἄλλο ἕνα. Στό γέροντα καταλύθηκε ὁ φυσικός νόμος, δέν ἔπαθε ἀκαμψία, οὔτε πάγωσε, ὅπως συμβαίνει

πάντα μέ τούς νεκρούς. Τά όσιακά του χέρια διατήρησαν τή φυσική εὐκαμψία καί τή θερμοκρασία τους. Ὅλοι τά ἀσπάζονταν εὐλαβικά καί ὅλοι τό διαπίστωναν. Στίς 12 μάλιστα τό μεσημέρι τῆς ἐπόμενης ἡμέρας, λίγες ὧρες πρίν ἀπό τήν κηδεία, ὁ ἀπό Κεφαλληνίας μητροπολίτης Προκόπιος, πού εἶχε ἐξομολογηθεῖ στό γέροντα, ἐπιζητοῦσε τόσο πολύ τήν εὐλογία τοῦ γέροντα, πού ἔκανε τό ἑξῆς ἐκπληκτικό. Πῆρε κλαίγοντας τό δεξιό χέρι τοῦ γέροντα, τοῦ ἕνωσε τά τρία πρῶτα δάχτυλα καί τό σήκωσε στό μέτωπό του νά τόν εὐλογήσει. Ἔπειτα ἔβαλε τό ἄψυχο χέρι στό στῆθος τοῦ γέροντα, ἑνώνοντας πάλι τά δυό δάχτυλα σέ σχῆμα εὐλογίας. Στό χέρι τῆς ἀπέραντης φιλανθρωπίας καταλύθηκαν οἱ φυσικοί νόμοι.

Στό Καθολικό τῆς Μονῆς, ἀφοῦ περάσανε νά ἀποχαιρετίσουν καί νά ἀσπαστοῦν τό γέροντα πολλές χιλιάδες ἀνθρώπων, ἐψάλη μακρά νεκρώσιμη Ἀκολουθία εἰς Ἱερομόναχο. Γιά νά παρακολουθήσουν ὅμως καί οἱ χιλιάδες τῶν πιστῶν καί νά δοῦν ὅλοι, ἔστω ἀπό μακριά, τό ἱερό λείψανο τοῦ όσίου, βγάλανε τό φέρετρο ἔξω ἀπό τό ναό. Ἔψαλαν τή σύντομη νεκρώσιμη Ἀκολουθία καί στό ὕπαιθρο. Καί μερικοί πιστοί, ὄχι ὅλοι, εἶδανε τό μακαριστό γέροντα νά ὑπερίπταται, νά κινεῖται πάνω ἀπό τά πλήθη καί νά τά εὐλογεῖ.

Τώρα πλέον ὁ κόσμος, βλέποντας τό ἱερό λείψανο καί ἀκούγοντας τά νεκρώσιμα τροπάρια, συνειδητοποιοῦσε βαθύτερα τήν κοίμηση τοῦ ὅσιου γέροντα, τή φοβερή ἀπώλεια. Τά συναισθήματα παρέσυραν καί τούς πιό ψύχραιμους. Βάραιναν οἱ καρδιές τῶν πιστῶν, κυλούσανε τά δάκρυα, κανείς δέν μπόρεσε νά συγκρατηθεῖ. Ὅλοι προσπαθούσανε νά πλησιάσουν τό ἱερό λείψανο... συνωστισμός καί σύγχυση... μιά ματιά μόνο, νά ἰδοῦν τόν ὅσιο γιά τελευταία φορά... Δύο κληρικοί, ὁ π. Διονύσιος καί ὁ π. Παῦλος, μιλήσανε πολύ ὡραῖα γιά τό μακαριστό π. Ἰάκωβο. Ὁ λόγος τους ἔφτασε στίς καρδιές. Ἔφτανε ὅμως καί ἡ μεγάλη στιγμή. Λίγα λεπτά ἔμεναν, καί πιά δέ θά εἶχαν ἐνώπιόν τους τό ἱερό λείψανο.

Τή στιγμή τούτη, μπροστά στίς χιλιάδες τοῦ κόσμου, εἶπε ὁ ἀπό Κεφαλληνίας Προκόπιος νά ὑψώσουν τό φέρετρο, νά τό σηκώσουν ψηλά, νά δοῦν οἱ πιστοί τόν ὅσιο. Καί μόλις ὕψωσαν τό φέρετρο, μόλις φάνηκε στούς πολλούς τό ἱερό λείψανο,

γεννήθηκε στίς χιλιάδες καρδιές μιά συγκλονιστική κραυγή. Ἄνοιξαν τά χείλη καί γέμισε ὁ περίβολος, πλημμύρισαν τά βουνά ὅλα μέ τό «ἅγιος, ἅγιος... εἶσαι ἅγιος». Ἄνοιξε ὁ οὐρανός καί δεχότανε τή μαρτυρία, ὁμόφωνη, μυριόστομη, βροντερή. Τώρα ὅμως δέν ἦτανε κραυγή θρήνου, οὔτε παράπονο γιά τήν κοίμηση τοῦ ὁσίου. Ἦτανε ἰαχή θριάμβου, ἦτανε δοξολογία... Ἅγιος, ἅγιος φωνάζανε ὅλοι κι ἔνιωθες ὅτι λέγανε «ζῆ Κύριος ὁ Θεός» καί πάντα μᾶς δίνει ὁσίους!

Συνεχίζει

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ ΙΑΚΩΒΟΥ εἶναι στή νότια πλευρά τοῦ Καθολικοῦ. Μεταξύ τοῦ ναοῦ, ὅπου λειτούργησε ἄπειρες φορές καί ἀξιώθηκε μέ θεοσημεῖες, καί τοῦ κελιοῦ του, ὅπου ἀσκήτεψε ὑπεράνθρωπα.

Ὁ «ἀγράμματος» καί πολυβασανισμένος Ἰάκωβος ἀναπαύτηκε στίς ἀγκάλες τοῦ Θεοῦ Πατέρα, μά δέν ἄφησε τούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτό δέν τόν ἄφησαν κι αὐτοί. Παρακολουθεῖ τή ζωή τῆς Μονῆς, συμπαραστέκεται στούς ἀδελφούς. Λειτουργοῦν καί λειτουργεῖ μαζί τους. Τό εἶπε ὁ ἴδιος σέ πρόσωπο γνωστό. Ἐμφανίζεται κι ἐνισχύει. Τακτοποίησε τή διαδοχή του. Τόν εἶδαν ὁλοζώντανο νά μεταφέρει τό Σταυρό τοῦ Ἡγουμένου στόν π. Κύριλλο. Ἔχει, μ' ἐμφανίσεις, κατανομάσει ἀκόμα καί τό δεύτερο διάδοχό του... ὅλα στή Μονή ἐξελίσσονται κατά τό θέλημά του.

Οἱ προσκυνητές δέν παύουνε νά κατακλύζουν τή Μονή. Περισσότεροι τώρα. Περισσότεροι, γιατί μετά τήν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ γέροντα συνειδητοποίησαν ὅλοι τά θεῖα του χαρίσματα. Ὅλοι πλέον ἔχουνε πειστεῖ ὅτι ὁ γέροντας εἶχε παρρησία στό Θεό καί στούς Ἁγίους του. Ἔτι μᾶλλον: ὅλοι γνωρίζουν, ἀπό ἐμπειρία προσωπική ἤ ἀπό διηγήσεις, ὅτι τήν ἴδια παρρησία στό Θεό ἔχει ὁ γέροντας καί μετά τήν κοίμησή του. Συνεχίζει δηλαδή νά ἐπιτελεῖ θεοσημεῖες, πυκνότερα ἀπ' ὅταν ζοῦσε στή γῆ. Οἱ ἐμφανίσεις του πλέον δέν μετριοῦνται. Πολλοί τόν ἐπικαλοῦνται, καί ὁ γέροντας σπεύδει. Θεραπεύονται ἄρρωστοι, βοηθοῦνται πολλοί στήν ἀντιμετώπιση πνευματικῶν καί βιοτικῶν προβλημάτων... προσφέρει παρηγορία παντοῦ.

'Επειδή ὅμως οἱ μετά τήν κοίμηση ἑνός ὁσίου ἐπιτελούμενες θεοσημεῖες εἶναι τό ἀποφασιστικό κριτήριο τῆς ἁγιότητάς του, κρίναμε φρόνιμο, τήν ὥρα τούτη, νά μήν παρουσιάσουμε τίς μεταθανάτιες ἐμφανίσεις, τίς θεραπεῖες καί τίς εὐεργετικές ἐπεμβάσεις τοῦ μακαριστοῦ γέροντα. Κάθε πιθανή παρεξήγηση πρέπει ν' ἀποφευχθεῖ. Ἡ 'Εκκλησία θά ἔχει τόν καιρό, ἤρεμα καί συνετά, νά διαπιστώσει ὅποιο Χάρισμα ἔδωσε ἤ θά δώσει ὁ Θεός στό μακαριστό γέροντα 'Ιάκωβο καί τότε θά διακηρύξει ὅ,τι διαπιστώσει.

Τώρα θά κάνουμε ἀναφορά μόνο σέ δύο ὁράματα:

Τή νύχτα τῆς 4ης πρός τήν 5η 'Απριλίου, ξημερώνοντας Κυριακή, ὁ προϊστάμενος τοῦ Προσκυνήματος τοῦ ὁσίου 'Ιωάννη τοῦ Ρώσου εἶδε τό μακαριστό γέροντα στό Προσκύνημα, ὅπου ζήτησε νά τοῦ πᾶνε τή λάρνακα τοῦ ὁσίου 'Ιωάννη νά προσκυνήσει. Τοῦ τήν ἐπῆγαν, προσκύνησε μέ ἀγαλλίαση καί εἶπε προσευχές μέ ὑπέροχα λόγια, πού σκόρπισαν εὐφροσύνη στούς γύρω. Κάποια στιγμή, ὁ γέροντας τελείωσε, εὐχαρίστησε καί εἶπε: «πάρτε τόν "Οσιο». Τότε, ὁ προϊστάμενος καί ἄλλοι σκύψανε νά προσκυνήσουνε κι αὐτοί καί νά σηκώσουνε τή λάρνακα. "Ομως, ἔκπληκτοι, βλέπουν ὅτι στή λάρνακα ἦταν ὁ γέροντας 'Ιάκωβος καί ὄχι ὁ ὅσιος 'Ιωάννης. Τό πρωί τῆς Κυριακῆς ἐκείνης ὁ γράφων, χωρίς εἰδοποίηση, εἶχε πάει στό Προκόπι καί τή Φαράκλα, νά συγκεντρώσει πληροφορίες γιά τό γέροντα 'Ιάκωβο.

'Αγιορείτης 'Ηγούμενος, πού εἶχε λογισμό περί τοῦ ἐάν ὁ μακαριστός γέροντας ἁγίασε ἤ ὄχι, εἶδε σέ ὅραμα νά προσκυνάει εὐωδιάζοντα λείψανα, τά ὁποῖα ἀνῆκαν στόν π. 'Ιάκωβο.

Καί κάτι πολυσήμαντο. Σέ μιά προσευχόμενη γυναίκα ἐμφανίστηκε ὁ μακαριστός γέροντας καί τῆς εἶπε ὅτι, ἄλλοτε παρακαλοῦσε τόν ὅσιο Δαβίδ νά πηγαίνει στό Θεό γιά τούς ἀνθρώπους, τώρα «πηγαίνω μόνος μου». Γι' αὐτό καί οἱ θεοσημεῖες μετά τήν κοίμησή του εἶναι ἀπείρως περισσότερες. Καί γίνονται γιά τούς ἀγωνιζόμενους καί πάσχοντες πιστούς ὅλο καί πιό πολλές, ὥστε νά παρηγορούμεθα καί νά δοξάζεται ὁ Θεός!

ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ
('Επιλογή)

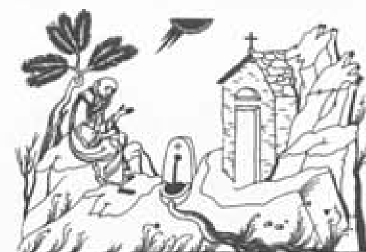
– 'Ελληνικαί μεταφράσεις θωμιστικῶν ἔργων - Φιλοθωμισταί καί ἀντιθωμισταί ἐν Βυζαντίῳ. Συμβολή εἰς τήν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς θεολογίας, 'Αθῆναι 1967.
– Καλλίστου 'Αγγελικούδη «Κατά Θωμᾶ 'Ακινάτου» (Εἰσαγωγή, κείμενον, κριτικόν ὑπόμνημα καί πίνακες), 'Αθῆναι 1970.
– Συνάντησις ὀρθοδόξου καί σχολαστικῆς θεολογίας, Θεσσαλονίκη 1970.
– Πατέρες, αὔξησις τῆς 'Εκκλησίας, ἅγ. Πνεῦμα, 'Αθῆναι 1970 (καί 1982).
– Πρόσωπα τῆς ἀρχαίας 'Εκκλησίας, 'Αθῆναι 1970 (καί 1980).
– 'Αθανάσιος 'Αλεξανδρείας περί ἁγίου Πνεύματος..., 'Αθῆναι 1971.
– Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί προϋποθέσεις Πνευματολογίας αὐτοῦ, 'Αθῆναι 1972 (καί 1980).
– Πατρολογία, Α': Εἰσαγωγή, Β' καί Γ' αἰῶνες (σελίδες 500), 'Αθήνα 1977.
– Μεγάλου Βασιλείου: 'Επιστολές καί ἄλλα κείμενα (μέ τόν Β. Μουστάκη), 'Αθήνα 1980 (σελ. 356) (ἐκδ.: «'Αποστ. Διακονίας»).
– 'Ο Θεολογικός Διάλογος 'Ορθοδοξίας καί Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, 'Αθήνα 1981.
– Μέγας Βασίλειος: Βίος καί Θεολογία, 'Αθήνα 1981.
– 'Ορθόδοξη καί Σχολαστική Θεολογία, 'Αθήνα 1981.
– Μεγάλοι Πατέρες τῆς 'Εκκλησίας, 'Αθήνα 1986.
– Γρηγόριος Νύσσης, «Τέρτιος», Κατερίνη 1987.
– Μέγας 'Αθανάσιος: Θεολογία καί ζωή, 'Αθήνα 1986.
– Θεολογία καί Γλῶσσα, «Τέρτιος», Κατερίνη 1988.
– Διαπίστωση καί Διακήρυξη τῆς ἁγιότητας τῶν ἁγίων, «Τερτιος», Κατερίνη 1990.
– Πατρολογία, Β': 'Ο Δ' αἰώνας. 'Ανατολή καί Δύση, 'Αθήνα 1990.
– Μιλάει ὁ Γρηγόριος Θεολόγος. Εἰσαγωγή - Κείμενα σέ μετάφραση, «'Αποστολική Διακονία», 'Αθήνα 1991.
– Γρηγόριος ὁ Θεολόγος - Σπουδή τοῦ βίου καί τοῦ ἔργου του, «'Αρμός», 'Αθήνα 1991.

'Αφηγηματικές βιογραφίες

– 'Η ζωή ἑνός Μεγάλου: Βασίλειος Καισαρείας, 'Αθήνα 1979 (ἐκδ.: «'Αποστολικῆς Διακονίας») (δ' ἐκδ. 1988).
– 'Ο μακαριστός 'Ιάκωβος Τσαλίκης, 'Αθήνα 1992 (δ' ἐκδ. 1999).
– 'Ο πληγωμένος 'Αετός. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «'Αποστολική Διακονία», 'Αθήνα 1992 (γ' ἐκδ. 1998).
– 'Ο "Οσιος Πατάπιος, 'Αθήνα 1995.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Πρόσωπα καί Τόποι

Τό Λιβίσι, στή Μικρασία, ὅπου γεννήθηκε ὁ γέροντας Ἰάκωβος. Σήμερα εἶναι ἀκατοίκητο. Ὁ κεντρικός ναός τῶν Ταξιαρχῶν, κοντά στόν ὁποῖο βρισκόταν τό σπίτι τοῦ Γέροντα, εἶναι τό λευκό κτίριο μέ τά τρία παράθυρα στή δεξιά πλευρά τῆς φωτογραφίας (ἄνω), ἐνῶ στήν ἀριστερή φωτογραφία βλέπουμε λεπτομέρεια ἀπό τήν πίσω ἐξωτερική ὄψη τοῦ ναοῦ, ὡς ἔχει σήμερα.

Τό χωριό Φαράκλα, ὅπου ἔζησε ὁ γέροντας ἀπό τό 1925 ὥς τό 1952

Τό προσφυγικό σπιτάκι, στή Φαράκλα, τῆς οἰκογενείας Τσαλίκη

Τό ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἀνακαινισμένο. Ἐδῶ ἔμαθε ὁ μικρός Ἰάκωβος τά γράμματα καί δῶ συνομίλησε μέ τήν ἁγία Παρασκευή

Γενική ἄποψη, ἀπό νοτιοδυτικά, τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Δαβίδ τοῦ Γέροντα

Ἡ κορυφή «Σεντονάκι». Ἐκεῖ προσευχότανε συχνά ὁ ὅσιος Δαβίδ καί σπάνια ὁ γέροντας Ἰάκωβος

Τό Ἀσκητήριο-σπηλιά τοῦ ὁσίου Δαβίδ, ὅπου ὁ γέροντας προσευχόταν, ἀντιμετώπιζε πειρασμούς καί δεχόταν θεῖες δωρεές

Ὁ γέροντας, τό 1983, μέ τόν τότε Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας, στό μέσον, στή Μονή

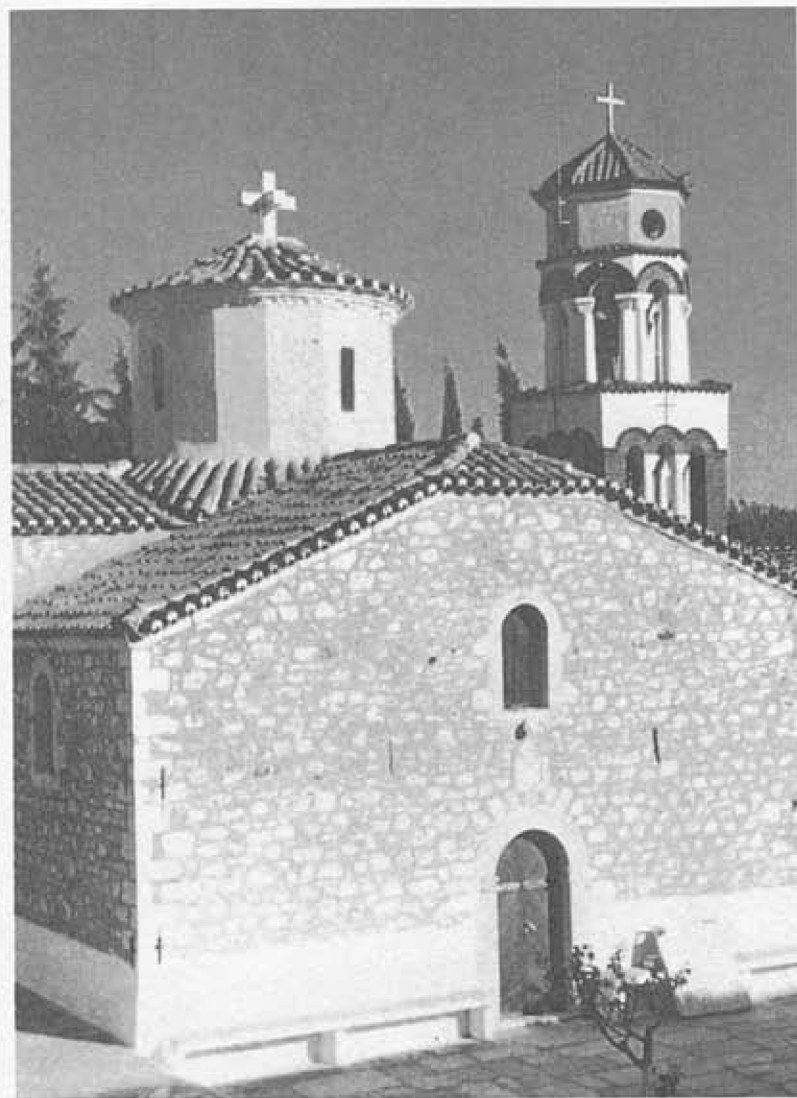
Μέ τό Σεβασμ. Μητροπολίτη Χαλκίδας Χρυσόστομο, τόν ὁποῖο ἔχει δεξιά του (1976)

Ἡ παλαιά στέρνα, μέχρι τὴν ὁποία τοῦ ἄρεσε πολύ τοῦ γέροντα νά κάνει περίπατο

Στό φέρετρο, μέ ἱλαρή τὴν ὄψη

Τό Καθολικό τῆς Μονῆς

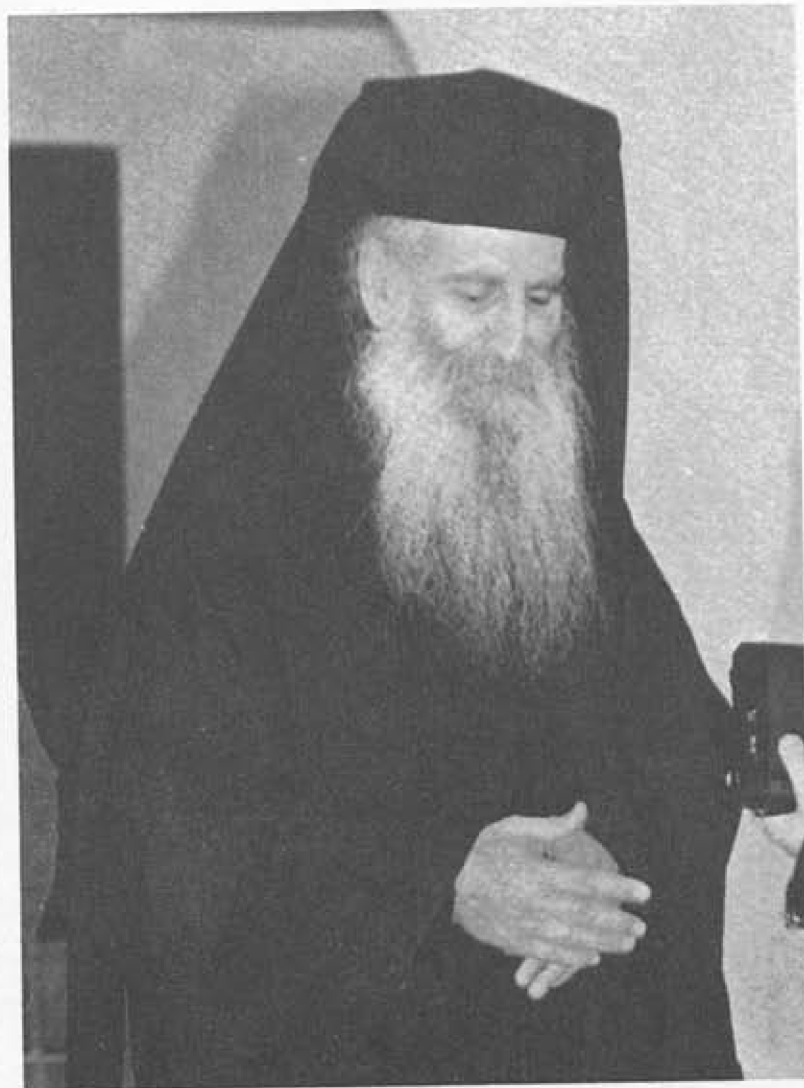
῾Ο μακαριστός γέροντας ᾿Ιάκωβος μέ τόν ῞Αγιό του Δαβίδ, ἔξω ἀπό τό Καθολικό

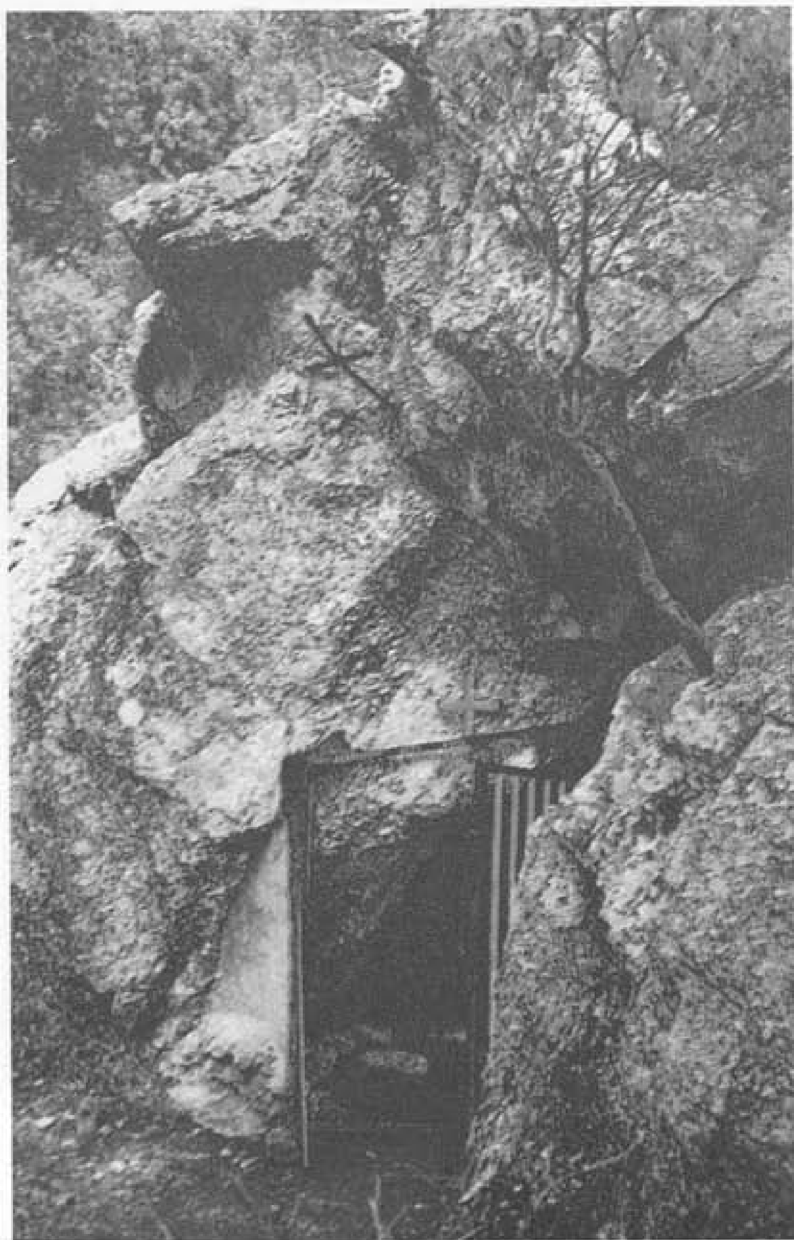
῾Η ῾Αγία Τράπεζα τοῦ Καθολικοῦ, ὅπου λειτουργοῦσε ὁ γέροντας ᾿Ιάκωβος

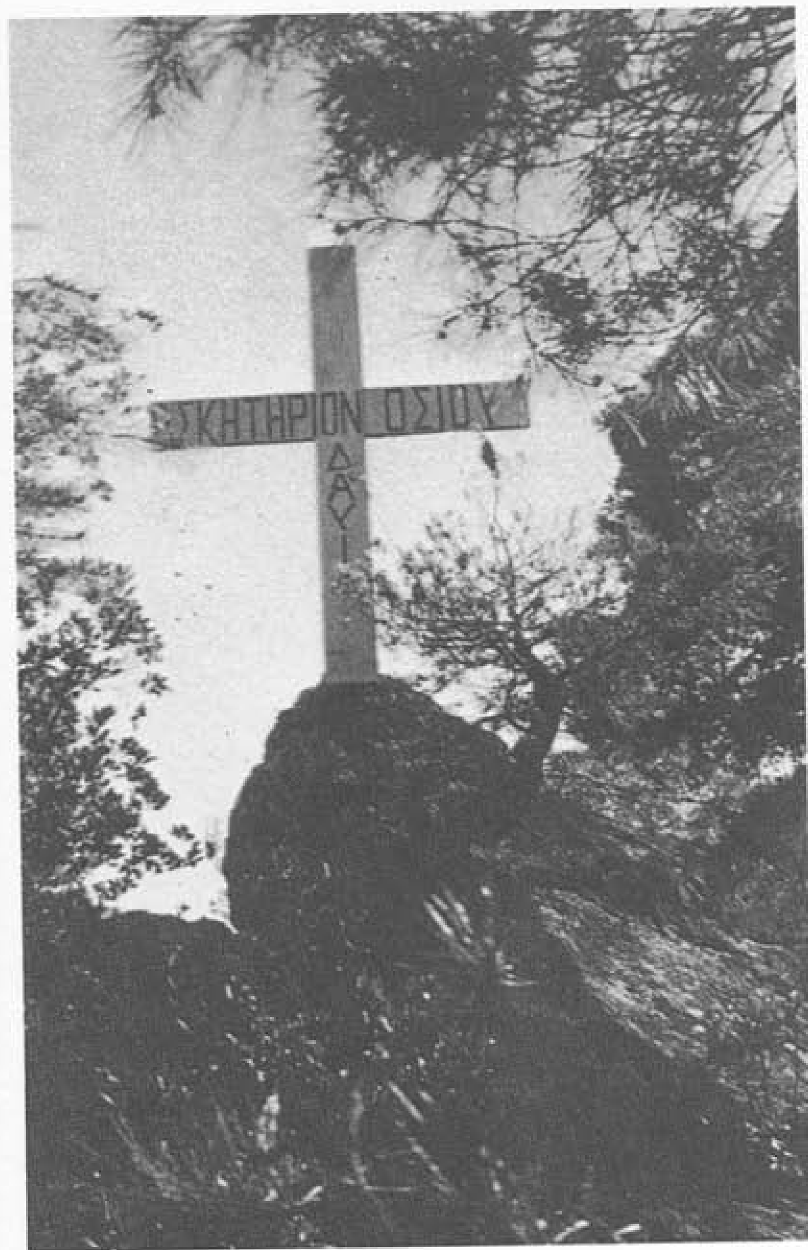
Ὁ γέροντας Ἰάκωβος στὴν Ὡραία Πύλη τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς

Ὁ γέροντας Ἰάκωβος διαβάζει Εὐχή

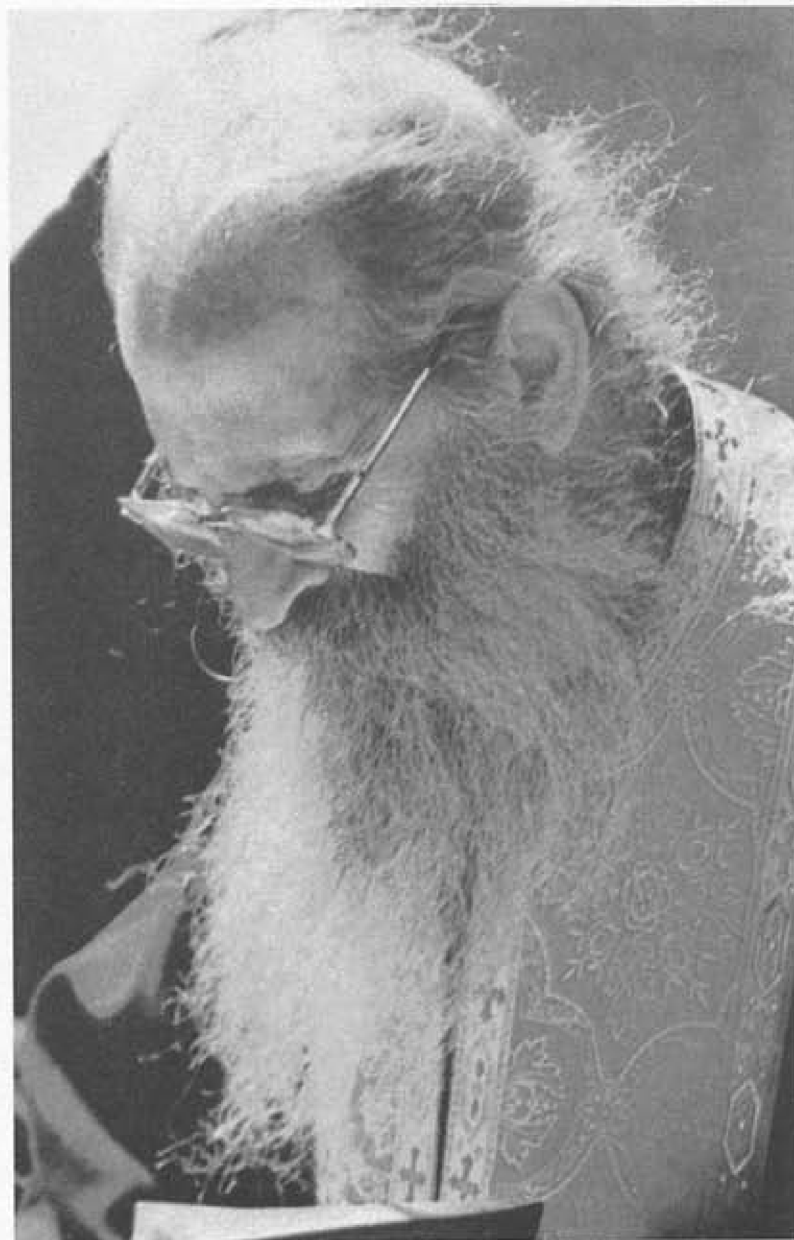
Ἡ εἴσοδος τοῦ Ἀσκητηρίου τοῦ ὁσίου Δαβίδ. Ἐδῶ ἔζησε ὁ γέροντας Ἰάκωβος πανίερες θεοπτικές ἐμπειρίες

Ἡ κορυφή τοῦ βράχου τοῦ Ἀσκητηρίου

Ὁ πλάτανος, στὴν κουφάλα τοῦ ὁποίου συχνὰ προσευχόταν
ὁ γέροντας Ἰάκωβος

Ὁ γέροντας Ἰάκωβος βγαίνοντας ἀπὸ τὸ κελλί του

Ὁ τάφος τοῦ μακαριστοῦ γέροντα Ἰακώβου

Ἡ ἀναφορά στόν βίο ἑνός μεγάλου σύγχρονου ἀσκητῆ καί θεόληπτου ἱερομόναχου, προικισμένου μέ πολλές ἀρετές καί ἀναρίθμητες θεοσημεῖες, ἐνέχει πολλούς κινδύνους.

Ἔτσι ὁ συγγραφέας, μέ αὐξημένη διάκριση, ἀποφεύγει προσεκτικά τήν ὑπερβολή καί τήν ἐγκωμιαστική διάθεση (πολύ γνωστή καί σπάνια χρήσιμη), ἐπιλέγοντας τά πλέον χαρακτηριστικά σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰακώβου, τά ὁποῖα καί ἀποκαλύπτουν τό ποῖος ὑπῆρξε ὁ ὅσιος αὐτός Γέροντας ἔναντι τοῦ Θεοῦ, τῶν Ἁγίων, τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῶν ἀνθρώπων...

Οἱ ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ ἀναλαμβάνουν τήν εὐθύνη τῆς ἕκτης ἔκδοσης τοῦ βιβλίου, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά συντελέσουν στήν εὐρύτερη διάδοση ἑνός πολύ ἀξιόλογου Βίου: Πανίερο γεγονός ἡ ἀγάπη καί ἡ τιμή πού ἔδειξαν οἱ πιστοί πρός τόν μακαριστό γέροντα Ἰάκωβο μέ τήν ἀπορρόφηση ἐπανειλημμένων ἐκδόσεων αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Ὅμως δέν εἶναι καί ἀνεξήγητο, ἀφοῦ συνυπάρχουν ἐδῶ, οἱ προαναφερθέντες χαμηλοί τόνοι, πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἐγνωσμένης ἱκανότητος συγγραφέας στή διήγησή του, καί ἡ ἀνάγκη τῶν σύγχρονων Χριστιανῶν, σέ μιά ἐποχή συγχύσεων καί δελεαστικῶν ἰδεολογικῶν καί κοινωνικῶν παρεμβολῶν στήν ὀρθή πίστη, νά θεμελιωθοῦν στό στέρεο ἔδαφος τῆς βιωμένης πίστης, ὅπως τήν ψηλαφοῦμε πειστικά στό πρόσωπο καί τήν βιοτή ἑνός ἁγίου τῆς ἐποχῆς μας, τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰακώβου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ISBN: 960-328-145-X